

THE HOLY GOSPELS.

TRANSLATED FROM THE AUTHORIZED ENGLISH VERSION
INTO THE IROQUOIS INDIAN DIALECT, UNDER THE
SUPERVISION OF THE MONTREAL AUXILIARY
TO THE BRITISH AND FOREIGN BIBLE
SOCIETY.

PRINTED BY JOHN LOVELL & SON, FOR THE BRITISH
AND FOREIGN BIBLE SOCIETY.

MONTREAL.

1880.

NEH

NASE TSI SHOK8ATAK8EN

NE

SONK8AIANER IESOS-KERISTOS.

TSINIHOT TSI TEHO8ENNATENION ONI TSI ROIHTON
NE SOSE ONASAKENRAT.

TRI TEHARISTORARAKSTA NE JOHN LOVELL, TEIO-
TERISTORARAKON, NEH ROTIKARJAKON TSI TEKA-
RISTORARAKON NE KAIATON8ERATOKENTI
TEHONRENIATHA SKANIATARATIKO8A
ONI TIOTIAKE RATITIOK8AIEN.

TIOTIAKE 1880.

TIOTASA8AK8EN

RAOIATONSE RATOKENTI 8ATIO.

Ori8atokenti Tsinihoiaton ne Roiatatokenti 8atio.

1 KENH Kaiaton tsinithotenek8ensinon ne iesos-Keristos. David roienha, Abraham roienha.

2 Abraham roienha ne Isaak ; Isaak roienha ne Jacob ; Jacob roienha ne Judah tanon ne rontatekenhokonha.

3 Juda roienha ne Phares oni ne zara thamar rote8e-tonni ; Phares roienha n'Esron, Esron roienha n'Aram.

4 Aram roienha n'Aminadab, Aminadab roienha ne Naasson ; Naasson roienha ne Salmon.

5 Nok ne Salmon roienha ne Booz Rahab rote8etonna Booz roienha n'Obed, Rut rote8etonna ; Obed roienha ne Jesse.

6 Nok ne Jesse rohnontii David roienha ; David ronontii roienha ne Salomon, Urikenha rone rote8etonna.

7 Nok ne Salomon roienha ne Roboam, Roboam roienha n'Abias ; Abias roienha n'Asa.

8 Nok n'Asa roienha Josaphat, Josaphat roienha ne Joram, Joram roienha n'Osiás.

9 Nok n'Osiás roienha ne Joathan, Joathan roienha n'Achaz, Achaz roienha n'Ezechias.

10 Nok n'Ezechias roienha ne Manassé, Manassé roienha n'Amon ; Amon roienha ne Josias.

11 Nok ne Josias roienha ne Jakim, nonen Babylonke siiaon8atinask8enhasere, niho8iraientaon ne Jakim nehne Jechonias tanon ne rontatekenhokonha.

12 Nok nonen siiehon8atinask8enha Babylonke niho8iraientaon ne Jechonias nehne Salathiel; Salathiel roienha ne Zorobabel.

13 Nok ne Zorobabel roienha n'Abiud; Abiud roienha n'Eliacim; Eliacim roienha n'Azor.

14 Nok n'Azor roienha ne Sadok; Sadokroienha ne Achim nok n'Achim roienha ne Eliud.

15 Nok n'Eliud roienha ne Eleazar, nok n'Eleazar roienha ne Matthan, Matthan roienha ne Jacob.

16 Nok ne Jacob roienha ne Sose n'On8ari rone nok aonha ionk8ate8etonna ne lesos-keristos ron8anatunk8en.

17 Kentho kati kahiaton tsinikon teioteserananet Kaieri ia8enre teioteserananet tsinatehiatere n'Abraham tanon ne David; Etho tsiotasa8e tsiniiore Babylonke siiaon8atinask8enhasere Kaieri oni nehneh ia8enre nateioteserananet; Etho are tsiotasa8e Kaieri are nehneh ia8enre teioteserananet tsiniiore niiehona-keraton ne Iesos-Keristos.

18 Kenh niia8enhon tsi ronakeraton ne Iesos-Keristos: On8ari ne ronistinha, Sose ron8atiniak-tenhni; ok taontierentsi onen oia niionnhoten, areko ok ohseronni siniteron eh nithote8eiennonni ne Rotkon-Roiatato-Kenti.

19 Nese 8aonni ne rone, Sose tsinihori8ak8arision 8arere senha ioianere notasetonkeha taha te8entete tsiniiot nahatehate.

20 Nok tanon sekonok nehe nihanontonnionsk8e, Raronhiakeronon 8ahotehtsatene, nok 8aha8enhase: Sose, David iaienha, tosa tesanonhianik ne taese-niia8ehake ne teseniteron: Kahtiken onk8e eh niia-koieren, Rotkonse Roiatatokenti roiatonni ne kaia-takon raiatat.

21 Nok roskenraketa enkenhake nenhio8iraien-tane; Iesos enhtsenatonk8e: Asekenraonha sari8a-tontane ne kari8aneren.

22. Neh 8ahonni etho naha8enserone naho8ennaierite ne Niio, Rotitokensehak8e ron8a8ennakarata8ak8e, ratonhak8e:

23 Iah tekanak8aierite nenhio8iraientane; Emmanuel enhon8anatonk8e; neh sakat naiahiron Niio te8ak8ekonhatie.

24 Ak8ekon Sahari8aierite tsinithotati ne Raronhiakeronon nonen Sonsahaie ne Sose, ok Skennen tatonsaharhoton ne rone.

25 Nok ki tanon iah othenon tehaieren tsiniore iarennakerate ne tako8anen roienha; nok Iesos 8ahonatonk8e.

Tekenihaton teioteri8asonterak8en.

1 HEROD Shihonontiiio, nihonakeraton ne Iesos tsi tkanataien ne Bethlehem, etho kati 8ahonne8e Asen nihati Ratisenno8anens tsi tkarak8inekens nontahonne.

2 Rontonne: kahnnon8e nihonakeraton ne Sitaeronon Kon8anontiiio 8atonsere? Tionk8atkathon ne rahotsistok tsi tkarak8inekens; nese 8aonni taiak8e nasak8a8enniioste.

3 Herod 8ahoteronhienten tsi nahoten Sahari8aronke, nok kanatak8ekon ne Jelusalem taiontonnekahon.

4 8asakoiataroroke ne ratitsihenstatsi, oni ne ratiia8ons; 8asakori8anontonse, 8ahenron: kahnnon8e, nennakerate ne Keristos.

5 Bethlehem, taonniron, aseken etho niiot tsi roiaton ne rotokensehak8e raton:

6 Iah teionatakenrat ne Bethlehem Kon8anatonk8a Sitaeronon rahonatenata, enhiakotoheststen ne kanato8anens, aseken enthaiakenne ne Ra8enniiio enhon8ennakeraton rahotiok8a Israerronon.

7 Ethone onen n'Erod otasetonke ionsasakononke

ne ratisenno8anens, Sasakori8anontonse : katke ak8a non8e nithonatkathon notsistok.

8 Nok Bethlehemke iasakotori, Sasaka8enhase : 8ase8e hetsise8aiatisakha ne raksaa ; nok ensesk8arori nonen hentsise8aiata tsenrion, aontiesenhake hahi8e-nniostana oni nii.

9 Ak8a neok Saharihokten neh nikarihoten, tontahatiiakenne ethone oni oksaok Sakon8aken n'Otsistok ne thonatkathonne, ahonha Sakahente tsiniiore iahonne8e, nok etho iatkatane tsinon8e nihotonni ne Raksaa.

10 Iah tiiaieri8ahe8e tsi nahontsennonni Sonsahontkatho n'Otsistok.

11 Iahonta8eiate, etho 8ahon8aiatatsenri raksaa nik8ekon ne ronistenha On8ari, 8ahontisk8entaren tsi rentakere nok 8ahon8a8enniioste. 8ahatinonteksi ne rahotihnata nok 8ahonhion, o8istanoron, kanetanoron, kaienk8arakon nok kanonk8atseranoron iontatiatokasta.

12 Rahotiserentakon 8asakotokaten ne Ra8enniiio ne tosa Erodne iahonsahontohestste, okkati tiiohahate Sahonthahita tsi Sahontenti.

13 Onen Sishonatention, Niiio raoronhiakeronon 8ahotokaten ne Sose, 8aha8enhase : Satketsko, tetsiat ne Raksaa oni ne ronistenha, nok Egyptke iase8atek8asen, ehoni iase8enterontak tsiniiore ienskonrori : Aseken n'Erod enhoiatisake ne raksaa, aontonseke ahorio.

14 Iahaietak8e ne Sose, iokontatie 8athoiatak8e ne raksaa oni ne ronistenha nok Egyptke niaonne.

15 Ehniiore eh iehatiteron tsi niiore iarenheie n'erod ; ehare non8e enskat iakaierite tsi niha8en ne Roianer, tsi ratonhak8e ne Rotoken sehak8e : Egyptke ieshinonkon ne riienha.

16 8ahonak8en n'erod sahattoke tsi ron8anikonrhatenni ne ratisenno8anens, 8ahatennhane 8ahonta8enthon n'eksaokonha tsi ni Kanata, oni tsi nivaon8entsia ne Bethlehem, tekeni toiakaoseriiaakon nonton-

tašaŋen, aseken etho niiore nitiotasaŋe tsi ronŋaror' ne Ratisennoŋanens.

17 Ehare nonŋe enskat tahoŋennokate tsinithaŋen ne Rotokensehakŋe Jeremi :

18 Rama nonŋe nateŋatenonhianite ; ontsitoko, ŋahakaŋensenanion, ŋahakonikonraksenseron oni : Rachel iakonnhatens n'akohienhokonha, iah oni othenon tataionikonraŋenrie aseken onen iakoŋentaon.

19 Sarenheie n'erod, oksaok ne Raronhiakeronon ionsahorori ne Sose Egyptke iehenteron.

20 ŋahaŋenhase : Satkeŋsko nok tetsiatok ne raksaa oni ne ronistenha, nok Israerononke niionsaseŋe : Aseken onen ronaŋentaon ne ronŋaiatisakskŋe nahonŋario ne raksaa.

21 Onen ki are ne Sose ŋahatketsko, ŋathoiatakŋe ne raksaa oni ne ronistenha, nok Israerke niionsahonne.

22 Nok tanon ŋahariŋaronke, tsi Archelaiis shonontiio ne Sitaerononke, ne Erođ rahonaktake, ŋahatsanike netho niiaonsahonenon ; Raronhiakeronon kati are sahorori ne Sose, ne Galilene nonkŋati niiaonhne

23 Nazareth Kanatakon ŋahontien ; onenare iakerite tsinihaŋen ne Rotokensehakŋe ; ratonhakŋe ; Nazaretronon enhonŋanatonkŋake.

Aŋenhaton Nateioteriŋasonterakŋen.

1 EHNONŋE sikahaŋis ne ŋaŋatis nihotasaŋe ŋaŋakorionnien tsini hononŋentsia ne Sitaeronon.

2 Ratonne : Saseŋatat reŋat : Aseken onen akta ihŋe ne Niio rahonakerasera.

3 Aseken onen ŋaraŋe ; ne rotonhakŋe tsi raŋen ne Rotokensehakŋe Isai : Kenhni haŋennoten ne karhakonson raŋennotaties, ratonnes : hetsiseŋahaaseronien ne Roianer, tsionniarakŋenhaton tsi rohatenion

4 Oniak8aher onon8erhon ionniaton ne rahotse-ronniat nok ona rotiatannhenne; tsistarare tanon otsinakontak8ane otsikketa ronnhek8en.

5 Ok kenh tontaia8en tsi non8és'en's' nires, Jerusalem, Judée nok oni ratinakeraserak8ekon ne Jourdain taiontentionko oni neneh.

6 Nok ak8ekon tasakonek8ahestonhatie, Jourdain Kaihionhakon, tsiakotiatoke8enhatie tsi iakori8aneren.

7 Nok tanon 8asakoken Kentioko8anen, ne Pharisien, oni Sadusean ratiri8anontons aontenek8aeste, 8asaka8enhase: Ka8atsiraksensk8a! Onka ietsirori naese8atek8ase ne Niio raonak8ensera?

8 Tioseret Kati ne tkari8aieri tsi Sase8atatre8at.

9 Nok tosa sekon aonsese8atonheke ne se8ani-Konrakon: Abraham se sak8aniha. Aseken nii K8arori, tsi haak8eni ne Niio kenhiken kanenhia-keron aontasakoiatineken8e n'Abraham sakoienho-konha akenhake.

10 Onen ak8ekon niiekon8atiri8enton tsinikon ioteronton; nese 8aonni tsinikon ne iah te8aianiiontha ne 8ahiio enkarontiakon nok otsirake en8ation.

11 Nese ok 8ahi nii na8enke k8anek8ahesta nakai-eronnihake tsi tsise8atatre8ata; nok tanon n'onaken tare neh senha rok8eniatsero8anen, ak8ekon iah te8akerihonte neok oni ne rahota akatha8a: rahonha ensetsise8anek8aheste Rahonikonra tokentiserakon oni otsirake.

12 Raha8e ne rashe8ata, ak8ekon enhase8e ne rahonatsia, rahononsoharake ienhate8eienton; nok ne ka8ahe otsirake n'iah te8as8as ienhoti.

13 Ethone sikaha8is, Iesos iahoiatorenne ne Sa8atis Kaihionhakon ne Jourdain, Galile nontare neh rani-ente nahatenek8aheste.

14 8atharihoroke ne Sa8atis, 8ahenron: ii tanon teioton8entriohon naskenek8aheste nok kenh ise takeri8anontonni.

15 Nok tanon ne Iesos tontahenron: etho niare

thiiotonhak : Aseken etho niionkhiri8isahani naeteni-ri8aierite. Ethone onen ok tarennikonriake.

16 Nok nonen Sahatenek8aheste, Satontahatesko-ko ; nensok tontonteronhiakhasi, nok ne Sa8atis Sahoken ne Niio Rahonikonratokenti Orite rotiatontak8enhatie Karonhiake nontare.

17 Nok Karonhiake oni taha8enninekenne, 8ahenron : nehne Riienha rinoronk8ako8a, rahonhake 8akien nakenoronk8asera.

Kaierihaton nateioteri8asonterak8en.

1 ONEN non8a ne Iesos karhakon iahotori ne Kanikonra eh non8e iatahonikonraseren n'otkon.

2 N'onen saha8entontiete ne kaieri ni8asontasen onen 8ahatonkariake.

3 Ethone oni onen ne sakonikonrotak8as 8ahoteranentakten, 8ahenron : Toka Niio Iaienha akenhake, tsiron kanatarok 8aton kehiken Kanenhiakeron.

4 Iesos tontaho8enna8eron, nok 8ahenron : Kaiaton : iah kanatarok ok tenronnhak8en ne ronk8e, nese oni tsinitha8enninckens ne Niio,

5 Ethone notkon onatatokentike niiahoiaten8a8e, nok ononsatokenti kanonsakenhiate iahostsk8aren.

6 Nok 8aha8enhase : toka Niio Iaienha akenhake, iasatiatent : kaiatonse 8ahi : tsi entesakotori ne raoroniakeronon ratisnonke ensistsk8aratie tosa aesasitak8arase n'onenhiake.

7 Iesos tontaha8enhase : Kaiaton nah oni : Tsi iah tatatsenikonraseren ne Iaianer, ia Niio.

8 Sekon notkon tiononto8anen niionsahoiaten8a8e, nok On8entsiak8ekon 8ahonatonhase, oni tsiniiotieren ne tekarensaron ;

9 Nok 8aha8enhase : Ori8ak8ekon kehiken enkonbion, ka8enniioki, on8entsiake iatasatonstsoten, ask-sennaien.

10 Nok tanon tontahenron ne Iesos : ehrenset, sat-

konseraksen! Aseken kaiaton, tsi entsennaien ne Roianer, ia Niio, raonha ok oni hentseSenniiostake.

11 Ethone onen notkon Sahotka8e, nok ok eh kanenraratie ne ratironbiakeronon oni Sahon8anonte.

12 Sahari8aronke ne Iesos tsi ron8annhoton ne Sa8atis, Galilé niahare.

13 Ehren oni Sarete ne Nazaretne, Capernaiim niionsare eh ionsahatien, kaniatarakta kanataien, tsi tetiaton8entsianekhenhatie ne zabulontanon nephtali.

14 Ne are nehne niakaierite tsi nihatonhak8e ne Rotokensehak8e Esai, raton.

15 Tsi Saton8entsiate ne Zabulon oni ne Nephtali tsi Sahohatatie ne teioniataroien, isinonk8ati ne Jourdain, nehne Galilé niah teiakori8iioston.

16 Tohiken asatakon iakonnhetiene, kas8athetse-ro8anen 8aontkatho; nehoni nak8a tiakononk8isenne ne kenheiatne, Satiakos8athene.

17 Ethone oni onen ne Iesos tahatasa8en Sahateri-8anoton, oni Sahenron; Sase8atat8e8at aseken akta ih8e ne Niio rahonakerasera.

18 Tsi tehoteniataratasehatie ne Iesos tsi kaniatare ne Galilé, etho Sasakoken iatatekenhaha nehne Simon, Tier ron8anatonk8en, tanon André teiatennontere, iataharosk8e, aseken nitsiask8ask8e.

19 Nok iasaka8enhase: karo kasene, nok ii enkenon Onk8e entsitsiarioka8inesheke.

20 Ok etho taiatsiak8arisi ne raonahare, Sahon8asere.

21 Sekon ihsi niioire niionsare ehare sasakoken iatatekenhaha oni nehne, Sak, Zepedé roienha tanon San teiatennontere, kaon8akon niiati, tehonti ne ron8aniha Zepidé, satik8atak8as ne raonahare; nok iasakononke.

22 Ok etho taiatsiak8arisi ne raotihon8eia oni ne ron8aniha, 8aon8asere.

23 Nok ne Iesos tehoststekafenhatiesk8e, tsini Saton8entsia ne Galilé, Sakotatihaties tsi kanonsoton n'ononsatokenti, rorihotasionhaties Ori8atokenti

Karonhiakeka, nok Sesakotsientonhaties n'iatekannrotenson, tsi ok naiakoiata8enseke n'onk8eokon.

24 Nese 8ahonni 8ahasenno8annha rahotinakera-serakon ne Syrian; eh onikenh iontatiathesk8e n'iakonnraronnion, niatekannrotenson, Otkon iakontienni, iaka8ennitaronnis, iakoiatakenheion; nok sesakotsienthak8e.

25 Nok kentioko8anen tahon8anonteratiete ne Galilé, Décapolis, oni ne Jerusalem, Judée, nok oni nisinonk8ati ne Jourdain.

Sisk-haton nateioteri8asonterak8en.

1 8AHATTOKE ne Iesos tsi kentioko8anen ron8anonteratie, onontoharake niahare: nok eh iahatien, oksaok 8athon8atiataton ne raotiok8a.

2 Nok kenh nahaiere tsi 8asakorihonnien.

3 Iakotaskat n'iakonikonrenten: aseken ako8enk ne karonhiake.

4 Iakotaskat ne teionsenthos: aseken entsiontatenikonraie8enthote.

5 Iakotaskat n'ok ttiaka8eron ia8eronhatie; aseken ako8enk en8aton non8entsia.

6 Iakotaskat ne tkari8aieri iontonkariakta oni iakoniatahata: aseken enhiontatatahten.

7 Iakotaskatniakota'nitenraskon, aseken entsiontatitenre.

8 Iakotaskat n'iaka8eriasiio: aseken enhon8aken ne Niio.

9 Iakotaskat n'iakoianerenseriiio: aseken Niio sa koienhokonha enhiontatenatonk8ake.

10 Iakotaskat ne kari8iio8ton iontatkenrenseronniatha: aseken ako8enk ne karonhiake.

11 Ense8ataskat ne katke kiok, niatekon enhietsiienhase, enhietsironhiakente oni, nok oni nii akeri8ake niatekon enhietsiiennenno8enta-nionhase.

12 Se8atsennonni oni se8atonnharen, aseken ko8a-

nen ense8atsennonniate ne karonhiake: aseken etho nihon8atiierase ne thonatierenton Thotitokensehak8e.

13 Ise aboiotsis tsi ion8entsiate; nok tanontokat en8atasoko ne teioiotsis, ohnahoten tentsie-iotsistarhote ? neok 8ahi skasta n'aste iaiakoti nok taionsk8aseronk8ate.

14 Ise ahos8athesera tsi ion8entsiate: iah8ahi taonton aiotaseton n'onontoharake kanatahere.

15 Iah oni 8ahi ok8irokeon tiieiehaserothera nahehaseroten; iehaserotak8ake 8ahi enhienioten; nok ak8ekon tenhiakos8atheten ne kanonskon ieteron.

16 Eh kati oni nise nase8aier teietsis8atheten ne se8as8athesera nonk8eokon etho naonta8e ahon8anenton ne Mtsise8aniha Karonhiake tenteron.

17 Tosa se8erhek skianerenserarisionhe kenh; iah: neh tanon nakierite tsinihotiiaton ne Rotitokensehak8e.

18 Aseken k8arori, ohenton naonsonton8entsiarisi, iahtekonte tsi ienkaierite tsinikaiaton ak8a ok oni eh nia8ensere.

19 Onka kiok, enskat oni ahari8aiesate tsinikon 8ak8arori, etho'k' oni nabaiere tsi asakorihonnien nonk8eokon, neh raonhaa nenthosennaska n'onen ienra8e ne karonhiake; nok tanon nenthori8aieriton tsi ensakorionnienni enhasennanoronne ne karonhiake.

20 Aseken 8ak8arori, iah karonhiake tese8etane ne iah senha tentise8ari8aierike tsi niit ne ratiatons oni ne Pharisien.

21 Se8ari8aronkas tsi ron8atirorisk8e ne se8ahsotsera: Tosa sherio nonk8e; nok enhon8ari8ente nonkakiok enhata8enthon.

22 Nok nii, katon, enhostonte nonka kiok ok tenhori8ose enhonak8ase ne teiatennontere; nok tokat enha8enhase: iah tesanikonra, enhon8ari8ente tsi katsienhaien; nok nenha8enhase; tesanon8ara8enrie, rore8atatseraien n'onesson ahon8aiatonti.

23 Tokat oni onen iahase8e tsinon8e nitse8enniios-

tane ne Niio, eh aonsaseiarane tsi ronikonraksens ne tsiatatekenha ise sari8ake.

24 Ok eh sati tsinahoten ahsa8i, niare saseniri8aseronni ne tsiatatekenha ethone tentese ienserisaierite oni.

25 Tosa sanisko naonsaseri8aseronni tsinon8e nasenikonraksaton, aseken iotteron ne kariton iahon8arihon, nok tehaiatoretha ia honsahorihon, nok iaiesannhoton.

26 Ori8iio tsi konrori tsi ok enskarokten nonaken katak8en nek8enis tentesiakenne neh non8e.

27 Se8aterientare tsini hon8atiri8atati ne iestsisothokonkenha: Tosa satenak8aiesat.

28 Katon kati nii, ok satekari8anereren neneok oni takon8akanerake ne tsiiothon8isen nakon8askanekseke.

29 Tokat tsi se8eientetakon naskarati sari8aiენტენი, stako, ihnon oni iasati: aseken senha ioianere ne skati taonsaskaratake ka8enniioki tosa tsiatak8ekon Oneson aontetsirat.

30 Tokat tsi se8eientetakon nasenentsati sari8aiენტენი, itsiak ihnon oni iasati: aseken senha ioianere ne skati tasenentsontake tsiniot ne tsiatak8ekon asatetsirate.

31 Sekon are oiah son8atirori: Tokat onkakiok enshate8entete ne rone, raiatonseronkih ne tetsiontekhasiata.

32 Katon kati nii: Onkakiok enshate8entetane ne rone niah kentehsera tenhiostonthe, iatehaiati ki enhakaronni, nok onkakiok enshotiniake netho ionk8e ori8iio tsi enhonnhike.

33 Se8ari8aronken oni tsi ron8ennenni ne se8atsotserakenha: Tosa tsesat Niio Raosenna; ensate8ennaierite tanon tsini sarharastston.

34 Katon kati nii: Tosat seri8anirat tsiokoni naontahiotieraton: iah oni tsi karonhiate, aseken Niio rahonistsk8ara.

35 Iah oni non8entsia; aseken ne konrasitoke8ata

ne rahosita; Tosa oni Jerusalem; aseken Onontiio-ko8a raotenata.

36 Tosa oni seri8anirastst ne Sanontsi8ne aontas-tako: aseken iah task8eni, nenskat oni asennratonni ok ne's'en's' ne kanonk8iseraontsi.

37 Neok tanon kenhak ne sa8enna: enh, enh, iah, iah; aseken nisinonh kari8aksen.

38 Se8ari8aronken oni tsi kaiaton, 8aton: Okara iatenskene n'okara, nok n'ona8ira, ona8ira.

39 Katon kati nii: Tosa se8ahtsent; ok eken tanon non8a, tokat tsi se8eientetakon aiesaranonsaiake senatonhas oni ne skati.

40 Tokat oni onka kiok enhiaiatonseron ne sakhare tahakanerake, iahatson kenik8ekonhak natiata8i.

41 Onka kiok aiatennekaronk8en ahetsiatenrosen tsiniore ne se8atenienttsera, asennon n'ia8hestst.

42 Hehtson n'iari8anontonni, nok tosa hetsiatarontiens ne ranihas.

43 Se8aterientare oni sekon tsi ron8atirori: ens-henon8ehake ak8ekon nonk8e, nok tanon enshes8en-seke tsiniiakon iesas8ens.

44 Katon kati nii: Shenon8ehak ne iesas8ens, nok Teshenon8eratonsek ne iesakenronni, sheiateras8i-iosten ne iesakenronni, nok sheiaterennaiennihek ne teiesonnharikhons oni iesakenrenseronnis.

45 Aia8ens iaonteri8ihe8e ne tokenske etsise8a-ienha aonton ne Etsise8aniha Karonhiake tenteron: aseken iah tatehatihas, ok satesakos8athetenni ne ionk8etaksen tsiniiot ne tionk8etaieri.

46 Nahoten ensatonnrak8ate neneok ashenoronk8a-ke ne iesanoronk8a? iah oni kenh naha eh tehatiierha ne ionk8etaksen okonha?

47 Tokat non8a neok teseiarhoton ne tesatennon-tere, ohnahoten iesoheststa tsiniiot notiake? iah oni kenh neneh eh tehatiierha ne ionk8etaksen.

48 Eh tanisa nontese8ari8aierik tsinithori8aieri ne Etsise8aniha Karonhiake tenteron.

Iaiak-haton Nateioteri8asonterak8en.

1 SE8ANIKONRARAK tosa 8ene kenhak nenhietsitenre ne iakotent, n'aionttokanion; aseken iahki othenon tatatsise8ari8aserak8ase ne Etsise8aniha Karonhiake tenteron.

2 Tosa kati se8ate8ennoten n'onen enhietsitenre; tsinihatiierha ne Kaianeren ronatkon8aroron rati-riho8anatha tsi ronterennaientak8anionk8a, oni tsi tekanatokenhaton ne tahon8atirensaron n'onk8eokon Ori8iio tsi k8arori ak8a iehatiiatentatha.

3 Kenh tanon nasiere n'ashetenre, tosa 8attok ne sesenek8ati tsini8atierha ne tsi Se8eientetakon.

4 Tosa senestonhak tsi satanitenron; nok ne ianiha n'iah othenon tehotrenhostenni, 8ene enhronni tsi tenshiari8aserak8ase.

5 Nok n'onen ensaterennaien; tosa shenakeren ne kaianeren rona tkon8arorokton, ratinon8e nahatitake n'onen ronaterennaien, aontonk8eneste oni tsi tekanatokenhaton ahon8atiken n'onk8esonha. Ori8iio tsi k8arori tsi iah othenon teshotirhare n'onakenke.

6 Nok tanon nise nensaterennaien satatennhoton sanonskon, teiakanerese ne Ianiha tsi saterennaien; nok ne Ianiha ne tiotkon teiakanere tsi oni non8e niioaseton, 8ene enronni n'onen henhiatonraseronse.

7 Nok oni n'onen saterennaien, tosa ok neh ton-tasatasafhak tsinihatiierha ne iah tethonetakon; aseken ronmere neh ensonk8entenrate tsi 8eso enhia-k8atati.

8 Tosa kati ietsinakeren: Roterientare se ne Etsise8aniha tsinahoten tese8aton8entsioni ohenton natsise8ari8anontonse.

9 Kenh kati nense8aiere nense8aterennaien: Tak8aienha ne Karonhiake tesiteron! aiesasennaien!

10 Aiesa8enniiostake! aiesa8ennarak8ake non-8entsiake tsinitiot ne Karonhiake tiesa8ennarak8a.

11 Tak8anont ne kenh 8onte iakionnhek8en niate-8enniserake.

12 Sasanikonrhen ne ionk8ari8aneren tsi niiot nii tsionk8anikonrhens nothenon ionkhinikonraksata.

13 Nok tosa aionk8asenni ne kari8aneren; ehren tanon tak8ari8ak8iten ne iotaksens, aseken ise ne tsiniienhen8e ensenakereke, kasastensera oni Kanentonsera iah takari8entane. Amen!

14 Aseken nentsise8anikonrhen tsinikonietsinikonraksaton nonk8e, enshonikonrhen ki oni nise tsinikonhetsise8anikonraksaton ne Etsise8aniha Karonhiake thenteron.

15 Nok tanon niah tentsise8anikonrhensere, iah ki oni ne raonha taonsahonikonrhen tsinitise8anikonraksata.

16 Nok nense8entontiete, tosa tense8atkonsastaren tsinihatiiierha ne Kaianeren ronatkonsaroron, n'ia-taonsahatiiierkenha's' ak8ekon aionttok tsi ronenton-tieton. Ori8iio tsi k8arori tsi iehatiiatentatha.

17 Nok tanon nise, satkonsohare, satoka oni n'onen sentontietane.

18 Ne tosa aionttok, nok tanon ne Ianiha ak8ekon tehakanere, raonhaa teiakanere tsi nonnisataseton, 8ene enronni n'onen tenhiari8aserak8ase.

19 Tosa se8arorok non8entsia ahotsoko8atsera, otsinon8a, oskenra oni entiatek8isa, ne oni ne sakonasetharotinikonrotak8as ratinensk8as oni.

20 Neh tanon se8atateroroks Karonhiake tiostso-ko8atsera, n'iah othenon tekontiiierha notsinon8a-sonha, iah oni ne ratinensk8as.

21 Aseken tsinon8e nikaien ne se8atsoko8atsera etho ki oni non8e iekaien ne se8eri.

22 Okara 8ahi aos8athesera n'oieronta; toka non8a iah othenon teiohre ne skarake tsiatak8ekon teios-8athe.

23 Neh kati ne iah tentiori8aierike ne sakara, tsiatak8ekon kitentiokarasheke; toka kati non8a neh saien ne tetiokaras, oh kati onte ak8a niiatenhia8enne tsinon8e tetiokarasko8a.

24 Iah taonton onka tekeni taokos8etseraientak;

aseken tokat saiatatenhos8en, enhonon8ene ne saiatat; ok ne's'en's ne saiatat enhokonnienste, enhokenron ki ne saiatat, iahkati oni nise taonton ne sataietsiio-tense, ne Niio tanon notkonseraksen.

25 Nese 8aonni k8arori, katon: Tosa tese8aterien-tarak tsi tsionnhe, tsinahoten ense8ake, tsi oni nahoten ense8anekira; tsioni ni8aststa ne se8aieronke, nahoten aese8atseronniate: iahken senha atonnhest tekanoron tsiniot natennatsera, nok oni ne ieieronke tsiniot ne iontseronniatha.

26 Tese8aiatoret notsitenhokonha; iah tekontiienthos, iah oni tekontiient8ak8as, iah oni othenon tekonte8eientons ne kanonsoharakeson; nok sane sakonontens n'Etsise8aniha Karonhiakethenteron. Iah onteken senha ise tetsise8anorunk8a tsiniot n'ononha?

27 Onka oni tsinitision hahak8eni ne tsi tiotkon tahotatenikonrharake se8asita nahatatneniestste?

28 Nahoten oni ahori8ake tese8atatenikonrhare natak8ennia ahori8ake? Tese8aiatoret tsiniot tsi konteiarous n'ahontesonha: iah teiotiote iah oni etkontiseriies;

29 Nok sane K8arori, roiatanerak8at tonnesane ne Salomon, nok iah non8enton tiiehero tsi ratseron-nisk8e tsiniot n'ononha.

30 Iah onteken senha ise tatsise8aseronni tsiniot n'ohontesonha, non8a iohniote, nok n'enhiorhenne kakiok non8e ien8ation, O Kanoron ki onte oni tsi se8anikonrasto?

31 Tosa kati tonsese8anikonrharak, n'aese8aton-heke: nahoten naha enhiak8ake? ok ne's', nahoten ente8anekira? toka's' oniken nahoten ente8atseron-niate?

32 Etho'k' sek nehne niot tsi ronnese ne iah tehotiianere: roterientarese ne Karonhiake Tetsise-8aniha tsi eh niot tsi tese8aton8entsioni.

33 Neh tanon tas-e8atierent se8esak ne Niio raho-nakerasera, nok ne kenh ioha8iton aksekon nehne ok tentkonne.

34 Tosa kati tonsese8ennikonrharak toh naia8enne tsi enhiorhenne; aseken enkene nenhiorhenne tsi nateioton8entsiohon: se8enniseratson se 8ahi niok8eniatsera.

Tsiatak-haton nateioteri8asonterak8en.

1 Tosa tesheiatoret nenserheke tosa taiesaiatorete.

2 Aseken, ok eh nentsiesaierase tsinensheierase; oni tsi entsiehsatenienthase nensheiatenienthase

3 On nah oni niaa8ens tsi sattokas onaonskeri rokarisenne tsiatatekenha, iah nise tesattokas ok iateiohnaharohare sakarisen.

4 Ok ne's' nasiron: niare tanon tiatateken skohko sakarisen onahonskeri; nok nise nikaronta ne sakarisen.

5 Onk8etaksensk8a! neh niare sasoko nise sakarisen, ethone ensaterientisake oh nasiere aonsasoko ne tsiatatekenha rokarisen onaonskeri.

6 Tosa erhar ietsiatiens nori8atokentison, tosa oni ne k8isk8is ietsiatiens ne se8anekorha; iotteront ne takonsk8aseronk8ate nok aietsiatakari.

7 Se8ari8anonton nok enhietsiion; se8esak nok en-se8atsenri; se8annhontishon nok enhietsinnhotonk8ase.

8 Aseken ron8a8is ne rari8anontons; ratsienries ne resaks; ron8annhontonk8enni ne rannhohaiaks.

9 Onka nah neh non8a n'onenhia ahontahaon ne roienha ne kanatarok ahori8anontonse.

10 Nok ne kentsionk enhari8anonton oniare ontekenh henthaon?

11 Tokat non8a ise ne tsionk8etaksenhokonha eh niioire tsi se8ak8enion n'ioianere aontaietsiion ne ietsiienhokonha; ohkati onte ak8at niiot ne Karonhiake Tetsise8aniha tsi entesakaon tsiniiakon ron8ari8anontonni!

12 Tsini tesaskaneks naiesaierase ne tkari8aieri, etho oni nise naseieras; aseken eh nikaianerenseroten eh oni nihotirihoten ne Rotitokensehak8e.

13 Tatsiata8eiat tsinonkati nikannhohaha ; aseken ne Kannhoho8anen oni teiohahakaron oneson iakoiatenha8itha ; Kentioko8anen oni neh nitiens.

14 Aseken nikannhohaha niiohaha oni ne Karonhiake iakoiatenha8itha ; kenh oni niiakonha ne iet-senries.

15 Se8atatenikonrarak kati, enhietsiiatorene ne rotitokensetseraksens, teiotinakarontonha enhohnati-atontak8enhatie, nese naoskon Ok8aho oni tsini hatinensk8as.

16 Rati8eiennake kati entietsiiinterestak8e. Kanenharaniiontha kenhaha nohiktake, Katen Sisonhonion8arake aonhianiionthake ?

17 Nese 8ahi ne karontio 8ahio ki ne 8aianiiontha ; tsikiniot ne karontaksen 8aiaksenki 8aianiiontha.

18 Iah non8enton 8aiaksen tiaonhianiionten ne karontio ; tsikiniot ne karontaksen, iah ki te8aianiiontha ne 8ahio.

19 Tsinikarontake n'iah te8aianiiontha ne 8ahio, enkaiaikon nok otsirake en8ation.

20 Rati8eiennake kati ok entise8aientereste.

21 Tsiniiaikon ne ionkennis : Se8ennio ! Se8ennio ! iah tehonta8eiatane ne Karonhiake ; neok tanon ne ronikonraieriton ne kakeniha karonhiakon thenteron.

22 Kentioko8anen enhionkenhase n'ethone te8enniserate : Se8ennio ! Se8ennio ! iah kenh naha ise tesasennakon tsi ionk8atokensehak8e ? iah oni kenh ise tesasennakon tetsiakhiiatek8atanion n'onatkonseraksens ? iah oni ken ise tesasennakon niatekon iori8anerak8atenion tsiniionk8aieranion ?

23 Ethone tanon nii onen tentekheienhase ; iah non8enton tetk8aienterine : ehren kati ise8et tsi non8e nikiteron, ise ne se8ari8aneraakskonko8a.

24 Onkakiok rothonte tsinahoten katon, nok enha-te8eienton, neh tenthiiatenientenste ne ronk8e oststen-rake rotenonsonni ;

25 Enhiokennore, nok etho tenhiohnonke nenkana8aronnionne, tenhio8eratase oni, iah othenon taia8enne aseken ioniron tsi kentsk8ahere.

26 Nok tanon non8a ne rothonte tsinahoten katon nok iah tahate8eienton, neh tenthiiatenientenste, ne iah tehonikonra onesaronk8ake rotenonsonni.

27 Nok nentiokennore, etho tenbiononko n'oneka, tentio8eratase oni, enkanonsienenne ak8a ihken ionerak8at tsi en8atkenrenseronni.

28 Ak8a ihken ionerak8at tsi 8ahakohnerak8enhaton tsinihoianerenseriio nonen sasakotatiasi.

29 Aseken eh ki nitiotte tsi sakotatis tsinihosaststensera, nok iah tsinihatiierha ne ratiatons.

Satekon-haton nateioteri8asonterak8en.

1 Nok kentioko8anen ron8anonteratiene satontahanontastsnente.

2 Saiatat eh raiataratie ne roststa8is, iathotontsothase ne Iesos, nok 8ahenron: Saianer! ak8ase ok tasanonton nasere shitsient.

3 Nok ne Iesos iahonisonsaerhase, nok 8ahenron: eh nontonkenikonra8en, satsie8entann. Ak8a oksaok sahaiegentane.

4 8ahenron ne Iesos: Senikonrarak tosa onka she-
rori; 8as tanon rahotihenton ratitsihenstatsi seri-
8aierit tsini hori8atatton ne Moïs aia8ens neh 8ene
ahononhnien.

5 Nok nonen siiahara8e ne Capernaiimke, rasennon-
8anen 8ahoiatorenne ronitentasehatie.

6 Nok ratonne: Saianer! Saiatat nakennhatsera
ra8ennitaronni nok 8eso oni tsi roronhiakan.

7 Tahenron ne Iesos: ehienke, nok enhshitsiente.

8 Tontahenron ne rasennon8anen: Saianer! iah se
te8akerihonte n'iasata8eiate nakenonskon; enskat ok
tanon aontasatati, nok enshaie8entane.

9 Aseken nii neok nonk8ene 8akaterihonte, sekon
kis 8atons nakheienhase nakonk8eta, 8as, nensok
8are; tihaiatate, kats, tare; nok nakennhatsera kenh-
natsier, oksaok eh nenhaiere.

10 Sahonerako ne Iesos tsiniiot tsi Saharonke, Sasaka8enhase ne ron8anonteratiene: Ori8iio tsi k8a-rori, tsi iah te8atkathon n'Israerrononke neh niko8a-nen te8etak8en.

11 Nese 8aonni katon kentioko8anen, tsi tkara-k8inekens oni tsi Iate8atsothos nentienseron, nok enskatne ienhatik8ekon kanakeraserakon ne karonhia-kon, Abraham, Isaak, Jacob.

12 Nok nak8a Niio sakoienhokonha astste tsi oni non8e tetiokaras ienhiontatiatonti, eh non8e natenhionsenthoseke oni tenhionnokaraniehonheke.

13 Ethone onen Saha8enhase ne rasenno8anen: 8as, nok etho nenhia8enne tsiniiot tsi tisetakon. Eh oni nikaha8i tontahaie8entane ne rahonnhatsera.

14 Onen non8a ne Iesos iahara8e tsi thononsote ne tier, kanaktake kaiationni ne tier ron8ennhonsa ioton-k8arhos ionon8aktani.

15 Neok nathanisnonsaerhase; oksaok sontkestske nok 8atiakosniene.

16 Nok nonen Siiokarahane, kentioko8anen eh8a-ontatiataktate notkon iakohnatiennine, Ak8ekon Sasakoiatineken8e, Ak8ekon oni niionsasakotsiente tsiniiakon iakohnon8aktanihak8e;

17 Neh naontakaierite tsiniha8en ne Rotokense hak8e Isaï, tsi ra8en: 8athatatek8en ak8ekon oni ionsahaha8e nonk8annraokonkenha.

18 Sahattoke ne Iesos tsi kentioko8anen 8ahon8aia-torene, Sahari8anonton ne tahatiiiahke.

19 Saiatat ne raiatons 8ahoiatorene, 8ahenron: Saianer! tiotkon enkonhnonteratieseke tsi ok oni non8e niienhense.

20 Tontahenron ne Iesos: Iohnatsonhionton naha ne Tsistso, nok kontsinakonni notsitenhokonha; Nok ne Niio Roienha ak8ekon iah tehoien natkonsera.

21 Tihaiatate 8ahenron nehneh: Saianer! takater-harat niare Shiiatatahannha ne rakenikenha.

22 Tontahenron ne Iesos; kasts taknonteratie, ion-tatiatata naka8enheionta.

23 Ok ron8anonteratietane ne raotiok8a tsi Iaha-tita.

24 Iokontatie taka8eroten ak8a ikenb ka8ero8anen, skanorons hahatihonhiohne; rotas sane ne Iesos.

25 Akta niahonne ne raotiok8a nok 8ahon8aiete, ronton; Saianer! tak8aiatakenha 8atiak8enheie.

26 Tontasaka8enhase: nahoten Se8aterontha nise-8erientaha? Ethone tontahatane, 8ahatarhase no8eron oni tsi kaniatare; nok oksaok tonsaka8eriiake.

27 8ahakohnerak8enhaton ne teiekaneronhnion nok 8ahahironhnion: Onkah nah kehiken, ak8ekon no8eron oni tsi kaniatare ro8ennarak8a?

28 Nok nonen sihaonrarho skaionhati, Gersenian raotinakeraserakon, teniase notkonseraksen rona-tienni taiatotasi tsi ioshon8enion iathon8aterate; iah onka tetsiontoheststak8e neh non8e tsi natehohnate-hnonhianitonne.

29 Nok 8athotihenrete, 8aniron: nahoten taseni-ente, Iesos Nii Iaienha? taskenironhiakentane ken tsi kenh nontase, areko sane tiieiohe?

30 Iah ihnon teken, k8isk8is iohnentioko8anen tkonnesk8e tehiohnastskaontiesk8e.

31 Ron8anekennihak8e kati nohnatkonseraksen, 8akonniron: tokat ensesk8aiatineken8e, astion ki arahona kenhiken tkonnes k8isk8is niaonsaiak8e.

32 8asaka8enhase, 8asene: tontakontiiakenne, nok eh niiakonne; nensok ne k8isk8is 8akonteko kania-tarake iakontiatonti ak8ekon oni etho 8akonniheie.

33 8ahonteko ne k8isk8is sakotinonnhak8e; kana-takon niionsahonne iahontrori tsinaha8enne, oni ne teniase Otkon rohnatiennine niiatatake.

34 Kanatak8ekon 8aheiakenne 8athon8ateratana ne Iesos: nok nonen sahon8aken, 8ahon8aneken ne ehren aonsarete tsinihonaton8entsia.

Tioton-haton nateioteri8asonterak8en.

1 SAHATITA nok tonsahaiaiake, sara8e tsi thotenata.

2 Saiatat roiatakenheion Kanaktake raiationnitie eh 8ahon8aiathe8e. Tehakanere ne Iesos tsinithone-takon, 8aha8enhase ne roiatakenheion: Sanikonra-nironhak kien! sonterake8e ne sari8aneraaksera.

3 Nok ne ratiations tahonniron ne rahotinikonra-kon: ori8iio tsi rari8aiesatha kehiken.

4 Roterientaratsihon ne Iesos tsini thotinikonra-8ens, 8asaka8enhase; 8ahenron: oh niiotieren tsi 8anon tonniontseraksen se8anontonnions.

5 Kah nikaïen senha 8atiesen; naiahiro: Sontera-ke8e ne sari8aneraaksera; tsiniiot ne, satkestske, nok satenti?

6 Neh kiok oni aese8atokatak8e tsi rok8eniatse-raien ne Niio Roienha non8entsiake aonsaharake8e n'iakohri8aneren; Ethone 8aha8enhase, satkestske, nok ionsashaf ne sanakta, nok sasatenti.

7 Tontahatkestske nok sahatenti.

8 Ak8ekon ok 8ahakohnerak8enhaton tsinahoten 8aontkatho, nok 8athon8anon8eronnion ne Niio tsi eh nikak8ehniatseroten sako8i n'onk8e.

9 Sekon isiniïore niionsare ne Iesos, eh iahoken ne ronk8e, 8atio ron8aiasts, renstsk8ahere are tsi raka-rotasiatha, iahatati, 8ahenron: taknonteratiesek. Tontahatenstatsi nok 8ahosere.

10 Tsinikari8es tehotskakon ne Iesos, 8atio rao-nonskon, eh iaonta8eiate ne ratikarotations oni nona-k8aiesentasonha, etho oni ne rononha takarane tsi ronatek8ahere ne Iesos oni ne raotiok8a nok 8ahon-tekhonni.

11 Tsiniiot tsi 8ahontkatho ne Pharisian; 8asako-tiri8anon tonse ne raotiok8a, ronton: oh niiotieren tsi tehontonts ne etsise8ako8anen, ne ratikarotations oni ne ratinak8aïesenhokonha?

12 Nok tanon ne Iesos rothontetsihon, 8asaka8en-hase: iah othenon tatehon8aton8entsioni ne ratetsi-ensts ne skennen tiiakonnhe, neh 8ahi tanon ne ia-kohnon8aktani.

13 8asene tanisa, oni ietsirori tsinahoten kenton

ne kenh nika8ennoten : atanitenron ikere, iah natate8enniiotsera. Aseken iah neh tekheroriane ne tionk8etaieri aonsaiontatre8ate, neh tanon ne iakori8ane-raakskon.

14 Ethone ne Sa8atis raotiok8a 8ahon8aiatorene nok 8ahonniron : oh niiotieren nii oni ne Pharisian iotkate ionk8entontietha, nok ne sentiok8a iah teho-nentontietha ?

15 Iesos tontasako8enna8eron : tsinihati ron8ati-honkara8i tsi 8atenniote, en8aton kenh nahotinikonrak-sen seke tsinikari8es ratik8ekonhaties ne rohniakon ? ien8atenniserihe8e ki tanon ne ienhon8aiatenha8e ne rohniakon, ethone onen enhonentontietahnion.

16 Neh oni sakat katke asehti nitiakohnanentak-tak8en n'onen iok8enniakaionhon : aseken enhione-hare ne kennanentaktak8en tanon onen senha enhio-sonbio8annha tsi teiorihon.

17 Iah oni katsetakaionne teiehnekarha n'otsitsia-se, aseken tenkatsetarite nok en8a8erontane. Kat-setasetsike's'tanon 8aheren notsitsiase iah nehne oh taia8enne.

18 Tsini kari8es neh rohtarak8en, rasenno8anen eh 8ahoketote rahohenton ne Iesos 8ahanitente 8atha-tontsoten, ratonne : Kheienha onen tiaka8enheion ; karo ki tanon aontasete, nok sanisnonsaerhas nok en-tsiionnheke.

19 Tontahatane ne Iesos, 8ahne, oni ne raotiok8a.

20 Skaiatat ne tsiiothon8isen onen tekeni ia8enre niioserake siionnrakaionse, 8ahohnonterane, nok ia-kaiena tsi tetkak8athon ne raotiata8i.

21 Aseken te8atonhak8e na8erientakon : ne'k'ok's' oni ne raotiata8itne iakiena enskie8entanese.

22 Nok tontahatkarhateni ne Iesos, 8athatkaneren nok 8arenhase : tsiaken kien ! nese sesatsiente tsi tisetakon. Nok oksaok sakaie8entane.

23 Nonen siiahara8e ne Iesos tsi thononsote ne rasenno8anen, 8asakoken kentioko8anen ronteren-notha, otiake oni ronaterakareraston.

24 Sasaka8enhase : saseniiakenn : Katiken ia8enheion nese ok ne iotas. Nok ok taon8aieron.

25 Tsi kati ak8ekon sonsahatiiakenne, ethone iaha8aeiate, iahanentsa, nok sontketsko.

26 Ok kenh tiiakaha8e tsi 8ate8ateri8areni neh non8e.

27 Onen shihotoheststonhatie ne Iesos, teniase teniron8ekon 8ahon8anonterane, tehotihenretane, iatonne : David Iaienha! takenitenr.

28 Nok n'onen siiahara8e kanonskon, 8ahon8aiatorenne nok 8asaka8enhase, 8ahenron : tisenetakon ken tsi enkk8eni tsinahoten seniri8anontons niihne? ton-taniron : Ori8iio on8e, tokenske Saianer 8nsk8eni!

29 Ethone kenh niiahaiere nikarake nok 8ahenron : Etho nia8enn tsinitisenetakon.

30 Nok tonsaniron8eksi ; Sasakotia8enratse, 8ahenron : tosa onka ietsirori.

31 Nok tanon ne rononha, ok eh ionsaiatasa8en, 8athon8arensaronnion tsini ionsane.

32 Ak8a onen sishoiakenhonhatie, eh 8aon8aiathe8e iah tehatati oni Otkon rotienni.

33 Oksaok sahataati nonen sonsakaiakenne n'otkon, ak8ekon ok 8ahakohnerak8enhaton, 8ahahironnion : Areko non8enton etho tetia8enhon n'Israerrononke.

34 Nok ne Pharisian 8ahonniron are nenehe : ot-konseraksen rohiehna8ase tsi sesakotek8atha n'otkon-seraksen.

35 Nok sane ne Iesos ak8ekon nontaha8enontonha-tie tsi kanataienton oni iohnatak8enraron, Sakotatis-k8e tsi ronterennaientak8anionk8a, roriho8anatonhatiesk8e n'Ori8ase Niio raori8atokentitsera, sesakot-sientanionsk8e oni niakohnon8aktanionnisk8e tsi ienakerenion.

36 Sasakotenre, nonen sahonikonraientane tsiniiot tsi ratinakere, ok tiiatehonarenihon aniosiken teioti-nakarontonha iah teiotiiien ne ranonhne.

37 Sasaka8enhase ne raotiok8a : Ori8iio tsi kaeto-8anen nok kenhnihatiha ne rotiiote.

38 Hetsise8ennitentas kati ne Rahetak8eniio ahontasakotori kannhatesra tsi rohetaien.

Oieri-haton nateioteri8asonterak8en.

1 ETHONE ne Iesos iasakononke ne tekeni ia8enre nihati raotiok8a, 8asakok8eniatseron, naonsasakohnatek8ate n'otkon aiakohnatienni, oni aonsasakotitsiente tsiok naiakohiata8enseke.

2 Kentho ratisennare ne tekeni ia8enre nihati: Simon ton8ako8anen, tier shon8anatonk8en; tanon n'iatatekenha San.

3 Philippe, Barthelemi, Aton8a, 8atio rakarotationsk8e; Sak alphé roienha; Lebbé Tadé ron8anatonk8en.

4 Simon kanaenronon; tanonne rotenninon, Sitas Iskariot.

5 8asaka8enhase ne raotiok8a tsi iasakotori; 8a-henron: tosa tanon eh niiahase8e tsi ratinakerenion ne kaiatonni ratisennaiens, iah oni tsi rohnatenataien ton ne Samaritanronon.

6 Israerrononke ok tanon tese8aststekafa saietsiiahaharat ne iakohiatatonhon.

7 Ense8atonheke n'onen enhietsiiatatisheke: Onen akta ta8e ne Niio raonakerasera.

8 Saietsitsient n'iakonon8ak tanionni oni ne iakoststa8is, Saietsiionnhet n'iaka8enheion; iesentenraton, Sasetenrat ki.

9 Tosa se8arorok no8istanoron, o8ista oni aontake ne sanatatsarakon.

10 Tosat iase8aiarenhaf ne kaneka niienhense8e, tekeni oni tahese8atiata8itseraientake, ahta, nok oni natennists; aseken tehotentson nahon8anonte ne ra-iotenseriio.

11 Nok ne kakiok non8e tkanataien iense8atenatorenne, se8ari8isak onka iakorihonte naiesate8eienton, etho oni tsiterontak tsi niioire ensesatenti neh non8e.

12 Tesatenon8eraton kakiok non8e iensata8eiate : ensiron : Skennen kenhak ne kenh kanonskon.

13 Tokat entiakori8aierike ne iakohnonsote enhia-korane ne skennen, nok ne iah, iseke tente8e.

14 Kakiok non8e, tsiok oni non8e iah tenhietsinak-totanire iah oni taiontaonsatate ne sa8enna, ensesara-sitoke8e nonen tentesiakenne neh non8e.

15 Ori8iio tsi k8arori tsi senha enhiotesero8anaten neh non8e, tsiniot ne Gomor oni ne Sodome nonen tentesakoiatoretane tsi nense8aton8entsiarisi.

16 Etho niiot tsi iak8atori tsiniot ne teiotinaka-rontonha ok8ahotserokon iakon8anatori, se8atateni-konrarak kati se8anikonriihak oni.

17 Se8atatenikonrarak kati nonk8ene nonk8ati ; aseken enhietsiiatinionte tsi rontkennisahata, enhon-tennhaneoni aietsisok8a8eson tsi ronterennaientak8a.

18 Oni ii akerihonniat enhietsiiatenha8ison raho-tihenton ratikorason nori8iio ahonnonni tsiki niiot nonk8eokon.

19 Nok tanon nonen enhietsiiena, tosa tese8atate-nikonrharen tsi nahoten aese8enron, tsi oni naese8a-iere tsi aese8atati : aseken enk8a8ennon neh non8e nenkaha8i.

20 Aseken iah ise taese8atati, Ehtsise8anihase rao-nikonra ense8atatiате nethone.

21 Ienkahe8e n'ok ne neh teiatennonterе enhori-8ente kenheiatne, Roniha ne roienha, ratiksaakonha ensesakohnatkarhateni ne ron8atiienha nok ensako-tirio.

22 Ii aksenna enhietsis8ate nonk8eokon ; neok tanon enhatsennonni ne iatenrokten.

23 Kakiok non8e tkanataien entietsikenrenseronni, neh noia tetkanataien niionsase8e : aseken ori8iio tsi k8arori areko ok on8entsiak8ekon tentise8enonton tsiniore tentre ne Niio Roienha.

24 Iah senha tethanontons ne ron8arionnienni tsi-niiot ne sakorihonnienni, nok oni ne rannhatsera tsi-niiot nak8a raiatak8eniio.

25 Ethose ok nithotte ne ron8arihonnienni tsiniiot tsi rate8eiensta, oni ne rannhatsera tsiniiot tsi ron8annhas. Tokat non8a otkon ron8anatonk8en ne Raniserak8eniio, toh kati onte-ak8a senha niienshon8atinationk8ake ne sakohienhokonha.

26 'Iosa kati othenon se8atsanisek. Aseken ak8ekon niien8atotasi ne iotaseton, oni niien8aterihotasi tsinikon ne ioteri8aseton.

27 Tese8ari8athet tsinahoten asatakon k8arori, nok kanonsakeson tatese8ahenret tsinikon tek8atsiaonni.

28 Tosa se8atsanisek tsinahoten aiorio noieronta, iah tanon taiorio natonnhests; neh tanon se8atsanisek tsinahoten aiotirio natonnhests oni noieronta nok o-tsirake iaiothiatonti.

29 Iah kennah tekatsitenserake tiiatekehnes n'enskat k8enis? Ak8ekon sane etsise8aniha sako8enniio tsi konnes.

30 Ieiohe oni ak8ekon 8asheton tsinikon se8anonk8iserote.

31 Tosa kati se8ateronsek senhase ise se8aiatanoron tsiniiot n'otsitenhokonha.

32 Onka iah tenhakatchasere nonk8ene, iahki oni nii taontahiiatehase raohenton ne Rakeniha Karonhiake thenteron.

33 Nok tanon nenhakatonnnhiase nonk8ene, tenthiiatonnnhiase ki oni nii tsi thenteron ne Rakeniha.

34 Tosat se8erhek skennen ken kienne non8entsiake; iah neh tekienne ne skennen, ashareko8a tanon.

35 Aseken tekhekhasionhe ne iatatieha, tiatatieha, oni ne tiatatsafa.

36 Neh oni enshon8as8enseron nak8a rahonnhatseraokon.

37 Onkakiok senha roniha, ok ne's' ne ronistenha senha sakonoronk8a tsiniiot nii iah tatehakeri8atson; ok neh sakat ne senha roienha ok ne's' ne raienha senha sakonoronk8a tsiniiot nii iah othenon tatehakeri8atson.

38 Oni ne iah tenhatketathe ne raoronhiakensera nok ahakianenha8e iah othenon tatehakeri8atson.

39 Oni nenhononstaton tsi ronnhe, enhotonse ; neh tanon enshatsenri nenhakate8entetase.

40 Onka tenhiahrrhoton, tenhakarhoton ; nok ne tenhakarhoton tenhorton ki ne takatennieton.

41 Onka rotokense tenhorhoton tsiniiot tsi roto- kense ; eh ki niiot tsi tenhon8ari8aserak8ase tsiniiot ne rotokense, nok ne thori8aieri enhokonnienste, eh ki nenhon8atonraseronse tsiniiot ne thori8aieri.

42 Nok oni ne ska8isa ok onekanos aon8anekanon- ten saiatat nakitiok8a ; ori8iio tsi k8arori tsi iateka- konte tenhoteri8aserak8ase.

Enskat haton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 NONEN saha8eiennentane ne Iesos 8asakoiane- renseron ne raotiok8a, akte niionsare, nasakorihon- nien asakotati oni tsi ronatenataienton.

2 Ethone oni ne Sa8atis 8aharonke tsini hatiera- nions ne Iesos, teniase ne raotiok8a iasakotori ahon- 8ari8anontonse aniron :

3 Ise ken ne kari8ataton on8entsiake entre, katen ohia enshak8arhareke ?

4 Tontasako8enna8eron ne Iesos, 8ahenron : 8asene nok satsisenirori ne Sa8atis tsinaoten tsiatkathos oni- tsiaronkas.

5 Tsiekens ne teieron8ekonne, tsiontenties ne iesi- naksen, tsiontons n'iakoststa8is, tsionronkas ne te- ionhontak8ekon, Tsiontonnnhests niaka8enheion, nok iontataronkatenti ori8atokenti ne iakotent.

6 Iakotaska ne iah tenhiontateri8aientatennire nii akeri8ake.

7 Nok nonen sonsaiatenti, Iesos Kanenrakon iaha- tati, 8ahenron : nahoten se8atkenseronnonne karha- kon ? Ok8ire kenh ne te8atkarenrons tsi iahote ?

8 Oh kati nekenhen nahoten se8atkenseronnonne ?

rok8enniatsanit kenh ne etsise8aken ? tsiniiot ne ro-
tinontiiioson.

9 Oh kati nekenh ak8a nahoten ? Rotokense onte-
ken ? enh, k8arori tsi sakotoheststenni ne Rotito-
kense.

10 Aseken raonha roton tsi 8aton n'oiatonserato-
kenti : ienhiiatori nenhihaaaseronnien tsini ienhense.

11 Ori8iio tsi k8arori, tsi iah sekon noiah tehona-
keraton neh senha hahaiatanoronke tsiniiot ne Sa8a-
tis ; nok sane neh nak8a nitraha ne Karonhiake sekon
neneh senha ieshaiatanoron.

12 Tsinahe thonakeraton ne Sa8atis, ethonahe site-
8askennhen ne Karonhiake, nok neki ne ratisaste
rontk8enies.

13 Aseken ne Thotitokenseak8e oni ne kaiatonsera-
tokenti ok iarennakerate tehon8arensaronnions.

14 Nok naese8atontatseke tsihenkiron ; nese 8ahi
ne Eli tontarene.

15 Ionronk ne tenhionhontakarontake.

16 Ohnahoten taontakheiatenientenste neh niion-
k8etoten ? ne's' teshontieren ne ratiksaakonha tsi iont-
kerontak8a ratistsk8aronnion nok iesakotinonks ne
rontenrookon.

17 Ronton : ionk8aonra8aton nok iah tatese8anon-
niak8en ; ioterennatatitenrat ionk8aterennote nok
iah tese8atatitenranion.

18 Aseken ne sa8atis iah tehonekirenhaties iah oni
tatehostskaonties ; nok sane sekon ron8enni : Rotkon-
seraien.

19 Nok ne Niio Roienha tehastskaons ranekirha
oni ; nok ronton : Shako8ane, tsionekaka8e, rontenro
oni ne ratikarotasions oni n'onak8aiesentasonha. Nok
ki tanon 8ene iotonhon nateri8ak8arisionsera tsinon-
k8ati ne sakoienhokenha.

20 Ethone onen tahatasa8en 8asakori8asten tsi-
non8e eso natehoieronnionhaton nok iah teshonata-
tre8aton, 8ahenron :

21 Sententasere Korasin, ise oni Betsaita ! Aseken,

Tirne ok ne's'en's' Sidonne etho naiori8anerak8ate-nionke tsi naonkieren, katkaron ahontahonatakenro-serhon tsinahonsahonataatre8aton.

22 Nese karionni katon, tsi k8arori : Tikenha tsi nensakote8eiennatsaniten ne Tirronon, oni ne Sitonronon, n'onen tentesakoiatoretane tsinise niio.

23 Nok nise Capernaiim, ise enskat ne iatesaketo-tak8e tsi teiesarensaronsk8e, tentesenonk8ihse n'ones-son. Aseken tsinikon satkathon n'iori8akerak8ate-nion, aiotkathon ne Sodome sekon nah neh non8a nakanataientake.

24 Nese 8aonni k8arori katon, tikenha tsi nenthon-8anak8isronhase ne Sodomronon n'onen tentesakoiatoretana.

25 Ethone ne Iesos tontahenron : O konsennaiens Rakeni, ok tise8enniiio tsi Karonhiate oni tsi Ion8en-tsiate, ne tsi sheri8asetenni neh nikarihotens ne ionto-khas oni ne ienikonrasson, nok neh ne kenniiakasa shetokatenni.

26 Eh niio, O Rakeni, nehkitsi eh nitisanikonrii-hon.

27 Ori8ak8ekon Rakeniha raka8i ; iahonka tehon-8aienteri ne Roienha, ak8a neok ne Roniha, toka ken onkakiok enshakororihake ne Roienha.

28 Kasene ise ne tese8a8ishenheion oni se8a8ishen-ne, nok ii enk8asnienon.

29 Se8atketat nak8atientaniakt, se8ari8aienterhann oni tsi te8akeri8aieri oni keriasiio, oni ense8atsenri aotorisensera ne se8atonnhests.

30 Aseken iah te8ateri8atore nakeri8asonha, iah oni teiokste nakriena.

Tekenihaton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 ETHONE ne Iesos Sathahetiiakon onatsia kaien-thoseron A8entatokentike ; 8ahontonkariake ne raotio-k8a ok kati neh 8ahatiratoskare nok 8ahonneke.

2 Sahonniron ne Pharisian tsi Saontkatho : Satia-Senre naSentatokentike eh naieiere tsinihatiierha ne Sentiok8a.

3 Tontasako8enna8eron, nok 8ahenron : iah kenh tese8a8ennanotha tsini hoieren ne David oni ne raotiok8a Saontonkariake ?

4 Oh nihoieren tsi iehota8eiaton Niio raononsakon, 8ahanatarake ne Ron8a8enniiostak8a, iah se sane teho8enk narake iah oni ne raotiok8a, ak8a neok rononhaa ne Ratitsihenstatsi ?

5 Iah oni kenh tese8a8ennanotha ne Kaianerense-ra tsi iah tehotinnhis ne Ratitsihenstatsi n'ononsatokentike ahotiitoten n'aSentatokentike ?

6 Aese8aterientarake tsi 8ak8arori, tsi senha raia-tanoron non8entsiake non8a ihres tsiniiot n'Ononsatokenti.

7 Nese karihonni iah taietsiri8enton ne iah teiakonnihikon naese8aterientarake tsinahoten kenton ne kenh O8enna : Atanitenrat te8akaton8entsioni iah n'atate8enniiosta.

8 Aseken ne Niio Roienha raho8entsi i'aSentatokenton.

9 Sonsahatenti netho, tsi ronterennaientak8a nionsare.

10 Saiatat eh raiataratie skati ronentsakenheion ; neh 8ahatiri8akensera8e naon8ari8arho, 8ahon8ari8anontonse 8ahonniron : iah kenh te8atia8enre naSentatokentike aonsaiontatetsente ?

11 Tontasako8enna8eron, 8ahenron : onkakiok tsinitsion Oson8akon iakaiatenne ne raotsenen, iah onteken oksaok taonsahaiatatako aSentatokentike sane 8enniserate ?

12 Eso onte 8ahi tetiattihen tsi natekanoron n'onk8e ok ne neh katsenen. 8atons kati naontaieri8aierite n'aSentatokentike.

13 Ethone kati onen 8aha8enhase ne ronk8e : santsak8arisi, 8ahanentsak8arisi nok sabaie8entane.

14 Sahatiiakenne ne Pharisian, 8ahon8atsienhaien, ohonte nahatiiere naon8ario.

15 Nok tanon ne Iesos sakohnikonraienteritsihon, oksaok sahatenti; nok kentioko8anen 8ahon8asere, ak8ekon oni niiesesakotsienthak8e.

16 Nok sakonnhesehak8e nahatiriho8an8e.

17 Naontakaierite tsiniha8en ne Rotokensehak8e Isaï.

18 Iahiiatori nakennhatsera, ne riiatarak8en rironk8ako8a neok oni 8akon8esk8ata; enhiion nakenikonra, neh ensakorori ne Niio raonakerasera n'onk8ekon.

19 Iah tahateri8atek8aseke, iah tatabohenretake, iah oni onka taon8a8ennaronke haha8ennotatietsi tekanatokenhaton.

20 Iah oni tahas8ate ne sekon nikaienk8arotonni-
ons tsiniiore niienhasenniasse ne kaianeren.

21 Ak8ekon ok nonk8e enhon8asennaniahesen.

22 Saiatat etho 8ahon8aiate8e otkon rotienni, teharon8ekon iah oni tehatati, nok sahotsiente: ak8a ki iah othenon tatetiotokte, rothare oni tehatkathonnions.

23 Ak8ekon ok 8ahakonerako nok iontonhak8e: iah kennaha neh tekenh ne David Roienha?

24 Nok tanon tsi 8ahonaonsonkote ne Pharisian; 8ahonniron are neneh: kehiken ak8a Beelsebul ok ahosennakon sesakotek8atak8a nonatkonseraksen nese 8ahi tkon8atkonserak8eniio.

25 Nok tanon ne Iesos sakohnikonraienteritsihon 8asaka8enhase, 8ahenron: tsini kanakeraserake n'iah skari8at tekenh iah ki othenon taonsakaieronnihake, tsini kanatake oni tsini ka8atsirake ne iah skennen, iah othenon taioteri8atentiasse.

26 Nekati kehiken, non8a; Rotkonseraksen ahon-sahoiatineken8e ne ratkonseraksen, ak8akati 8ahi tatehotiri8ate: oh kati nenhiotonhatie tsi enhnina-kereke?

27 Nok tokat tokenske Beelsebul ahosennakon tsi sekheiatek8ata n'onatkonseraksen, kabkati nithatiasse ne ietsiienhokonha tsi sesakohnatek8ata? nese 8aonni ok rononha tentsetsiiatorete.

28 Nok tanon tokat non8a Niio raonikonrake tsi sekheiatek8ata nonatkonseraksen, ori8iio kati tsi onen se8aiatorenhon ne Niio raonakerasera.

29 Oh naia8enne ne ronk8e iahota8eiaten ne roiata-
niron oni ahonensk8enhaton, ne iah niare tenhoneren-
khe ne roiataniron? ethone onen en8aton enhonen-
sk8enhaton.

30 Onka iah teiakenik8ekon akte kinihotieraton,
nok ne iah tateion keniiena8akon tsi keroroks, ratie-
satha.

31 Nese 8aonni 8ak8arori, ak8ekon niien8aton
naonsaiontatenikonrhense nonk8e akori8aneraaksera;
kenkaian nénhon8anikonraiesate ne Rotkon Roni-
konratokenti iah neneh tetsiontatenikonrhensere.

32 Nok onkakiok ra8ennake roiesatak8en n'Onk8e
Ron8aienha enshon8anikonrhense, nok tanon onka
enhon8aiesate ne Rotkon Ronikonratokenti iah taon-
saon8anikonrhense ne kenthon on8entsiake iah oni non-
8enton.

33 Ne ens oni ne se8aton: 8ahiio, neki tsi karontiio,
8aiaksen, neki tsi karontaksen, aseken kaikne kiok
entieien teristak8e tsini karontoten.

34 Se8a8atsiraksensk8a, oh nahoni naia8enne naon-
takari8aierike tsi aese8atati, ak8ase tsionk8etaksen,
aseken tsinitkananon na8eriane eh kiniiot tsi ien8atati
na8ennasa.

35 Tronk8etaieri ak8aki neok tatak8as tsini tioia-
nere tkananon ne ra8eriane; nok ne ronk8etaksen
neh ki tatak8as tsini te8ahetken ne ra8eriane.

36 Nese 8aonni k8arori: tsi neh tenhiontatiatore-
tak8e nonk8e n'onaken te8enniseronte tsinikon tia-
kotati ne ka8ennaksen.

37 Aseken sa8enna entsisarihoke8ate, sa8enna oni
ensari8ente.

38 Ethone onen otiake ne ratiiatons oni ne Phari-
sian 8ahon8enhase: Saianer! ori8iio tsi iak8askaneks
ne tak8akanerarak8e iori8anerak8at tsi nasiere.

39 Tontasako8enna8eron, 8ahenron: Ka8atsirak-

sensk8a oni kanak8aiesen, kari8anontons enskat ne iori8anerak8at, iah ki tanon takonhion ne iori8anerak8at neok tsi nihoiata8enhon ne Rotokensehak8e, Jonas:

40 Aseken asen nonta asen oni ni8asontake tsionno8ane kaiatakon iehaiatitak8e ne Jonas, eh kati oni nehneh nenhia8eanne n'onk8e Ron8aienha, asen nen8ata, asen oni ni8asontake on8entsiakon ienhenterontake.

41 Ninivronon enkon8ari8asten ne kenh ka8atsirate tsi non8e Kaiatoretatsera te8enniserontake; aseken ne rononha Jonas rao8ennake shonata8atak8en: nok non8a ne kenh ihres senha raiatanoron tsiniiot ne Jonas.

42 Entieronon Kon8akorako8a enhiakori8asten oni enhiakori8ente nekenh ka8atsirate. Aseken naonha On8entsiokten tsi ontaonsatatha ne Salomon raottokbasera: nok non8a kenhihres senha isinon8e tsini aiatoten tsiniiot ne Salomon.

43 Katke tenthon8aiaken8e ne ranikonraksen tsirotiennine ne ronk8e, on8entsiathensne tenhastsekafa ra8esakonhaties ahaorishentane, iah tanon taha-tsenri.

44 Ethone enhenron: eh ienske tsi te8akenonsote, tsinon8e te8akiakenhon. Nok nonen ensra8e, 8ahatkatho, ononsoskon isken, tsionhe8en oni skaraseston.

45 Ehren sarete, nok tsiatak nihati ionsasakohonkaron ne senha tehotinakaratsanit tsiniiot neraonha, eh saonne8e oni ionsahonta8eiate ak8a oni sahontenak-tonni; nok ne kenh ronk8e iense8atohestste tsi nenshaiese; eh kati oni neneh nenhiota8en ne kenh ka8atsirate ka8atsiraksensk8a.

46 Nok sekon ok sishakotarani nonk8eokon, astste tontahatitane ne ronistenha oni ne tehontennontere, ron8aiatisakonhatie tahatitharen.

47 Nok iahon8arori 8ahiron: kenh astste thonhnete sanistenha oni tese8atennontere iesaiatisaks taese8atharen.

* 48 Sahenron tsi tontaho8enna8eron, neh nika8en-noten taha8enninekenne : Onka nakenistenha, onka onine tekatennontere ?

49 Nok iahatsiatate tsinonkati ne raotiok8a, Sahenron : neh kehiken akenistenha, neh oni tekatennontere.

50 Aseken onkakiok enthon8anikonraierite ne Rakeniha ne Karonhiake thenteron, neh tohiken onkiatatekenha, oni onkia tennosenha, oni akenistenha.

Asen-haton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 Ok neh sahenniserat satontahaiakenne ne Iesos kanonskon, kaniatarakta sahatien.

2 Nok kentioko8anen 8ahon8aiatorennene, nese 8aonni kaon8akon iahatita, nok eh tahatien, nok n'onk8eokon atsiaktatie tekanenraton.

3 Nok eso iori8ake 8asakorihotasiase tekari8akentonk8enke tsi Sahenron : Saiatat ne raienthos 8ahaia-kenne 8ahaienthosera.

4 Nok tsi rohientonhatie, otiake nonatsia obahak tatie 8akakerontane ; otsitenhokonha 8akonneke.

5 Nok otiake oststenrak8entarake 8akakerontane tsi non n'iah eso teiokenrahene. Ak8a neneh oksaok takateronten aseken nitkaienha.

6 Nok nonen sontakarakoten 8akontiatatsa ; nok tsi iah nakon tetioteronte ak8aki ontsa.

7 Nok otiake ohiktokon iakakerontane ; takonteia-ron nohikta nok 8ahotirio.

8 Nok otiake tsinon8e niion8entsiio iakakerontane, nok ontonnisa : skanatsia 8ate8atennia8eke, otiake iaiaik ni8asen, otiake asen ni8asen onteiaron.

9 Onka tehaontakarontak8en naharonkate, raronk.

10 Ethone ne raotiok8a 8ahon8ateranentakten, nok 8ahonniron : oh niotieren tsi neok ne tesheri8akentonk8enni ?

11 Tontasako8enna8eron, Sahenron ! ne ki tsi

ietsiia8i nise naese8ari8aienterhane ne karonhiakeka, nok ne rononha iah tehon8ana8i nahatiienterhane. •

12 Aseken sekon enshonhion ne roien, enshotiesten oni; kenhkaien n'iah othenon tehoien, ieiohe ak8ekon enshon8ak8a tsinikonha roienha.

13 Neh kati 8aonni neok ne tekheri8akentonk8en-ni, ne 8ahi tsi énhontkatho iah tiatahatikaraientane, iah onitahotinikonraientane.

14 Rononhake kati taho8ennaierite tsiniha8en ne Rotokensehak8e Isaï, Ra8en: Ense8athontetie, ense-ronke nok iah ki taese8anikonraientane, oni tense8a-kaneratie ense8atkatho iahki tiataese8akarahientane.

15 Aseken iotokoton tsi roneriasaniron nekenh ronon8entsiate; iohniron tsi tehonhontakaronte, tehonatateron8ekon oni: Ratitsanis ne ratikarake aontkathote, nok tsi tehonhontakaronte ahonronkate, nok raoneriane ahotinikonraientastak8e, nok iah taonsaontatre8atane, iah oni nii taonsakhetsientane.

16 Ionataskat tanon nise se8akara, aseken kontka-thos; ionataskat oni ne se8aonta aseken konronkas.

17 Aseken ori8iio tsi k8arori, kentioko8anen Roti-tokensehak8e, oni ne thotiri8aierisk8e, ronaskanekon naontkatho tsi nahoten se8atkathos, nok iah tehonat-kathon; nok oni nahonronke tsi nahoten se8aronkas nok iah tehonaronken tsinise niio.

18 Se8ataonsatat kati nise tsinahoten kenton ne raienthos:

19 Ne tsi rotaonsate ne ronk8e ne Niio rao8enna, nok iah tehonikonraientas, Ranikonraksen tare nok 8ahanensko tsinikon kaienthonne ra8eriane: neh 8ahi neneh roton; nohahakta ionatsiakerontaon.

20 Nok kenh kaien noststenrak8entarake ieioien-taseron, neneh roton, ne rataonsatasts no8enna, ak8a oni 8ahatonnharen tsi 8ahaiena.

21 Iah tanon teioteronte ne rahonhake, ne se 8ahonni iah tateka8ishastste: ka8enniiok'k'8ahorane kanikonraksensera, atatkenronniatsera's'oni, akari-onniate n'O8enna ak8a's'oksa 8ahatatenikonrotako,

22 Kenh kaien nobihtokon iekokerontaon, neneh, roton, rotaonsataton ne Niio Rao8enna, neh tanon tehonikonrharanis non8entsiakeka, tsioni niiorihoten natsoko8atsera, neh kon8arios no8enna, nok iah tiie8atonnisaas.

23 Kenh tanon kaien ne tsi tion8entsiio ieiokerontaon? neneh roton, ne rotaonsate n'O8enna, roni-konraientas; 8atonnisahas, 8ateiarons oni, otiake enskat te8ennia8e, otiake iaiak ni8assen, oni nasen ni8asen.

24 Sekon are oiah tonsasakori8akentonk8en, 8ahenron; ak8a neh testiatieren ne Karonhiake tkanakeraseraien, ronk8e Kanenhios 8ahaienthon raon8entsiake.

25 Nok tanon tsini kari8es rotitas ne kannhatsera, onen tare ne Ros8ens, kanenhaksen eneken tontahoti tsi kaienthon nok 8ahatohestste.

26 Nok nonen sontakaontonten, oni 8akanatsioharen, onen 8ahotikentane ne kanatsiaksen.

27 Nok ne ratinnhatsera 8ahon8aiatorenne ne Ron8aianer, nok 8ahonniron: Saianer, iah kenh naha ne tehsaienthon ne kanatsiio; kah kati nontakonne ne kanatsiaksen?

28 Tontahari8aseraka, 8ahenron: neh 8ahi ne raks8ens eh nihoieren, tontahonniron ne kannhatsera; asathontate kati ken eh iaiak8e nok aiak8ako ne kanenhaksen?

29 Nok tontahenron; tosa: On8a's' naha tsi ense8ak8enhatie ne kanenhaksen ense8anioton-ko oni neneh ne kanenhio.

30 Ioneronhatie tetsiaron tiateiaron tsiniore ien8atonnisa; nok tsini ieienthok8as, enkheienhase nakennhatsera: neh niare tase8atierent se8ako ne kanatsiaksen nok se8enthokonnianion naontsahatonhake; akenonsoharake tanon niase8ahaf ne kanatsiio.

31 Ohia are tonsasakori8akentonk8en; 8ahenron: neh teskiatieren ne Karonhiake tkanakeraseraien tsiniot, otsinek8ar kanen ieienthota, onkakiok 8atra-k8e nok raon8entsiake 8ahaienthon.

32 Neh tiaonhaa nitkanenbaa tsinikon ne kanen-sonha : nok tanon nonen ioteiaron ne senha sko8anēn tsiniiot notiake, ak8a oni karonta iaonton ; iakae8e ki notsitenhokonha ahonenrokon kontsinakonnis.

33 Sekon are ohia tonsasakori8akentonk8en, 8a-henron : neh teskiatieren ne Niio raonakerasera, tsiniiot ne iosherhatken : tsiathon8isen asen natkaieste n'othesera tanon ne Iosherhatken tsiniiore ak8a ien8attenko.

34 Ak8ekon tekari8akentonk8entserakon tsinikon ne Iesos 8ashakorori n'onk8eokon, iah othenon tesha-korori ne iah tatakari8akentonk8en.

35 Ne naontaho8ennaierite ne Rotokense, tsi-ra8en : tenkastsk8eksi nok tenkeri8akenton8e : en-kerihotasionko neneh sontonton8entsionni siioteri-8aseton.

36 Ethone are ne Iesos sasakotkenrate nonk8eokon nok kanonskon niionsare, 8athon8anenronni ne rao-tiok8a nok 8ahonniron : tak8anikonraientaten nahoten kenton toh ihken Kanenhaksen skaienthon.

37 Tontasako8enna8eron, 8ahenron : tohiken ka-nenhiiio raienthos, nehne Onk8e Roienha.

38 Nok ne kaehta neh tsi ion8entsiate ; kanenhiiio Niio sakoienhokonha, kanenhaksen otkon sakoienho-konha.

39 Nok ne Rasts8ens, otkonseraksen 8ahi, tsiniie-ient hok8as, tsi nense8aton8entsiarisi ; nok ne ratiien-thok8as, Ratironhiakeronon 8ahi nehneh.

40 Tsi kati niiot tsi teieiestasions ne kanenhaksen nok otsirake iakoties, etho oni nehneh nenkaieren n'onen en8aton8entsiokten.

41 Onk8e Roienha enteshakotori ne Raoronhiake-ronon okon, neh tenshatiiestahsi ne Kari8aiesatatsera ne raonakeraserakon, nok oni ne iakori8are ne 8ahe-tken.

42 Nok tsi tkanonk8aien n'onesson iensakotiiatonti, etho non8e natenhionsenthoseke oni tenhionnokara-niehonheke.

43 Ethone onen ne tiakori8aieriton tenhionteron-ronten tsi niiot ne Karak8a, raonakeraserakon ne Ron8aniha, onka tehahontakarontak8en naharonkate, raronk.

44 NeseKon testiatieren ne Niio raonakerasera tsi-niiot n'o8istanoron 8asehton kaehtakon, ne ronk8e 8ahatsenri, sahasete; nok tsi nahatsennonni sahatenti 8ahatenninon nion tsinihoien nok neh sahaninon.

45 NeseKon testiatieren ne Niio raonakerasera: tsiniiot ne ronk8e ra8esakonhaties Kanenhianorons.

46 Nok enskat iahatsenri nehne kanoron, sahatenti, ak8ekon 8ahatenninon tsinihoien nok sahaninon.

47 Ne sekon testiatieren ne Niio raonakerasera: tsiniiot ne kaniatarake 8aharontion, ak8ekon taioie-nahatie.

48 Nonen 8akanane, ehtiioke niienhatiha8e ne rati-tsiak8as; onen eh enhontien tenhatiienstasi, rahotihon-8akon enhonneta ne ioianere; nok ihsi ienshonati ne iotaksen.

49 Etho nenhia8enne nonen ense8aton8entsiarisi: enthonne ne Ratironhiakeronon okon, nok tensakotikhasi ne ionk8etaksen tanon ne tionk8etaieri.

50 Nok tsi tkanonk8aien n'onesson ienshakotiiaton-ti, eh non8e natenhionsenthoseke oni tenhionnoka-raniehonheke.

51 8ahenron ne Iesos: Ori8ak8ekon ken 8ese8anikonraientane? tontahonniron, etho niiot Saianer!

52 Nok 8asaka8enhase 8ahenron: ne kati 8ahonni ne Raiatons nak8a rari8aienti ne Niio raori8asonha, neh teshiatieren tsiniiot ne ronk8e raorontotserakon tatak8as nori8ase oni nori8akaionshon.

53 Nonen saharihokten ne Iesos ehren sarete neh non8e.

54 Nok nonen sonsara8e raonakeraserakon, sakorihonniennisk8e tsi ronterennaientak8a; nok tsini iakonerak8enhatonsk8e iontonnionsk8e: kah nehneh nithoha kehiken tsinihattokha, oni ne raok8eniat.

55 Iah kenh naha neh teken ne ras8enkaraketas

ne Roienha ? iah kenh naha On8ari tekon8aiasts ne ronistenha, nok ne tehontennontere, Sak, Sose, Simon tanon Jude.

56 Iah kenh kentekonnes ne rontennosenha ? Kah kati nekenh ak8a nithahas ne kenhkaien neh nikari-hotens ?

57 Ak8a ihken tsi rontateri8aientatennihake ne raonhake, nok tanon ne Iesos 8ahenron : ak8a raonakeraserakon ok tanon raononskon iah tehon8akonni-
ensta ne Rotokense.

58 Iah oni ken eso tatehoieronnion neh non8e, sotsi ronatenno8entastskon.

Kaierihaton-ia8enre Teioteri8asonterak8en.

1 ETHONE ne Ronontiiio Herod 8ahosennaronke ne Iesos :

2 Nok 8asaka8enhase ne raosennaokon : Sa8atis 8ahi shotonnheton ; nese 8aonni raha8e ne Kak8eniat ne iori8anerak8at tsi nahaiere.

3 Aseken raonha Herod roteninhaonne ron8annhotonk8e ne Sa8atis, Herodias ahori8a, neneh iatatekenha Philippe ronek8e.

4 Ne tsi ra8ennihak8e ne Sa8atis ; Satia8enre ne neh asatatenakonnien.

5 Ak8a thoianerasehak8e nahatennhane ahon8ario ; kenh ki tanon nonkati ieshatsanisk8e ne tsi ak8ekon ok nonk8e tiaka8etakonne tsi Rotokense ne Sa8atis.

6 Enskat kati tsi rotenniote ne ronontiiio Herod, tsi niieskaes tsinihonakeraton, Kanonsihen 8atkanonniak8e ne Erodiak8e akoienha, nok thaha8erientiiio ne Herod.

7 Nese 8aonni ak8a Sahari8anirate ak8ekon enron, tsi nahoten, tsi oni nikon akari8anonton.

8 Niare ion8aionikonraien nonistenha, ethone onen8akenron : Akeratne aontakaratie tsi askon non8a ne Sa8atis raonontsi.

9 Sahonikonraksen ne ronontiio ; nok ki tanon neh tsi rotate8ennaniraton, oni tsi ronathontenion nenskatne ronatek8ahere, 8ahatennhane kati naontakhion.

10 Nok iashakotori 8ahon8aniariakha ne Sa8atis tsi non8e tannhotonk8e.

11 Nok akeratne karatie n'onontsi, takonhion ne Kaiatase, nok onistenha ionsaiahon.

12 Eh 8ahonne8e ne raotiok8a ionsahatiha8e, oni 8ahonte8eienton ne raoieronta ; nok 8ahon8aroriana ne Iesos.

13 Sahari8aronke ne Iesos ehren sarete neh non8e kaon8akon 8ahatita, eh non8e niiahare tsi non8e raonhaa iakenhake, nok nonen saheri8aronkanion, taiontentionko naktatiesonha kanataienton nok 8aon8asere ehtakesson niiahahen.

14 Nok sontahatitako ne Iesos kaon8akon, iotiok8atsani 8asakoken, nok 8ahonikonkararen raotanitenraserakon, nok sasakotsentanion ne iakohnon8aktani-onni.

15 Nok nonen siiokarahane, 8ahon8aiatorennene ne raotiok8a, nok 8ahonniron : Karhakon 8ahi ite8es, onen oni ontenniserokten ; tonsassheiareniat kati, oni taonsaionreni tsi kanonsoton, aieninon oni niieks.

16 Tontahenron ne Iesos, iah tateioton8entsiohon naonsaiontenti, ise tanon ietsiion niieks.

17 Nok tontahonniron : Sisk ok nikanatarake ionk8aien tanon tekentsiake.

18 Nok tontasaka8enhase, kase8ahaf kihasa.

19 Nok neh tahatierente 8asakorori nonk8esonha n'ohontake aiontien, 8atrak8e ne Sisk nikanatarake oni ne tekentsiake, nok Karonhiake iahatkatho 8athon8eraton Niio, ethone 8athanatariakhon nok raotiok8a tasakaon nok ionsasakotiiakhonhase.

20 Nok ak8ekon 8ationstskaon 8ahakotane oni ; nok tekeni ia8enre ni8atherake sakanane ne iotatenronokonha.

21 Neh nahoten ne Sisk ni8ennia8ehetserasen niion-

k8etake 8ationstskaon iah te8aseton ne tsionathon
8isen iah oni neksaokonha.

22 Ak8a neok onte8eiennentane oksaok ne Iesos
8asakorori ne raotiok8a, Kaon8akon ahonsahontita
nok ahonsahontatiteronna ihsi nakaniatarati tsinika-
ri8es ne raonha tensesakoreniante nonk8eokon.

23 Nok nonen saba8eiennentane tonsasakoreniante,
onontoharake niihare tsinon8e raonhaa akenhake,
aontiesenhake tsi ahaterennaen; sekon etho nires
onen taiokara8e.

24 Kenh kaen ne kaon8eia, on8arok onte Kania-
tarhen nate8anistskaronta8etane, aseken thoti8eroka-
ton.

25 Nok onen siiorhenhonhatie, sasakononterane ne
Iesos, onekakesson ihre.

26 Nok ne raotiok8a, 8ahon8aken onekakesson
ihre, 8ahonateronbienten 8ahonniron oni: 8ahonk8a-
tianeronne ak8a oni 8athotihenrete tsi nahotiteronne.

27 Ak8a ok tanon iononteratietane iahatati ne
Iesos, nok 8ahenron: skennen se8anontonnionhek;
iise: tosa Kati othenon se8ateronn.

28 Nok Tier tahatati; 8ahenron: Saianer! neneh ise
enkenhake, tsiron Onekakesson nireke iekef tsi tesete.

29 Nok takenron; kasts, nensok ne Tier tahatitako
onekakesson niihare tsi itrane ne Iesos.

30 Nok tanon 8ahatsanike tsini iononto8anens io-
nontak8arontonties, onen ok oni siiahoiatenhonhatie,
8athohenrete kati 8ahenron: Saianer! takiatakennha.

31 Nok tontahatsiatate ne Iesos nok 8ahoiena, 8a-
henron: Sonk8e sanikonrasto, ohniiotieren tsi 8asaten-
no8ente?

32 Ak8a neok saiatita kaon8akon oksaok 8atka8e-
riiake.

33 Ethone oni onen ne kaon8akon ratiitatit 8ahon-
8aiatoreenne rontonne: tiakari8akenniate Niio 8ahi
Iaienha.

34 Ionsahonrarho ihsi nakaniatarati, ionsahonne8e
tsi 8aton8entsiate ne Genesaret.

35 Tsiniiore iahon8aienterene n'etho ratinakere, 8athonteri8areniate tsi ienakerenion naktatiesonha, nok eh 8aontatiathe8e tsiniiaikon ne iakonnrarak8e.

36 Nok ron8anekennihak8e nasakaon arahona's en's' neok oni tsi tetkak8athon ne raotiata8i iaieiena; tsiniiaikon ne kenniieiaikoieren saieie8entane.

Sisk-haton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 ETHONE ne ratiatons oni ne Pharisian Jerusalem nontaonne 8ahon8aiatorenne Iesos, 8ahonniron :

2 Ohniiotieren tsi iah tehatiri8aierists ne senti ok8a tsinihotiri8atatton ne rotikstenhokonkenha Iahse 8ahi tehontsiohares n'onen tehonstskaonne ?

3 Tontasako8enna8eron, 8ahenron : ise ki 8ahi oni se8ari8aiesata tsini hori8atatton ne Niio, tsini tsise8a-tateri8isahani.

4 Aseken ra8en ne Niio : Shekonniest, ianiha oni ne sanistenha. Ra8en oni naha : onkakiok ensa-koiesate roniha ok nene ronistenha, ron8ario.

5 Nok nise se8aton : tokat non8a enhokenrense-ronni ne roniha ok ne's'ens ronistenha : tsinikon ensa-tonraseron, ise ensesatsennonniate.

6 Iah neok teken tsi iah tasakokonniestane ne ron8aienha, ak8a ki iah tahonnhiseraientane. Et kati nite8es tsi ise se8ari8isahatsera iorioton ne Niio Raori8atahton.

7 Akon8ara : Ori8iio tsi thori8aieriton tsinitise-8aiatanote ne Rotokensehak8e Isai.

8 Tsi ra8en : Ratisehne'k'ok ionksennaiens neok iaken ne iaken tsi ionkkonniesta ; kenhkaien ne raoneri ih non neneh teiak8atere.

9 Ak8a tanon ok se8atieren oni kari8aiesatonke tsi ionksennaiens ; aseken neok sakotirionnienni tsini hotirihoten, tsioni nihotiri8atatton ne ronnonk8e.

10 Ethone iasakononke nonk8eokon, nok 8asaka-8enhase : Se8ataonsatat se8anikonraientann oni kehi-ken.

11 Iah se neh tehoiatakhsatha tehokaronniatha oni ne rönk8e tsi nahoten rennek8anons, neh tanon tsinikon tkaiakens tsi rasakaronte neh roiataksata oni rokaronniatha.

12 Nonen neh sahenron, 8ahon8ateranentakten ne raotiok8a nok 8ahonniron: iah kenh tesattoken tsi oiah nontahonatierase ne Pharisian tsinahoten 8asiron?

13 Nok tontahenron: tsinikon iohniote ne iah Rakeniha Karonhiake thenteron tenhoniotate, euskateriotsion.

14 Roneronhatie; ne 8ahi ne tehatiron8ekon, teiron8ekon sakonasharine: tokat teharon8ekon enhonenstaine ne teharon8ekon, tetsiaron ienniiatenne tsi teiontiakon.

15 Ethone Tier tahatati; 8ahenron: tak8ari8at-heten tsi nahoten Kenton nekenh tekari8akentonk8en.

16 Nok 8ahenron ne Iesos: Areko oni ken nise tese8anikonraientas?

17 Iah kenh tatese8aiatoretha tsi nikon ionnek8anons tsi ieiatakon niahonenonhatie, nok onakenke tsi tiotaseton ienskontiakenne.

18 Kenhkaaien tsinikon tkaiakens tsi iesakaronte, aka8eriane te8atenties, neh tohiken iakoiataksatha n'onk8e.

19 Aseken Aka8eriane tkaiakens 8ahnontonniontseraksens; Atatahseton, Kanak8aiesatsera, Kanensk8en, Kanikonrhaton, ne oni n'atatenratonnisera.

20 Neh tohiken nakarihoten iakokaronniatha n'onk8e. Kenh kaaien ne taionstskaon iah teiakotsiohare, iah othenon teiakokaronniatha n'onk8e.

21 Ethone ne Iesos ehren sarete neh non8e, Tyrne tanon Sidonne niahare.

22 Skaiatat tsiiothon8isen eh 8ahoketote Kanaanronon nakaiatoten eh non8e nikanakerek8e, Satiohenrete 8akenron: Saianer! Däyid Iaienha! askitenre; iakotentsihon keienha otkonseraksen iakotienni.

23 Iah othenon tethotati; nok ne raotiok8a 8aon-

8ateranentakten nok 8aon8ari8aneken, ronton : sasa tek8at, sotsi 8ahi teionk8aterientakariatha.

24 Tahenron tsi tahatati : neok se tionk8atorieton, naonsakheiahaharate n'Israerhaka rotiiatatonhon.

25 Nok tanon naonha senha akta niiahahe nok 8ahonitenten ; 8aton : Saianer ! takiatakennha.

26 Tontaha8enna8eron 8ahenron : iah se tetkari8aieri neksaa akonatarok taiek8e nok erhar o8ira akon8atinonte.

27 Tontakenron, ak8a neneh tokenske Saianer ! nok kis'en's' sane n'erhar o8ira konneks en's' tsinitkaniserens ne sakotsenenhokon raotekk8arane.

28 Ethone ne Iesos tontaha8enna8eron, 8ahenron : O, tsisathon8isen ! ko8anen tsi tisetakon ; eh kati niia8enn tsini saskaneks, nok oksaok sakaie8entane nakoienha.

29 Nok sahatenti ne Iesos neh non8e, kaniatarakta Galilé sara8e ; 8ahanontarahne nok onontoharake iahatien.

30 Nok niateionk8etotenson eh 8aon8e tsi renteron ; iontatiatenha8inontie, ne iontsinokata, tieron8ekon, iah teiontati, iakoiatakenheion, sekon 8eso noiasonha tsini iakoiata8ens ; rahsitakta ne Iesos 8aontatiteron, nok sasakotsiente.

31 Ne kati 8aonni nonk8esonha iakonerak8enhatonsk8e tsi iontkattos, tsiontati n'iah teiontatihak8e, ietsieiaiaieri n'iakoiatakenheionne, ihtsiens n'iah teiensk8e, tsiekens oni ne teieron8ekonne ; nok 8atbon8anon8eronnion n'Israerhaka Ron8aniio.

32 Ethone ne Iesos iasakononke ne raotiok8a, nok 8ahenron ; ori8iio tsi khetenre kehiken tekanenrison : onense8ahi reh8asen nonta siionk8ariskonhonhatie eh oni na8e iah othenon tekakk8asonrionhatie ; nok iah oni tekere raonentakon tsi aonsakheiatori ; on8a's'en's' naha ohahakeson enhonatakenrok8ase.

33 Nok taonniron ne raotiok8a : kah kati naontaia8aha8e ne kenh nou8e karhakonko8a niatakaieri, aiakotaten oni neh nikentiok8a.

34 Nok ne Iesos Sasakori8anontonse 8ahenron : toh nikon se8anataraien ? tontahonniron : tsiatak, tanon tokara nikentsiake.

35 Ethone are onen 8asakorori nonk8eokon ne Ehtake aiontien.

36 8atrak8e ne tsiatak nikanatarake oni ne kentsi-onk, 8ahaiakon 8athonon8eraton ne Niio, nok rao-tiok8a iasakaon nok nerononha onk8eokon ionsasakonon.

37 Nok ak8a ak8ekon 8ationstskaon 8ahakotane oni, nok sonteroroke ne iotatenronhokonha, ak8a tsiatak ni8atherake ionatararak8a tsinikon 8ahotatenre.

38 Tsiniiaikon neh non8e nationstskaon neh onte nahoten ne kaieri ni8ennia8eheserasen, iah te8asseton ne tsionathon8isen iah oni neksaakonha.

39 Nok nonen satonsasakoreniate nonk8e okon kaon8akon ionsahatita, nok Magdala nonk8ati ionsahaton8entsiorenne.

Iaiakhaton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 ETHONE ne Pharisian oni ne Sadusean, eh 8aonne8e; nok 8athon8anikonraseren 8ahon8ari8aneken asakonatonhase othenon iori8anerak8at Karonhia-keka.

2 8ahenron tsi tontasako8enna8eron : se8aton's' en's, ne tontakaronhiarite tsi iaten8astsotho : 8enniseriios-tane nenhiorhenne.

3 Nok norhonkene nonk8ati, se8aton's' en's' neneh ; iokennoresere, aseken 8atioharennato8e tsiteiaronhia-riton. Akon8ara ! Se8a8eiente neneh ne taese8aiatorete tsini 8atieronniststa ne karonhiakeson nok iah tese8ak8enies taese8aiatorete tsiniia8enseron tsi iok8enraron.

4 Ka8atsiraksensak8a oni kanak8aiesen, kari8anon-ton ne kari8anoron. Iah ki tanon noiah takon8anatonhase neok ne tsinihoiata8enhon ne Rotokensehak8e Jonas, nok sasakotkenrate ehren oni 8arehte.

5 Nok nonen siiahonne8e ne raotiok8a isi nakai-honhati tahotinikonrhen nahontahotinataraninonke.

6 Nok 8asaka8enhase ne Iesos: neh 8ahi enskat se8atatenikonrarak ne Sadusean raonathenk8atha.

7 8ahonnere ne rononha nok 8ahonniron: neh 8ahi-tsi iah tete8anatarenha8i.

8 Nok ne Iesos, sakohnikonraienteritsion, nok 8ahenron: ori8iio ki onte oni tsi kenh nise8anonton-niontseraha, nahoten, niiot oni tsi se8anontonnion tsi iah tese8anatarenha8i?

9 Arekoken tese8anikonraientas, iah oni ken tetsise-8eiaras ne 8isk nikanatarake 8isk ok oni ni8ennia8e-hetserasen niionk8etake, toh oni ni8atsenontserake iotatenron?

10 Ne oni ne tsiatak nikanatarake nok kaieri ni-honnia8eheserasen, toh are neneh nikon tsi se8aroron?

11 Oh kati nekenh niiot tsi iah tese8anikonraientas, tsi iahse Kanatarok tekiton tsi katon; se8atateni-konrarak ne Pharisian oni Sadusean raonattenk8atha.

12 Ethone onen 8ahotinikonraientane tsi iah kanatarok, teionthenk8atha tehenton tsi sakoti:8enrati, nese tanon tsinihotirihoten ne Pharisian oni Sadusean.

13 Nok tsini iohahes ne Cesare Philippe, 8asakori-8anontonse ne raotiok8a, 8ahenron: nahoten ionton-nions nonk8eokon nii akeri8ake, ii ne Onk8e Roienha.

14 Nok tontahonniron: otiake ki ionton, ise ne Sa8atis; otiake, Elie; otiake Jeremie, okne's' en's' onkakiok Rotokense.

15 Tontahenron; nok kati nise'onka onte ise8ere?

16 Simon tahatati; 8ahenron: ise ne Keristos Niio Ronnheon8e Iaienha.

17 Tontahenron ne Iesos: Sata8kat Simon Jonas iaienha, iahse o8aron, iah oni nonek8ensa tesariho-tasienni, neh tanon ne Rakeniha Karonhiake then-teron.

18 Nok 8akonrori oni: ise ne Tier, nok etho

oststanrake enkenonsonni nakenonsatokenti; iah oni non8enton tiiakon8asenni nonatkonseraksen.

19 Entkonhion oni ne Karonhiake tionnhotonk8a: nok tsinikon ensnerepke non8entsiake entkaneren ne Karonhiake, tsi oni nikon ensnerensi non8entsiake entkanerension ne Karonhiake.

20 Etho oni onen 8asakotia8enratse ne raotiok8a nabontrori tsi rahonha ne Iesos Keristos.

21 Ethone oni onen tahatasa8en ne Iesos 8asakori-hotasien ne raotiok8a tsi iatekakonte Jerusalem niienhenre, nok etho non8e eso enthon8aronhiakente ne Ratitsihenstak8eniios oni ne Ratiiatons; eh oni non8e enthon8ario, nok asenhaton nen8ata enshaton-nhete.

22 Tier otasetonkeha Sahoriste, 8ahenron: Saia-ner! Satatitenr tosa eh nia8enn.

23 Nok tanon ne raonha tontahatkarhateni Saha-8enhase ne Tier: Satkonseraksen ehren iset ne kiatakta! takeri8anera aktenni: aseken iah ki tesanikonraientas ne Nii raori8asonha, neok nonk8e akori-8asonha.

24 Ethone ne Iesos 8asaka8enhase ne raotio-k8a: Onka kiok enrerheke aha8ateranentakten, ak8akiratate8entet, nok ratketat ne raotiasa nok rakser.

25 Aseken nenhaskenhha ne raotonnhestst enhotonse, nok nii akeri8ake enhate8entete enshatsenri nehneh.

26 Nahoten naha oni ahatsennonniatak8e ne ronk8e, non8entsiak8ekon tahatentsa nok ahasente ne raotonnhestst? Ok ne ens nahoten ahontaonhion ne ronk8e tsi tahataton ne raotonnhestst?

27. Aseken n'Onk8e Roienha tentre Roniha raoiatanerak8atsera enthoiatanerak8atak8enhatie, oni ne raoronhiakeronon okon, ethone Skastson tsi ensakoyeritse tsini iakoiotenseroten.

28 Ori8iio tsi k8arori, tsi otiake kentho ratiiatare ne iah taonniheie, tsiniiore ienhontkatho n'Onk8e Roienha enhata8eiate raonakeraserakon.

Tsiatakhaton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 NOK IAIK nonta onakenke, Iesos 8asakoiatenha8e ne Tier, Sak, San iatatekenha, nok tsi tiotaseton niasakoiatenha8e, Onontoharake.

2 Nok rahotihenton etho 8athatteni; eh nahakon-sotenne tsiniiot ne karak8a, nok ne raotseronniat eh nakenrakenne tsiniiot noniete.

3 Nok etho 8ahon8atiken, ne Moïs, Oni Elie, teho-tithare.

4 Ethone taha8enninekenne ne Tier, 8ahenron: Saianer! ioianere ne kenthoe aete8enterontake; ne kati nasathontatseke Asen naete8atatoseroten, enskat nise Sa8enk, enskat Moïs nok enskat n'Elie.

5 Sekon ok nihotaratie teiotsikerathe 8ahakorhoro-roke nok eh taka8enninekenne, 8aton: neh kehi-kenne Riienha Rinoronk8a on8e hetsise8ataonsatat kati.

6 Tsinahoten 8ahonronke ne raotiok8a, ak8a ehtake 8ahatiiatakerontane tsi nahonateronhienten.

7 Nok tanon ne Iesos eh niahare, iasakoiatoriane-ron; raton: tese8atann tosa oni Se8ateronn.

8 Nok tsi tonsahontkak8arisi iah onka nakoren teseshakotiken raonhatsi8a ok ne Iesos.

9 Nok nonen satontahonanontastsnentonhatie, 8asakotia8enratse ne Iesos, 8ahenron: Tosa onka ietsirori tsi naha8en tsi 8ese8atkatho, tsiniiore ienshatonnhete n'onk8e Roienha.

10 Nok ne raotiok8a 8ahon8ari8anontonse 8ahon-niron: oh niiotieren tsi ronton ne ratiatons Elie tenthahente?

11 Nok ne Iesos tontasako8enna8eron; 8ahenron: tokenske neneh tsi Elie tenthahente, nok ori8ak8e-kon enshak8atako.

12 Nok tanon k8arori tsi onen rok8athon ne Elie, nok iah tehon8aientereon, tsi tanon nithatinon8es nihon8aierase, eh kati oni nene nenhoiata8en n'onk8e Roienha enhon8aronhiakente.

13 Ethone ne raotiok8a 8ahotinikonraientane tsi Sa8atis rotonhak8e.

14 Nok nonen sonsahonne8e tsi kanenraien, Saiatat akta 8arete nok rahohenton 8athatontsoten.

15 Nok 8ahenron; Saianer: atsitenre ne riienha ra8ennitaronnis, ak8a ihken tsi rotent, iotkate n'otsi-rake ienhentakerane, oni na8enke.

16 Nok iehiiataktaton tsinonk8a ne sentiok8a, iah tehotik8enion naonsahon8atsienton.

17 8ahenron ne Iesos tsi tontaho8enna8eron: Ise ne se8atenno8entastskon oni se8anikonraksen? tohnekenh nen8e ente8ak8ekonhatieseke? oni ok ten8akeron ia8eronhatie? kenh kinioh nontatsiatenhaf.

18 Nok tahak8isron ne Iesos tsi 8ahatteten notkonseraksen, oksaok sakaiakenne, oksaok oni sahaie8entane.

19 Ethone ne raotiok8a otasetonkeha, tsi8ahon8aiatorenne oni 8ahon8ari8anontonse, 8ahonniron: ohniiotieren tsi iah nii teionk8ak8enion aonsaia-k8atek8aton.

20 Tontahenron ne Iesos: ne tsi sotsi se8atenno8entastskon, Aseken ori8iio tsi k8arori, araohna ehnaonske tsi aoutese8etakon tsini kanatsia notsinek8ar ieienthotha, aese8enhase kehiken iohnonte: kenh nonk8ati niare niihahase; ehse niihen8e; iah oni othenon taese8anoronseheke.

21 Nok tanon kehiken nikannroten, ak8a neneh aterennaient, tanon a8entontieton ok entsioiatineken8e neh ni8atkonseroten.

22 Nok sekon Galilé sitresk8e, 8ahenron ne Iesos: ienkae8e n'onk8e Roienha, enhon8anatsiak8arisiasenonk8eokon.

23 Nok enthontennhane aon8ario, nok tanon asenhaton nen8ata enshatonn hete, 8ahotinikonraksen ne raotiok8a.

24 Nok nonen Siiaonne8e Capernaïm, Tier 8ahon8ari8anontonse ne ratikarotations; 8ahonniron: iah kenh tehakariaks ne Didrakme ne Iaianer.

25 Tontahenron ; enh : nok nonen Sonsahata8eiate ne kanonskon, tahohnenne tahorori ne Iesos ; tsi 8ahenron : Oh nise niiot tsi tesiatoreta, Simon ? Onka Sakotikaraiennis ne Rotinontiiiosson ? Sakotienhokonha kenh, katen neneh teiонта8enrie ?

26 Tier 8ahenron : neneh ok tiiakaon8entsiate ; tontahenron ne Iesos ; iah kati othenon teiakokaraien neksaokonha ?

27 Nekiok oni ne tosa aiethiri8aientaten, 8as kaniatarake niihase, nok iasarionti, neh nente8atie-rente enseskoko testskaraf etho ensetsenri enskat stater, neh iasheion ne sateionkeniri8ake.

Satekon haton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 Ak8a neok iononteratietane, 8aon8aiatorenne ne raotiok8a, rontonne : Onka enthon8ako8anen nonen Karonhiake ?

2 Nok ne Iesos, raksaa iahononke, rahotinenrihen 8athotaste.

3 Nok 8ahenron : ori8iio tsi k8arori, tokat iah taten-se8atonnhatenionhe, iah oni eh tentsise8aiatotensere tsiniiot n'eksaokonha iah ki taese8ata8eiate ne karonhiake.

4 Nese 8ahonni onkakiok enhanitente tsiniiot kehi-ken raksaa, neh tohiken tako8anen ne Karonhiake.

5 Nok onka kiok enhote8eienton neh nihateksata ii aksennakon, ak8a ii rakate8eientons.

6 Kenh tanon kaien ne sakori8aientatennis neh niieksatotens nehne tiaka8etakon naksennakon ; senha ioianere ne kanenio8anen aon8anenhiianiion-thase nok kaniatarake iaon8aiatonti.

7 Iakotentestennire nonk8eokon ne kari8aientaten-nisera ; etho neneh tsi tenhiontateri8aientatenniheke ; nok ki rotentasere ne ronk8e nensakori8aientaten.

8 Nene toka sasnonsa ok ne's'ne sasita sari8aienta-tenni, stoskar, nok ihnon iasatieseron : aseken senha

ioianere, asastsinokatane, skati oni asenentsontatie iasata8eiate ne Karonhiake, tsiniiot ne tetsiaron tasa-sitontake oni tasenenstsontonke nok otsirake iaiesaiatonti.

9 Tokat oni sakara sari8aiientatenni stako nok ihnon iasati, aseken senha ioianere onsti akenhatie iasata8eiate karonhiahkon; tsiniiot ne tetsiaron taskaratake nok tsi tiotekhaon8e asatetsirate.

10 Se8anikonrarak, tosa ietsikenron ne niieksatasa, aseken 8ak8arori: kehiken raotironhiakeronon, tiotkon on8e tehon8akonsakanere ne Rakeniha karonhiake thenteron.

11 Aseken n'onk8e Roienha ne saskennhasere tsi nahoten ioieshaonne.

12 Oh niiot nise tsi tese8aiatoreta? ne ronk8e enskat te8ennia8e ronask8aien teiotinakarontonha, nok enskat aontiataton, iah onte kenh ok eh tasakotsiak8arisi, ne tiotonni8asen tioton oni ia8enre, nok onon-toharakeson niire ahaiatisakha ne iotiatatonhon?

13 Nok nentiotokentane enshaiatatsenri, ori8iio tsi k8arori tsi senha neh enhatonnharen, tsinihotonnha-here tsi tesakokanere ne tioton nikontiiatasen tioton oni ia8enre iah teionatiatatonhon.

14 Etho kati oni neneh nithonikonroten ne Etsise8aniha Karonhiake thenteron, ne tosa oni enskat aieiesha nekenh niakasa.

15 Tokat tsiatatekenha enhianikonraksate, 8as, hestsre tsiaron otasetonke, tokat enhiaataonsatatse tensetsenikonratsa ki.

16 Nok n'iah nenhiataonsatathe, teionk8etake satonk8eta8entat nori8iio akenhake, tsi nenhonathon-teke ne teniase, ok n'es'nasen.

17 Tokat iah othenon ori8a tasakaonni, kentiok8a srori; nok nesekon iah tenhataonsatatire ne kentio-k8a, satennikonranentasi tosa oni serhek rori8iiston kenh.

18 Ak8a ori8iio tsi k8arori, tsinahoten ense8anerenke non8entsiake entkaneren ne Karonhiake, oni

tsinahoten ense8anerension entkanerension ki oni ne Karonhiake.

19 Sak8arori oni, ieiohe ne teniase skari8at enhonni tsinikon enhniri8anonton ak8ekon entesakaon ne Rakeniha Karonhiake thenteron.

20 Aseken tsinon8e nihonatkennison teniase ok ne's' nasen nihati, eh se kiatare.

21 Ethone Tier 8ahoteranentakten, nok 8ahenron : Saianer ! toh niiori8ake enshinikonrhense nenhakenikonraksate nonkiatatekenha ? tsiatak onteken niiori8ake ?

22 Tontahenron ne Iesos : iah takonrori nakiron tsiatak niiori8ake ; tsi tanon nikon ne tsiatak niiori8ake ne tsiatak ni8asen.

23 Ne 8aonni ne testiatieren ne Karonhiake Tkana-keraseraien tsiniiot ne Ronontio, 8asakokontseratironten ne raonnhatsera okon.

24 Nonen shontahatasa8en 8ahakontseraseronni : saiatat eh 8athon8ataste neh n'oieri ni8ennia8ehetserasen Talent, rotkarotak8e.

25 Nok tsi iah othenon tehoien nahakariakte : Saha-tennhane naon8atenninon, oni ne rone, nok oni ne sakoienhokonha nok neh aontkariakte tsinikon rotkarote.

26 Nok ne rannhatsera 8athatontsotonnion rasitakta ne Roianer ronitentase, raton : Saianer ! asaterharate nok ak8ekon enkonkariakse.

27 8ahonikonkararen ne Roianer nok sahotka8e ak8ekon oni 8ahaiatonko tsinihotkarotak8e.

28 Ak8a tanon neok tsi ionsahaiakenne ne kenh rannhatsera, eh 8atiaterane enskat ne ronatenro enskatne oni rotiote, enskat te8ennia8e k8enis rokarotani : ok sihakontatie iathohonriake ratonne : takkariaks onen tsinikon konkarotani.

29 Kenhkaien ne ronatenro rotentsihon 8athatontsotonnion raton : saterharat nok enkonkariakse.

30 Iah tanon othenon tehotatonsataton okeken 8ahatennhane 8ahon8annhoton tsiniore iahakarokten.

31 Ori8iio onte tsi 8ahotinikonraksen ne ronatia^{ke} tsiniiot tsi 8ahontkatho; eh kati saonnete nok ori8a8ekon saon8arori ne Roianer tsi naha8enne.

32 Oksaok ne Roianer ionsahatennhane ionsaon8enonke nok 8aha8enhase: sennhatseraksensk8a ak8ekon nii konhia8i tsinikon satkarotak8e aseken 8aske-neken.

33 Iah katiken taioianerenhon natsitenron ne tsiatenro tsiniiot tsi kontenron nii?

34 8ahonakk8en ne Roianer, nok ratiriton 8asakonaskon tsiniore ienhakarokten tsini hotkarote.

35 Etho oni nene nentsise8aierase ne Rakeniha karonhiake thenteron, n'iah se8eriasak8ekon tataon-sese8atatenikonrhensere tsi natese8atatenikonrak-sata ne se8atatekenokonha.

Tiotonhatont ia8enre Teioteri8asonterak8en.

1 NONEN saharihokten ne Iesos, ehren sarete ne Galilene isih niahare tsi te8aton8entsiakhenhatie ne Jude' isih nonk8ati ne Jourdain.

2 Kentioko8anen 8ahon8asere, eh oni non8e saskotsientanion ne iakonon8aktanionni.

3 Ethone oni 8ahon8aiatorenne ne Pharisian ron8anikonrotakohe 8ahonniron: en8aton ken non8a ne ronk8e aonsahate8entete ne rone tsiok nahoten aontakarionniate?

4 Tontasako8enna8eron, 8ahenron: iah kenh tese8a8ennanote tsini kaiaton ne sontahatasa8en saskoieronnistste, roskenraketa oni tsiathon8isen saskoiatonni.

5 Nok 8ahenron: neh enkarionniate ne ronk8e ensakotsiak8arisi ne ron8aienha nok enhateranentakten ne rone, nok enskat ienshiaton?

6 Ne-e 8aonni iah tatesniiase, ak8a tanon ok sahoti8ara. Tsikati nahoten Niio tehokhen, tosa ronk8e teshakhasi.

7 Tontahonniron : oh kati niitieren tsi eh nihoieren ne Mois tsi raßen ! enkon8aiatonseron ne tetsiontekhasiatha, nok enshatek8ate ne rone ?

8 Tontasako8enna8eron 8ahenron : ne 8ahi tsinise8eriasaksen, neh 8aonni ne Mois hetsise8ari8a8i naonsese8atek8ate ne se8aniakon, nok iah ki eh tetiotonne ne tiotierenton,

9 Katon nii : onkakiok enshatek8ate ne rone, nok oia enshoniake, enhari8anerake ne Kentesera, ka8enniio ki iah kentesera teniostonthe, oni onkakiok enshatateniakten ne skon8atek8aton enhari8anerake oni neneh.

10 8ahonniron ne raotiok8a : toka non8a eh nihoteri8aienni ne ronk8e tsinonk8ati ne rone, senha ki ioianere tosa roniak.

11 Tontahenron : iah ki neneh ak8ekon teiakok8enion, neok tanon tsiniiaakon ne iontata8i.

12 Aseken otiake ok iah sihoniakon sarennakerate ; nok otiake onk8e eh nihon8atiri8isahani ; nok otiake Karonhiake ahorionniat tsi eh nihonatateri8isahani, onka enhak8eni nahonikonraientane, ronikonraientann.

13 Ethone are onen etho 8ahontatiathe8e eksaakonha, neh ok oni niasakoiena, nok ne raotiok8a ok tiiesesakotirektak8e.

14 8ahenron ne Iesos : Karo itient neksaakonha, tosa oni ietsiiotasts ; Aseken neh tiakonakte ne Karonhiakon tsiniiaakon tsiontatieren.

15 8atesakonisnonsaronnionhase, nok sahatenti.

16 Saiatat eh 8ahoketote, 8ahenron : Saianer ! ise ne tisari8aieri ! oh nakiere tsi aontakeri8aierite onen akata8eiate Karonhiakon iaousakonnhekeon8e ?

17 Tontaho8enna8eron : oh niitieren tsi saton, tisari8aieri ? Niio seok thori8aieri ; Kenh kaien nasata8eiate Karonhiakon, seri8aierit tsini kari8ataton.

18 Tontahenron : Kuh nikaien ? Nok ne Iesos tontaho8enna8eron : Tosa sherio n'onk8e ; Tosa saststeristne kentesera ; tosa senensko : tosa sheienno8enten.

19 Shekonniienst ne iesaienha ; nok, shenoronk8ak nonk8e tsinise nisatatenoronk8a.

20 Tontahenron ne ranekenteron : ok te8akeri8en-ha8iton neh nakarihotens sontonkateiarontie ; nahoten kati sekon te8akatoktanis ?

21 Tontahenron ne Iesos : toka non8a aserheke ak8a aesaianerek, 8as, satenninon tsinahoten saien, shetenrat n'iakotent, nok entisatsoko8atseraientane Karonhiake ; ethone tontase nok takser.

22 Nonen saha8ennaronke ne kenh ranekenteronha neh nika8ennoten, tahananienne nok 8ahonikonrak-sen ne tsi rok8atsene.

23 Ethone ne Iesos 8asaka8enhase ne raotiok8a : ori8iio tsi k8arori, tsi tenkaniotane nahata8eiate ne Karonhiakon ne Rotsoko8a.

24 Sekon sak8arori : tsi senha 8atiesen n'oniak8aer taontohestste tsi te8aontakaronte ienikhonk8a tsi-niiot ne rotsoko8a ahata8eiate karonhiakon.

25 8ahotinerako ne raotiok8a tsinahoten 8ahonronke nok 8ahonniron : onka kati nekenhen enhienia-kenne ?

26 8asakotkatho ne Iesos nok 8ahenron : ethoneneh tsinonk8ati nonk8ene iah othenon taonton ; nok ki tsinonk8ati ne Niio, ori8ak8ekon thien8aton.

27 Ethone Tier tahatati 8ahenron : oh kati nii nen-hionk8aiata8en ii nori8ak8ekon ionk8ate8enteton nok kenh k8anonteraties ?

28 Tontahenron ne Iesos : ori8iio tsi k8arori, ise kehiken ne tak8anonteraties tsinon8e nase tsiontons, nekati n'onen onk8e Roienha raonistsk8arane oni raoiatanerak8atserakon enhenstsk8arake etho oni nise ense8enstsk8aronnionke se8anistsk8aratseratson tenhietsiiatoretake ne tekeni ia8enre nihotitarake n'Israërronon.

29 Nok onka kiok enhote8enteton, kanonsa, teha-tennontere, iatennosenha ronih ronistenha, ok ne's'-en's rone, sakoienhokonha toka on8entsia nii akeri-8ake oni aksennakon, te8ennia8e isinon8e tsi nensha-

iena, nok enhoientane nenronnheke on8e on8esentse-
rakon.

30 Kentioko8anen tanon ne iehente ohnaken en-
tsiakaonniate, nok n'onaken ihien neh entsiehente.

Te8asen-haton Teioteri8asonterak8en.

1 Aseken neh testiatieren ne Karonhiake tsiniiot
ne saiatat ne ronk8e orhonketsi 8ahaiakenne 8ahann-
hatseri sakha.

2 Nok nonen sahonteri8aseronnisa ska8ista enho-
natkariakse ne se8ennisera, ethone iasakotori tsi thote-
nenharhare.

3 Sekon are sahaiakenne a8en siio8istahehatie, Sa-
sakoken kanathen ratitaraien iah othenon tehontierha.

4 8asaka8enhase: 8ase8e se8aiotensera oni nise tsi
te8akatenenharhare, nok enk8akariakse tsi satekena.

5 Eh neneh 8ahonnete. Sekon are sahaiakenne iaiak
oni ne tioton siio8istahe ok are etho nonsahaiere.

6 Onen enskat ia8enre siio8istahe sekon are saha-
iakenne, 8asakoken are n'iah othenon tehontierha, nok
8asaka8enhase: oh niiotieren ken8entatieson kenh
non8e nise8enstsk8ahere nok iah othenon tese8ati-
erha?

7 Tontahonniron iah ki onka teionkhinnhas. Ton-
tatenron 8ase8e oni nise tsi te8akatenenharhare se8a-
iotensera nok ense8atkariakse tsi satekena.

8 Nok siiokarasneha 8asaka8enhase ne rahonnha-
tsera: ionsaietsinonk nok ietsikariaks tsinikon teho-
natentson; neh taietsiatierent n'onaken roti, onaken
ronnniat ne ratihentene.

9 Ska8istatson tahon8ennon n'onaken nihoti,

10 Neh 8ahonni isihnon nihotirharek8e nahohnat-
kariakse ne ratihentene; Ska8istatson ki oni neneh
tahon8ennon;

11 8ahatiiena kineneh nok ki tanon 8ahon8enra-
tonnionhase ne raiatak8eniio.

12 Ronton : ok satesk8akariakse nenskat ok Saka-Sistaheke 8ahotioten tsiniiot nii ne ken8entatie ionk8aiatote tsi iorak8atarihen.

13 Ne ok ne 8ahenron tsi tontasakorisa8aserak8ase : Iah othenon te8atenro tek8akaronnis ; iah kenh teionk8ateri8aseronni tsi ska8ista ense8atkariakse ?

14 Se8aiena ne tsia8enk nok satsiatenti, Kenon8es nii neh oni neneh nakhekariakse ne kenh kaien tsiki nise niiot.

15 Kanekhere 8ahi entkanonton tsini ienhenkha8e tsi nahoten 8akien ? ohia ken nitisatierase tsi te8akeri8aieri ?

16 Etho kati oni neneh nenhia8enne, neh entsiehente n'onaken iako, nok onaken entsiakaonniate ne iehentene ; aseken kentioko8anen iontathonkara8i kenh ki tanon niiakonha iontatiatarak8en.

17 Jerusalem siiahonenontohatie, eh 8asakotiata-tisk8ate ne tekeni ia8enre nihati nok 8ahenron :

18 Kenh ihken Jerusalem 8ete8e onen enthon8a-iena n'Onk8e Roienha enhon8atirihon ne ratitsihens-to8anens oni ne ratiatons, nok enhon8ari8enteenhon8ario.

19 Enhon8anatsiak8arisien ne ionk8etaksen nahon8atentoriate, enhon8asok8a8esson nok enhon8aiasake-stsko ; nok ki tanon asenhaton nen8ata enshatonn-hete.

20 Ethone eh on8e ne Zebedé rotinistenha, 8atho tonstsothase nok 8ahoneken ne tanitharen.

21 8arenhase ; nahoten isere ? tontakenron, asathon tatseke ne kenh ines keienhokonha, saiatat tsi se8e-ientetakon ahenstsk8arake nok ne saiatat sesenek8atinonen iensese8e saiatanerak8atserakon.

22 Tontahenron ne Iesos : iah tetsiaterientare tsi nahoten seniri8anontons. Ensenik8eni kenh aсени-nekira tsi niiot tsi knekirane ? tontaniron enhiakenik8eni.

23 Tontasaka8enhase : Tokenske ki neneh enseninekira tsiniiot tsi knekirane : nok kenh kaien tsina-

hoten seniri8anontons, iah neneh ii tekheia8is, ak8a neneh raonhatsi8a Rakeniha roteri8aienni neh non8e niiori8ake.

24 Ori8iio tsi 8ahotinak8en noieri nihati tsinahoten 8ahonronke ne iatatekenhaa rahotiri8ake.

25 Nok tanon ne Iesos iasakononke nok 8asaka8enhase : Se8aterientare 8ahi tsi sakoti8enniiio' n'onk8e ne Ratikorasson, oni ne Ratisennasson.

26 Tosa kati nise eh nase8aier : ok eken aese8ata-tennhatseronniien nonka enrerheke aionkko8anen.

27 Nok oni nenrerheke entkanontonseke, se8ata-tenaskonniien oni neneh.

28 Tsi ki niiot n'Onk8e Roienha, iah neh tehani-ente nahon8akonniienste ; asakokonniienste tanon, nok oni kentioko8anen asaka8enheias.

29 Kentioko8anen 8ahon8asere nonen sonsahatenti ne Jeriko non8e.

30 Teniias teniron8ekon tnistsk8ahere ohhaakta, 8aniri8aronke tsi Iesos rotohestst.mhatie, 8athoti-henrete, 8aniron : Se8enniiio, David iaiehenha takeni-tenr.

31 Nok n'onk8eokon 8ahon8anariste tsi tehotihen-retha ; nok ne rononha ok eken senha taiak8isronne tsi iaton : Se8enniiio, David iaiehenha takenitenr.

32 8attatane ne Iesos nok iasakohnonke, 8ahenron : ohnahoten tetsiaton8entsioni ?

33 Taniron : Se8enniiio ! Aiakenikenseke.

34 8asakotenre ne Iesos tsi 8asakoken, kenhniia-haiere nikarake nok oksaok 8aniken ; nok 8ahon8a-sere.

Te8asen enskathaton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 ONEN kanatakta sihonne ne Jerusalem, onen oni sahonne8e ne Bethphage' tsi iononte ne Olivier teniia se ne raotiok8a iasakotori.

2 8ahenron : eh iahasene kehiken tkanataien. En-tsiatkatho kenseri iatatieinha iasaronte : ietsinerensi nok kaietsiiatenhaf.

3 Tokat onka kiok othenon eniahiiron, enseniron ; Roianer tehonton8entsioni, nok oksaok eutkon8anatka8e.

4 Neh 8ahonni eh naha8enne, neh naho8ennaierite tsiniha8en ne Rotokensehak8e.

5 Ietsirori ne Sion-ronon Se8enron : Onen tare ne Ianontiio 8atonsere Kenseru tahose.

6 Eh kati neneh 8anete, ak8ekon oni 8aniri8aierite tsini sakounhaonne ne Iesos.

7 Takon8aiatenha8e ne Kenseru, oni ne roienha, rahonatseronniat 8akon8arase nok eh taon8enstsk8aren.

8 Iotiok8atsanit ok neh nakotseronniat 8ahetak8entarho tsinon8e nenhatohestste, otiake iennhatoskaronsk8e nok neh iakotiesk8e rahohaake.

9 Ak8ekon ok oni iontonhak8e : Ron8asennaaien ne David Roienha! ahon8anenton ne tare raosennakon ne Ra8enniiio! ahon8asennaaien Karonhiake.

10 Ak8ekon ok taiontonneke nok 8abakonikonkararen nonen siiahata8eiate Kanatakon Jerusalem, iontonhak8e ; Onka nah onte ?

11 Ak8ekon ok iontonhak8e : neneh Iesos Roto-kense Nazareth nitha8enon.

12 Nok ne Iesos Ononsatokentike iahata8eiate ; ak8ekon astste tontasakoiatonti tsiniiakon Kanonskon iontenninonsk8e oni ne ieninonsk8e, 8ahatek8aratserakarhathoseron ne ronatek8aratserotonk8e ne tehontat8ista8is, nok 8asakohuistsk8aratserakarhathoseron norite ronatkertononk8e.

13 Nok 8asaka8enhase : Kaiaton, 8aton : ionterennaientak8a enkon8anatonk8ake nakenonsa, nok nise ienensk8atha se8atatenonsonniatenni.

14 Ok kenh tontaia8en tsi 8ahon8aiatoreenne ne tehatiron8ekon oni ne rontsinokata nok ak8ekon tontasakotsientonhatie.

15 8ahotisense ne ratitsihenstak8eniios oni ne ratiatons, sahontkatto tsiniiori8anerak8atenions tsi nihoieren ne Iesos, oni tsi iontonnionsk8e ne eksakon : Ahon8asennaaien ne David Roienha.

16 Sahon8enhase; Sahonniron: sathonte ken; tsi nahoten iontonnions? nok ne Iesos tontahenron: enh; iah kati kenh non8enton tese8a8ennanote ne kenh nika8ennoten: eksaokonha neh oni ne sekon ienonkerha iatenhiakotiete tsi nenhiesanenton?

17 Nok ehren 8arete, Betani niiahare eh oni non kati iahanon8ete.

18 Nok n'or'honkene kanatakon siionsaha8enon hatie, Sahatonkariake.

19 Iahatkatho ohaakta tkerhite tsionion8arontonha ko8a, akta niiahare; iah tanon othenon teiohienton neok ne ioneratonte; nok 8arenhase: Tosa oni niha non8enton 8aianiionten, ak8a oksaok onstathen ne karonta.

20 Sahotinerako ne raotiok8a tsinahoten tsi oni niiot tsi 8ahontkatho, nok Sahonniron: oh nah onte naha8enne tsi tontaiasentsi onstathen ne kenh kerhite?

21 Nok ne Iesos tontahenron: ori8iio tsi k8arori; nori8iio ahontese8etakon iah oni othenon tahontese8a-tenno8entak ne se8eriane, iah neok taese8ak8eni neh naese8aiere tsi nahoiata8en ne tsionion8arontonha-ko8a; ne se's en's' tanon aese8enhase ne kenh iononte ehrent set, kaniatarake iasatiatonti eh se nenhia8enne.

22 Tsiok nahoten entsise8aneken ne Niio Ka8en-nioki neok n'ak8a te8etakon, ak8ekon entsision.

23 Nonen Ononsatokentike siiehenteron, eh Sahon-ne8e ne Ratitsihenstak8eniios oni ne rotikstenhokon nok Sahon8enhase; kah nitisak8eniatserenha tsinierha non8a, onka oni iesak8eniatsera8i?

24 Tontasako8enna8eron, nok 8ahenron: Tsiori8at oni nii enk8ari8anontonse toka ensk8arori ethone ki oni nii enk8arori kah nite8ak8eniatserenha tsinitierha non8a.

25 Kah nitia8enon ne Sa8atis raotenek8aeston? Karonhiake kenh katen Onk8ene? Satonteri8atiha-nion, rontonhak8e: toka ente8enron: Karonhiake,

enthenron 8ahi: oh kati niitieren tsi iah tetise8e-takon?

26 Nok nente8enron: Onk8ene; neneh iatetsiot-teron tsini kentioko8anen ionton Rotokense ne Sa8a-tis.

27 Ethone kati onen 8ahonniron tsi 8athon8a8enna 8eron: iah othenon teionk8aterientare. Tontahenron ne raonha, iah ki oni nii tek8aroriane tsi ni8ak8enia tseroten.

28 Nahoten nise ense8enron? ne saiatat ne ronk8e tekeni teho8iraien, 8aha8enhase saiatat; 8as kien saiotensera akhetakon.

29 Tahenron iah eh tiiake, Nok tanon tontahata-teri8asten nok eh 8arete.

30 Neh oni neneh 8aha8enhase ne saiatat; etho 8ahenron Saianer nenhia8enne eh ienhke. Nok iah eh tiieha8enon.

31 Kah nikaien ne toniase tahonikonraierite ne Ron8aniha? tahonniron nehne thotierenton, Tonta-henron; Ori8iio tsi k8arori: neh ne ratikarotasions oni ne tsionatak8akareni ohenton 8ahetsiiautohests-tak8en tsi nonk8ati ne Karonhiake.

32 Aseken ateri8ak8arisiontserakon thoientakon ne Sa8atis, nok iah tetsise8ataonsatati; ne ok ne ionk8etaksen okonha iakotaonsatatton oni tiaka8eta-kon; nok nise se8atkathon, nok iah tetise8etakon iah oni tetsise8atat8aton.

33 Se8ataonsatat sekon oiahe tekari8akentonk8en; Saiatat ne ronk8e 8ahanenharaienthos, 8ahatehenronni, oni tsi ienekonniata tanon tahananikatoten ne iononsa-niron; ethone onen 8asakoni ne ratinenharaienthos, nok 8ahatenti.

34 Nok nonen tsini8aiaris, iasakotori ne raonnhat-sera naontahatiha8e tsinikon rao8enk.

35 Nok tanon ne ratinenharaienthos 8asakotiiena ne kannhatsera, 8asakotisok8a8eson, otiake 8asako-tirio, nok otiake 8ahon8atinenhioiake.

36 Sekon ionsasakotori onen oni senha kentioko-8anen, eh ki oni neneh nontahon8otiiierase.

37 Iakae8e ki nak8a nene Roienha iahotori, nok 8ahenron: tokat naha neneh tenthon8arhoton ne Riienha.

38 Nok tanon ne ratinenharaienthos, 8ahonniron siihon8aken tare: kenh tare ne rao8enk 8atonsere; hetsite8ario tanisa nok onk8a8enk en8aton tsini hoien.

39 8ahon8aiena kati astste ionsaon8aiatonti nok 8ahon8ario.

40 Oh onte nensakoiere tohiken ratinenharaienthos nonen tentre ne Raiatak8eniio?

41 Tontahonniron: Ori8iio on8e tsi enhatennhane enhon8ana8enthonok akoren ensesakoni nenhon8a8iseke tsi nikon rao8enk.

42 Tontahenron ne Iesos, iah ken non8enton tese8a8ennanote ne Roiatonseratokenti; tsi 8aton: neneh rotinenias8enhon ne tebatiststenrotha neh 8akanenhiak8eniione tsi tekaio8aien: neh kehiken n'ak8a Roianer eh nihok8atak8en, oni ok tiionerak8at tsi te8atkat8os?

43 Ne kati 8ahonni k8arori katon: entsetsihk8a ne Niio raonakerasera, neh entsiontaton nenhiakeiaron.

44 Onkakiok tenhonenhionko tenhaiatarine, nok tenhoiatorarake nonka enhonenhienienne.

45 Kenh kaien ne ratitsihenstak8eniios oni ne Pharisian 8ahotinikonraientane tsi rononha 8asakoton tsi nahaiere tsi 8athari8akenton8e.

46 Nese 8aonni ronnerhak8e asak8aiena; neh tanon ionsahatitsanike tsi ak8ekon ok ionton Roto-kense.

Te8asen nok tekeni aton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 SEKON are ne Iesos tontahatati oni 8athari8aken tonk8e tsi 8ahenron.

2 Neh testiatieren ne Karonhiake tkanakeraseraien tsiniot n'Onontiiio-ko8a 8ahatennioten 8ahoniake enskat ne Roienha.

3 Iasakotori ne raonnhatsera nasakotinonksa ne iontathonkara8i ; iah tanon onka tetiotention.

4 Tihatite sekon ionsasakotori ; sahenron : ietsirori ne khehonkara8i tsi onen ka8eiennentaon kakk8ahere ; ak8ekon kon8atirio ne kheiaresenstonne, onen kati ka8eiennentaon karo kasene nok se8atekkonni.

5 Iah othenon ori8a tethononni, ok eken eh niiaonne tsinon8e thotiri8aien.

6 Otiake sasakotiiena ne kannhatsera sasakotikensereronni oni sasakohna8entho.

7 Sahonakk8en n'Onontio-ko8a Sahari8aronke, iasakotori raosotarha sasakona8entho ne ronta8enthos, nok sasakohnatenatenta8e.

8 Nok sasaka8enhase ne kannhatsera : Atsk8i! onen sahi ka8eiennentaon Kakk8ahere ; nok ki tanon iah tehotirihontak8e ne ron8atihonkara8ine.

9 Sasene kati tsi teiohaokenseron nok ak8ekon ietsihonkaron tsiniiakon enhietsiken.

10 Ok tiiathonreni tsi iohatenion sasakotiiataroke tsiniiakon sasakotiiatatsenri, tionk8etaieri nok oni ne ionk8etaksen ak8aki sakanonsine tsi kakk8ahere.

11 Nok nonen sisakotkensere ne Ronontio-ko8a tsiniiakon iakotekk8ahere ; saiatat sahoken n'iah tehotseronniaton ne iontenniotak8a.

12 Saha8enhase : ohniiotieren kiatateken tisata8eiaton ne kenthon iahse tesatseronniaton ne iontek8arak8a ? iah othenon tehok8enion naontahotatike.

13 Ethone sasaka8enhase ne kannhatsera : hetsise8anerenk nok tsi tetiokaras iatsise8aiatonti, ethonon8e natenhionsenthoseke oni tenhionnokaraniehonheke.

14 Aseken kentioko8anen iehiontatinonkon nok ki kenh niiakonha iontatiatarak8en.

15 Ethone akte sahonnete ne Pharisian, sahatitsienhaien oh nahatiiere naho8ennannhike.

16 Iasakonatori kati ne raohnonk8eta, sahonniron : Se8enniiio! ionk8aterientare tsi tisari8aieri, ori8iio

oni tsi neh sherihonnienni ne Niio raori8asonha, iah oni tatesonk8etaiestasions: Aseken iah ki neh teska-henhions tsiniiiatotens.

17 Ask8arori kati tsinise nisanikonroten: ioteri8ison kenh naiekariake tsini hotenienten ne Cesar, tokat kenh iah?

18 Nok tanon ne Iesos roterientaratsion tsini hotinikonroten 8asaka8enhase: Tsionk8etaksensk8a! ohniiotieren tsi ise8ere asak8anikonrotako?

19 Tak8anatonhas tsinahoten iekariaкта. Ska8ista 8ahon8anatonhase.

20 Nok 8ahenron: onka raiatare, rasennare oni?

21 Tontahonniron; Cesar, Tontasaka8enhase: hatsitsion ki 8ahi tsinikon rao8enk ne Cesar: nok Niio tsinikon Niio rao8enk.

22 8ahotinerako tsi nasakoierase, nok sahontenti.

23 Ok neh sahennisera 8ahon8aiatorenne ne Sadusean neneh ronton iah tetsiontonnhests nonk8e; 8ahon8ari8anantonse.

24 8ahonniron; Se8enniiio! Ra8en ne Moïs: onka-kiok areko tenho8iraientak enrenheie, neh ne teiaten-nontere shotiniak n'iotereons nahot8atsironnien ne Rotsikenha.

25 Kenh kati nia8enhon: tsiatak natehontennontere; 8ahoniake ne thako8anen nok iah teho8iraientaon tsiniore iarenheie; neh kati ne rokenha sahotiniake.

26 Etho oni neh naha8enne ne tekenihaton oni nasenhaton tsiniore ne tsiatakhaton.

27 Nok onaken 8ahaonniate ne tsiathon8isen, 8akenheie.

28 Ne kati 8ahi nonen entsiontonnhete kah nikaien ne tsiatak nihati enrohneke ne kenh tsiathon8isen? ak8ekon se 8ahi niiehotiniakon.

29. Nok tanon ne Iesos 8ahenron; tsi tontasakosenna8eron: se8aiatatons netsi iah othenon tese8a8ennaienteri ne Kaiatonseratokenti, iah oni ne Niio raok8eniatsera.

30 Aseken iah tetsiakoniaks ne Karonhiake, etho tanon nitsieiatoten tsiniot ne Niio raoronhiakeronon okon.

31 Nok kenh kaien tsi tsiontonnhests niako8entaon, iah kenh tese8a8ennanote tsinahoten rotonhon ne Niio tsi ra8en.

32 Ii Rao-Niio n'Abraham, Isaak oni ne Jacob ? Iah kati 8ahi teshako-Niio ne Niio niako8entaon, neh tanon Ron8a-Niio n'iakonnhe.

33 8ahakohnerak8enhaton nonk8eokon tsini hori-8ak8arision tsinahaieere tsi tontasako8enna8eron.

34 Sahatiri8aronke ne Pharisian tsi sakosk8ekon ne Sadusean 8ahontkennisa.

35 Saiatat tsinihati Sakorihonnienni ne Kaianeren-sera, neh 8ahori8anontonse 8ahenron tsi 8athonikon-raseren.

36 Saianer ! Kah nikaien Kari8ak8eniio tsinikon-ionk8atenientense ne Kaianerenseratokenti ?

37 Tontahenron ne Iesos : Sanikonrak8ekon saton-nhetserak8ekon seriasak8ekon oni tsi entsenon8ehake ne Niio Ra8eniio tsi Sonnhe.

38 Neneh tiotierenton neh oni tkako8anen.

39 Nok testiatieren ne tekenihaton : Enshenon8ehake ak8ekon nonk8e tsi nise nisatatenon8es.

40 Ethonon8e ak8ekon nikaien oni niioteroron tsini saton ne Kaianerenseratokenti oni ne Rotitoken-seak8e.

41 Nok tsi etho ronatkennison ne Pharisian, 8asa-kori8anontonse ne Iesos.

42 8ahenron : Onka nise ise8ere Ron8aienha ne Keristos ? Tahonniron, David.

43 Tontahenron : Oh kati naha niotieren tsi ra8en ne David 8ahonikonrata ne Kanikonra, ronatonk8a Raoianer tsi raton :

44 Roianer ra8enni ne Rakianer. tsi ke8eientetakon satien tsiniore ienkheiarasitoke8ate ne iesas-8ens.

45 Oh kati nekenh naia8enne ne Roienha akenhake raton se Rake8enniio?

46 Iah onka oni ne tsio8ennat tetiotati, iah oni sekon noiah tetsiotenienten aonsahon8ari8anontonse ne karo takaha8ite.

Te8asen-asen ia8enre aton Teioteri8asonterak8en.

1 ETHONE ne Iesos iahatati tsinonk8ati nonk8e okon oni ne raotiok8a.

2 Sahenron: Ratiiatons oni ne Pharisian Moïs raonistsk8arane ratistsk8ahere.

3 Tsikati nahoten enhietsiri8atatse naese8ari8anoronk8e, se8ari8anoronk eh oni nase8aier; tosa ki tanon teietsiiate8eiennak, aseken neok ne ronton, iah ki eh tehatiiierha.

4 Aseken karieno8anens, iorienakste oni ratirie-nonnis nok sakotiketasts nonk8eokon; iah tanon ne rononha kenh tiiehatiierha, sekons' en's' oni neok n'iataonnisonnsaren.

5 Ak8a oni neok, ne ok ronesakon ne taon8atiren-saronste nonk8e okon ne rahoti8eiennake: Aseken kenno8anens ronaninaniionton, oni 8akoses tekafasontak8en ne rahonatiata8it.

6 Neok ronesakon tsinon8e niiotkonniens tsi 8atenniote, oni tsi ronterennaientak8a.

7 Tahon8atinon8eratonseke n'onk8eokon tsi ionk8ene, nok ahon8atinatonk8ake n'onk8eokon, Sonk8a8enniio!

8 Tosa tanon nise aietsinatonk8ake: Sonk8a8enniio! Aseken Keristos ok raonhaa hetsise8arihonnienni nok nise ak8ekon tiiese8atatekenha.

9 Tosa oni onka shenatonk8ak ne kentho on8entsiake iahniha: Aseken enskat ok Sanisen, nehne Karonhiake thenteron.

10 Tosa oni aietsinatonk8ak Sonk8arionnienni, Keristos se 8ahi hetsise8arionnienni.

11 Okeken tanon onka tsinitcion ak8a anioh rata-tonnis neh se8atatennhatseronnien.

12 Aseken nenhatatkonnienste enhon8akenron nok nenhatatkenron, enhon8akonnienste.

13 Nok ki tanon nise se8ententasere ne Se8aiatons oni Pharisian Akon8ara! iestsinnhotonse nonk8ekon naionta8eiate ne Karonhiake; iah ki tanon oni nise tese8ata8eiatane, iah oni teietsiia8is niienre iakata8eiat, n'iaionta8eiate.

14 Se8ententasere ise ne Se8aiatons oni Pharisian Akon8ara! iestsinonskarihatons ne iakotereons neh se8ari8akenserak8a tsini se8aterennaientaktseres; ne se 8ahonni senha kare8atatsero8anen ense8atre8a-tak8e.

15 Se8ententasere ise ne Se8aiatons oni Pharisian Akon8ara! Aseken on8entsiak8ekon nitise8etha ne taietsiri8ateni; nok nonen tenhateri8ateni ten8atiaseren tsisenha ranesonronon enhaton tsiniiot nise.

16 Se8ententasere ise ne teieron8ekon ietsiiasarine! Se8atons en's': iah othenon tekari8a n'ononsatokenti aieri8anirastte; kenh kaien enhiakonontannhake nenhieri8anirastste tsiniiostston no8istanoron.

17 Tese8anon8ara8enrie oni tese8aron8ekon! Kah nah nikaien senha kanoron: o8istanoron, ok ne neh Ononsatokenti ne se 8ahi ionoronstak8en no8istanoron?

18 Oni Se8atons en's' 8ahiken; onkakiok enhari8anirastste tsi Ietsienharak8a, iah othenon teiotieren; kenh kaien kari8a naieri8anirastste tsinahoten kaere.

19 Tese8anon8ara8enrie oni tese8aron8ekon! Kani-kaien naha senha kanoron, tsiniiot neh kaere, ok ne neh Ietsienharak8a kari8anoronsta tsinahoten eh kaere?

20 Neh kati nonka enhari8anirastste tsi Ietsienharak8a neh ki enhari8anirastste oni tsinikon neh kaere.

21 Nok n'ononsatokenti enhari8anirastste, Ononsatokenti ki enhari8anirastste, oni neh renteron.

22 Nok onkakiok tsi tkaronhiate enhari8anirastste, Nijo raonistsk8ara enhari8anirastste oni netho renstsk8ahere.

23 Se8ententascere ise ne Se8aiatons oni Pharisian Akon8ara! Ak8a neneh ionerak8at ak8ekon oni niiese8akariaks tsiniore n'ohontesonha; nok isi ietsisc8are nak8a kontiri8ak8eniios tsinonk8ati ne Kaianerenseratokenti: neh 8ahi tohiken, ateri8ak8arisiontsera, atanitenron, Te8etakon, neh kehiken teioton8entsiohonne aese8aststeniaronke, tosa kineneh sane aese8ariontion notiake.

24 Ietsiiasarine ne teieron8ekon! Se8anon8akenststa ne kenh nikatsinon8asa, nok iese8atiatanek8anons n'oniak8aer.

25 Se8ententascere ise ne Se8aiatons oni Pharisian Akon8ara! Ak8a neneh ionerak8at nastste nonk8ati aese8anoharenion nakerasonha oni ne katsesonha, nok tanon ne nakon titkahere, kanensk8en, oni kanon8aratonsera.

26 Pharisian tesc8aron8ekon! Katsetakon nonk8ati tase8atierent se8anohare, tosa oni aiohrak nastste nonkati.

27 Se8ententascere ise ne, Se8aiatons oni Pharisian Akon8ara! Ak8a eh nise8aiatoten tsi ieiatarion's' ihken kak8atak8en karaseston, ak8a ki's' en's' anio io8eienston n'astste nonk8atik8en nok ki tanon ne nakon titkaskenrhahere oni ostienhokonkenha nonk8eokon.

28 Ak8a kis en's' anio oni nise se8aianere astste n'onk8ene nok ki tanon ne nakon, se8aiati n'aiontationon oni ne kari8ancren.

29 Se8ententascere ise ne Se8aiatons oni Pharisian Akon8ara! Aseken ietsiiatatahas ne Rotitokense, Nok tsise8akerak8a tsi ratiiatarion ne thotiri8aierisk8e.

30 Nok se8aton's' en's'; iah non8enton tiiaionk8ari8anon8ehontsi ron8ana8enthon ne Rotitokensehak8e.

31 Ori8iio kati tsi se8aterientare tsi ise se8asotsera ne Sakona8enthon ne Rotitokense.

32 Nok ise se8anahnonhatie tsinikon thonatok-tani ne ietsinihokon kenha.

33 Oniare, ka8atsiraksensk8a! oh nense8aiere nansese8aniakenne tsi tiotekha n'onesson?

34. Aseken naontak8atennictase, Rotitokense, thononk8etaieri oni ratiiatons, aietsiia8enthon se are, aietsiiasakestsko, aietsisok8a8esonnon tsi se8aterennaientak8a, nok aietsisereson aietsinask8enhabison tsi se8anataienton.

35 Naese8ateri8aketate tsinikon ionekiren non8ontsia ne kanck8ensanoron, tiotasa8e tsi thon8ario n'Abel, tsiniio ne Zakari Barachi roienkenha, akta tsi ietsienharak8a hetsise8ario.

36 Ori8iio tsi k8arori, ak8ekon ise entsise8arane.

37 Jerusalem, Jerusalem, ise ne Sherios ne Rotitokense nok ietsinonhioiaks ne tekheiatories! Toh niiori8ake 8akatenienten aonsakheiatororoke ne Sheienhokonha tsiniio ne kitkit kaneraontsokon iakoiatasetha nakoienhokonha, nok iah tse8athontaton.

38 Onen kati Ononsokon en8aton tsi se8anonsote.

39 Aseken k8arori tsi iah tesesk8akensere ohenton tsiniio iense8enron: ahon8anenton ne tare raosen-nakon ne Ra8enniio.

Te8asen kaieri aton ia8enre teioteri8asonterak8en.

Nok onen sishoiakenhonhatie, onen oni sishotionhatie ne Iesos, 8ahon8ateranentakten ne rao-tiok8a, nahon8arori ahakahenhion tsiniio tsi kanonsonni.

2 Nok 8ahonron ne Iesos: Ak8a 8ahikenh se8atkathos tsiniiotanion? Ori8iio tsi k8arori, tsi iah oni nenskat non8a tatekanenhiasere taiotatenron ne iah takarision.

3 Olivier tsi tiononte iahatien, rahonhake tsi8ahon-8ateranentakten ne raotiok8a, 8ahonniron: Ask8arori tanon katke ienkae8e neh naia8enne, ohoni nahoten enkaicronniststak8en nonen tentese, nehoni nonen ense8aton8entsiarisi?

4 Tontasako8enna8eron ne Iesos, 8ahenron: Se8atatenikonrarak tosa onka aietsinikonrakarhatho.

5 Aseken kentioko8anen enthonne nenhionksen-nenha8i rontonne: ii ne Keristos, nok kentioko8anen ensakotinikonrenha8e.

6 Ense8ari8aronkanion iakoteriio, oni ionteriiosere, tosa tanon se8ateronhienten: Aseken iatekakonte neneh tsi eh nenhia8enne; iah ki tanon, areko oni neh teken ne tsi iotokte.

7 Aseken tenhotiri8arheseron ne tehonton8ent-sianekhaon tsinonk8ati ne raotisastensera: nok enhiontonkariakon, enkannratarineseron nok ten-hiaon8entsishonk8anion.

8 Ak8a sane neneh neok tsi tiotasa8ak8en naieron-hiakentak8e.

9 Ethone oni onen enhietsiiena, enhietsironhia-kente, enhietsirio, ak8ekon ok oni nonk8e enhietsis8a-tak8e n'aksenna.

10 Kentioko8anen neh non8e nenhotiri8anoron, tenhiontast8ensereron, tenhiontatatenninonion oni.

11 Kentioko8anen oni ehnon8e nenhotiketote ne Rotitokenset8eraksen nok kentioko8anen ensakotini-konrakarhatho.

12 Nok tsi naten8areni ne kari8aiesatsera, kentioko8anen nentsiako8istoten nakotanitenrat.

13 Nok tanon onka iatenharionkote neh enhania-kenne.

14 Nehoni kehiken Ori8atokenti Karonhiake nitioteri8inon On8entsiak8ekon enkariho8anaton, 8ene aiakaonniaten nonk8eokon; ethone onen en8a8e tsi iotokte.

15 Ne kati nonen ense8atkatho ne kari8aiesatatsera neneh iakohnikonraksatak8a; tsiniot tsi rotrori ne

Rotokensehak8e Daniel, enkari8ataton n'onaktatokenlike, (ratennikonraren onka ro8ennanontha netho Rotokense.)

16 Ethone tsi ionontenion enhiontek8asentak8e ne Judéronon.

17 Nok oni ne kanonsake ieharates tosa tethast-nent naonsahakoha tsiok oni nahoten akenhake ne raononskon.

18 Nok oni ne kaehtake iehres tosa sahket naonsahakoha ne raotseronniat.

19 Iotitentasere ne tsionathon8isen noiah nenkontiijatoten neh non8e te8enniserate oni nenkonststaronthake.

20 Se8aterennaian kati ne tosa koserake, tosa oni a8entatokenlike akenhak n'onen ense8ateko.

21 Aseken ionikonraksentseratsanit tsinenhia8enne nethone,neki enskat nareko non8enton eh tetia8enhon tsinahe tioton8entsiatasa8e tsiniore non8a, iah oni noiah eh tiiaonsaia8enne.

22 Neh oni ne iah taontaha8enniserokeri neh ni8enniserotens iah onka tahioniakenhon ; neh tanon ne iontatiatarak8en akori8ake, en8enniserokeri neh ni8enniserotens.

23 Neh kati nenhiesarori nethone enhiahihon : kenh renteron ne Keristos, ok ne's'ens : kenh nonkati, tosa tasetak.

24 Aseken enhatinakerenne nethone ne Keristos enhontatonni, Oni ne Rotitokense, iori8anerak8atenion, teiotieronnonhaton oni tsi nenhatiieranion, aontonseke oni asakotinikonrotako ne iontatiatarak8en.

25 Onen kati 8ahi non8a tahonnenne tak8arori.

26 Neh kati nenhiesarori nenhihihon : Karhakon thenteron : tsi iateiotennhonta8enne thenteron ; tosa tasetak.

27 Ak8a tanon tsiniot nate8anennekara8e, tsi tkarak8inekens takahientak8e nok tsi iate8astsothos iakaniharho 8ahokentane ; eh nenhia8enne nonententre n'Onk8e Roienha.

28 Asken tsi non8e nenhioiataststokotonke n'iako8entaon ethonon8e natenkontentasente n'Ak8eks.

29 Ak8a neok en8atenniserohestste neh ni8enniserotens, en8aterak8aton, iah oni tataonsakas8athete nasonrekha, entkaniserenne ne karonhiake tiotsistok8aronnion nok tenhiothienton8e nahosastensera tsi Tkaronhiate.

30 Ethone onen entkaieronnine karonhiake n'Onk8e Roienha raotenientensera, ethone oni oni akaon 8entsiak8ekon nonk8e onhiakaonsenanion enhiontatonstsk8onaiaakhonseke, enhon8aken oni n'Onk8e Roienha tare tsi taiotsikoraronniontie karonhiakeson, enthok8eniatscro8anenhatie enthoiatanerak8atonhatie oni.

31 Nok entesakotori ne raoronhiakerononokon, neok nenthatihonra8ate tsi ensakotiiatarogroke ne Sakoiata8en totsiaronk8en tsi ieioton8entsiokta nihon.

32 Kenh kati kaien tase8atennakerat kehiken Tsiohnion8arontonhake tekari8akentonk8en: Ak8a neok enkarana8en oni enkask8eionten, ok naha neh ense8aienteristak8e tsi onen toha taiokennhonti.

33 Eh kati oni neneh nenhia8enne nonen ense8atkathoseron kehiken nikarihotens, se8erhek onen k-khoto tare n'Onk8e Roienha, ak8a oni onen kannhohakta irate.

34 Ori8iio tsi k8arori, non8a kenh ka8atsirate iah te8atohests tane ohenton neh naia8enne.

35 Karonhia On8entsia entiatohestste, kenh kaien nake8enna iah neneh non8enton tiiaontohestste.

36 Kenh kaien tsinon8e ni8enniseronte, tsi oni nio8istahe iah onka teioterientare, iah oni ne Rationhiakeronon, raonhatsi8a ok roterientare ne Rakeniha.

37 Tsiki tanon niitonne sihotenniseratenion ne Noè, eh oni neneh nenhia8enne nohnen tentre n'onk8e Roienha.

38 Aseken, tsiniiotonne ohenton sahonnontonko8a, skennen tatehonastskaonk8e, rutinekirkhak8e oni, rotiniakonsk8e, tsikiniiore iahatita ne No8 raohon8akon.

39 Nok iah othenon tehonnerhak8e en8ennoton ken, tsiki niore onen iahonnnton ak8ekon oni iahakoiatenha8e; Etho kati oni neneh nenhia8enne n'onen tentre n'Onk8e Roienha.

40 Teniase kaehtakon enhnesseke: Saiatat enhon8aiona nok enhon8atkenrate ne Saiatat.

41 Tekeniiase enkonithotako tsi iethotak8a; Skaia-tat enkon8aiona, enkon8atkenrate ne Skaiaatat.

42 Se8atennikonraren kati: iah se 8ahi tese8aterientare toh nenkaha8i tentre ne Etsise8aianer.

43 Se8ari8aienterihak tanon kohiken, Onka kiok ne ronk8e ahontahoterientarake tsi non8atasontine ahononsorensere ne Sakosehta ahatie8atense naha, nok iah tarere ia8eronhatie teionkenonsariten.

44 Neh kati oni nise 8uonni Se8atate8eiennentahonhak: Aseken tsi non8e ne iah tese8arhare nenra8e n'Onk8e Roienha.

45 Kah nihenteron non8a tohiken ne rannhatseriio rori8atoken oni, nene Roianer rorihonte nasakoststeriste ne raonnhatseraok8on, neoni nasakohnonte tsi non8e nateioton8entsiohon?

46 Rotaskat netho rannhatsera neh nenhoierenhatie tsi roiotatie nonen ensra8e ne Roianer!

47 Ori8iio tsi k8arori, tsi ak8ekon enhorihonten tsi nihoien.

48 Kenh kahien tokat kannhatseraksen, enhenron ne raonikon rakon: ronisk8as ki oni naontare n'Akianer!

49 Nok ok eken asakokenrenseronni asako8entho oni ne Satehatinnhatsera, nok keken neh enskatne enhonton8esen ne tsionekaka8e.

50 Tuhiken Rannhatsera Raoianer eh non8e ni8enniserate nensra8e, tsi oni nio8istahe n'iah othenon tenhorhareke.

51 Nok ehren enhoiatenha8ite, neh oni iatensha koieste nakon8ara8onha: etho non8e natenhionsen-thoseron oni tenhionnokaraniehonheke.

Te8asen nok 8isk Teioteri8asonterak8en.

1 NEH tenstiatieren ne Karonhiakon tsiniiot n'oieri nikontiiatassetserake Kontihaserenha8inontie 8athon-8ateratane ne Rotiniakhe.

2 8isk nikonti tkonnonk8etaieri, nok 8isk oni nikonti tiiotiteha.

3 Kehiken tiiotiteha neok iakontiba8e ne iehasera-rak8a iah ne kenhie.

4 Kenh kaien ne konttokha oksaok neneh tion-nenhienaten iehaserarak8ake.

5 Nok tsinikari8es ronisk8as nara8e, 8aotiserentara-ne nok iahotita8e oni.

6 Neh nahoten nasonthen ortsaroko ionton: onen kenh tare ne Hetsise8arhare, 8ase8e kati iatetsise8a-terat.

7 Ak8ekon kati 8akontkestske nok 8akonttasera-seronni.

8 8akonniron ne tiiotiteha: Tak8enbiehnon iah nekenh teionk8atekse.

9 Nok ne konttoka takonniron: iah taonton na-k8enhiehnon on8a's' en's' naha entionk8atoktase; 8asene se8atatninonsera tsi tiontenninontha.

10 Tsi kati nikari8es iatekontiiatakonte onen 8a-ra8e; nok ne iohnatate8eiennentaon iaonnete iahon-ta8eiate tsi 8atenniote nok tontaiennhoton.

11 Nok onaken eh skonne ne tiiotiteha, 8akonni-ron · Se8enniiio ! Se8enniiio ! tak8annhotonk8as !

12 Tontasako8enna8eron 8ahenron: ori8iiio tsi iah tek8aienti.

13 Se8aterharat kati iah se 8ahi tese8aterientare kah ni8eunniserate tsi oni niiio8istahe entre n'Onk8e Roienha.

14 Asken ak8a neh sateiot tsiniot ne ronk8e ratentionhe, iasakohnonke ne raonnhatsera, 8asakori-honten ahatinikonraraketsinihoien.

15 Nok saiatat 8isk nika8istake tahaon, saiatat tekeni, saiatat enskat : tsiki nithonttoka : nok oksaok 8ahatenti.

16 Kehiken 8isk nika8istake roiena, 8ahatenti, nok 8ahakurhateniate tsiniore 8isk niiathatentsa.

17 Etho oni neneh nahaiere ne tekeni tehoiena, tekeni oni neneh iathatentsa.

18 Kenh tanon kaien ne ska8ista roiehna, 8aron-8entsiok8ate nok eh 8ahasete.

19 Kari8estsinahe onen sara8e ne Ron8aianer, nok 8asakokontseratironten.

20 Eh 8athatahne ne 8isk niho8istaiena, 8ahona-tonhase ne 8isk natehotentson 8ahenron : Saianer ! 8isk nika8istake takatak8enniaieni eh kati oni nikon 8akeiaron ne sa8ista.

21 Nok ne Roianer 8ahenron : ioianere tsi se8eien-niio ; kenh sane niiori8aha nok ki taseri8aierite eso kati enkonrihonten : satonnharen raottonnharatsera-ken ne Saianer !

22 Onen neh eh isre ne teka8istake roiehna nok 8ahenron : Saianer teka8istake takatak8enniaieni, nok eh oni nikon 8akeiaron.

23 Nok ne Roianer 8ahenron : tsi sennhatseriio, kenh sane niiori8aha nok ki sari8atoken, eso kati enkonrihonten : satonnharen raottonnharaserakon ne Saianer :

24 Kenh kaien ne ska8ista roiehna, eh 8athatane 8ahenron : Saianer ! 8akaterientare tsi niseniakastste, tsienthok8as tsi non8e niah tesaienthon seroroks tsi non8e niah tatesareniaton.

25 Ne 8ahonni onkteronne nakon8istontienne, oken-rokon kati 8akasetonne ; kenh kati sekha8i tsinikon ne sa8enk.

26 Nok ne Raoianer tontaho8enna8eron ; 8ahenron : kannhatseraksensk8a, saterientarak8e, tsi

kienttok8as tsinon8e iah te8akientton, keroroks oni tsinon8e iah tate8akareniaton.

27 Teioton8entsiohonne kati tsi ie8istaientak8a iahesaientak8e, nok tsi naonsonka iaonsonktak8en akenik8ekonhatie tsinikon aioteiaronke.

28 Ehtsise8a8istak8a kati, nok neh satsitsion noieri niho8istaian.

29 Aseken skatson iakoiien tsiniiakoiien, enshonhion nok sekon enshoientane; kenh tanon kaien niah othenon tehoien ienkae8e oni tsi nihoienha enhon8ak8a oni neneh.

30 Astste kati iatsiseniiatonti niah othenon tekanhatserasta tsi non8e tetiokaras; eh oni non8e natenhionsenthoseron, tenhionnokaraniehonheke oni.

31 Ne nonen tentre n'Onk8e Roienha enthoiatanerak8atonhatie, tenthon8anitiok8atontie oni ne raoronhiakeronon okon, nok ethone enhennistsk8aren ne raonistsk8aratseranerak8atserakon.

32 Nok akaon8entsiak8ekon nonk8e raohenton enhionteroroke, nok tensakoiataiestasi, tsikiniot ne teiotinakarontonha ranonhne, tesakokhasions notinnhetien tanon ne Kontitsinn.

33 Tsi ra8eientetakon ensakoiatoheststak8e notinnhetien, nok ne kontitsinn sanek8ati ensakoiatoheststak8e.

34 Ethone ne Ronontiio ensaka8enhase tsiniiakon tsi ra8eientetakon iakoiatontieton: karo kasene ise ne Rakeniba hetsise8aiatateriston, se8ata8eiat tsi non8e nietsinaktaseronnienni sontonton8entsiata8a8en.

35 Aseken Sakatonkariakon, nok tak8anonten; Sakeniatathenhon, nok tak8anekanonten; Sakieshaonhatiesk8e, nok tak8ate8eienton.

36 Akenekon kenhne, nok tak8aseronni; Sakenon8aktanihak8e nok tak8atkense, kennhotonk8e nok iesk8aiatatsenrion:

37 Ethone entiahiiron ne tiakori8aieri: Saianer! Katke nik8aken nasatonkariakseke, nok ak8anonten: ok ne ens aesaniatathenseke nok ak8anekanonten?

38 Nok katke nisaieessaonhatiesk8e, nok k8ate8eienton ok ne ens sahnekon kenhne nok k8aseronni ?

39 Katke nik8aken aesanon8aktaniheke, ok ne ens asennhotonke nok ak8atkenseron !

40 Tentesakosenna8eron ne Ronontiio enhenron : Ori8iio, Ori8iio tsi k arori tsi niiori8ake etho nietsiierase n'ak8a niieiakaha nakatatekenha iise eh nisk8aierase.

41 Ethone oni neneh ensaka8enhase ne sanek8ati iakoiatontieton : Se8ari8aston ! ehren ise8et nok 8asene tsi tiotekhaon8e, eh non8e nihon8anaktaseronnienni n'otkonseraksen oni ne raotiok8a.

42 Aseken 8akatonkariakon, nok iah tesk8anonten, 8akeniatathenhon nokiah tesk8anekanonten.

43 Sakieshaonhatiesk8e, iah tesk8ate8eienton, Akenekon kenhne nok iah tesk8aseronni ; 8akenon8aktanihak8e, kennhotonk8e iah tesk8atkense.

44 Ethone oni neneh tenthon8asenna8eron, enthonniron : Saianer ! katke nik8aken, asatonkariakseke, aesaniatathenseke, aesaieshaonhatie, sahnekon akenhake aesanon8aktaniheke ok ne en's' asennhotonke nok iah tak8aiatakennhaon ?

45 Tentesakosenna8eron, enthenron : Ori8iio tsi k8arori tsi iah enskatha eh teietsiiatierase enskat ne niiakasa, iah ki oni nii eh tesk8atierase.

46 Nok neh kehiken tsi tiakoronhiakenon8e niienhenhien ; kenh kaien ne iakoianere enhiontonnharana tsi non8e ne tiakonnhe on8e ne oni tsiniienhen8e.

Te8asen nok iaiak Teioteri8asonterak8en.

1 NE nonen saharihokten ne Iesos, 8asaka8enhase ne raotiok8a.

2 Se8aterientare 8ahi tsi tese8enniserake ok onen enshatonhete ; onen oni enhon8ateh8entete n'Onk8e Roienha ne tahon8aientannharen.

3 Ethone oni onen 8ahontkennisa ne Ratitsihensto-

Sanens ratiiatons oni ne rotikstenhokonha rahononskon ne ron8ako8anen Kaif ron8aiastsk8e.

4 Nok neh 8ahatitsienhaientak8e kah nahontaha-tiierate tsi ahon8aiona nok ahon8ario ne Iesos.

5 Nok tanon rontonhak8e : Tosa ki tanon tsiini8entanoron akenhake, on8a setsi enkariho8annha tenhikonikonrharen oni n'onk8eokon.

6 Tsini kari8es, sekon oni Betani sitres ne Iesos, raononskon ne Simon roststa8is.

7 Tsiiothon8isen eh on8e Katsetenhasi tite8enhienahere n'ak8a 8enhienanoron, nok tsinikari8es tehostskaon, ranontsine ton8eron 8ahahoka8e.

8 Nok ne raotiok8a ohia nontahonatierase nok 8ahonniron : nahoten kasta en8aton nikon Sakaie-ha ?

9 Esose naha iataiohnenon naontenninonke nok iakotent aiontatitenraton.

10 Nok tanon ne Iesos roterientaratsihon are, 8asa-ka8enhase : ohniiotieren tsi se8:ari8astani ne kenh tsiiothon8isen ? Aseken ori8iio tsi takari8aierite nii akeri8ake tsi nakaiere.

11 Aseken tiotkon ense8aiontake ne iakotent, iah tanon nii tiotkon tatask8akanerake.

12 Aseken tsi onkiatoka8e ne 8eniehnakon neh takak8atak8ate tsi enhionkiatata.

13 Ori8iio, Ori8iio tsi k8arori : tsi on8entsiak8ekon ; kahkiok oni non8e nenhieSennanoten ne kenh Ori8atokenti Kari8iio etho'k'niiori8ake entsiontroria-take tsi nakaiere.

14 Ethone onen saiatat ne tekeni ia8enre nihati, Sitas Iskariot ron8aiats 8asakotkensera ne Ratitsihenstak8eniios :

15 Nok 8asakori8anontonse ; 8ahenron : toh nas-k8akariakse nak8atsiak8arisien ? Asen nika8istasen 8ahon8asetase.

16 Neok oni onen saresake naontiesenne ahotenninon.

17 Neneh sontontenniseratierente tsini ienataraks ne iah te8attenk8aton, 8aon8ari8anontonse ne raotio-

k8a ; 8ahonniron : Kah non8e nisere aiak8akhonniana ne Shotonnhestston ?

18 Nok tontahenron : kanatakon niahasene,kenh non8e thononsote, nok ense8enron : Raton ne Roianer ; onen thoha aonkatenniseroktase ; sanonskon kati tenhiak8astskaon nakitiok8a ne Shotonnhestston.

19 Nok ne raotiok8a eh nahatiere tsinisakonnhaon ne Iesos.

20 Nok nonen sontaiokara8e, atekk8aratserakta 8ahanistsk8aren, nok oni ne tekeni ia8enre nihati.

21 Nok tsini kari8es tehonastskaon Sasaka8enhase : Ori8iio ak8a Ori8iio tsi 8ak8arori tsi saiatat tsinitsion enhakatenninon.

22 Nok ko8anen tsi 8ahotinikonraksen, nok satiaataton taontasa8en 8ahon8ari8aunontonse, ronton : Saianer : ii onteh kenh ?

23 Tontahenron, ne non8a ne kenh teiakiatonts enhakatenninon.

24 Kenh kaien n'Onk8e Roienha satentionhe tsikiniot tsi kaiaton ne raonha raiatatake ; nok tanon rotentasere ne ronk8e n'enhottenninon n'Onk8e Roienha ! Senha aioianerenhon ne tosa non8enton ahonakeraton netho ronk8e.

25 Sitas ne neh rotenninonre tahatati 8ahenron ! Saianer ii ontehen ? tontahenron ne Iesos, ak8a neok ne taseri8aierite.

26 Nek tsinikari8es tehouastskaon, Iesos Satrak8e kanatarok nok 8ahaiatateriste oni 8athaiake nok iasakaon ne raotiok8a, nok 8ahenron : Se8aiana ise8ak nehkehiken nakieronta.

27 Katse oni tonsarak8e nok 8ahaiatateriste, iashakaon, 8ahenron : se8ak8ekon se8anekira.

28 Asekon neh kehiken nakenek8eansa, neh nonek8ensa n'ase Kuri8aniraststak8en, kontiok8anen iontatenek8ensarise, naonsonterake8ate tsi iakori8aneren.

29 Onon kati 8ak8arori tsi iah sekon taonsaknekira nonenharakeri tsiniore ien8atenniserihe8e entsito8anekira raonakeraserakon ne Rakeniha.

30 Nok nonen sahatirennokten, Olivier Onontoharake niahonne.

31 Ethone ne Iesos Sasakorori Sahenron: On8a kenh Sasontate ense8atateri8aientaten nii akeri8ake; Aseken Saton tsi kaiaton: enhiiiente ne ranonbne, nok tenkonreni ne teiotinakarontonha.

32 Nok tanon nonen ense8akatonnnheton, enk8ahentete Galilene niienhenke.

33 Tier tabatati Sahenron: ok oni niahonstsahate, iah kinii non8enton.

34 Tontahenron ne Iesos: Ori8iio tsi 8akonrori, tsi on8a kenh Sasontate ohenton nahontontati ne kitkit asen nenskatonnhiase.

35 Tontahenron ne Tier; ok onte oni naionkhiiari-skontane aionkhiriosere iah kinon8enton ttiakonhia-tonnnhiase, Ak8ekon ok eh nahatiere, ne raotiok8a.

36 Ethone onen Getsemanekon8anatonk8a niahare ne Iesos; nok Sasaka8enhase ne raotiok8a: kenthose8atien, tsiniiore ienkaterennaientako tsinon8e 8ake.

37 Neok iasakoiatenha8e ne Tier, tanon teniiase ne Zepedé sakoienhokonha, ethone oni onen tontasaben 8ahonikonranon8ake, oni Saha8eriasanon8ake.

38 Ethone oni onen Sasakorori Sahenron; Skanorons aonkeriote tsini Sakenikonranon8aks; kenthose8enterontak nok se8atie8aten.

39 Nok isih niiore niionsare nok etho 8ahatisk8entahren, 8ahaterennaaien, raton, Rakeni! aontonseke's' en's' ehren askha8itase ne kenh katse; tosa ki tanon ii aontonkenikonraierite, ise ki aontesanikonri-ione.

40 Eh natontare tsi ratiteron ne raotiok8a, nok rotitas; Saha8enhase kati ne Tier: ionerak8at 8ahi tsi iah tesak8enion arahona enskat aio8istahe enskatne aiontiatie8atake?

41 Se8atie8aten nok se8aterennaaien ne tosa aese8anikonrasenni: Aseken kaiatasnore nonikonra nok ioiatakenheion no8aron.

42 Sekon isih niionsare neneh tekenihaton, nok Sa-

haterennaien raton : Rakeni niah taontonsere nehren n'aontohestste ne katse n'iah taknekirane, ebkini-ia8enn tsini sanikonroten.

43 Ehare natontare, sekon are sasakotkatho rotitas ; aseken ak8aki ok tatehotiron8eksk8e.

44 Nok iah othenon tesakosteriston sekon isih niionsare, nok onen neh nasenhaton nahaterennaien, ok neh tontahatasa8en.

45 Ethone onen are eh sara8e, nok 8asaka8enhase ne raotiok8a : Se8entaf onen nok se8atorissen ; onen iakae8e, naontatenask8aienhase ne ionk8etaksens n'Onk8e Roienha.

46 Hennioh tese8atann, onen kenh ihré ne raka-tenninonre.

47 Sekon ok nihottare, eh 8ahoketote ne Sitas, en-skat ne tekeni ia8enre nihati kentioko8anen rotio-k8ine, ronsharenha8inontie, Kanhiashonha oni, nene ratitsihenstak8eniios sakonatorihatie.

48 Kenh kaien ne rotenninonre ne, sakotehnienten tsera8i ra8en : nehne tenhinoronk8anion neh hetsise-8aiena.

49 Oksire 8ahoteranentaktenne Iesos, nok 8ahenron : Saianer ! Satkounnon8eraton, nok 8athonoronk8anion.

50 Nok tontahenron ne Iesos : ohrie, oh nahoten aho8ake tsi kenh ises ? Ethone okta 8ahonnete nok 8aon8aiena ne Iesos.

51 Saiatat tsinihotiok8a ne Iesos tahasharotsiate ne raoshareko8a nok saiatat ne ratsihensto8anen raonnhatsera 8ahoiente, ak8a iahohontiakte.

52 Ethone takenron ne Iesos : Saseta ne sashareko8a tsinon8e niionakte : Aseken tsiniiakon neh enkon8aniahese ok neh entsiakorioste.

53 Iah kenh tasere aontonse nahineken na Rake-niha non8a, ak8a ok oni aiononteratie ahontahakaten-nietase oni ne isihnon tekeni ia8enre nikentiok8ake Ratironhiakeionon ?

54 Oh kati tanon naia8enne naioti8ennaierite tsini kaiatonnion konton ehse nenhia8enne ?

55 Ethone ne Iesos Sasaka8enhase ne shotitiok8a, 8ahenron: Assareko8a. kanhnia Se8aha8inontie tsi tak8aiena ere. anio's'iken onk8etaksensk8a; niate8en: niserake te8ak-ekonhatiesk8e, k8arionniennihatie Ononsatokentike nok iah tesk8aiena.

56 Ak8a ki tanon neok ne tahoti8ennaierite tsi naha8enseron, tsi nihotiiaton ne Rotitokensehak8e Ethone neraotiok8a 8ahon8ate8entete nok 8ahonteko.

57 Kenh kaien ne Iesos 8ahon8aiena Kuike fniia-on8aiatenha8e Ratsihenstak8eniioke, eh thonatken-nisonhonne ne Ratiiatons, Rotikstenhokonha oni.

58 Nok ne Tier isihniha tihononteratie tsi niio-re Ratsihensto8anen raotehenrakon rakaenbionne toh niienhia8enne.

59 Kenh kaien ne Ratitsihenstak8eniios oni ne Rotikstenokonha oni kanenrak8ekon tihonterienti-sak8e kanikonrhatonke tsi ahon8ario ne Iesos.

60 Iah tanon tehatiri8atsenrie-k8e; kentiok8anen saue 8ahonno8entanion iah ki tehoti8eienstase; kahre onen teniase eh Satnitane.

61 8aniron; Ra8en naha kehiken: Akk8eni Akenon-sari Niio raononsa, nok asen naonta aonsake nonsaketsko.

62 Ethone 8athatane ne Ratsihensto8anen, nok 8aha8enhase iah kenh tataontas-eri8aserako? Tsina-hoten iesari8arhos ne kenh kaien?

63 Iah oh takenron ne Iesos. Nok ne Ratsihensto8anen tontahenron: 8akonri8aneken raosennakon ne Niio, nask8arori ise kenh ne Keristos, Niio Roienha.

64 Tontahenron ne Iesos; ak8a tasierite; kenh nii kaien onkonrori, tsi ou8a en8atasahen entsise8aken n'Onk8e Roienha, enhata8eiate enhanistsk8aren oni tsi ra8eientetakon roosastenseracon ne Niio, nok otsi-kerakesson tsi Tkaronhiate tenthaientak8e.

65 Ethone ne Ratsihensto8anen 8aharat8ionko ne raotseronnia nok 8ahenron: 8ahate8ennaiesate, nahoten taonsaionk8aton8entsionitak8ake ne Te-

moins, ak8a non8a ise se8athonte 8ahate8ennaiesate ; nahoten kati ense8enron ?

66 Tontahonniron : tehotentsion narenheiate.

67 Ethone oni taontasa8en 8ahon8anistskerosera8e rakonsake : Otiake ron8aranonsaiaakhonsk8e, nok notiake raotinnhia ron8aienthak8e.

68 Ronton : Keristos tak8arori onka 8ahesaiente.

69 Astste atehenrakon eh renteron ne Tier ; skaiatat ne kannhatsera 8ahoteranentakten, nok 8akenron : Senik8ekonne 8ahi oni nise ne Iesos Galileenronon ?

70 8ahatonnnhiie tanon akohenton nonk8e ; 8ahenron : iah ohtekeri8aientiери tsinahoten saton.

71 Nok nonen siskoiakenhonhatie, tikaiatate sahoken, nok 8ahakororianion netho ieteron 8akenron : neh oni kehiken saniiatat ne Iesos Nazaretronon.

72 Sekon are sahatonnnhiie, 8ahenron : iah tehiienteri ntho ronk8e.

73 Iah ak8a tekari8es ohnakenke, neh netho ionk8ene 8ahon8ateranentakten, nok 8aon8enhase ne Tier : Ori8iio onte tsi ok neh seseniiatat, tsi sathare 8atrori.

74 Ethone onen 8athateriatikhon, 8ahari8anirate 8ahenron : iah othenon tehiienteri netho ronk8e : Ok eh karatie tontati kitkit.

75 Nok ne Tier sareiarane Tsinithotati ne Iesos, Ra8en : ohenton naontontati ne Kittit asen nenskatonnhiase, Sahaiakenne nok otsito8ann 8athasentho.

Te8asen nok tsiatak Teioteri8asonterak8en.

1 Nok nonen siiorhonkene, 8ahontkennisa ne rati-tsihenstak8eniios oni ne rotikstenhokonha 8ahon8atsienhaien ne Iesos oni nahon8ario.

2 8ahon8anerenke, Pilatne niaaon8aiatenha8e ehoni iahon8atsiak8arisi.

3 Ethone ne Sitas 8ahonikonraientane tsi ron8ari8entane, sahatateri8asten, nok ionsahaa8e nasen nika-

Sistasen eh ionsahoti rahotihenton ratitsihentak8eniios oni rotikstenhokonha.

4 Ratonne : onkennhike kanek8ensanoron 8akateninon. Tahonniron ii kati ken onk8ari8a ? Satateri8aseronnien ki 8ahi nise.

5 Ok eh tiionsahoti ononsatokentike, ehren sarete nok iahatatniaterenke.

6 Kenh kaien ne Ratitsihenstak8eniios sahatiiena no8ista nok 8ahonniron : iah teioianere ne iataonse-te8aieste ne ka8istak8eniioke aonsete8ata : Aseken Onek8ensa iateiohnenon.

7 Nok iathotiri8aientase ranahtsionni 8ahon8ahetaninon, tiiete onhiontatiatatuhastake.

8 Nese 8aonni sekon non8a, Onek8ensa aoheta, kon8anatunk8a.

9 Neh kati iakaierite tsiniha8en Rotokenschak8e Jeremi ; ra8en : sahatiiena n'asen nika8istasen nench iatehonenon tsi ron8atenninon ne tehon8akonhentak8en, ne oni ronateri8aseronniaton n'Israerhaka.

10 Neh sahon8ahetaninonte ne ranatsionni, tsiki nihakeri8a8i ne Roianer.

11 Iesos iahon8aiathe8e rahoenton ne rakora, nok tahori8anontonse, 8ahenron ; Iseken ne Sitacronon Iesanontio ? Tontahenron ne Iesos ak8a tasierite.

12 Eh non8e nahon8ari8arho ne ratitsihenstak8eniios oni ne rotikstenhokonha, iah othenon tatethori8ascrak8en ne Iesos.

13 Ethone ne Pilat 8ahenron : iah konh tesathonte tsini iesari8arhos ?

14 Iah ki othenon tethotati, nese 8ahonni 8ahonera-ko ne rakora.

15 Enskat tsinihorennhaonne ne rakora, neh non8e nikaha8is tsinishatonnhethe enskat ens ne ranask8a enshonhotonko, ka8enniio, neh oni nenhon8ari8anonton nonk8e okon.

16. Saiatat kati rannhotonk8e nethone neneh iah tese8asehton Barabas ron8aiasts.

17 Ne kati nonen ak8ekon eh saontkennisa, 8asa-ka8enhase ne Pilat : kanikaien ense8arako Barabas

ahonsahiiatka8e ok ne's'en's' Iesos neneh Keristos ron8anatonk8a?

18 Aseken roterientare tsi kannoshatsera ok ahori8a tsi ron8aienahatie.

19 Nok tsinikari8es renstsk8ahere tsi tehaiatore-tak8a, ioteri8anietonhatie ne ronc, 8aton : Tosa othe-non sasterist ne kenh Tronk8etaieri rahori8ako, Aseken ori8iio onte tsi 8ate8akateserentatieronnnionse non8a 8asontatek8e raonha raiatatake.

20 Nok tanon ne Ratitsihensto8anens oni ne rotik-stenhokonha, 8asakotiñikonrata nonk8eokon ne Barabas ahon8ari8anonton, nok ahon8atonte ne Iesos.

21 Tontahenron kati ne Rakora : kah nikaïen enshiiatka8e ne toniiase? Tontahonniron Barabas.

22 Tontahenron ne Pilat : oh kati neneh nenhoia-ta8en ne Iesos Keristos ron8anatonk8a?

23 Ak8ekon ok tontahotihenrete : Tehaïentann-harak. Tontahenron ne rakora : oh nekenh nahoten shoteri8ate8aton? Ok ehken tahonk8isron ronton tehaïentannharak.

24 Pilat 8ahattoke tsi iah othenon ohri8a tehatons, ok ehken tahonk8isronne, Oneka 8ahari8anonton. Akohenton nonk8eokon eh 8ahatsiohare nok raton : iah othenon te8akiatoron ne raonek8ensa ; ise kati onse8ateri8aketate.

25 Ak8ehon ok tahonniron ii iak8ateri8aketat, oni ne iakhiienhokonha!

26 Ethone ki tontahon8aiatincken8e ne Barabas : nok 8ahatennhane 8ahon8asok8a8esson ne Iesos, ethone onen 8asakotsiak8arisien ne tahon8aientanuharen.

27 Nok ne Kora raosotar tsi teieri8akennhatha niihahon8aiatenha8e ne Iesos, eh oni non8e naonniitio-k8aroroke.

28 Nonen sahon8aseronniasi ne raotseronniat, kane tarhon sahon8aseronniato!

29 Nok ohikta 8ahonnon8arotseronni neh 8ahon-8anon8aroroke, tanon tsi ra8eientetakon nonk8ati taon-

Sanhnion, teho Satontsotanihak8e, ronton: Satk8a-nou8eron Israerronon Iesanontiiio!

30 Ron8anistskeroseras oni tehon8anon8arehek-hons.

31 Nok nonen sahonaterihonkoten tsi ron8atento-riatha, sahon8aseronniasi ne kanetarhon neneh raho-tseronniat sahon8aseronniate, nök sahon8atiataten-tiate 8athon8aietannharana.

32 Onen sihotiiakehonhatie eh 8athonterane, Cire-neanronon, Simon ron8aiats neh sahon8aton-niokta-k8en nahatiasaketate ne Iesos raoiasa.

33 Nok siiahonne8e Golgota kon8anatonk8a neh-sakat naiahiron tsi ionontokeronte.

34 sahon8anekanonte iotsitsiatken nok ostsate tekaieston; neok ne 8ahatkense iah tehonekiren.

35 Nok nonen sahon8aiasakestsko, 8ahati8astiakon tsi 8ahontatiakhase ne raotseronniat, niakaierte tsiinha8en ne Rotokensehak8e: 8ahontatiakhonhase nakatseronnia, nok 8ahati8astotsi nakekhare

36 Nok sahontien, Tehotinenraien.

37 Ehneken tsi rotenontsistate 8ahatis8enkaranen-takte eh kaiaton 8atrori tsinahoten rostonton; 8aton: neh kehiken ne Iesos Sitaeronon Ron8anontiiio.

38 Teniiasa Tenonk8etaksensk8a sahon8ariskonte, saiata tsi ra8eientetakon nok saiata shanek8ati.

39 'Isiniiaikon neh iontoheststak8e ron8enratonni-hak8e ak8a teionnonkarenrons.

40 Nok ionton: ise ne senonsarisions nononsato-kenti nok asen nonta sesenonsakestsk8as! satatiata-kennha tanon non8a onen, Toka Niiio iaienha aken-hake tontasastnont non8a ne kaiasake.

41 Ehoni neneh nihatiierhak8e ne ratitsihenstak-8eniiios, tehati8ennaseraties ne ratiatons oni ne rotik-stenhokonha thihon8aieron ronton.

42 Sakoiatakennhaon nakoren, nok iah tehatatia-takennhas ne rahonha: ne nahon8ahnontiiioke n'Isra-erronon, tethastsnont non8a ne kaiasake nok oksaok enteshak8etak8e.

43 Niio rohniahesen ; ne kati nahonoronk8ake ne Niio roiatakenha kitanon non8a : ra8en8ahi Niio rakienha.

44 Ron8enratonnihak8e oni neneh noseronni rotia-tentouhak8e, tenonk8etaksensk8a.

45 Iaiak siio-8istahehatie on8entsiak8ekon taio-kara8e tsiniore ne tioton niio8istahe.

46 Ne nahoten tioten siio8istahe 8athohenrete ne Iesos, raton : Eli ! Eli ! lamma sabachtani ? 8aton : Niio ! Niio ! ohniotieren tsi takate8enteton.

47 Nok otiake netho ionk8ene iakothonte neh nika-8ennoten, 8aontonnion : Elie iehononks.

48 Saiata ratakhe tekanekak8a iahatrak8e, kana-karakenhiate 8aroharen, nok neh 8arate tsi 8ahonekanonte.

49 Otiake rontonhak8e : te8aterharat kateshiken entre n'Elie nahoiatakenha.

50 Ethone are onen Tonsahohenrete ne Iesos nok 8ahatonniseraton.

51 Eh nikaha8i Ononsatokentike ioniatarenton asennen 8ate8atoren, ehneken tontasa8en tsiniore netake ; nok 8atiaon8entsishonk8e 8ate8atenenhiorenseron oni.

52 Nok ontennhotonk8enhaton tsi ieiatarion nakoiatatokentikenha sahiontonnhethon oni.

53 Nok nonen sonsahatonnhete, tontaieiakenne tsi ieiataak8e, onatatokentike niahonne eh saiontatken-seron.

54 Kenh kaien ne Sotar-ko8a oni tsinihati ron8a-nonnhak8e ne Iesos, 8ahontatto 8atiaon8entsishonk8e tsi oni nikon ontotasionko, 8ahonateronhienten nok 8ahonniron : Ori8iio tsi Niio Roienha kenhne kehiken.

55 Iohnentioko8anen tsionathon8isen isiniha titkontinikonraratiesk8e, Galile niore thon8aseron ne Iesos neh oni Tehon8asnietiene.

56 Eh kontiatarak8e ne 8aritere, nok 8ari sak tanon Sose sakotinistenha, oni Zepede sakotinistenha.

57 Onen siiojarahane saiatat rokSatse AriSatironon, Sose ronSaiats, raiatarak8e ne Iesos raotiok8ake.

58 Pilatne Sarete, Sahoneken Iesos raoieronta, ok-saok SahoteSentetase.

59 Eh kati naha8enne Sahaiena ne Sose n'oieronta, nok neh nak8a kaniatariiio Satha8a8enhekte.

60 Nok eh Sahata tsi non8e nak8a raonha niho-tsonbiennihne, oststenrake rorarakonne ; nok kanen-hioSanen Sahanontekte nok sahatenti.

61 Nok Saritere oni ne skaiatat Sari, ak8a teiotokenton tsi iokaronte non8e nikenistsk8arak8e.

62 Tsi Sahorhenne iotenniserohetak8enke tsi nick8atak8as ne Sentanoronsere. Pilatne Sahont-kennisa ne ratitsihensto8anens oni ne Pharisian.

63 Nok Sahonniron : Saiauer ! tsiak8eiaras tsinaho-ton ratonhak8e ne sekon sironnhe kehiken tsiaon-k8etokenha : Ra8en ascen nen8ata ente8akenheion enskatonnhete.

64 Asatennnahne katitakanenraientake tsi raiatat, tsiniiore nasen nen8ata ; on8a kehiken asonthonne enthonne ne raotiok8a nok iaonsahatiha8e ne raoie-ronta, tanon asakotirori nonk8eokon ahonniron Shetennheton. Onen senha neh Kanikonrhato8anen en8a-ton tsiniiot ne tiotierenton.

65 Tontahenron ne Pilat : tsionk8etaien ne rati-onne, tsi kati nitise8anon8es eh nase8aier tsi se8ak8a-tako.

66 Eh kati Sahonnote nok Sahatik8atako, 8asako-titeron oni nenhontennikonraren.

Te3asen nok satekon Teioteri8asonterak8en.

1 ONEN ncneh ontiahiakserokten, nok ak8a neok satontaentarenho n'a8ententa onke, ok naha ne Sari-tere cni ne skaiatat Sari eh Sakene8e tiatkensere ne tsi raiatatak8e.

2 Ok tontaiasentsi Satiaon8entsisonk8e A eken Niio raoronhiakerouon tahastsnente Karonhiake, ehren

SahanenbienhaSite ne kanontektonne, nok eh Sahanistsk8aren.

3 Eh nihakonsoten tsiniiot tsi iororote, nok eh nikenraken ne raotseronniat tsiniiot n'oniete.

4 Nok tsi nahonateronhienten ne ratinonne eh nahotiata8en tsiniiot n'iaka8enheion.

5 Tahatati ne raronhiakeronon, 8asaka8enhase ne tsionathon8isen: tosa nise seniteronn: Iesos se8ahi hetsiseniiatisaks ne ron8aiatanentakton.

6 Iahkenbteshenteron: Ascken shotonnheton, tsiniiot tsi rotrori. Kasene nok tsiatkatho tsi non8e nihaiationnik8e ne Roianer.

7 Tesenisterihen tanon satsiatenti nok sahietsirori ne raotiok8a tsi Shotonnheton nok entsise8ahenteste Galilene; ehiensetsise8aken, tsikiniot tsi hetsise8arori.

8. Ethone tontakeniiakenne noshon8akon, iotiteronsere tanon ionatsennonnihatie nok tonsatiahtratate saiakotirioriana ne raotiok8a.

9. Nok tsiniioe niionsakene, eh 8asakototasiase ne Iesos, nok 8asaka8enhase: 8atkeninon8eraton. Akta niiahakene rasitake 8atkeninoronk8anion nok 8ahon8asennaien.

10 Ethone 8ahenron ne Iesos: tosa seniteronn; 8asene, nok ietsirori nonk8atatekenha Galile niiehonue ethonon8e ientsionkhen.

11 Nok nonen sonsatiantenti, otiake ne ratinonnhak8e kanatakon saonnete nok 8asakotirori ne ratitsihensto8anens ori8ak8ekon tsi naha8enseron.

12 Neh 8ahonni 8ahontkennisa ne ratitsihensto8anens oni ne rotikstenhokonha: Skari8at taonnonni ka8isto8anen 8asakotikariakse ne Sotar.

13 Nok 8ahonniron: Se8enron: Asonthenne rotik8atton ne raotiok8a nok son8aiatatak8en tsini kari8es ionk8entask8e.

14 Nok ne toka ienhari8aronke ne rakora, ii neneh tenhiak8ataren enhiak8ari8aseronni oni, Skenuen ki nise tatense8atohestste.

15 Sahatiiena no8ista, eh nahatiiere tsiniiot tsi ron8atirihonnienni, nok Sitaeronon raotinenrakon 8ate8ateri8areni neh nikarihote, Sekon non8a nika8a8is.

16 Nok nenskat ia8enre nihati Galile niiahonne, onontoharake tsi ki non8e nihonatonk8e ne Iesos.

17 Nok 8aon8asennaien nonen sonsaon8aken; otiake tanon 8ahontenno8ente.

18 Nok akta 8arete ne Iesos 8asaka8enhase; ka8astenserak8ekon ionka8i ne Karonhiake oni non8en8tsiake.

19 8asene kati, nok ietsirionnien, ak8ekon nonk8e, ietsinek8ahest raosennakon ne Roniha, nok Roienha neoni ne Ronikonriioston.

20. Ietsirihonnien naieri8anoronk8ake, aionte8eienton oni tsinikon K8arihonte, nok tiotkon ente8ak8ekonhatie tsiniiore ien8aton8entsiokten.

Amen !

MARK.

Tiotasa8ak8en tsini hoiaton n' Ori8atokenti ne Roiatatokenti Mark.

1 TSINIIOT tsi tiotasa8e ne Iesos Keristos Niio Roienha Raiatatake.

2 Ronen ne Rotitokensehak8e: iahiiatori ne rake8ienha8e, raonha enhiahaaseronnien.

3 Kenh niha8ennoten ne Karhakonson ra8ennotaties; raton: Se8ahaaseronni ne Ra8enniiio rahohaa, tsionniarak8enhaton tsi rothate.

4 Karhakon sakohnek8ahestak8e ne Sa8atis, nok sakoretsiaronsk8e naonsaiontatre8ate oni aonsaiakoterake8ase ne Kari8aneren.

5 Ak8ekon ne Judée tienakere oni ne Jerusalemronon ron8aiatorensk8e: Nok ne raonha ak8ekon tasakohnek8ahestonhatie Kaihionhakon ne Jourdan.

6 Kenh nihok8enniotenne ne Sa8atis; Oniak8aer onon8erhon rotseronniatonne nok ohna rotiatannhenne, tsistarare tanon otsinakontak8ane otsikheta rahotennatsera kenhne.

7 Ratonhak8e tsi sakotatisk8e: iah te8akerihonte n'ahiennikatsienanerensi tsini haiatanoron ne tenhiatiasonterako.

8 Onekanos nii kierata tsi k8anek8ahesta; nok tanon ne raonha, Rotkon Ronikonratokenton entsise8anek8ahestak8e.

9 Ak8a taiotokentane ethone n'ara8e ne Iesos, Nazaretke tahaientak8e, nok kaihionhakon oni nehne 8ahatenek8aheste.

10 Nok ak8a neok sonsahateskoko, iahatkato ne Sa8atis tontonteronhiakhasi nok eh tahaiakenne ne Rotkon-Ronikonratokenti, Orite kenraken rotiatontak8enhatie tsi 8ahotienhase ne Iesos.

11 Eh oni taka8enninekenne, 8akenron: ise konhienha ak8ekon isha8e nakenon8esera.

12 Nok oksaok karhakon iahotori n'Onikonra.

13 Kaieri ni8asontasen nikari8es kontirio rohnariskonhonhaties, nok ron8aiatanonstatonhaties ne rahoronhiakeronon okon, eh oni nahe 8atenientse-ronnes n'otkon nahonikonrotako.

14 Onen sihon8annhoton ne Sa8atis, Kalilene son-sara8e ne Iesos Sakorihonniennihatie ne Niio rahonakerasera.

15 Ratonne: Onen ieioteenniserihe, akta oni onen ih8e ne Niio rahonakerasera: sase8atatre8at, nok tase8etak ne Kari8iio.

16 Onen kaniataraktatie sire ne Iesos, 8asakoken iatatekenhaa, Simon tanon Antré iataharos, aseken nitsiak8ask8e.

17 8asaka8enhase ne Iesos: takehninonteratiesek nok ü enkenirihonnien Onk8e hentsetsiiataharosseke.

18 Ok eh taiatsiak8arisi ne rahonahahre nok 8ahon-8asere.

19 Iah sot8i ih8on ti8esha8enon, eh are ionsasakoken

iatatekenhaa, Sak tanon San nene Zebedé Sakoienhokonha, kaon8akon niitatit iataharaseronni.

20 Iasakohnonke oni neneh: Ok oni neneh eh-taon8atsiak8arisi ne ron8aniha oni ne kannhatsera nok 8ahon8asere.

21 Kafarnaim iahontenatorene; tsi 8ahorhenne ia8entatokenton, Ononsatokentike iahata8eiate nok 8asakorihonnien.

22 Ak8ekon ok iakohnerak8enhatonsk8e tsinihat-tokhako8a, aseken iah eh tehaierhak8e tsi Sakotatis tsinihatiierha ne Ratiatons, neh tanon raierathak8e tsinihok8eniatseroten.

23 Saiatat eh raiaatare n'otkonseraksen rotienni, tontahohenrete.

24 8ahenron: Ah! Iesos Nasaretronon toh nate-tiattihen? neh kenh taseniente nask8atonte? 8akate-rientase onka nise: Ise ne Niio Iaienha.

25 Nok tanon ne Iesos tahote8ennak8isronhase, 8aha8enhase: tastotek, satsiakenn oni tsinon8e nisi-teron.

26 Nese 8aonni 8aharonhiaken oni 8athohenrete tsi sakaiakenne ne rotiennine Otkonseraksen.

27 Ak8ekon ok iakohnerak8ask8e, iontonnionsk8e: oh nahaiatotenko8a ne kenh ronk8e? ok tisako8enniiio n'onatkonseraksen, ron8a8ennarak8a oni.

28 Nese 8aonni 8ahasenno8annha ne Kalilero-nonke.

29 Nok nonen sonsahaiakenne. Sak tanon San 8aonne eh 8ahonnete tsi thotinonsote ne Simon tanon n'Antre.

30 Ethone niitonk8arhosk8e ne Simon ron8enn-honsa, kanaktake kaiationni; neh niare taontierente 8atkon8arensaronnion.

31 Ethone akta niahare, 8ahanentsa nok 8ahakes-tsko, iokontatie Sakenton-k8anoste; nok saioihten.

32 Okarahane nonk8ati, onen siiateiotssothon eh 8aontatiataroroke n'iakonon8aktanionni niatekanpro-tonson,

33 Iotiok8atsanit tsi kannhokaronte iakoteroronne.

34 Eso oni eh sasakotsiente niatekannrotenson iakonon8aktanitak8e; nok sasakoiatinekenseron oni notkonseraksen iakonatiennine, nok sakonuhesehak8e n'onatkonseraksen nakonttori tsi ron8aienteri.

35 Nok, sekon ok tetiokaras 8ahatkestske, tsinon8e shatitken niiahare eh iahaterennaien.

36 Nok ne Simon, oni ne rontenrotiene 8athon8a-karenha8e, nok 8ahon8asere.

37 Nok nonen Siiahon8aiatorene, 8ahonniron: ak8ekon ok ise iesaiatisaks.

38 Tontahenron: hennioh neh noiah tetkanataien niiehet8e iakeiatati oni neneh; aseken neh te8akenienton tsi te8akenon.

39 Nese 8aonni ak8ekon niiehata8eiatak8e, nok Sakotatiatak8e tsi ronterennaientak8a ne Kalile-ronon, nok sesakoiatinekenske n'otkonseraksen iakoh-natiennine.

40 Saiatat roststa8is 8ahoiatorene, 8attotontso-thase tsi 8ahoneken, 8ahenron: ask8eni nasere sit-sient.

41 8athoniatasiharane ne Iesos tsi 8ahotkatho, iathonisnonsaerhase, nok 8ahenron; neh ikere satsie-8entann.

42 Ak8a neok iahate8ennokten ok eh tonhton tsi roststarak8e nok sahaton.

43 8ahotia8enratse nahatrori, nok sahoteke8ate.

44 8ahenron: senikonrarak tosa onka sherori; 8as tanon shenatonnira ne ratitsihenstatsi nok ashenikonrasenniete tsi aseri8aierite tsini hotenienten ne Moïs tsi tokenske sasaton.

45 Nok tanon ne rahonha: et8ok iahatasa8en 8athateri8areniate oni 8ahari8e8anate tsi naha8enne. Ne se 8aonni iah tese8atonske ne 8ene akenhatie tsi ratenatorensk8e; tiotkon ok ihnon, tsi oni non8e shatitken itreske, sekonki's sane ok kenh titia8ensk8e ron8aiatorensk8e.

Tekenihaton Teioteri8asonterak8en Tsini hoiaton ne Roiatatokenti Mark.

1 TOKARA nonta ohnakenke eh sara8e Kafarnaim-ke, tsiniore iahakotokense tsi non8e nihota8eiaton.

2 Iotiok8atsanit 8ahonteroroke, 8ationonsa8enren, sekon oni n'aste aheren natekakennia, nok neh sakororihak8e n'o8enna.

3 Kaieri nihati eh 8ahonne8e, roiatakenheion tehon8ask8en8a8i.

4 Nok tanon tsi iah othenon taonton n'akta ahonete tsi nateiaontaniron onk8e, 8ahatinonsoroksi nok eh nonk8ati tahatinaktente tsi raiationni ne roiatakenheion.

5 8ahonikonraientane ne Iesos tsi tokenske ko8a-
nen ne thonetak8en, 8aha8enhase ne roiatakenheion :
kien sonterake8e ne sari8aneraaks8era.

6 Oksaok tahonniron ne rahotinikonrakon tsini-
hati eh ratiatare ne ratiatons.

7 Ori8iio tsi iori8atsanit tsi nahoten raton ? Onka
nakoren iakok8eniatseraien naonsaiontaterake8ase
tsi iakori8aneren, neok 8ahi ne Niio ?

8 Ok shihoterientaratsihon ne Iesos tsini hotini-
konra8ens, 8asaka8enhase : nahoten se8aton ne se8e-
riane ?

9 Kahnikaian senha 8atiesen : nahiienhase ne
kenh roiatakenheion, sonterake8e ne sari8aneraak-
sera, ok neneh akiron : testann, tesek ne sanakta nok
sasatenti.

10 Neki ok oni naese8ari8aienterihake tsi rok8e-
niatseraien n'Onk8e Roienha on8entsiake aonsaha-
rake8e ne kari8aneren ; 8aha8enhase ne roiataken-
heion.

11 8akonrori : satkestske, tesek ne sanakta, nok
sasatenti tsi tisanonsote.

12. Nok tontahatane 8atrak8e ne rahonakta, kanen-
rakon8on eh sahatohestste. Ak8ekon ok 8ahakone-

rak8enhaton nok 8athon8anon8eronnion ne Niio, ion tonnionsk8e ; iah non8enton teionk8atkaton neh nikarihote.

13 Nok ne Iesos tontahaiakenne kaniatarakta nionsare, ak8ekon ok ron8aiatorensk8e, nok neraonha Sakorionniennisk8e.

14 Tsiniiohaes eh 8ahoken Levi Alphe roienha, tsi iekarotasiata eh rents8ahere, 8aha8enhase ; Taknonteratje. Tontahatane ne Levi nok 8ahosere.

15 Nok nonen siiahonne8e tsi thononsote ne Levi eh 8athonstskaon, ronentioko8anen ne ratikarotations tanon n'ionk8etaksensk8eokonha 8athontonte ne Iesos oni ne raotiok8a.

16 Shahontkatho ne ratiatons oni ne Pharisian, tsi ohseronni tehonastskaon ne ratiatons oni n'ionk8etaksensk8e okonha ; 8ahon8ennenhase ne raotio8a : ohniotieren tsi tehontonsts ne ionk8etaksen ?

17 8asakori8aronkase ne Iesos, nok tasaka8enhase ; iah 8ahi tatehon8aton8entsioni ne ratetsiensts ne skennen tiiakonnhe, neh 8ahi naha ne iakohnon8aktani : iah kati oni nii neh tesekheiahaharatane ne tiakori8aieri tsi nonkati ne tkari8aieri neh tanon n'iakori8aneraakskon.

18 Onen non8a neh 8ahon8aiatorenne ne 'Sa8atis raotiok8a tanon ne neh Pharisian, ratiri8akohe ohniotieren tsi ronentontietha ; 8ahonnironkati : oh ne neh niotieren, ne Sa8atis raotiok8a, oni ne Pharisian ronentontietha, nok ne sentiok8a iah nench tehonentontietha ?

19 Tontahenron ne Iesos : en8aton ken enhonentontiete tsinihati sakohonkara8i ne roniakon ? iah 8ahi tahonton ahonentontiete tsinikari8es Satenniotje, ratik8ekon oni ne roniakon.

20 Nok tanon ien8atenniserihe8e n'ienhon8aiatenha8e ne roniakon, ethone tanon onen enhonentontiete.

21 Neh oni sateiot tsi iah okenbase tetsienikhonk8a n'onen iok8enniakaionhon, aseken enhionehare, nok senha entsiosonhio8anen tsi tenskarine.

22 Neh 'oni sekon shakat tsi iah katsetakaionne teiehnekarha n'otsitsiase; aseken ten8atetsetanekare nok enkaiesha; katsetasetsihke tanon ienekarha n'onekase.

23 Tiotokentko8a A8entatokentike 8athatihetiiake onatsia kaienthon, 8ahatirataniiontonko kati ne raotiok8a.

24 Nensok are tahonniron ne Pharisian : Satkatho ! iah kenh naha te8atia8enre neh naieiere n'A8entatokentike ?

25 Tontasako8enna8eron 8ahenron : iah kenh non8enton tese8a8ennanote tsi nihoieren ne David sahotoktase oni sahatonkariake, rahonha oni ne ronnehne ?

26 Toh nahaieere siiahata8eiate Niio raononskon, Abiatar sihatsihenstatsi, iah kenh tehonatarakon, iah oni ken tesakohnataranonten ne ronnehne ne kanataranoron ne oni neok ne ratitsihenstatsi 8atonsk8e nahonneke.

27 Sekon tontasaka8enhase, 8ahenron : Ron8enniserisenhenni ne ronk8e nia8entatokenton, iah tanon ronk8e tehotatsenhenni.

28 Neh kati 8aonni n'Onk8e Roienha raiatak8eniio tsi ia8entatokenton.

*Asen haton nateioteri8asonterak8en tsinihoiaton Rti.
Mark.*

1 SEKON are ionsahata8eiate tsi ionterennaientak8a, saiatat eh raiatare ne skati roiatakenheion.

2 Ak8ekon ok iakoterharaton toh shiken nenhaieere, neh ahon8ari8arhost nahonsahotsiente n'A8entatokentike.

3 Nok ne Iesos, Saha8enhase ne roiatakenheion : Kanonsihen testann.

4 Ethone 8asaka8enhase 8ahenron : ahonton ken

naontaieri8aierite n'A8entatokentike, okne's naonsaionteri8ate8ate? Aonsaiontatonnhethe nonk8e okne's' naiontateriio? iah othenon tethonatati.

5 Ateriatikhonserakon 8asakotkatoseron, okikene 8ahonikonkararen tsini honeriasaniron. 8aha8enhase kati ne ronk8e: sanentsak8arisi, 8ahanentsak8arisi nok oksaok eh nonsaioianerenne tsiniiot ne skati.

6 Oksaok sahatiiakenne ne Pharisian nok iasakotnikonrisake ne Erodianronon kah nahontahatiierate naonton ahon8aiena.

7 Nok tanon sahatotarho ne Iesos, nok kaniatarakta niahare 8ahonne ne raotiok8a; iotiok8atsanit 8ahon8asere, neneh Galile, Judé, Jerusalem, Idume ak8ekon oni nisinonkati ne Jourdan tiakotentionk8en.

8 Sahatiri8aronkanion ne Tyr-ronon oni ne Sidonronon tsini iori8anerak8atenion tsini haierhak8e ne Iesos, kentioko8anen oni neneh 8ahon8aiatorenne.

9 Nese 8aonni 8asaka8enhase ne raotiok8a: ka8eiennentaonhak ne kaon8eia toka ten8aton8entsio8e, sotsi 8ahi kentioko8anen, on8a toka tenhionkhiia-toraraké.

10 Aseken onen sikentioko8anen sisesakotsienton, ne kati 8ahonni tsiki niaakon ne iakonnrare tsi ok nakannroten ok kentitia8ensk8e ionskaneks neok oni ne iaiakoiatosere ne raonhake.

11 Nok nonatkonseraksen tsiok's'en's' niiore iahon8aken tare ron8asennaiensk8e; kontonhak8e: Ise ne Niiio Iaienha.

12 Nok tanon sakonnheschak8e nakontrori tsi raonha.

13 Onontoharake niahare, nok 8atesakoiataiestasi ne 8ahonne.

14 Nok 8asakoiatarako tekeni ia8enre nihati nahatik8ekonhatieseke neh oni n'iensakotori enhonteri8a-notonra.

15 Asakok8eniatserononi naonsasakotitsiente n'ia-

konon8aktanionni, oni naonsasakotiiatineken8e n'otkonseraksen onk8e iakonatienni.

16 Kenhnihotisennotens ne tekeni ia8enre nihati : Simon neneh Tier Shonatonk8en.

17 Sak Zebedé roienha tanon ne rokenha San nehne Boarneges ronatonk8en, 8atenientenstak8en, Ra8eras Roienha.

18 Andre tanon Philippe, Bartelemi, 8atio, Aton8a, Sak Alphé roienha ; Tadde tanon Simon Kananeenronon.

19 Tanon Sitas Iskariot, neneh Iesos rotenninon.

20 Iotiok8atsanit are saieserenne nonen sonsahonta8eiate, ak8ekon iah tehotinaktotask8e ne tahonstskaon.

21 Siiahatiri8aronke ne rao8atsire 8athotisterihen saon8aiatisakha aseken iontonnionsk8e, tehanon8ara8enrie.

22 Nok ne ratiatons Jerusalem thotientakon rontonhak8e are neneh : rotkonseraien ne Beelzebul, nok neh aosennakon tsi sesakotek8ata n'otkonseraksens.

23 Nok tanon ne Iesos iasakohnonke nok 8ahenron tsi 8atesakori8akentonk8en : oh naia8enne n'otkonseraksen astste iaonsahoiatonti n'otkonseraksen ?

24 Aseken toka iah skanikonra tehken tsi kanakeraseraien iah ki taonton akanakeraserateke.

25 Nok oni ne ska8atsira tekari8atironte iah ki taka8atsirateke.

26 Toka kati non8a ratateri8aiahaki n'otkonseraksen, nok tehori8atironte iah ki sotsi ihnon thiiare, ak8a tanon iosnoratie enhaton.

27 Iah onka taiek8eni ahon8anonskari ne rosastenseraien, ne iah ohenton tahontahon8anerenkhe.

28 Ori8iio tsi k8arori, tsi ak8ekon enshonikonrhen ne Niio ne kari8aneraaksera, oni tsinikon aiakori8aiesatak8en ne ka8ennaksens.

29 Nok tanon onkakiok enhosennaiesaton ne Rotkon Ronikonratokenti iah non8enton tiaonsaha-

tiatoke8e: ok eken tanon enhorane niatekakonte ahatsiratak8e.

30 Neh 8aonni eh nahaiere tsi 8ahatati ne Iesos ne tsi rontonhak8e rotkonseraien n'otkonseraksen.

31 Onen eh 8aonne8e ne rontateken okonha oni ne ronistenha, astste tontahatitane, iahonteri8aniete iaon8ennonke, aseken sotsi kentioko8anen tehon8anen ronnihne.

32 8ahon8arori, 8ahiron: kenh tonnete astste ne sanistenha oni se8atatekenhokonha iesaiatisaks.

33 Tontahenron: Onka n'akenistenha oni ne teka-tennontere.

34 8athatkatonnion8e tsi ietaraen nok 8ahenron: Kenh 8ahi kaien n'akenistenha oni n'onk8atatekenha.

35 Aseken onka kiok enhon8anikonraierite ne Niio, neh onkiatatekenha oni akenistenha en8aton.

Kaierihaton tehioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roidatokenti Mark.

1 SEKON are ne Iesos sasakorihonnien kaniatarakta, iotiok8atsanit eh 8aonteroroke, ne se 8aonni kaon8akon iahatita, nok atsiaktatie eh 8akakenniotane.

2 Eso iori8ake 8asakorihonnien tsi 8atesakori8akentonk8en, ratonhak8e.

3 Se8ataonsatat: Saiatat ne ronk8e 8ahaienthosera.

4 Tsi ronatsiontionhatie, otiake ohaakta 8akakerontane, otsitenokonha neneh 8akontekk8isa.

5 Otiake oststenrake 8akakerontane tsinon8e n'iah eso teiokenraere; oksaok takanio aseken iah ki nakon tetkaien;

6 Nok tanon ontsa nonen sontakarakoten oni onstathen aseken iah ki eso teioteronte.

7 Otiake ohiktokon iakakerontane, takonteiaron neneh n'ohikta nok 8ahotirio iah kati othenon kasta teiotonhon.

8 Otiake tsinon8e niion8entsiio nakaiantane, 8a-kanio nok Sakanatsioharen ak8a Sakanorari, otiake asen ni8asen onteiaron nenskat, iaiak ni8asen, enskat oni te8ennia8e onteiaron ne skanatsia.

9 Ionronk 8ahenron : nonka teionhontakarontak8en naionronkate.

10 Nok nonen rononhaa siionsonton ne ratik8e-konne tanon ne raotiok8a, 8ahon8ari8anontonse, oh nahoten kenton tsi nahoten 8ahenron.

11 8ahenron : ietsiia8i nise naese8atokense tsini hoianerensereten ne Niio ; kenh kaien nakorenson neok neneh ne teiontateri8akentonk8enni.

12 Nese karionni iah tiiateiekaraientas tsi iontkathos, nok ionronkas iah se sane teiakonikonraientas tsi nahoten ionronkas sotsi on8a entsiontatre8ate nok aonsaiontiatoke8e nakori8aneraaksera.

13 Iah kati kenh 8ahenron tese8anikonraientas tsi nahoten kenton tsi nahoten 8atkeri8akenton8e ? neh kati onte ken ak8a iaese8anikonraientane notiake ?

14 Raienthos : neh 8ahi roton no8enna raienthos.

15 Nok kenh kaien nohahakta iokerontaon, neneh iakoton ne iontataronkatenni n'o8enna ; nok ki tanon nonen iakoronken, ok saok n'otkonseraksen tontahotak8enhatie tsi niiekaienthonne n'aka8eriane.

16 Eh oni neh niio, noststenrake iokerontaon, neh 8ahi iakoton n'onen iakoronken no8enna, ak8a oni 8aontonnharen.

17 Nok tanon tsi iah tetiaka8etakon iah ki tateka8ishastste ; ne 8aonni ka8enniioki 8ahakorane ne kanikonraksensera oni kakenronniatsera ahorionniat no8enna ak8a oksaok tsiontateri8astani.

18 Nok nohiktokon ieiokerontaon, neneh niakotaonsate tsi iothare.

19 Nok ki tanon iah teiontennikonranentasions non8entsiakeka, tiotkon on8e atsoko8atsera ionnon-tonnionk8a, neh tsiorios iah oni te8ateiarons.

20 Kenh tanon kaien ne tsi non8e niion8entsiio ieiokerontaon, neh iakoton n'ionronkas no8enna, nok

taiakote8eientontie, oni 8ateiarons: enskat asen ni8asen, iaiak ni8asen, nok n'oiāh enskat te8ennia8e.

21 Ratonhak8e oni: iah 8ahi ok8iroke tiēiehase-rotha, ok ne en's' ne kanaktokon iaionsete naeaseroten? iah kēnh naha teiehaserotak8ake teiehniotha nohasera?

22 Aseke. iah tekaie n'ioteri8aseton n'iah taonte-rihotasionhe.

23 Ionronk nonka teionhontakarontak8en naionronkate.

24 Sekon are sasaka8enhase: ise se8anikonrarak non8a kēnh se8athonte. Ok eh nentsetsiierase tsi nenhietsiierase, nok tanon nise ne se8athonte ientse-tsiioheststen.

25 Aseken ne roien sekonki enshonhion, nok n'iah othenon tehoien Ak8ekon enhon8ak8a tsini hoienha.

26 Ratonhak8e oni: neh testiatieren ne Niio raonakerasera, ne ronk8e 8ahaiēntho, nok nonen rothetison neok ne shotas shaieseronne oni tsi 8entatenion oni 8asontatenion.

27 Nok sane n'onatsia 8akateronten oni onteiaron, iah oh nahoten tehotokatahon oh naha8enne.

28 Aseken aonha n'on8entsia taionni ohonte kahente, eh ise8e n'orata nok oratakon eh tontenatsionni.

29 Nok nonen Sakanorari taionsaroroke 8aenatsi-iake aseken onen ki ieiohe naieienthoko.

30 Sekon are ratonhak8e: oh nahoten taontete8a-tenientenste, ok ne en's' taete8a8ri8akentonk8ate ne Niio raonakerasera?

31 Ak8a neh sateiot naieientho otsinek8ar nikanenhoten ionthontoseratha, nehonte tiaonhaha kennikānenhaa tsinikon ne kanensonha ieienthota.

32 Nok tanon nonen kaienthon 8akanio onteiaron ak8ekon oni ionsaiakok8eni tsinikon ne ieienthos', nok tsi nateionenro8anen tsi 8ationenronten, ak8a iah othenon teken eh 8akontsinakonni notsitenhokonha.

33 Eh nithatastsk8e tsi tesakori8akentonk8ennis

oni tsi sakorionniennis tsiniore nahotinikonraien-tane ne Niio raori8asonha.

34 Ak8a neok ne tehari8akentonk8ak8e, nok onakenke tentesakori8atheten ne raotiok8a.

35 Nok nonen sontenniserokten, 8ahenron : tete8a-iaiaik.

36 Ok kati eh iekanenraien, iathatiiiaike toka nikaon8ake ron8atinonteratie.

37 Nok tsi natka8eratase kenok nontakari8estste ok naha ak8a 8atnekitahas.

38 Nok sane ne Iesos ohenton iehenteron atkonse-rane rakonhen ak8a ok skennen tihotas ; 8ahon8aiete, 8ahonniron : Saianer ! iah kenh ne kenh othenon tesanontonnion ok oni ken tiia8eronhatiehak ne kenthente8a8entane ?

39 Sahaie, nok 8ahatteten no8eron, 8ahenron : Tastotek, tatesatotat oni, nok tonsaka8eriiake ion8e-senhon8e ok tiskanekaien.

40 Ethone 8asaka8enhase : oh niiotieren tsi eh niiore tsi se8ateronni ? Areko kennekenh tetise8e-tak8en ?

41 Ak8ekon ok ronateronhientenni nok rontonhak8e : oh nah onte ak8a nahaiatoten ak8ekon no8e-ron oni tsi kaniatare ron8a8ennarak8a.

8isk-haton teioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatato-kenti Mark.

IAHONNE8E isi nakaniatarati Katarenien-ronon raonaton8entsiake.

2 Ak8a neok Sontahatitako ne Iesos, Saiatat n'otkon rotienni, tontahak8irotka8e nok iathoterate.

3 Iah te8atonsk8e nahon8anerenke nese8ahonni karhakonson ki thiresk8e.

4 Eso iori8ake ne tehon8arensteren oni tehon8a-nenststerenne ak8ekon tehoiakhon ne kati aho8a iah te8atonsk8e nahon8anikonrarake.

5 Tiotkon on8e karhakonson, onontoharakeson oni thires, tehovenretanes ohnenhia ratatientanionnes.

6 Ak8a kati neok iahoken ne Iesos, iatharatate 8athonon8eron ak8a oni 8athotontsotase.

7 8athohenrete 8ahenron : Iesos, nahoten taskeniente ise ne Niio iaienha ? Konnekennis rahosennakonke Niio tosa niare askeronhiakente.

8 Aseken ratonhak8e ne Iesos : Satkonseraksen, tontatsiakenn ne raonhake.

9 Iesos 8ahori8anontonse 8ahenron nahoten iesaiasts ? Kentiok8a 8ahenron ionkiasts, aseken ionk8entioko8anen.

10 Ronekennisk8e ne tosa aonsahotek8ate neh non8e ni8aton8entsiate.

11 Iah ihnon teken tionontahere, ionentioko8anen eh non8e tkon8atinonnhak8e k8isk8is.

12 Ak8ekon ok ron8anekennihak8e rontonhak8e : eh iatontak8atori kenh ihken tkonnes k8isk8is neh iahonsaiakiiata8eiaten. Oksaok 8asakaon ne Iesos, netho niiakonne.

13 Oksaok kati Sakontiiakenne, nok eh niiakonne tsi tkonnes ne K8isk8is, ka8enniio ok neneh 8ahotihiation nensok 8akonteko kaniatarake iakontiatonti, ak8ekon eh8akonniheie ne te8ennia8ehetserasen nikonti.

14 Nok ne Sakotinonnhak8e 8ahonteko, sahatiri8aienhna kanatakon, nok tehonateri8areniatonhatie tsi niiahonne.

15 Ak8ekon ok 8aheiakenne 8aontkensera tsinontai8enne, iahon8aiatorene ne Iesos, nok 8ahon8aken ne Kentiok8a rotiennine, renstsk8ahere rotseronni ak8a oni tetkari8aieri : ak8ekon ok 8ahakoteronbienten.

16 Nok nak8a ronatkathon 8asakotirori tsiniia8enhon n'otkon rotienni raiatatake nok oni tsini iotiiaa8enhon ne K8isk8is.

17 Ne kati 8aonni 8ahon8aneken nahonsahateratako ne raonaton8entsiake.

18 Nonen-Shiionsahatita kaon8akon, eh 8ahoke-tote n'otkon rotiennine 8ahoneken nahaon nanesseke.

19 Iah tanon tehothontaton ne Iesos, ok eken 8aha8enhase; 8ahenron: 8as sa8atsirake niionsase nok sherori tsini iori8anerak8at tsinaiatierase ne Ra8enniio, tsi oni naientenre.

20 Sahatenti neneh, nok etho'k' iahatasa8en 8ahatroriate, roriho8anatonhatie oni tsini ko8anen rotenron ne Iesos ak8ekon ok taiontonnekhon, 8ahakohnerak8enhaton oni ne Decaporisronon.

21 Iotiok8atsani are saionteroroke nonen siionsara8e ne Iesos n'isi nakaniatarati.

22 Saiatat ne Sakotatis Jairus ron8aiats, eh 8ara8e nok 8athotontsothase nonen sahoken.

23 Rohnekennis, raton: Onen thohe aontaiahiheie keienha, konnekenni kati neh iase asheianisnonsaerhase nok aonsaieie8entane.

24 Ne se 8aonni ionsanehtak8e ki ne Iesos tsi sahatenti; iotiok8atsanit are ron8anonteratiene.

25 Skaiatat tsiiothon8isen eh kaiataratiesk8e, onen tekeni ia8enre niioserake siionn'rakaionse.

26 Niah othenon tehotik8enion ne rontetsiens arahona oni onte neok nostonha akon8atorissenthose, ak8a iekenhaok tsi kon8entenstetenni, okheken takanerak8atasere tsiionon8aktani.

27 Ne kati sahosenaroonke ne Iesos, ok tiiate8atenenra8eheste, rashonne nonta8e nok rahotiata8itue iakaiana.

28 Te8atonhak8e na8erientakon: enskie8entanese naraona neok oni ne raotiata8itue kenh niaikiere.

29 Ak8a oni oksaok 8atkatane tsi iohnon8aktani, nok onttoke naonhake tsi onen sakaie8entane.

30 Nok ne Iesos 8ahattokatsi tsi 8akaiakenne ne rahonhake ne rahotanitenrat, tontahatkarhateni, nok 8ahenron: onka kenh niaaheiere nakatseronniak8ake?

31 Nok ne raotiok8a 8ahonniron: Ak8ekon kik

8ahi nekenh tateiasaiatoraraks: tanon kenh seri8a-nontons onka kenh niahesaiehre?

32 8athatkatonhnion8e aktatje tsiniiot nahaiatisak-seke neh nakaiere.

33 Nese 8aonni 8ahoteronhienten ne Tsiathon8i-sen, oni ioterientaratsion tsi naha8enne naonhake, eh niahahe nok 8athotontsothase nok ori8ak8ekon ontrori nori8iio.

34 Nok ne Iesos tontahenron: neh sesatsiente kien tsi tisetak8en, skennen kati sasamenti, oni tsi saie8entaonhatie.

35 Sekon ok nihotare, etho 8ahonne8e ne Sakotatis raonk8eta, 8ahonniron: Onen iaka8enheion ne seienha, tosa kati senha ihsi non8e natetsenikonr-haren ne Roianer.

36 Ak8a neok sahari8aronke ne Iesos neh nikari-hoten, Saha8enhase ne Sakotatis: Tosa othenon Sate-ronn, neok ne tasetakonhak.

37 8asakotia8enratse notiake naon8asere neok ne Simon Tier, sak tanon San ne sak iatatekenha.

38 Iahonne8e tsi thononsote ne Sakotatis, eh 8ahontkatho ko8anen ronaterakareraston, otiake teion-senthos, nok otiake teiakohenretha.

39 Iahata8eiate nok 8ahenron: ohnontieren tsi se8aterakareraston, oh ohni nahoten tese8asenthota? Katiken ia8enheion ne kenh kaiataseha neseok ne iotas.

40 Ak8ekon ok tihon8aieronhak8e; niarek8e tanon ak8ekon saieiakenne ethone eh niahare ne Iesos tsi tkaiationni ne kaiataseha neok ronne ne kon8aienha tanon nak8a raonha sakoiaten8ine.

41 Iahanentsa, nok 8ahenron: Talitha Cumi; sakat naiahiran: Tsiatase ü 8akonrori satkestske.

42 Ok eh karatie sontkestske ne kaiatase nok sontentionko, onen tekeni ia8enre sateiahoseriikon-hatie, 8ahotinerakohaton.

43 8asakotia8enratse niare naontrori, ethone 8asa-konnhane nakon8anonte ne kaiatase.

*Iaiak-haton Teioteri8asonterak8en Tsinihoiaton Roia-
tatokenti Mark.*

1 Iesos sahatenti neh non8e, tsi thanakere niion-
sare, ron8anonteratie ne rahotiok8a.

2 Nok tsi 8aha8entatokentane tahatasa8en 8asako-
rihonnien, 8asakotati tsi ionterennaientak8a ; kentio-
ko8anen ne iakothonte tsi rothare, iakohnerak8ask8e
oni iontonhak8e : kah onte nithori8enha tsinihari-
8aienteris ? Tsi oni ni8attokhatseriio tsi rattokha
tsi oni niionerak8atenion ne raho8eienna ?

3 Iah kenh naha neh teken ne ras8enkaraketas,
On8ari roienha, Sak, Sose, Jude tanon Simon rontate-
kenha ? Iah oni kenhnaha teiethiienteri ne roten-
nosenha ? Ak8a ki ok tihontateri8aientatennihak8e
ne raonha raiaataake.

4 Nok tanon tahehron ne Iesos : Ak8a se naha ne
Rotokense rahonakeraserakon ok ron8akenronni,
ra8atsirake, ieiohe oni nak8a rahononskon.

5 Iah othenon tehoieronnistston ne iori8anerak8at
neh non8e, tokara ok sane nonsasakotsiente ne iako-
non8aktani neok tsi 8atesakonisonsaerhase.

6 Nok ronera8ask8e tsini honatenno8entastskon ;
etho ok kati aktatiesonha tsi ionatak8enraron sako-
rihonnienihatiesk8e, oni sakotatisk8e.

7 Ethone oni iasakononke ne tekeniia8enre nihati,
nok teionk8etakehatie tsi iasakotori, oni 8asako-
k8eniatseron ne kontinikonraksen kontiiaataake.

8 Neok enskat 8asakori8atatse ne tosa othenon
iahatiha tsini iohahes, neok ne rahonatennists ; tosa
ahatiiarenha8isek, kanatarok, o8ista aontake ne
rahotinatatserakon.

9 Neok ne rahonata ahatiha8i, tosa tekeni tahona-
tseronniak8aientake.

10 8asaka8enbase oni : kaki ok non8e nenhietsiia
ta8eiaten, tsiok hentsise8attentionhe neh non8e ton-
tase8aiakenn.

11 Nok nonka kiok iah tatenhietsiiarhotonnire, iah oni taietsiataonsatate, sase8arasitokef nonen tentise8atenti neh 8atenientenstakon tsi enhionteri-8aketate. Ori8iio tsi k8arori tsi tikenha tsi nensakote-8eiennatsaniten ne Sodom-ronon oni Gomor-ronon tsiniiot neh non8e nihatinakere nonen tentesakoiato-retana.

12 Ok kati etho iahontasa8en iaonte8ennoten aon-saiontatre8ate.

13 Sasakohnatek8atanion n'otkon iakonatienni, sasakotitsientanion oni ne iakohnon8aktanionni.

14 Kare onen n'Onontio Herod 8ahosennaronke ne Iesos, aseken rosenno8annhaonhatie, 8ahenron kati: tohiken Sa8atis sakonek8ahestak8e shotonn-heton, nese 8aonni rok8eniatseraien ne karonhia-kekha.

15 Otiake iontonhak8e: Elie 8ahi; nok sekon otiake iontonhak8e: Rotokense, ok ne ens teshia-tieren ne Rotokense.

16 Saho8ennaronke kati ethone 8ahenron, neh thohiken Sa8atis ne 8akatannhaon ron8aniariakon, onen shotonnheton.

17 Aseken rahonha Herod rotennhaon tsi ron8aiena n'e Sa8atis nok ron8annhoton, ne tsi ok neneh raon-hafa sota teniak tennine Herodias kon8aiastsk8e.

18 Ne kati tsi ra8ennihak8e n'Herod ne Sa8atis: iah tetkari8aieri ne tsiatatekenkenha ronek8e aonsah-satateniakten.

19 Nese 8ahonni n'Herodias tehahonnharikhon-sk8e, neok oni aoskanektsera nahon8ario, nok iah tiie8atonsk8e.

20 Aseken n'Herod rotsanisk8e ne Sa8atis, rote-rientare se tsi tronk8etaieri oni Roiatatokenti, rokon-nienstak8e; iotkate oni tsi rori8aiennisk8e nok ro8en-narak8ak8e ak8a's'oni raon8esata naho8ennaronk-hake.

21 Kare onen iakahe8e tsiniieskaes tsinihonake-raton ne Herod, 8asakotenniothase ne rahosennahokon.

22 Eh onta8eiate ne Herodias akoienha nok 8atka-
nonniak8e, ak8a eso tsi tahonikonriione ne Herod
oni n'enskatne ronatekk8ahere, 8arenhase ne kaia-
tase: Takeri8anontons tsinitesaskaneks nok ak8ekon
enkonhion.

23 Ak8a 8ahari8anirate tsi 8ahenron; Ak8ekon
enkonhion tsinikon tsi ok oni nahoten enskeri8anon-
tonse, ok onte oni nasennon tsini 8akon8entsia.

24 Sakaiakenne, onistenha ionsaiori8anontonse,
nahoten 8akenron enkeri8anonton? Tontakenron
n'onistenha: Sa8atis raonontsi seri8anonton.

25 Skatakhe ionsonta8eiate tsi thenteron ne ronon-
tii, 8ahorori tsi nahoten 8askaneks, 8akenron: ne
keri8anontons n'askon ak8a oni oksaok akeratne
aontakaratie ne Sa8atis raonontsi.

26 8ahonikonranon8ake n'Onontii, nok iah teho-
k8enion naha8ennontion ne tsi kentioko8anen ron8a-
thonte tsi nithotati.

27 Saiatat ne rahonnhatsera iahotori, 8ahorihon
nahontahaha8i ne Sa8atis raonontsi.

28 Eh 8arete, nok tsi iontatennhotonk8a iahonia-
riake akeratne taharen, iaharon ne kaiatase, nok ne
kaiatase onistenha ionsaiaon.

29 Iahatiri8aronke ne Sa8atis raotiok8a, eh 8ahon-
nete 8ahon8aiatata.

30 Onen etho sahonne8e tsi renteron ne Iesos, ne
ratik8ekonke, Ak8ekon Saon8arori tsi nahatiieranion
tsi oni nahoten 8asakotirihonnien.

31 8ahenron: ostonha niare te8atotarho tsi non8e
iah tetionk8ene, nok ostonha ahese8atorishen; aseken
ak8ekon iah tehotinak totask8e ne tahonstskaon tsini
iotiok8atsanit iontkennisahask8e.

32 Kaon8akon kati iahontita, nok isih niiore niia-
honne.

33 Nok tanon tsi 8aonttoke tsi sahontenti, kentio-
ko8anen oni nahon8aienterene; ak8ekon ok kati
8ationratate atsiaktatie, rononha ratihente; eh kati
tkentiokote tsi iahonrarho.

34 Sontahatitako ne Iesos 8ahakahenhion tsini kentioko8anen etho iakotkennison ; 8asakotenre, neh tsi eh niiakoiata8enhon tsi niiot ne teiotinakarontonha ne iah teiotien nasakohnonna, nok eso are etho non8e nasakorihonnien tsi 8asakotati.

35 Onen siikarahane nonk8ati, 8ahon8ateranen-takten ne raotiok8a, 8ahonniron : Onen iokara, tanon tsi iah othenon taietsenri ne kentho.

36 Aonsaseiatori kati, aonsaontenti nok iaonsahatininon nieks tsi tionatak8enraron, aseken iah othenon tehonatennatseraien.

37 Tontahenron : ise ki 8ahi aietsinonte : tontahonniron : Sekon ne kaieri te8ennia8e k8enis aiak8a-nataraninonte iah ki ak8ekon taiakotane ?

38 Tontahenron : toh nikon se8anataraien ? Se8a-tkens, nok nonen Saontkense, 8ahonniron : Sisk, tanon tekentsiake nikentsiasa.

39 Ethone kati onen 8asakonnthane nasakotirori nak8ekon Ononhonrake aiontien, aionnitiok8ak8enraron oni.

40 Eh kati niiot tsi Saontien, skatson te8ennia8e, Siskson oni niionk8etassenhatie.

41 Ethone ne Iesos 8atrak8e ne Sisk nikanatarake tanon ne tekentsiake, 8ahaterennaienhase, 8athanatariakon, iasakaon ne raotiok8a, nok nerononha iaonsasakonon nonk8eokon, ak8ekon oni ne tekentsiake 8ahatiiakkon oni neneh.

42 Ak8ekon 8ationstskaon ak8a oni 8ahakotane.

43 Nok tekeni ia8enre ni8aterake 8akanane tsini-kon 8ahotatenre ne kanatarok, ostonha oni neneh 8ahotatenre ne kentsionk.

44 Neh nahoten ne Sisk ni8ennia8ehetserasen niionk8etake ne rotiskenrakete 8athonstskaon.

45 Ak8a neok Sonte8eiennentane, oksaok ionsasakotori ne raotiok8a tonsahatiiaiake Betsahida nonk8atik8en ; nok ne rahonha tonsasakonitiok8aronk8ate.

46 Nok nonen satonsonnitiok8aronko onontoharake niiahare 8ahaterennaienna.

47 On8ar ok kaniatarhen sihatihonhiontie onen taiokara8e, nok ne rahonha rahonhaa oni ehtiioke itres.

48 Nok 8ahoni konraientane tsi serenkeneha tiho-natentionhatie aseken roti8eraraonhatie; nok neh nahoten tsi niiorhenhonhatie eh niiahare onekakeson thire, ak8a oni anio neh nahoten narerheke akeiato-heststen.

49 8ahonnere neneh tsi 8aon8aken a8enkeson tare, 8ahonk8atianeronne kati 8ahi, nensok 8athoti-henrete.

50 Neh 8aonni 8ahonateronhienten tsi ratik8ekon ki 8ahon8aken; nok tanon ne rahonha iasako8enna-rane iahenron: Skennen tikenhak, tosa se8ateronn üse.

51 Ak8a neok tonte8enniioste iahatita oksaok 8atka8eriiake, Onen senha 8ahotinerak8enhaton.

52 Aseken tsiniiot neok iah ak8a tatehotiiautoreton ne kanatarok ahori8ake sotsi sekon nihoneriasa-tsiioha.

53 Senazaret non8e iahatiserenne eh kati non8e iahonrarho.

54 Ok sishon8aienterihatie ne ienakere shahati-tako.

55 Ok kenh tiiahahe 8ate8ateri8areni tsi ienakere, ok oni khe karatie taiontatiatakareni ne iakohnon-8aktanionnis, etho niieiontatiatenhas tsi non8e nenhi-eri8aronke enhiahihon eh non8e itres.

56 Eh kati niiontonhatie tsi ni8a 8ataststekafa, tsi kanataienton, ionatak8enraron, teienakeraseroken-son, kanatakonson oni ok eh nikatensonhatie ne iako-hnon8aktanionni, ron8anekennis arahona neok oni ne kenniiaieiere raotiata8itne, nok tsiniiakon ne iela-koiatoseronsk8e raiatake tsiontonsk8e tsi iakonon-8aktani.

Tsiatak-haton nateioteri8asonterak8en tsini hoiaton ne Roiatatokenti Mark.

1 ETHONE ne Pharisian oni ne ratiiatons Jerusalem nithonenon 8ahon8ateranentakten.

2 Nok neh enskat 8ahontkatho tsi iah teshontsiohares ne Iesos raotiok8a nathonstskaon ne kati 8asakotiri8asten.

3 Aseken ne Pharisian oni ne Sitaeronon iah non8enton n'iah taonsaontsioharehe ohenton ne taonstskaon, neh enskat ratiri8en8a8e nori8akaion.

4 Iah non8enton ne iah tahonsahoutsioharehe ne tsi iontkerontak8a natenthonne ohenton ne tahonstskaon. Eso iori8ake ne ronatatatia8enrati, tsiniiot are n'aietsetohare, aieksohare, aienaktohare oni.

5 Neh kati 8ahonni 8ahon8ari8anontonse, 8aonniron: ohniihotieren tsi iah tehatiri8aierits ne sentio8a tsinikaiaton nori8akaion, iah 8ahi tehontsiohares nonen tehonstskaonne.

6 Tontasako8enna8eron, 8ahenron: Ak8a onkeken thoieriton Tsinitise8enni ne Rotokensehak8e Esai ise ne Se8akon8ara; 8aton tsi kaiaton. Ratisene ok ionksennaiens, nok ihnon teiak8atere tsinonkati ne raoneriane.

7 Ok tiiori8akon tsi ionksennaiens, aseken neok nonk8esonha akori8asonha sakotirihonnienni.

8 Aseken ihsi iese8ation ne Niio rao8enna, nok neh se8atiena8aston nonk8e akori8atatsera; tsiki niiot naietsetohare aieksohare; sekon eso noiasonha tsini se8aierha.

9 8asaka8enhase oni: Se8arios ne Niio rahori8atatsera, nok neh se8askennhen nise Se8ari8atatsera.

10 Aseken ra8en ne Moïs: Shekonnienst ne iesaien8a: Toka onka kiok enhori8akenron ne roniha ok nehens ne ronistenha, renheih.

11 Nok nise se8aton: Onka kiok enhori8akenron neroniha oni ronistenha; Corban tsionni, Se8entonta

atanitenrat, niihne entkaientak8e ne ensaiatakennha ; iahs ens oni tahonnhitseraientane.

12 Nok enhtsise8atia8enratse naonsasakoiotense ne ron8aienha.

13 Eh nitise8aieratha tsi se8arios ne Niio rao8enna, neh se8asere tsi nise8atatsenhenni, sekon eso noia-sonha tsinise8aierha.

14 Ethone onen iahentiok8atihentho, nok 8asa-ka8enhase, 8ahenron: se8ataonsatat nok se8anikon-raientann tsinahoten enkiron.

15 Tsinikon rennek8anons ne ronk8e iah othenon takak8eni nahoiataksate ne ronk8e; neh tanon tsinikon tkaiakens ne raonhake neh tohiken roiataksatha ne ronk8e.

16 Onka tenhionhontakarontak8en naionronke, ionronk.

17 Nonen kanonskon siieshota8eiaton raonhaa oni sisken, 8ahon8ari8anontonse ne raotiok8a, nahoten kenton nethon tekari8akentonk8en.

18 8ahenron: iah oni kenneken oni nise tese8at-tokha! iah ken tese8anikonraientas tsinikon nastste nonk8ati tkaientak8a tsi rennek8anons ne ronk8e, tsi iah othenon takak8eni nahoiataksate?

19 Aseken iah ra8eriane tiie8ata8eiata, rahonek8entakon niiehe8es, nok eh non8e ienskontiakenne tsinon8e tiori8aien, ak8a ne ok nenhahonnhaserouni tsini hokon.

20 Ratonhak8e kati, nese roiataksata tsinitkaia-kens ne raonhake.

21 Aseken ne ieiatakon ok ne ens na8eriane, tkon-ttiakens 8anontonniontseraksens, kentesera, onk8e aiontateriio.

22 Kanensk8en, aiontatkaronni nonk8e kasero-hensera, kanikonrhaton, askennhatsera, atatkenron-niatsera, kanaiesera.

23 Neh nak8ekon nakon nitkonnes, neh oni iakoiat-aksatha n'onk8e.

24 Ethone ehren sarete neh non8e, tsi natehonton-

Sentsiakhenhatie ne Tyr tanon ne Sidon niahare; kanonskon iahata8eiate iah tererhak8e onka aiakotokens; nok iah teiotonhon nahioteri8aseton.

25 Aseken skaiatat ne Tsiathon8isen enskat ioiata-setseraien n'otkon iotienni, 8ahosennaronke ne Iesos, eh on8e rasitakta ontisk8entaren.

26 (Kehiken tsiathon8isen Grek-Sirophenisian nakanek8ensoten) ronekennihatie naonsahaiatineken8e notkon tsi iotienni nakoienha.

27 Iesos tontaha8enna8eron 8ahenron: niarek8e iakohtann neksaokonha; iah se 8ahi tatekarensaron neksaokon akonatarok erhar o8ira akon8atinonte.

28 Tontaho8enna8eron, 8akenron: Ak8a neneh tokenske, Saianer! nok ki sane n'erhar o8ira 8atons ens natekk8aratserokon aontakonnoronko tsini iakosense neksaokonha.

29 Ethone 8arenhase: neh 8akarionni tsini ka8ennoten tasatati, 8as sasatenti nok tsiakoie8entaon ne seienha.

30 Ionson8e tsi tiononsote, eh niiot tsioiakenhon notkon, tsiakoie8entaon nakoienha kanaktake ieiationni.

31 Eh tontahatenti ne Iesos, Kalile kaniatarakta natontare, 8atron8entsiiake ne Decapolis.

32 Eh 8ahon8aiathe8e iah tehatati oni tehaontak8ekon 8aon8ennitenten nahonisonsaerhase.

33 Niarek8e 8ahoiatotarho tsi ionk8ene, ethone iahanisonnsata rahontakon; nok 8ahanistskerarho rasonke tanon rennasake kenh niahaiere.

34 Tanon karonhiake iahatkatto, taronniserenne nok 8ahenron: Epphetah, neneh naiahiron, senonteksi.

35 Oksaok 8atatkak8eksi, tanon ontnerensi ne rennasake ak8a ki skennen ko8a tahatati.

36 Nok tanon ne Iesos 8asakotia8enratse naontrori, ok eken ne rononha senha tahatiri8akenniatane 8athonteri8areniate.

37 Ak8a ihken tsi rotinerak8enhatonsk8e ronton: ak8ekon tkaieri tsini hoieren; sesakotsienta ne teionhontak8ekon tsiontatis niah teiontatisk8e,

*Satekon-aton nateioteri8asonterak8en tsini hoiaton
Roiatatokenti Mark.*

1 KENTIOKO8ANEN are nethone ron8anontera-
tiesk8e ne Iesos, tanon iah othenon tehotiien niieks,
nese 8aonni iasakononke ne raotiok8a, 8ahenron !

2 Ori8io tsi khetenre kehiken te8akanitiok8aton,
onen asen nonta shiionkariskonton, iah oni othenon
tehonatennatseraien.

3 Tanon naka8entakon aonsakheiatori enhiakono-
ronse tsiniiohahes aseken otiake ihnon nitiaka-
8enon.

4. Tontahon8a8enna8eron ne raotiok8a, 8ahon-
niron: ionikonrokta ki8ahi naiak8anataratsenri ne
kenhnon8e tsinikon iatakaieri naiakotane.

5 8asakori8anontonse, 8ahenron: toh nikon Se8a-
nataraien? Tontahonniron: tsiatak.

6 Ethone 8asakorori nonk8eokon ak8ekon ehtake
aiontien, 8atrak8e ne tsiatak nikanatarake, 8ahaiata-
teriste, 8athaiakkon iasakaon ne raotiok8a nok ne
rononha onk8eokon iaonsasakohnon.

7 Sekon tokara nihotitsiaientak8e, eh kati oni
neneh nahaiere 8ahaterennaienhase nok 8ahenron:
ietsiion oni neneh.

8 8atonstskaon kati, nok ak8ekon oni 8ahonatane,
tanon tsiatak ni8asenontserake 8akanane tsinikon
8ahotikk8ine.

9 Neh nahoten ne kaieri ni8ennia8ehetserasen
niionk8etake ne 8atonstskaon; ethone onen tonsasa-
koreniate.

10 Nok oksaok ne raonha oni ne raotiok8a tonsa-
hatiiaiake Dalmanutha niiaonne.

11 Ethononh nathontatken Pharisian 8athatiri8a-
tirontonko, nok 8athon8anikonraserak8e 8ahon8ane-
ken enskat asakonatonhase ne iori8anerak8at karon-
hiakeka.

12 Nok ne Iesos rahonikonrakon tontaronnise-

renne, nok-8ahenron : Oh nahoten kari8anontontta ne iori8anerak8at kehiken niionk8etoten ? Ori8iio tsi k8arori tsi iah taontkatto.

13 Ok eh tasakotka8e nok ionsahatita oni tonsahatiiaike.

14 Ok iah tehoneiaraon nahotinataraninonke onen enskatok sishotinataraien.

15 Kenh kaien enskat 8asakotia8enratse ; 8ahenron : Se8atsanisek ne Pharisian oni ne Herod raonat-tenk8atta.

16 Rontonhak8e ne rononhake ; neh 8ahi tsi iah teionk8anataraien.

17 Nok ne Iesos roterientaratsion tsinahoten ronnere, 8ahenron : nahoten neneh se8atroration tsi iah tese8anataraien ? iah ken tese8akabenhions, iah oni kenh tese8anikonraientas ? Sekon oni kenh oni nise tetise8anikonrakaras.

18 Tese8akarar nok iah tese8atkattos ? Tese8aontakaronte nok iahkentese8aronkas ? iah oni ken tese8aien naonsese8eiarane ?

19 Toh ni8aterake ionanonhon ne rotikk8ihon Sahatinatarake ne8isk nihonnia8ehetserasen ne Sisk nikanatarake kheiaikhonni ? Tontahonniron tekeni ia8enre.

20 Nok ne tsiatak nikanatarake, toh neneh nikon rotikk8ihon ne kaieri nihonnia8ehetserasen ? tontahonniron tsiatak.

21 Tontahenron oh katine kenh niiot tsi iah tese8anikonraientas tsi nahoten kiton.

22 Nok nonen sihihara8e Betsaida eh 8ahon8aia-the8e saiatat teharon8ekon 8ahon8ennitenten naho-tsiante.

23 Iahonentsa nok 8ahoiatotarho tsi ionk8ene tsi-niiore iatekanatakte, ok neneh raostskeri 8aharho rakarake nok 8ahonisonsaerhase, nok 8ahori8anon-tonse nothenon ahatkattoseke.

24 8ahenron ne ronk8e tsi 8athatkatonnion, eh niiot tsi khekens nonk8e ihiens tsiniiot ne karonta akenhake,

25 Sekon ne Iesos iatonsahanisnonsaren rakarake, nok Sahorori tahonsahatkathonnion; onen iakaierine ak8a oni tehakariios.

26 Ethone tsi thononsote ionsahotori, nok Sahenron: tosa kanatakon niionsase tosa oni onka sherori.

27 Ethone are onen sahontenti neh non8e tsi tionatak8enrare ne Cesare-Philipp niahonne. Tsi niiohahes eh 8asakori8anontonse ne raotiok8a, tsi na hoten aiontonheke nonk8esonha ne raonha raiata-take?

28 Tontahonniron: otiake ionton ise ne Sa8atis, otiake, Elie; nok notiake ionton Rotokense.

29 Tontahenron: onka kati nise ise8ere n'ii? Tier tahatati, Sahenron: ise ne Keristos.

30 Sahate8ennak8isron tsi 8asakotia8enrastse neh niiot tsi asakotirori onkakiok oni akenhake.

31 Ethone oni onen 8asakonikonraientaten tsi iatekakonte eso enharonhiaken n'onk8e Roienha, tsi enhon8ate8entete ne ratiianerenseronna, ratitsihenstatsiokon nok oni ne ratiatons, enhon8ario, nok ki tanon tsi ensatonnhetete nasenhaton nen8ata.

32 Ak8a iah othenon tehori8arhoron tsi neh rotharak8enhatie; nese 8ahonni ne Tier Sahoriste nok Sahori8asten.

33 Tontahatkarhateni ne Iesos 8asakotkathoseron ne raotiok8a, 8ahote8ennateten ne Tier nok Sahenron: ehren iset ne kiatakta Satkonseraksen; aseken iah tesanikonraientas ne Niio raori8asonha neok nonk8e akori8asonha.

34 Iasakononke nonk8eokon oni ne raotiok8a nok Sahenron: Onkakiok enhienrheke rinonteratie, ak8a niare ratate8entet nok terak ne raoiasa nok rakser.

35 Aseken nenbionskennha tsi iakonnhe, enhiakotonse; nok nii akeri8ake, oni aksennakon enhionte8entete neh enkon8aniakente.

36 Nahoten nah oni aionstste non8entsiak8ekon taiontentsa, nok aiontetsirate nonakenke?

37 Ok ne ens, oh nahoten tahatata8istak8e ne ronk8e ne raotonnhest?

38 Aseken onka enhionkatehase, ok ne ens nake-senna, kenthō tsi ion8entsiate kari8aneraakserakon, enshotehase oni neneh n'Onk8e Roienha nonen tentre enthoiatanerak8atonhatie Roniha raoiatanerak8atsera oni ne raoronhiakeronon okon.

Tioton-aton teioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti Mark.

1 RATONHAK8E oni tsi sakororihak8e: Ori8iio tsi k8arori otiake kenthō ratiiatare ne iah tahonniheie ohenton naontkatto aon8e ne Niiō Raonakerasera aosaststensera.

2 Iaiakhaton nonta onakenke, onontoharake niaa-sakoiatenha8e ne ne Tier, Sak tanon San eh non8e iat-hatteni rahotihenton.

3 Nok ne raotseromniat 8ate8ateronronten ehoni nakenrakenne tsi niiot noniete, iah ki taontetsenri non8entsiakeronon naiek8eni etho naierakenste.

4 Etho oni 8asakotiken Eli tanon Moïs, Iesos teho-titharak8e.

5 Ethone Tier tahatati, iahenron tsi nonk8ati ne Iesos: Saianer! ioianere ne kenthō aete8enterontake; Asen kati nahete8atoseroten, enskat ise sa8enk, enskat Moïs nok n'enskat Elie.

6 Tsiniioi niah tahoterientarake nahoten raton: Aseken esoki tsi ronateronhientenni.

7 Nok eh iotsikeraratie 8abakorhoroke; nok eh taka8enninekenne 8aton: neneh Riienba Rinoronk8a Ko8a; hetsise8a8ennarak8ak.

8 8athontkatonnion8e naktatie, nok iah onka naken tesakotiken, raonhaa ne Iesos eh renteron.

9 Nok nonen Sishonanontastsnentonhatie 8asakotia8enratse nasakotirori onkakiok akenhake tsiniioi tsi 8aontkatto, tsi tanon onen enshotatonnheton nonk8e Roienha.

10 Ak8a kati ok taonte8eientonko8a neh nika8en-

noten, neok teshontateri8anonttonni oh nahoten neneh naonsaiontonnhete kenbeiatne.

11 Sahon8ari8anontonse, Sahoniron : oh niitieren tsi ronton ne ratiatons tsi Elie enthahente ?

12 Tontasako-8enna8eron nok 8ahenron : etho nen3h, Elie rahentene ori8ak8ekon enshak8atako ; nok kenh kaien tsini kaiaton nonk8e Roienha raiata-take iatekakonte tsi eso enharonhiaken, nok enhon-8akenron.

13 Nok n'ii k8arori tsi onen rok8athon ne Elie, etho oni nihon8aierase tsinithatinon8es, tsiki niit tsi kaiaton.

14 Nok nonen sonsahonne8e tsi ratiteron notiake raotiok8a Kentioko8anen tehon8atinenronni nok ratiatons tehotiri8atironte.

15 Nok ak8ekon ok 8ahakonerako nonen siionsaon-8aken tontare ; 8athon8anon8eronnion.

16 8asakori8anontonse ne ratiatons, 8ahenron ; oh nahoten tese8ari8atirontak8en ?

17 Saiatat tahatati 8ahenron : Kentho riiatte riien-ha neh notkon rotienni.

18 Skanorons ens iatahontkontak8e nonen enhoie-na taka8aststotonnion ens rasakon oni tenhennokara-niehon, ne kati 8akheneken nesentiok8a naonsakon-8aiatineken8e nok iah tehotik8enion.

19 Tontahenron ne Iesos : Kanoron ki oni tsini se8atenno8entastskon : toh nekenhak8a nen8e ente8a-k8ekonhatie ? ok oni ten8akeron ia8eronhatie ? kenh nontatsiatenhaf.

20 Eh nontahoiatenha8e, ak8a neok 8aoken ne Iesos, nensok n'otkon Sahoronhiakente ne raksaa, ehtake Sahoiatonti ak8a neok ne Skaontsi.

21 Iesos Sahori8anontonse ne raksaa roniha : toh nahe eh siiot ? tontahenron ok eh siiot Sarennake-rate.

22 Eso iori8ake otsirake, a8enke iehohiatontion nahorio ; ne kati nothenon ask8enieseske tak8aiata-kennha, aontesanikonkararen tsini ionk8entent.

23 Tontahenron ne Iesos: ne ki naontasetak8e; ori8ak8ekon niieiakotonse ne tiaka8etakon.

24 Ok eh katsitaratie tsi tontahenron ne raksaa roniha: Te8aketak8en, Saianer! Takiena8as akenikon-rastotserakon.

25 Sahatkatto ne Iesos tsi ak8ekon ok etho nonta-iaka8enonhatie ethone 8ahate8ennatsaniten notkon, 8arenhase: Satkon iah tesatati iah oni tesaronkas, ii, 8akonrori tontatsiakenn ne kenh raksaa raiatakon tosa oni non8enton ionsasata8eiat.

26 Teiohenretane tsi tontakaiakenne notkon nok eso 8ahoronhiakente, ak8a ki eh nahoiata8en ne raksaa tsiniioh n'iaka8enheion; nese 8aonni 8aon-tonnion ra8enheion.

27 Nok ne Iesos tahonentsa, sahokestsko, oni sahatien.

28 Nonen kanonskon siiehenteron ne Iesos, 8ahon-8ari8anontonse ne raotiok8a, 8ahonniron: oh niitieren tsi iah nii teionk8ak8ekon naonsaiak8aiatine-kenhon nekenh Otkon?

29 Tontahenron: tehioton8entsiohon naionterennaian aiaka8entontiete oni nakon8asenni neh ni8atkonseroten.

30 Onen are ehren sahonnete neh non8e, 8athati-iaiake ne Galile; rerhak8e ne Iesos ok iah onka taiakotokense.

31 Sakorihonniennihak8e sane ne raotiok8a ratonhak8e: iatekakonte nonk8e Roienha tsi 8ahon8ate8entete rahotisonke ne rotiri8aneraakskon, enhontennhane enhon8ario; nok ki tanon nonen enha8enheion, asenhaton nen8ata enshatatonnhete.

32 Iah othenon tehotinikonraientask8e neh nikarihoten, tanon ratitsanisk8e ne tahontaon8ari8anontonse.

33 Nonen Siiahonne8e Kafarnaiimke, kanonskon oni sihatiteron, 8asakori8anontonse; nahoten tontese-8ari8atirontatiene ohahakeson?

34 Iah onka tetiotati: neh rotitharak8enne onka onte senha enkaiatanoronke oni enhako8anen.

35 Nonen sahontientak8enthon, iasakohnonke ne tekeni ia8enre nihati, nok 8asaka8enhase : Toka onkakiok raskaneks nahaiatanoronke raonhaa natentraska oni enhon8annhatseronni.

36 Raksaa iahononke rahotinenrihen 8athotaste, 8ahokitarho nok 8ahenron :

37 Onkakiok tenhiontatarhoton neh niieksatoten ii aksennakon ak8a ii tehakarhotons ; nok iahse ii tataionkarhoton ne tenhionkarhoton neh tanon ne takatennieton.

38 Ethone San tahatati, 8ahenron : Saianer ! iakhi-ken otiake ne Skon8anatek8atha nonatkon nise Sasen-nakon tanon iah tete8es ; Iakhinnhese kati netsi iah enskatne tete8es.

39 Tontahenron ne Iesos : tosa ietsinnhes ; aseken iah onka taiek8eni ne iori8anerak8at tsi naieiere nii aksennakon nok akte aiakotentiatonhatie.

40 Aseken ne iah teionkhiris8as8ase ionkhiris8a8a-seki.

41 Nok oni ne ska8isa onekanos onkakiok aietsinekanonte netsi Keristos raonk8eta, ori8iio tsi 8ak8a-rori tsi iah tehotonsere ne tekari8aserak8en.

42 Nok tanon nonka enshakori8aiientaten enskat niieksatasa oni tiaka8etakon n'aksennakon, senha ioianere kanenhio8anen ahon8anenhianiake nok kaniatarhen iahon8aiatonti.

43 Toka Sasonsa Sari8aiientatenni, itsiak ; senha ioianere neiah tatasesnonsontake Karonhiakon asa-ta8eiate, tsiniiot ne tasesnonsontonke nok asatetsirate tsinon8e ne tiotekhaon8e.

44 Tsinon8e, niah tekonnihieions nahotitsinon8a, oni iotekhaon8e.

45 Toka oni Sasita aesari8aiientaten, itsiak : senha ioianere atsinokotatie asata8eiate karonhiakon, tsini-iot ne tetsiaron tasasitontake, nok otsirake aiesaiatonti tsi non8e niah te8as8as :

46 Tsinon8e niah tekonnihieions nahotitsinon8a, oni iotekhaon8e.

47 Toka Sakara sari8aietatenni, stako : senha ioianere skati aesakaratake asata8eiate Nii raonakeraserakon, tsiniot ne tetsiaron taskaratake, nok otsirake aiesaiatonti.

48 Tsinon8e niah tekonnihions nahotitsinon8a, nok iotekhaon8e.

49 Aseken ak8ekon skastson oni otsire tenhiontatiotsistarhoste ; nok ak8ekon tioiotsis tenkaiotsistarhoston ne Nii raori8anoronsera.

50 Ia8ekon ne tioiotsis, nok tanon nenhiotaksenne, oh nahoten entsia8ekonhontseron ?

51 Iseke kati tkaientak ne tioiotsis, nok skennen tikenhak tsi natetsion.

Oieri, aton teioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti Mark.

1 ONEN are ehren sarete neh non8e, iahara8e tsi te8uton8entsiaken ne Judé ihsi nakaihionhati ne Jourdan, kentioko8anen are 8ahon8aiatatsenri eh oni 8aonteroroke tsi ihres, Sakorihonniennisk8e tsinihorennhaonne.

2 Eh oni non8e naon8aiatorenne ne Pharisian 8ahon8ari8anontouse kanikonrhatonke, 8ahonniron : ron8ari8a Sikenh ne ronk8e naonsahatek8ate ne rone ?

3 Tontasako8enna8eron, 8ahenron : Nahoten kati hetsise8ari8atati ne Moïs.

4 Tahonniron : Moïs rori8ataton, enbaiatonseron ne tetsiontekhasiatha nok tenshiatekhasi.

5 Tontahenron ne Iesos : ne tsini se8eriasaksen neh 8aonni eh nihoieren tsi roianerenseronni.

6 Nok tsi tiotasa8e nori8ak8ekon, Nii 8asakoiatonni, enskat roskenraketa nok enskat tsiothon8isen.

7 Ne se 8aonni ne ronk8e enhote8entete ne roniha oni ronistenha nok neneh rone enhateranentakten.

8 Nok ne teniiase enskat ok ienssiaton, iah oni tataonsanonk8etakehake ne teniiase ak8a tanon enskatok enskenhake.

9 Tosa kati ronk8e teshakhasi tsinahoten tehokken ne Niio.

10 Sekon ne raotiok8a sahon8ari8anontonse neneh ahori8ake nonen kanonskon sishatiteron.

11 Sahenron : Onkakiok enshatek8ate ne rone nok obia enshatateniakten 8ahari8anerake naonhake.

12 Ok neh sakat ne tsiiothon8isen toka enhote8entete ne rone, nok oia entsioniake, 8akari8anerake kanak8a.

13 Onen are eh 8akanenraserenne, eksaokonha iontatienha8inontie neh nasakonisonsaerhase; nok ne raotiok8a 8asakotinnhese nakta naontaiontatienha8e.

14 Sahori8aksase ne Iesos tsi 8ahatkatto, nok 8asa8enhase : Tosa ietsiiotasts neken tho naontaien n'eksaokonha : Aseken ne Niio raonakerasera neh ako8enk ne tsiontatieren.

15 Nok ori8iio tsi k8aroris : Onka iah tenhatiena8astane tsiniiot ne raksaa ne Niio raonakerasera, iah tiiahata8eiate.

16 Ethone kati onen 8asakokitarho, 8asakoiatate-riste, oni 8atesakonisonsaerhase.

17 Nok ak8a neok sishoiakenhonhatie Saiatat eh nontahatakhe 8athotonstsothase oni 8ahoneken, Sahenron : Saianer ise ne tisari8aieri : Oh nakiere ne karonhiake akatsennonni ?

18 Tontahenron ne Iesos : Onontieren tsi saton ti sari8aieri ? iah Onka nakoren neok ne Niio thori8aieri.

19 Tsienteri 8ahi tsini 8atenienten : tosa seri8anerak kanak8a ; tosa sherio ; tosa senensko ; tosa sheia-no8enten ; tosa onka shekaronni ; shekonniienst ne iesaienha.

20 Tontahenron : Saianer ! ok te8akeri8enhasiton neh nikarihoten tsinahe tonkateiarontie.

21 Nok ne Iesos ostonha 8ahotkaroten 8ahonon-sene nok 8aha8enhase : Tsiori8at ki tisatoktani : 8asatenninon tsini saien, nok sheion ne iakotent ethone

éntisatsoko8atseraientane ne Karonhiake ; tontase, taknonteratie ensakete ne saiasa.

22 Ori8iio tsi 8ahonikonraksen tsini ka8ennoten 8aharonke, aseken eso roientak8e natsoko8atsera.

23 Ethone ne Iesos 8athatkatonnion, 8asaka8enhase ne raotiok8a : Ori8iio on8e ki onte oni ne iakotsoko8a tsi serenkenaha tiionta8eiatane ne Niio raonakeraserakon.

24 8ahotinekheren ne raotiok8a tsini ka8ennoten tahatati ; Sekon tontaha8enninekenne ne Iesos, 8ahenron : K8aienhokonha, ori8iio tsi 8entore natsoko8atsera kon8aniahesen naionta8eiate tsi thonakeraseraien ne Niio !

25 Senha 8atiesen ne Oniak8aer taontohestste tsi te8aontakaronte ne te8atsinetaronkotha, tsiniiot ne rotsoko8a ahata8eiate Karonhiake.

26 Onen senha 8ahotinikonrinekenne, nok tehon-tateri8anontonnisk8e : Onka kati nekenh karonhiake enhiente ?

27 Nok tanon ne Iesos 8asakotkatoseron, nok 8asaka8enhase ; ak8a neneh iah te8atonsere tsinonk8ati nonk8e, iah ki tanon tsinonkati ne Niio, aseken ak8ekon niihak8enies ne Niio.

28 Ethone ne Tier tahatati 8ahenron : nok nii nori-8ak8ekon ionk8atennikonranentatsion nok k8anonteraties.

29 Iesos tontaho8enna8eron, 8ahenron : Ori8iio tsi 8akonrori tsi iah te8atetsenrionhe nonka iakote8enteton, kanonsa, iatatekenha, iatennosenha, roniha, toka ronistenha, tokas oni rone, ok ne ne Sakoienha, oni on8entsia nii akeri8ake oni ne Kari8iio.

30 Ne iah tentsieienasere kenthos tsi 8enniserate oni ten8atiaseren ne te8ennia8e, kanonsa, atatekensera, atennosensera kanistensera ontatienhokon, oni on8entsia, oni kanikonraksens erakon ; nok nonakenke, iaonsaiakonnheke on8e.

31 Kentioko8anen tanon ne iehente ohnaken entsionton ; nok n'onaken ihhien neh entsiehente.

32 Neh ronathabitake ne Jerusalem niieiothahinon, ohenton ihre ne Iesos; ronateronhientenni, kateronhontserakon oni tsi ron8anonteratie; netsi sakoiatatisk8atonne ne tekeni ia8enre nihati nok ori8ak8ekon sakorori tsini hoiata8ensere.

33 Raton : Kehiken Jerusalem Sete8e; onen nonk8e Roienha enhon8atiena8aste ne ratitsihenstak8eniios oni ne ratiatons; nok enhon8ari8ente arenheie, nok enhon8anate8entetase ne ronnonk8etiaksen.

34 Tenhon8aieron, enhon8asok8a8esson, enhon8anistskerosera8e; ienhon8ario; nok ki tanon enshattonnhete nasenhaton nen8ata.

35 Ethone ne Sak tanon San Zebedé Sakoienhokonha, 8aon8a8ennarane, 8aniron : Saianer! askeni8ennarak8e tsi nahoten akeniri8anontonse.

36 Tontahenron : nahoten tetsiaton8entsioni?

37 Tontaniron : askenon nonen Saiatanerak8atserakon saiatat tsi se8eientetakon ahenstsk8arake nok ne saiatat sesenek8ati.

38 Tontahenron ne Iesos : iah tetsiaterientare tsi nahoten seniri8anontons. Ensenik8eni kenh nenskatne aete8anekira? oni akatenek8aestak ahetsiate nek8ahestak8e?

39 Tontaniron : enhiakenik8eni, Nok ne Iesos tontahenron : etho neneh tokenske enseninekira naketsetakon, oni entsiatenek8aheste tsiniiot tsi enkatenek8aheste :

40 Kenh ki kaien ne tsi ke8eientetakon ok ne's' ne skenek8ati aionnistsk8aren, iah neneh ii takheion; nese ok neneh enhiontaton nonka enhiontatatk8atak8enni.

41 Sahotiri8aksase noieri nihati tsinahoten 8aniron ne Sak tanon ne San.

42 Nok tanon ne Iesos ionsasakononke, 8ahenron : se8aterientare 8ahi tsini hatiierha nonk8eokon sako-naststeriston, oni ne ratisennason iesesakoti8enniio.

43 Tosa kati nise eh niitonhak ne se8anenrakon : ok eken se8atatennhatseronnien nirere aionkko8anen.

44 Onka tsinitson enrerheke rari8ak8eniiok, ok ak8ekon tiieiakonnhatsera enkenhake.

45 Eh se oni 8ahi niiot nonk8e Roienha iah neh tehaniente nahon8akonnienste, neh tanon nasakokonnienste, nok eso tenhakonhentak8e tsi enrenheie tsi-nonk8ati nonk8etak8ekon.

46 Siiahonne8e Jeriko, onen oni sishontentionhe ne Jeriko non8e ronne ne raotiok8a oni kentioko8anen, saiatat teharon8ekon Bartimé ron8aiasts, kenton naiahiiron, Timé roienha, ohahakta renstsk8ahere tehatsaritesk8e.

47 8ahonikonraientane tsi Iesos Nazaretronon rotohetstonhatie, 8athohenrete, 8ahenron : Iesos David iaienha ! askitenre.

48 Kentioko8anen 8ahon8ari8asten oni ron8aroris ne tatahatotate ; ok eken senha tontahak8isron tsi tonsahohenrete : David iaienha ! askitenre.

49 8athatane ne Iesos, nok 8ahenron karo nitre. iaon8ennonke kati ne teharon8ekon 8ahiron : Tiakari8akenniate 8esaiatateri taiennonke oksa kati testann.

50 Ok eh tahatsiak8arisi ne tehate8eiarak8a, tontahatane, eh iahara8e tsi itrata ne Iesos.

51 Nok ne Iesos tahatati 8ahenron : nahoten saskaneks nakonhiatierase ? Tahenron ne teharon8ekon : Saianer ! Akken.

52 Nok ne Iesos 8ahenron : eh nia8en neh sehstasiente tsi tisetakon.

53 Oksaok sahaken, nok 8ahononteratie Iesos tsi-niahare.

Enskat-aton ia8enre teioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti Mark.

1 ONEN thoha siiaonne8e ne Jerusalem, onen Bethphagé Oni Betani non8e Sihonne, Onontakta ne Olivier teniiase ne raotiok8a iasakotori.

2 8asene 8ahenron : Kehiken tkanataien, ak8a neok ienseninatarane entsiatkato te8ahontes 8asharonte

nareko onka teiakosatenston, seninerensi nok kaseni-
iatenhaf.

3 Toka onkakiok othenon enhiahiiron: Seniron!
Roianer ki tehoton8entsioni nok oksaok entkon8at-
ka8e.

4 Eh kati neneh 8anete, iahane8e 8aiatkatto tsi
tekanatokin astste 8asaronte ne te8aontes; nok 8aia-
sarontako.

5 Otiake netho ionk8ene 8ahiron ohniiotieren
kehiken 8eseninerensi?

6 Ok neh tontaiatasa8en tsini hoieren tsi sakorion-
nienni ne Iesos nok iah Onka othenon tetsia8en.

7 Iakon8aiatenha8e kati ne te8aontes tsi tare ne
Iesos, nok raonatseronniat 8akon8arase ne te8aontes
nok eh tahanistsk8aren.

8 Ok eh nikatens 8ahestskaron tsini ienhenre, otia-
ke ok neneh akotseronniat nok otiake ok8iresonha
iakotiesk8e.

9 Nok tsiniiakon nohenton 8ahen oni nonaken
taien, iontonne: Hosana! ahon8asennaaien ne tare
raosennakon ne Ra8enniiio!

10 Takon8anon8eraton, n'etsite8aniha Ta8it raona-
kerasera, raosennakon ne Ra8enniiio tsi tare! ahon8a-
nenton Karonhiake!

11. Eh niiot tsi 8ahata8eiate ne Iesos Jerusalem,
iahak8atto oni nononsatokentike; ak8a tanon neok
ne 8ahakaenhionnion, aseken onen siiokara, ne se
8aonni oksaok saontenti Betani niionsaonne, neok
shonne ne tekeni ia8enre nihatik8ekonne.

12 Nok ne tsi 8ahorhenne nonen satontahonne eh
8ahatonkariake.

13 Iahatkatto isiniiore tiok8irote 8isonko8a, eh
niiahare ra8esakonhatie nothenon ahatsenri, neok
nene neioneratonte aseken areko tiieiohe tsini 8aia-
niiontha.

14 Ethone tahatati ne Iesos oni Sarenhase neh io-
k8irote: Iah non8enton onka taonsaionhiake ne sahik!
ronathontetsihon ne raotiok8a tsi neh 8ahenron.

15 Onen kati ionsaonne8e Jerusalem ; Ononsatoken-
tike niahare sasakotek8ate tsini iakon netho ion-
tennionnsk8e oni ne ienionnsk8e, Saharisionko tsi
teionthiosarak8a, oni tsi iontenask8atkerontak8a
norite.

16 Sakonnhesehak8e oni n'Ononsatoken-
tike aiontohestste aietsetenha8i.

17 Ratonhak8e tsi sakorionniennihak8e : iah kenh
te8aton tsi kaiaton : Ak8ekon nonk8e enkon8anaton-
k8ake nakenonsa Ionterennaientak8a? nok nise ka-
nensk8atsera se8atatenonsonniatenni.

18 Tsini hati 8ahonronke ne ratiatons oni ne rati-
sihenstatsiokon 8ahonterientisake oh nahatiiere na-
hon8ario, aseken 8ahonateronhienten tsi ak8ekon ok
iakonerak8ask8e kon8akonniienstak8e oni ne raori8a-
sonha.

19 Nok sahatenti nonen siikarahane.

20 Nok tsi 8ahorhenne orhonkene eh shonne, 8a-
hontkatto ne raotiok8a tsi oterake tiotasa8e tsi iosta-
then ne 8isonko8a.

21 Ethone Sareiarane ne Tier tsinitia8enhon,
8ahenron : Saianer, Ak8ekonseken iostathenhon thi-
ken 8isonko8a sre8aton.

22 Tontahenron ne Iesos : tase8etakonhak ne Niio
Raosennakon.

23 Aseken ori8iio tsi k8arori, onkakiok enrenhase
ne kenh iononte ; ehren iset kaniatarake iasatesko ;
neiah taontahatenno8entake ne ra8eriane, entha8eta-
kon tanon tsinahoten raton ak8ekon etho nenhia8en-
ne tsinenha8en.

24 Nese karionni k8arori : tsinikon ense8ari8anon-
ton aterennaientatserakon kase8etakonhak tsi ense-
8arane, eh oni nenhia8enne.

25 Nok tanon nonen saterennaienne, sasanikonrhen
nonkakiok iesanikonraksaton aontiesenhake aonsaia-
nikonrhense oni nise ne Ianiha Karonhiake thente-
ron tsinikon ehtsenikonraksaton.

26 Aseken ne iah tentsisanikonrhensere, iah ki

oni neneh taonsahonikonrhene tsini tsenikonraksatoro ne Ianiha Karonhiake thenteron.

27 Onen are ionsaonnehe Jerusalem, tsikati nika-rihes Ononsatokenitserakon ihres etho Sahon8atera-nentakten ne ratitsihenstatsi oni ne ratiatons.

28 Sahonniron : kah niteshas, onka oni iesak8enia-tsera8i tsinisierha ?

29 Tontasako8enna8eron ne Iesos, Sahenron : tsio-ri8at oni nii enk8ari8anontonse, tontak8ari8asera-k8as kati, ethone oni nii enk8arori tsinitekhas tsinika-tieranions.

30 Karonhiake kenh nitia8enon ne Sa8atis raote-nek8ahests katen Onk8ene ! Ennioh tak8arori.

31 Neok ne rahotinikonrakon thontohak8e : toka eniak8enron karonhiake, enthenron oh kati niiotieren tsi iah tetise8etakon.

32 Nok naiak8enron : Onk8ene, Onk8ene neneh nonk8ati iotteronk, aseken ak8ekon ok tiaka8etakon-ne tsi Rotokense ne Sa8atis.

33 Nekati ahori8a ok tonsahonniron : iah othenon teiak8ari8aienteri. Nok tontahenron ne Iesos ; iah ki oni nii tak8arori onka ahok8eniatsera kieratha tsini kierha.

*Tekeniaton ia8enre teioteri8asonterak8en tsini hoiaton
Roiatatokenti Mark.*

1 ETHONE are onen tonsasakori8akentonk8en, Sahenron : Saiatat ne ronk8e Sahanenharaiiento, Sahatehenronni aktatie, Saronni teionhiaritak8a, Sahanonsonni oni neiononsaniron, ethone tasakoni ne ratinenharaienthos.

2 Nok nonen siiakahe8e tsini8aiaris iasakotori kannhatsera, nahontahatiha8i tsini iotonnison.

3 Tasakotiiena neneh, ak8a niare Sasakotisok8a-8esson ethone raotiatoskon sasakonatek8ate.

4 Sekon tihate ionsahotori, Sahon8anenhiioiake ne-

neh, nok nonen sahonaterihonkoten tsi Saon8akenrenseronni, ethone sahon8atek8ate.

5 Sekon are oiaħ ionsahotori, tahon8ario neneħ; sekon kentioko8anen tihatite iesesakotorion, eh oni neneħ nontahon8atiierase, otiake 8ahon8atisok8a8esson, nok 8ahon8atirio notiake.

6 Kare onen neh nak8a Roienha Ronoronk8a iahotori nonaken 8ahaonniate; 8ahenron: tenthon8arhoton naha ne neh ne Riienha.

7 Nok tanon ne ratinenharaienthos 8ahonniron nonen siiaon8aken tare: neh tohiken rahonenhare 8atonsere, enniöh hetsite8ario nok ii onk8a8enk en8aton tsini hoien.

8 8ahon8aiena, 8ahon8ario nok ihnon iahohnati.

9 Oh onte nenhaiere ne Raiatak8eniio? tentre nok enhatennhane enhon8ana8enthonetho tehontenenharanonne, nok akoren ensesakohnenharani.

10 Iah oni kenh naha non8enton tese8a8ennanote n'Oiatonseratokenti tsinikaiaton, 8aton: Neh sakanenhiak8eniione tsi tekaiosaien ne rotinenhias8enhon ne ratinonsonni?

11 Neh kehiken ne Roianer etho nihokanonni, nok ok tiionerak8at tsi tete8akanere.

12 Ethone 8ahontenienten nahon8aiena, aseken 8ahatiienterene tsi rononha 8atesakori8akentonk8ak8e, nok onk8eokon ionsasakotitsanike; nese 8ahonni ok ehren tonsahonnete.

13 Ok eken iasakonatori otiake ne Pharisian oni Herodian ahontenienten tahon8anikonraseren tsinenhonniron.

14 8ahonniron, tsi 8ahon8aiatorennē: Saianer! ionk8aterientare tsi sari8ak8arision, nok oni tsi iah tatesonk8etaiestasions tsi sheri8ak8arisiennis ne Niio raori8asonha: tak8arori kati: ioteri8ison kenh nahon8akariakse ne Cesar, katenh iah? enhiak8akariake kenh? katenh iah taiak8akariake?

15 Nok tanon ne raonha roterientaratsion tsini-thotinikonroten, 8asaka8enhase: oh niitieren tsi

tesk8anikonraserha ? Tak8anatonhas niare toh nika-
Sistoten akatkatho.

16 Sahon8anatonhase, nok ethone sahenron : Onka
kehiken rakonsare oni netho rasennare ? Sahonniron,
Cesar Sahi.

17 Tontahenron ne Iesos : satsitsion ki Sahi tsini-
kon Cesar rao8enk, nok Niio ne Niio rao8enk. Nok
Sahotinerako.

18 Onen non8a Saducean eh sahonne8e, neneh ron-
ton iah tekaïen naonsaiontonnhete ne iako8entaon,
Sahon8ari8aneken, Sahonniron :

19 Saiäner : Moïs sonk8aianerensera8i, raton : On-
ka kiok enhrenheie areko teho8atsiraien, neneh teia-
tenmontere enshotiniake ne ronekenha nahot8atsiron-
nien ne rotsiha.

20 Kenh kati nia8enhon : tsiatak natehontennon-
tere, Sahoniake ne tako8anen, iah teho8iraientaon.
tsiniïore iahrenheie.

21 Neh kati ne shokenha sahotiniake, iah oni neneh
teho8iraientaon ok nah Sarenheie ; etho oni neneh
naha8enne nasenhaton niieherate.

22 Ak8ekon niahotiniake ne tsiatak nihontate-
kenha nok iah onka teho8iraientaon. Onaken Saha-
onniate ne tsiiothon8isen Sakenheie.

23 Kahkati nekenh nikaien enshotiniakonhatie
nonen entsiontonnhete ak8ekonse niiehotiniakon ne
tsiatak nihati ?

24 Iesos tontasako8enna8eron, Sahenron : neh se-
8aiatatontha tsi iah othenon tese8anikonraïenteri
n'Oiatonseratokenti iah oni ne Niio raosastensera.

25 Aseken nonen entsiontonnhete, iah onka tetsio-
niakhe ; iah ne rotiskenrakete iah oni ne tsiona-
thon8isen, etho tanon nentsieiatoten tsiniïot n'Eron-
hiakeronon karonhiake tienakere.

26 Nok kenh kaien ne iako8entaon, ense8anikon-
raïentane tsi tokenske entsiontonnhete ; iah kenh
non8enton tese8a8ennanote ne Moïs raoiatonserakon,
nahoten ra8en nok8irokekon satnitaren ne Niio, sahen-
ron : II ne Abraham Isaak, Jacob, Ron8a-Niio ?

27 Iah tehon8a-Niio niako8entaon ne Niio ; neok ne iakonhe Ron8a-Niio, ko8anen kati 8ahi tsi se8aiattons.

28 Ethone saiata ne Raiatons, tsinaha8erientiio tsinahiare tsi tontasako8enna8eron, eh niahare tsi renteron ne Iesos, nok 8ahori8anontonse : kah nikaen tkako8anen tsinikon 8atenienten ?

29 Tontahenron ne Iesos, kenh kaien tkon8ako8anen : Saiata ok ne Niio hetse8enniostak rahonha-tsi8a ne Niio Sonk8a8enniio.

30 Sanikonrak8ekon, seriasak8ekon, sasastensera-k8ekon tsi Hetsenon8ehak ne Niio : neh kehiken ne tiotierenton.

31 Nok kenh kaien tsionontere ak8a oni sereka taonsatiatieren : Shenon8ehak nonk8e tsinise nisatatenon8es ; nok iah sekon noiah tekaen.

32 Tontahenron ne raiatons : Saianer : Ak8a tasierite tsi neh 8asiron, saiata ok ne Niio iah oni tekaen sekon noiah neok ne Raonha.

33 Ne oni nahon8anon8ehake, aka8eriasak8ekon akonikonrak8ekon, akosastensera-k8ekon oni, oni ne taiontatenon8ehake sateiakonk8e tsi nakaonha niiontatenon8es, neh onte tkasahatta ne kari8iioseokonha.

34 Nok ne Iesos saha8enhase ne raiatons : tsi 8ahonikonraientane tsini hotakarite oni rori8ak8arision tsiniot tsi tahatati ; 8ahenren : Akta isete ne Niio raonakeraserakon. Nok iah onka sekon noiah teson8ari8anontonni.

35 Nok nonen Ononsatokentike sisesakotatis 8ahenron : oh nah niot tsi ronton ne ratiatons tsi Ta8it Roienha ne Keristos ?

36 Aseken ra8en ne Ta8it Rotkon Roiatatokenti 8ahonikonrata : Roianer ra8enni n'Akianer tsi ke8eientetakon satien tsiniore iatakheniarorarake oni asheiarasitoke8atake ne iesas8ens.

37 Oh kati nekenh nai8enne ne Roienha akenhake, ratonse Rake8enniio ? Ak8ekon ok iakaon8es-k8anihak8e naiakothonteke tsi rothare.

38 Ratonhak8e oni tsi sakotatisk8e: ietsitsanisek tohiken ratiatons nene ronon8esk8ani aontiata8ate tsi ionk8ene taiofaseson ahotiata8iton.

39 Neh oni ratinon8es ohenton iahatistsk8arake tsi ionterennaientak8a tsi oni iontenniotta.

40 Sakotinonskarihatons ne ionatereons, ratiri8a-kenserak8a tsi ronaterennaientakseresons; senha rononha kare8atatsero8anen enhotirane.

41 Ak8a eh non8e nateiotokenton nihenstsk8ahere ne Iesos, tsi non8e niie8istatahasta, tehakanere kati tsiniiot tsi ie8istarha.

42 Kentioko8anen niakok8atse eso 8aeren, karehonen iotereonskon eh on8e iotent, tekeni k8enis 8at-karen.

43 Ethone iasakononke ne raotiok8a, nok 8ahenron; ori8iio tsi k8arori tsi neh aonhaa isinonh tsina-kaiere tsiniiot notiake.

44 Aseken notiake neh 8aeren tsinikon ne iakoke-totani, nok ne kenh kaienh, kententsihon ethok oni niioientak8a tsinikon 8ahoti.

---

*Asenhaton ia8enre teioteri8asonterak8en tsini hoiaton
Roiatatokenti Mark.*

1 NONEN sishoiakenhonhatie ne Iesos, saiatat ne raotiok8a, 8ahenron: Saianer! Skaenbion tsiniio-ianere tsi tekanenhiasere oni tsini kanonsiio!

2 Iesos tontaho8enna8eron, 8ahenron: teskanere 8ahi kenh non8a kehiken nikanonsa? iah oni nenskat tataonsakanenhiaserake niah takarision.

3 Nok nonen Olivier onontoharake siiehatiteron, teiotokenton tsi tkanonsote nononsatokenti, Tier, Sak, San tanon Antre 8ahon8ari8anontonse 8ahonniron:

4 Tak8arori katke eh nienhia8enne, oh oni naho-ten enhiak8aienterestak8e nonen eh nenhia8ensere?

5 Ethone are ne Iesos, tontahenron: Se8atateni-konrarak tosa onka aietsinikonrasenni.

6 Aseken ronentioko8anen nentionksennenha8i, enhontonne: II ne Keristos, nok kentioko8anen ensakotinikonrakarhatho.

7 Tosa se8ateronn nonen ense8ari8aronke, Sateriio, ionteriiosere, aseken iatekakonte neneh eh nenhia8enne, nok iah ki neh teken ne tsi iotokte.

8 Aseken ok neneh teionton8entsianekhanion tenhiakori8arheseron, tenhiaon8entsishonk8anion, enhiontonkariakhon, tenhiakori8arheseron; ak8a neok neneh nenkontihente naiakonikonranon8ake.

9 Se8atatenikonrarak kati nise: aseken enhietsiiena enhietsiiatenha8ison oni tsi teieiatoretak8a, oni tsi ionterennaientak8a, enhietsisok8a8essonnon; ienhietiiate8e oni rahotihenten ne Ratikorasson oni Rotinontiiossoson nii akerihonniat, neok oni nahontkathote.

10 Kenh tanon kaien ne Kari8iio, iatekakonte tsi ak8ekon nonk8e enhiontataronkaten.

11 Nok nonen ienkae8e, enhietsiiena, oni enhietsiasarineson, tosa tese8atatenikonrharen ne tahonnenne ahontese8aterientisake tsi nahoten ense8enron, etho ok nikon tase8atati tsinikon enhtsise8anikonrata ne Ronikonriioston neh non8e nenkaha8i; iah se ise taese8atati nethone Ronikonriioston se enhatati.

12 Ienkahe8e iatatekenha enhori8ente kenheiatne, Roienha oni enhori8ente, ratiksaakonha ensakotiri8ente ne ron8atiienha.

13 Nok enhietsis8enseron nonk8eokon nii akeri8ake; nok ki tanon onka iatenrokten neh tohiken enhaniakenne tsiniihen8e.

14 Neh kati nonen ense8atkatto Kari8aiesasera iakokaronniatta eh naioton tsiniiot tsi rotrori ne Rotokensehak8e Daniel eh non8e nakak8atak8en tsinon8e iah teionakte (ratennikonraren onka ro8ennanotta ne kenh Rotokense); ethone ne Judé non8e niienakere Onontoharake enhiontek8assen.

15 Tosa tethastnent ne kanonsake iehahrates niaonsahako othenon akenhake ne kanonskon.

16 Oni ne kaehtakon iebres tosa Sahket naonsa-hakoha raotseronniat.

17 Ne tanon iotitentasere noia nenkontiatoten oni nenkonststaronthake neh non8e ni8enniseratenion.

18 Hetsise8aneken ne Niio aia8ens tosa koserake akenhake nonen iense8aiathe8e naese8ateko.

19 Aseken tsini kententetsero8anen 8enniserontak8en nehnon8e nenka8i, areko non8enton eh tetia8enhon tsinahe tioton8entsiatasa8e, iah oni non8enton nonakenke etho tataonsontenonhianite.

20 Sekon oni ne iah taha8enniserokeri ne Roianer neh ni8enniserotens iah onka taioniakenhon; nok ki tanon non8a neneh Sakoiatarak8en Akorionniat tsi ta8enniserokeri.

21 Ethone oni enhiesarori nenhiahiron; Kentho renteron ne Keristos; ok ne ens kentho itres; tosa tasetak.

22 Aseken enhontiatontak8e ne Keristos oni Rotitokense, iori8anerak8atenion tsinenhatiieranion natahatierekenha asakotinikonrakarhatto ne iakohianere.

23 Se8anikonrarak kati; onense Sahi tahonnenne ori8ak8ekon k8arori.

24 Nonen en8atennisorohestste, en8aterak8aton, oni nasonrekha.

25 Entkatsistok8aniserenne ne karonhiake, nok ten8atkarenron naosastensera tsi karonhiate.

26 Ethone enhon8aken nonk8e Roienha otsikera-keson natentre, enthosastensero8anenhatie enthoiatanerak8atonhatie oni.

27 Entesakotori ne raoronhiakeronon okon ensesakotiataroroke ne raonk8eta on8entsiak8ekon teiakorenion.

28 Kenh kaien Se8akaenhion, tsionion8arontonthake tekari8akentonk8en, nonen enkask8eionten oni enkarana8en, ok naha se8atons ohnen toha taiokennhonti.

29 Neh kati oni nise ense8aienteristak8e nonen

ense8atkatoseron eh oni nenhia8enseron kehiken, se8erhek onen akta i8e, onen oni on8e.

30 Ori8iio tsi k8arori, tsi iah te8atoheststane ne kenh ka8atsirate ohenton neh naia8enne.

31 8atohestane tsi karonhiate oni ion8entsiate, nok nake8enna iah neneh non8enton tiiakontohestste.

32 Kenh kaieen kah non8e te8enniserate, oni tsi-nenhio8istahe iah onka teioterientare, iah oni n'Eron-hiakeronon, sekon oni iah ne Roienha, Ak8aki raon-hatsi8aok ne Rakeniha.

33 Se8atatenikonrararak kati se8atie8aten Se8ateren-naien oni aseken iah tese8aterientare katke niienka-he8e.

34 Eh nase8aier tsiniiot ne ronk8e ratentionhe, 8asakorionten ne raonnhatseraokon nahatinikonrarake tsini hoienn, ak8ekon niiasakotenienthase, nok saiatat 8ahohonkariake nasakonikonrarake.

35 Se8arharek kati, iah se 8ahi tese8aterientare katke natentre ne ranonsak8eniio; toka okarasneha, toka asonthen, toka tsini tkontatis ne kitkit, ok ne ens orhonkene;

36 Tosa on8ar ok ak8a aesentaseke ahonsara8e.

37 Tsinikon k8aroris ak8ekon satese8ari8ake: Se-8arharek.

---

*Kaieri-aton ia8enre teioteri8asonterak8en tsini hoiaton
Roiatatokenti Mark.*

1 ONEN satese8enniserake ok satetsiotatenron tsi en8entanoronne ne Shotonnhestston, oni ne iah te8at-tenk8aton tsini ienataraks; Ok onen tsinithotiieren ne ratitsihenstak8eniios oni ne ratiatons rotiri8isa- kon kah naontahatiierate ahon8aiena ne Iesos nok ahon8ario.

2 Rontonhak8e ki neneh: tosa tsi ni8entanoron kenhak, on8a kehiken etho entkaientak8e othenon isinon8e tsinenhia8enne tsinonk8ati nonk8eokon.

3 Betani sistres ne Iesos Simon roststa8is raononskon satehostskaon, Skaiatat ne tsiathon8isen iahonta8eiate katsetenha8i neh nak8a ihken 8enieniiio oni 8enienanoron karatie, nok Iesos ranontsine ton8eron nok 8ahahoka8e.

4 Otiake ohia nontahonotierase nok 8ahonniron ne raotinikonrakon: nahoten atonron en8aton kehiken kenhnon8e nakarho, ak8a ki ori8ak8ekon 8akaiaessa.

5 Iahontekenhsenha taioianerenhon, aontenninonke ne kenbie nok iakotent aiontatitenraton: Etho niiot tsi kon8ari8ahestennihak8e ne tsiathon8isen.

6 Iesos 8ahenron: ia8eronhatie tosa othenon se8aststerist, Ori8iiose naha tsi takaierite nii kiatatake.

7 Aseken tiotkon tenhse8atiestonhatieseke ne iakotent, tiotkon oni Se8atesennaien naietsitenre: nok iah nii tiotkon tatask8akanerake.

8 Aonha aok8eniat tsi nakaiere: tahonnenne taioia-toka8e nakieronta neh ia8et nonen enhionkiatata.

9 Ori8iio tsi k8arori: Kakiok non8e tsini ion8en tsia nenkon8a8ennanoton ne kenh Kari8iio; ok oni neneh etho niiori8ake tenskon8arensaronseke tsi nakaiere non8a.

10 Ethone ne Sitas Iskariot enskat ne tekene ia8enre nihati 8asakoiatisakha ne ratitsihenstatsi nasakotenninon ne Iesos.

11 Iah tiiaieri8ahe8e tsinontahontsennonni; 8ahon8arharaststen oni o8ista enhon8akariakse; eh nontahatasa8en onen neok saresake oh nai8enne aontiesenne ahoiena nok iasakotsiak8arisien.

12 Neneh tiotenniseratierenton tsini ienataraks neiah te8attenk8aton etho oni non8e nenkon8ario ne teiotinakarontonha neneh Shotonnhestston, 8ahon8ari8anontonse ne raotiok8a, kah 8aonniron non8e: nenhiak8ak8atako tsi oni nahoten aete8ake ne Shotonnhestston?

13 Ethone teniase ne raotiok8a iasakotori nok 8ahenron: 8asene *kehiken tkanataien, tense8a-

terane ne ronk8e onekanos enhatsetenha8i ; hetsiseniser.

14 Nok tsinon8e ienhata8eiate hetsisenirori ne ranonsak8eniio enseniron : Roianer roteri8anietonhatie, kah iaken non8e niionaktahien tsinon8e nataiak8astskaon nakitiok8a ne shotonnhestston ?

15 Kanonsoharake tionakto8anen tkanaktaien eh niienhtsiseniiatenha8e ; etho non8e nasenik8atako tsi-niiot tsi teioton8entsiohon.

16 Kanatakon niiahane, ak8ekon eh naha8enne tsiniiot tsi tesakorori ; nok 8anik8atako ne Shotonnhestston.

17 Okarasneha nonk8ati onen etho 8ara8e ronne ne tekeni ia8enre nihati.

18 Nok onen satehonastskaon, 8ahenron ne Iesos ; Ori8iio tsi k8arori tsi saiatat non8a kenh teiatiatonts enhakatenninon.

19 Ak8ekon ok tahontonneke nok 8ahotinikonranon8ake ; 8ahon8ari8anontonse ronton : II onteken ?

20 Tontahenron saiatat tsinitcion non8a kenh teiakiatonts.

21 Ori8iio onkeken tsi satentionhe nonk8e Roienha, tsi ki niiot tsi kaiaton neraonha raiatatake ; nok ki tanon rotentasere netho ronk8e nenhotenninon nonk8e Roienha ; senha aioianerenhon ne tosa non8enton ahonakeraton.

22 Nok tsini kari8es tehonastskaonk8e, Iesos 8atrak8e kanatarok, 8ahaterennaienhase, 8athaiakon, tasakon ne raotiok8a, 8ahenron : Se8aiena nok ise8ak ; neh nake8aronk.

23 8ahatsetarako nok 8ahaiatateriste, nok iasha-kaon ; nok ak8ekon 8ahatinekira.

24 Nok 8ahenron : neh kehiken nakenek8ensa, neh nori8ase onek8ensa skak8atak8aton, oni kentioko8anen iontatenek8ensarise.

25 Ori8iio tsi k8arori : tsi iah sekon teseknekirane nonenharakeri ohenton tsiniiore ien8atenniserihe8e Rakenineha ienseknekira.

26 Nok nonen sahatirennokten, onontoharake Olivier niiaonne.

27 Ethone onen 8ahenron : on8a kenh 8asontate ak8ekon ense8ari8anoron nii akeri8ake ; aseken 8aton tsi kaiaton : henhiiante ne rahnonne, nok tenkonreni ne teiotinakarontonha.

28 Nok tanon nonen ense8akatonnnheton, enk8ah-enteste tsiniiore Galilé.

29 Tier tahatati, 8ahenron : ok oni nak8ekon notia-ke ahotiri8anoron iah ki nii non8enton.

30 Iesos tontaho8enna8eron 8ahenron : ori8iio tsi konrori on8a kenh 8enniserate tsi enbiokara8e, oben-ton tekeni tahontontati ne kitkit asen niiori8ake ens-katonnnhiase.

31 Nok ne tier, tahari8areke tsi raton : ok onte oni naionkhiariskontane aionkhiriosere iah ki non-8enton tiiakonhiatonnnhiase. Ak8ekon ok etho naha-tiire.

32 Ethone onen iaonne8e Getsemane kon8ana-tonk8a ; 8asaka8enhase ne raotiok8a : kenthos e8a-tien, niare katerennaienna.

33 Tier ok tanon Sak oni San iasakoiatenha8e ethone onen tontasa8en tsiniot nahoteronhienten oni 8ahoiatishonk8e.

34 Nok 8ahenron : Skanorons akiheiate tsiniioteron-hientenni nakatonnnhest ; kenthos e8enterontak, nok se8atie8aten.

35 Ostonha ihsinonh niiahare, ehtake 8ahatisk8en-tare, raterennaiensk8e naontonseke skennen tataha-tonkote.

36 Ratonhak8e : Rakeni ? ori8ak8ekon tisk8eniese ; ehren asha8ite ne kanikonraksensera ; eh ki sane niia8enn tsini sanikonroten.

37 Eh sara8es tsi ratiteron, rotitas ; nok 8aha8en-hase ne Tier : Simon, sentas kenh ? iah kenh taesa-k8enion arahona enskat aio8istahe aesatie8atake ?

38 Satie8aten, nok saterennaien, tosa aesasenni ne kanikonrotak8en : Aseken kaiatastore ne kanikonra, nok no8aron ioiatakenheion.

39 Ehren sarete, nok ok neh tontarate tsi sahate-
rennaien.

40 Sekon etho sara8e shotitas are (ak8a se aniot
ok tithonanontonse tehotiron8eks) iah oni othenon
tatethon8a8enna8erons.

41 Onen neh nasenhaton etho s8nsahak8atho, 8asa-
ka8enhase: Se8entaf onen oni se8atorissen; onen
iaonteri8ihe8e: iatekakonte nonk8e Roienha tsi
enhon8atiena8aste nionk8etaksen.

42 Hennioh niha tese8atann onen ken ihre ne raka-
tenninonre.

43 Sekon ok niha8ennatatie ne Iesos, eh 8ahoke-
tote ne Sitas Iskariot; rotiok8ine, ronsharenha8inon-
tie, ratinnienha8inontie oni ne neh ratitsihenstatsi
oni ratiatons sakotinnhaonhatie.

44 Sakoteniententsera8i ne rotenninonre ra8en
nehne tenhinoronk8anion neh hetsise8aiena oni iah-
tise8aiatenhaf.

45 Ka8enniiok Sara8e akta niahare nok 8ahenron:
Saianer, Saianer; nok 8athonoronk8anion.

46 Ethone onen oksaok oni 8ahon8aiena.

47 Nok saiatat tsinihati netho ronnesk8e tahasha-
rotsiate ne raoshareko8a nok 8ahoiante enskat ne
Ratsihenstatsiko8a raonnhatsera ak8a neok ne iaho-
hontiakte.

48 Ethone ne Iesos tabatati 8ahenron: eh nise8aie-
renhatie tsi tak8aienasere tsiniiot nonk8etaksensk8a
atsise8aienasere Se8asharenha8inontie, oni se8ann-
hienha8inontie.

49 Ok tiiate8enniserake ite8esk8e ononsatokenti-
tserakon kherionniennihaties nok iah tesk8aiena; neh
ki neneh 8aonni eh naha8enne nakanane tsini kaia-
ton.

50 Ethone ak8ekon ne raotiok8a 8ahon8ate8entete
nok 8ahonteko.

51 Saiatat ranekenteron eh raiataratie raonekon
ak8a neok ne iontenaktoroksta ehneken tithotion,
otiake ne ratinekenterontsonha iahon8aiena.

52 Ok eh tahatsiak8arisi ne rahoniataraha rahonekon tsi sahatotarisi nok Sahateko.

53 Ethone onen Ratsihenstatsi ko8ane niiahon8a-iaten8a ne Iesos, ethonon8e ak8ekon nahontkennisa ne ratiri8ak8eniios.

54 Ih si niioire thontarene ne Tier tsi rononteratie ne Iesos, iahonne8e rahotehenrakon ne ratsihenstatsiko8a, ethooni tikaraties tsi ronnes ne Kannhatsera, etho oni rotenhien tsi iotekha.

55 Ratiri8isaksk8e ne Ratitsihenstak8eniios oni ne ratiatons oh nahoten ahonsahoteri8ate8aton ne Iesos, nahon8ari8entak8e, iah te8atetsenriesk8e naio8eiens-ton.

56 Kentioko8anen ron8ano8entanionnisk8e; iah ki othenon ohri8a te8atonsk8e.

57 Kare onen otiake tontahatitane, Sahon8ari8arho, Sahonniron :

58 Sak8a8ennaronken kehiken ra8en : enkenonsarisi kehiken kanonsote Ononsatokenti nonk8e iakoson, nok asen nen8ata oia enskenonsisa n'iah Onk8e taiakonni.

59 Sekon are neneh iah teiotonhon nak8a skari8at ahontahonastston.

60 Ethone onen tontahatane ne Ratsihenstatsiko8a kanonsihen tsi katsienhaien eh 8athatane, Sahori8anontonse ne Iesos, Sahenron : Oh niiotieren tsi iah othenon tetesaton niia8eta iesari8arhos ?

61 Ok tatehotote ne Iesos iah othenon takenron. Sekon ne Ratsihenstatsiko8a Sahori8anontonse, Sahenron : Ise ken ne Keristos Niio Iaienha ?

62 Takenron ne Iesos : II ; nok henstsken nonk8e Roienha tsi ra8eientetakon ne Niio henhenstsk8arake, oni nonen otsikerakeson natentha8enonhatie.

63 Ethone ne Ratsihenstatsiko8a Saharatsionko ne raotiata8i, nok Sahenron : nahoten sekon noia aonse-te8ari8isaktake ?

64 Ak8ekon onte Sahi se8athonte tsini iori8atsanit ne taha8enninekenne : nahoten ise8ere ? Ethone onen ak8ekon Sahon8ari8ente tehotentson narenheie.

65 Onen oni tahontasa8en otiake 8ahon8anistskero-sera8e, 8athon8akarannhake, 8ahon8akonrekhon; nok rontonhak8e: Iatsienterenn onka 8aesakonreke, nok ne ratiriton ok neneh ne rahotihnia ron8aienthak8e.

66 Nok tsinikari8es rotenhientak8e ne Tier, skaiatat kannhatsera eh on8e.

67 8ahokahenhionnion ne Tier, nok ethone 8akenron: ori8iio oni nise tsi senik8ekonhatiesk8e ne Iesos Nazaretronon.

68 Nok 8ahatonnnhiie, 8ahenren: iah tehiienteri, iah oni othenon tekeri8aienti tsi nahoten saton, nok sahaiakenne, ak8a neok tonsahatennhoha8enrate tontati ne kitkit.

69 Sekon ok neh sakaiatat ionsahoken, nok 8ahakororianion netho ronnes, 8akenron neh sahatiata kehiken ihrate.

70 Sekon are sahatonnnhiie, iahtekari8es tsinahe, 8ahonniron netho ronnes: Ori8iio onte oni nise tsi Galile-ronon nasiatoten aseken eh oni nise nise8ennoten.

71 Ethone onen ak8a tahonak8en nok 8ahari8anirate, 8ahenron: Ori8iio tsi iah tehiienteri neh ehtsiton.

72 Ethone onen neneh tekenihaton tontati ne kitkit; ok sisreiaratie ne Tier tsinahoten tha8en ne Iesos: Asen nenskatonnnhiase ohenton ne tekeni tentesatati ne kitkit: 8athosterihen sahaiakenhne nok 8ahaststaren.

*8isk-haton ia8enre teioteri8asonterak8en tsini hoiaton
Roiatatokenti Mark.*

1 AK8A neok saorhenne, Sahatitsienhaientak8enthon ne ratitsihenstatsi, ratiianerenseronna nok oni ne ratiatons, 8ahon8anerenke ne Iesos nok Pilat ne niihon8asarine.

2 Nok ne Pilat tahori8anontonse, 8ahenron : iseken ne Sitaeronon Iesanontiiio ? tontahenron ne Iesos ak8a neok ne tasierite.

3 Tanon niateiori8ake ron8ano8entanionnisk8e ne ratitsihenstak8eniios, iah ki othenon tahontahatati.

4 Sekon ne Pilat sahori8anontonse 8ahenron : iah kenh othenon tataontaseri8aserako ? Satkatto toh niiesaiierha.

5 Nok tanon ne Iesos iah othenon tatetha8en, nese 8aonni ori8iio tsi 8ahonerako ne Pilat.

6 Enskat tsinihotirannhaonne neh non8e nikaha8is tsi Shatonnhethe : Kanenrak8ekon's' ens 8aheri8anonton nok tenhon8aiatatokente kah nikaïen tsinihati ratinnhoton enshon8annhotonko.

7 Saiatat kati rannhotonk8e nethone Barabas ron8aiasts onk8e Sakorio.

8 Ak8ekon ok 8athotihenrete 8ahonniron : eh ki natak8aieras oni tak8atesennon tsiniiorannhaon.

9 Tontahenron ne Pilat : ense8atontate kati ken nahonsahiiatka8e ne Sitaeronon Ron8anontiiio ?

10 Roterientaratsion se tsi ak8a neok tsini hon8anossas ne ratitsihenstak8eniios ron8aienastonhatie.

11 Nok ki tanon ne ratitsihenstak8eniios, 8asakotiniKonrata n'onk8eokon Barabas habatiri8anonton ahonsahon8atka8e.

12 Tontahenron ne Pilat : oh kati nekenh neneh nenhoiata8en ne Hetsise8anatonk8a Sitaeronon Ron8anontiiio ?

13 Nok tontahotihenrete : teshtsientannharen.

14 Pilat tontahenron : oh nekenh nahoten ronnhikon ? nok onen senha tahonk8isron 8athotihenrete : teshtsientannharen.

15 Etho kati nahaïere ne Pilat tsinihatiri8anontons, sahotka8e ne Barabas : nok 8ahatennhane 8ahon8asok8a8esson ne Iesos, ethone onen 8asakotsiak8arisien ne tahon8aientannharen.

16 Ethone onen Atehenrakon tsi teieiaretak8a niihon8aiatenha8e ne Sotar eh oni non8e ak8ekon iahonniitiok8aroroke,

17 Tanon kanetarhon taon8aiata8ite nok ohikta kakak8entonni tahon8anon8aroroke.

18 Nok tahontasa8en ok tahon8aieron, tehon8anon8eratoms, ronton : Satk8anon8eraton Sitaeronon iesa-nontiio.

19 Atennists ens oni tehon8anon8arehekhons, ron8anistskeroserahatons, tehon8atontsotanisk8e oni ron8atisk8entarhose.

20 Sahonaterihonkoten tsi ron8atentoriata sahon8aiata8itasi ne Kanetarhon nok neh ne rahotseronniat sahon8aseronniate nok 8ahon8atiatatentiate ne tahon8aientannharen.

21 Simon Cyrenn-ronon Alexandre tanon Rufus ron8aniha eh hisrehne kaehtake natontaha8enonhatiene, neh 8ahon8atonnioktak8en ahatiasaketate ne Iesos raoiasa.

22 Nok Golgotha niihon8aiatenha8e, neh naiahiran Kakenk8arake.

23 Ehn8e nahon8anekarhase otsitsia tanon (Myr) tekaieston iah tanon othenon tehonekiren.

24 Nok nonen sahon8aiasakestsko ethone 8ahati8astiakon ne rach8ensonha ahotitokense onka aho8enk en8aton.

25 Asenhaton siio8istabehatie saton8aientannharen.

26 Kenh kaien kaiatonk8en tsinahoten ron8ari8entak8en : SITAERONON RON8ANONTIIO.

27 Teniase teninensk8ask8e 8ahon8ariskonte tsi 8ahon8atiientannharen, Saiatat tsi ra8eientetakon nok saiatat sanek8ati.

28 Onen are nehne Iakaierine tsi 8aton tsi Kaiaton : eh nontahon8atate tsiniiot nonk8etaksensk8a.

29 Nok tsiniiakon neh non8e niiontohesttak8e ron8enratonnihak8e, ak8a's' en's' teionnonkarenrons tsi ionton : Astsk8i ! ise ne sesenonsarisions N'ononsatokenti nok asen nonta sesenonsonni.

30 Satatiatakennha tanon non8a onen tontasastnient ne Kaiasake.

31 Tihon8aieronhak8e oni neneh ne Ratitsihensta-

k8eniios oni ne ratiatons rontonhak8e : Ak8a kenh neneh iehak8enies nakoren asakoiatakenhha, nok iah tehak8enies ne raonha ahataatiatakenhha.

32 Tethastsnent tanisa non8a onen Nisraelonon Ron8anontiio ne Kaiasake, aiak8atkatto, nok aontaia-k8etak. Ron8ari8ak8ennihak8e oni neneh ne ronaris-konhon.

33 Iaiakhaton siio8istahehatie on8entsiak8ekon taiokara8e, tsiniiore ne tioton-haton.

34 Nok tiotonhaton siio8istahehatie ethone nathohenrete ne Iesos 8ahenron : Eloï, Eloï lamma sabacthani ? neh sakat naiahiron : AkeNiio, AkeNiio, ohontieren takate8enteton ?

35 Nok otiake netho rones 8aharonke tsinahoten 8ahenron ; 8ahenron : onen Elie iehononks.

36 Saiatat iatharatate tekanekak8a iotsitsiatkenne iaharo8e nok kanakarakenhiate iaroharen nok 8ahonnhonthon nahanekira ak8a ratonne ; Te8aterharat katesiken entre kenh ne Elie nok aonsahoiatanentasi ne kaiasake.

37 Sekon tonsahohenrete ne Iesos nok 8ahatonnise-raton.

38 Nok nononsatokentike te8asontotak8enne ohniataraha ehneken tontasa8en tsi onteratsion tsiniiore n'ehtake.

39 Nok ne Kasenno8anen nakta ratak8e, 8ahatkatho tsi ra8enheion oni tsiniot tsi 8athohenrete, 8ahenron : Ori8iio on8e kehiken ronk8e tsi Niio Roienkenha.

40 Tsionathon8isen oni isih niiore tetkontikanerak8e, neh eh kontiatarak8e On8ari-8atere, nok On8ari Sak niraha ronistenha tanon ne Sose, nok Salome.

41 Nehne ron8anonteratiesk8e nok ron8aseronniennihatiesk8e Galile Shitres ; nok ionentioko8anen sekon notiake nehne ronnene Jerusalem Shontarete.

42 Tsi onen niokara, nok neh Senniserate tsinon8e ori8ak8ekon niiek8atak8as, neh tsi entakta kenhne tsi Sentanoron.

43 Sose Arimaté-aka enskát ne ratsienhahiens oni tronk8etaieri rorhak8e oni tsinonk8ati ne Niio rao-nakerasera, tahatetsanite Pilatne 8arete nok 8ahori-8anontonse, Iesos raoieronta.

44 8ahonerako ne Pilat tsi onen ok aha8enheion; iahononke ne Rasenno8anen 8ahori8anontonse onen kenh 8aonnise tha8enheion?

45 Nok nonen sahattrori ne Rasenno8anen, oksaok Sose 8ahotsiak8arisien ne Iesos raoieronta.

46 Nok ne Sose kaniataro8anen 8ahaninon, sahoia-tanentahsi ne kaiasake, nok neh noniataraha 8atha8a-8enhekte, nok kenststenrarakonne etho 8ahate8eien-ton, nok kénststenro8anen 8ahanontekte tsi iokaronte.

47 Nok n'On8ari-8aritere tanon On8ari Sose ronistenha tekenikaneratie tsinon8e iahahien.

Iaiak haton ia8enre teioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti Mark.

1 Tsi 8ahententane, On8ari-8atere, On8ari Sak ronistenha tanon Salome 8akonhnenhiehnaninon 8en-hienakon ahon8aiatokaste ne Iesos.

2 Ak8a on8ar ok sontakarak8inekenne a8enten-taonke iakonne8e tsi thaiatatak8e.

3 Tekontateri8anontonnionnire kontonne: Onka naha enhionkhinenhiarak8ase ne kanontekton?

4 Nok nonen siiakontkatho, 8akontierentsi ok eh-ren kanenhiak8iton: ak8a ihken tsi kanenbio8a-nenne.

5 Nok nonen siiakonne8e tsi iokaronte, 8ahon8a-ken ranekenteron tsi ka8eientetakon nahoson8ati renstsk8ahere, kenrakenseroskon rostston, nok 8a-honateronhienten.

6 Tahenron ne rahonha: Tosa se8ateronn, Iesos 8ahi Nazaretronon hetsise8ahiatisaks ne tehon8aien-tannhare: Onen Shotounheton, iah kenthó teshente-ron: kenthó 8ahi ron8aiatatenhenne.

7 Sasene tanon saietsiroriana ne raotiok8a oni ne Tier, tsi Galile 8are etho oni non8e iensetsise8aken, tsiki niot tsi thotrori.

8 Oksaok tontakontonneke, nok sakonteko : Ak8a tokenske tsi 8ahonateronhienten : iah neneh onka teiakotirori tsini ionateronhientenni.

9 A8ententaonke kati Shotonnheton ne Iesos : On-Sari-Satere neh ne tsiatak nishatek8atenni n'otkon neh tontierente sahoken.

10 Sontenti saiakororiana ne ratik8ekonhatiene, ro-tinikonraksensk8e oni tehonsenthosk8e neh sikaha8i.

11 Sahontennoh8ente neneh tsi saiakorori tsi sronne, nok oni tsi 8akenron sahiken.

12 Sekon are ohia natontahaierate tsi sasakototasiase, teniase kaehtakeson ihnene.

13 Sekon are neneh sahontenno8ente sonsahon8a-tirori.

14 Khare onen neh nenskat ia8enre nihati enskat-ne ratiteron etho sasakototasiase, nok 8asakotteten tsini honatenno8entastskon tsi iah tetesakonetakon neh son8aken.

15 Nok 8asaka8enhase : 8asene on8entsiak8ekon tese8areni ietsirionniennira ak8ekon nonk8e ne Kari8iio.

16 Enhiontsennonni nentiaketak8e, nok enhiontkaronni nenhiontenno8ente.

17 Nok kenh kaien enkaieronniststakon nentiake-tak8e : Aksennakon enskon8anatek8ate n'onatkon-seraksen ; n'iate ka8ennake enhionronkhake.

18 Enkon8atiiena noniare ; iah othenon taiakoiata-Sen nenhienekira ne iakoriotha, entsieie8entane n'ia-konon8aktani nensakonanisnonsaerhase.

19 Nonen saharihokten ne Roianer, Sahattaratate Karonhiake niionsare nok tsi thaSeientetakon ne Niio ionsahatien.

20 Nok ne rononha, Sahontenti 8asakotirionniennira okti8ak8ekon, nok ne Roianer sakohiena8asehaties, nok iori8anerak8atenions rari8anirastak8e ne raoti8enna.

AMEN.

LUC.

*Tiotasa8ak8en Ori8atokenti tsinihoiatonne Roiatatokenti.
Luc.*

1 RONENTIOKO8ANEN onen ronatenienten nak8a ahontahatiierite tsi ahatiiaton neh aontroriheke tsi-nahotenson nori8iio ionk8aterientare.

2 Tsikiniiot tsi ionkhirori nak8a rononha ronatkathon oni sakonatatisk8e n'O8enna.

3 Ne kati oni nii ahoi8a 8akere ioianere se onte, Kien Theophil nakonhiatonse ak8a akak8atak8en tsi onen ak8eken 8akatkense tsiniiot tsi tiotasa8e oni tsi ieiotokte.

4 Eh naonta8e ak8a otokenhon aseri8aienterihake tsinahoten saterihonte.

5 Herod Shihonontio ne Judé non8e, Saiatat ne Ratsihenstatsi Sakari ron8aiasts, Abia ra8atsiratatie ; nok ne rone Aaron neneh ra8atsiratatie Arisa8e Kon8aiasts.

6 Nok rotiianerek8e rahohenton ne Nii, ori8ak8ekon oni rotiri8aieritonhatiene tsini 8atenienten oni tsini kari8atat ne Roianer raori8asonha, iah tehottinnhiseraien.

7 Nok iah tehoti8iraientak8e, aseken iah te8ate8etonsk8e n'Arisa8e, onen onitetsiaron sihotikstenha.

8 Khare kati are onen ne Sakari roiotaties tsini hoitenseroten ne Ratitsihenstatsi rahohenton ne Nii.

9 Tsini hotiianerenseroten ne ratitsihenstatsi, rahonha 8athoiatonko niahata8eiate nok ahatie8kon-niate raononskon ne Roianer.

10 Nok nonk8eokon astste ens neneh nakannho-

hati iakoterennaien nonen ienkahe8e tsini iontien-k8aronniatha.

11 Niio Raaronhiakeronon etho 8ahoken, akta tsi oni Ka8eientetak8en tsi iontienk8aronniatak8a eh ihrate.

12 Tahatonneke ne Sakari tsi 8ahoken nok 8ahote-ronhienten.

13 Nok tanon ne Raronhiakeronon 8ahenron : tosa sateronn, Sakari ; aseken ne saterennaien onen ieioh raohenton ne Niio ; nok ne teseniteron Arisa8e rosken-rakete enhio8iraiantane, nok San enhtsenatonk8e.

14 Nok ko8anen ensatonnharak8e, oni kentioko8anen enhiontonnharonnion tsi henrennakerate.

15 Aseken henhaiatanoronke rahohenton ne Roianer, nok iah thahanekirhake notsitsia iah oni n'iakon8aratonta ; nok tsi enthatiatata ne ronistenha Kaiatakon entnik8ekhene ne Rotkon Roiatatokenti.

16 Nok kentioko8anen n'Israerronon sakotiienhokonha ensesakohaharate nok entsiontatre8ate tsinonk8atti Raotiianer oni RaoNiio.

17 Aseken raonha enhahente, Elie raonikonra nok raok8eniat enhoieratonhatie, aonsasaka8eriasaseronni nakokstenhokonha tsinonk8ati nontatienokonha, nok n'ionk8etaksen tsinonkati ne Kaianeren, aotiok8aseronni ne Roianer ne tokenske iakotate8eiennentaon.

18 Ethone ne Sakari tontaho8enna8eron ne Raronhiakeronon, 8ahenron : nahoten enkienterestak8e tsi eh nenhia8enne ? Aseken onen akekstenha, onen oni eso iahoserak8en ne 8akeniakon.

19 Nok ne Raronhiakeronon Tontahenron : II ne Kabriel rahohenton ne Niio ihkete, nok neh tionkatoriatak8en ne tahetenitharen, oni nakonrori neh nikari8iios.

20 Nok on8a en8atasa8en iah taonsasatatiheke, iah oni taonsasatati tsiniore ienkonne8e neh nikarihotens ; netsi iah tetisetak8en nake8enna, ehse sane nia8ensere nonen ien8atenniserihe8e.

21 Onen neneh nonk8eokon etho iakorhare, nok iakohnerak8as tsini honisk8as.

22 Nok nonen sontahaiakenne iah tehok8enion nasakotatike neok ne tehanisnonsaieronnonionhaton-sk8e, oksaok 8ahenre nonk8esonha, 8athotieronnonionse kati 8ahi tsini Kari8es iehenteron.

23 Ak8a neok sontenniseroheststanion ne ra8enni-sera nahohioten tsini hoterionte, sahatenti.

24 Kenh naheha onakenke, Onen n'Arisa8e oia nakaiatotentenne, 8isk ni8ennitake nikari8es iotaseton, nok Satonhak8e.

25 Tiakari8akenniate, etho kenh nontahaierate ne Roianer tsi tontahakeiarane oni naonsahaksennase-ronni nonk8ene.

26 Laiak-aton ni8ennitake, onen are ne Raronhia-keronon Kabriel tontahotori ne Niio Galilene Kana-takon ne Nazareth Kon8anatonk8a.

27 Tsi non8e tkenterontak8e ne Kaiatase onen sikari8ison enhotiniake ne ronk8e ron8anatonk8a Sose Ta8it ra8atsiratatie; nok ne Kaiatase On8ari kon8aiastsk8e.

28 Nok nonen siiahata8eiate ne Raronhiakeronon tsinon8e nikenterontak8e, 8ahenron : 8atkonnon8era-ton ise ne iesa8i ne Kaianeren Senik8ekon ne Roia-ner : sonhaa iesaiatanoronston tsiniiakon ne tsiakot-hon8isen.

29 Nok nonen sahoken eso tsi Satiotonharenron ne tsini ka8ennoten tahatati; nok ok aonikonrakon tat-kaiatorete nahoten onte kenton tsiniiot tsi 8athanon8e-raton.

30 Nok ne Raronhiakeronon 8arenhase : tosa sate-ronn On8ari : Aseken saien ne Kaiataterisera raohen-ton ne Niio.

31 Onen kati non8a oia nensiatotentenne, nok rosken-rakete nensa8iraiantane nok Iesos hentsenatonk8e.

32 Henhaiatanoronke nok henhon8anatonk8ake Enekentsi Roienha ; Nok ne Roianer Niio henhonists-k8aratseron ne Roniha Ta8it rahonistsk8ara.

33 Nok enhonontiioke tsiniienhen8e tsi henha8atsi-ratatie ne Jacob ; nok iah non8enton tiaontokten ne rahonakerasera.

34 Ethone n'OnSari tontaho8enna8eron ne Raronhiakeronon Sakenron: oh nenhia8enne n'etho naia8en iah tehiienteri ne roskenrakete?

35 Nok ne Raronhiakeronon tontaha8enna8eron 8ahenron: Rotkon Roiatatokenti enhiaiatorene, nok n'Enekentsi rahosastensera ensarak8a8erhoste; ne se 8aonni o8iratokenti ki nensa8iraiëntane, enhon8anatonk8ake Niio Roienha.

36 Onen oni non8a ne tsiaraseha Arisa8e oko8anatake oia nakaiatotenne; nok onen neh iaiak-aton niio-tennitaratie ne iah te8ate8etons kon8anatonk8ak8e.

37 Aseken iah ki othenon tahonoronse ne Niio.

38 Ethone n'OnSari 8akenron: kenh kiteron raonnhatsera ne Roianer: etho ni8akiata8en tsini saton! nok ne Raronhiakeronon ehren sarete.

39 Eh oni non8e si8enniseratenion 8atiosterihen n'OnSari ontenti 8akanontiiakon tsi ionontenion tsi-niiore iaon8e tsinon8e enskat tkanataien ne Juda.

40 Nok Sakari raononskon iaonta8eiate, nok 8atio-non8eraton n'Arisa8e.

41 Ak8a neok saho8ennaronke n'Arisa8e tsi 8atio-non8eraton n'OnSari, tontaharathenionko ne raksaha kaiatakon, nok n'Arisa8e 8akaiatihne ne Rotkon Roiatatokenti rahonikonriiotsera.

42 Nok 8atiohenrete, nok 8akenron: Sonhaa iesaia-tateriston tsiniiakon ne tsiakothon8isen, nok Kaiata-teriston ne ioteiarontie tsiatakon.

43 Etho oni kenh niiore tsi onkateras8iioste tsi tonkatkensere ne Rakianer ronistenha?

44 Aseken, ak8a neok sakou8ennaronke 8ateske-non8eron, ok naha ne raksaha atonnharak tahahorianeron kiatakon.

45 Iotaskasts ne tia8etakon: Aseken tsinikon kon8arori ne Roianerne tioientakon ak8ekon etho nenhia8enseron.

46 Ethone onen n'OnSari 8akenron: Rosennaïen ne Ra8enniio nakenikonra;

47 Nok raonhake ok 8akatonnhahore tsinonkati ne Niio neh oni sakeskontakohe.

48 Neh tsini hakkonnienston atatkenronniatsera-kon; nese 8aonni enhiontonheke tsinen8e: enhion-tonheke iotsennonni.

49 Ne tsini hakiatanoronston ne Rosastensero8a-nen, nok Rosennatokentiko8a.

50 Nok ne Raotanitenrasera en8atatie tsi nen8e enhie8atsiratatie ne ron8atsanise.

51 8ene raonniaton ne rahosastensera: Ak8ekon rori8arision tsini hontennikonraientonsk8e ne rati-naies.

52 Sesakostsk8arak8en ne ratisenno8anens, nok neh sakosenno8anaton n'iontatkenronnis.

53 Sakotatenni ne iontonkariaksk8e; kentente-tserakon sesaketorion ne iakotsoko8a-kenhne.

54 Sahoiatanonstate Israer raonnhatsera, naonsare-iarane rahotanitenrat.

55 Tsikiniioh tsi sakorharaststenni nonk8anisera, neh tohiken Abraham nok oni tsinonkati ne sako-ienhokonha tsinen8e.

56 Thoha asen ni8ennitake iohnariskonhon nok onen tontontenti.

57 Kkhare onen iakahe8e naio8iraiantane n'Arisa-8e, roskenraketa 8arennakerate.

58 Ak8ekon ok ne tehonnonsanekhaon oni ne ron-tatenonk8e kon8atonnharanihak8e tsini hentenron ne Ra8enniio.

59 Nok nonen siiakahe8e nahon8a8arak8etare ne raksaa, Sakari ron8anatonk8anene tsiki nihosennoten ne roniha.

60 Nok tanon takenron ne ronistenha, Iahten : San enhon8aiastsheke.

61 Tontahonniron : iah onka eh teiosennoten tsinis 8atsira.

62 Ethone 8ahon8ari8anontonse ne roniha, asako-tokaten nahoten enhon8anatonk8e.

63 Nok ne Sakari Oststenra 8ahari8anonton, eh 8ahaiaton; San enhon8aiastsheke ak8ekon ok Saha-kohnerak8enhaton.

64 Ethone onen sontnerensi ne ra8ennason, nok 8a-
thonon8eronnion ne Niio.

65 Taiontonnekhon ne tehonnonsanekhanion, nok
8ate8ateri8areni tsi ionontenion ak8a 8ation8entsia-
8erho tsinikanakerasera ne Jude.

66 Tsiniiakon ionronkas, iontonhak8e naka8erien-
takon : Oh onte ak8a niiatenhia8enne tohiken raksaa ?
Nok nik8ekonhatiene ne Niio rahosaststensera.

67 Onen ne Sakari, roniha 8ahaiatine ne Rotkon
Roiatatokenti rahonikonriiotserat, iahari8aken, 8a-
henron :

68 Tahon8anon8eraton ne Roianer Israerronon
Rao-Niio, ne tsi sasaka8eiarane nok sasakohnerensi ne
raotiok8a.

69 Oni tsi 8asontion enskat ne rosastensero8anen
nasakoiatakennha Ta8it ra8atsirakon 8ahaiakenne.

70 Tsi ki niiot tsi ronatat ne Rotitokensehak8e, ne
tiotkon tahatinakeratie.

71 Tsi ensesonk8anerensi tsi ionkhinaskonni ne
ionkhis8ens.

72 Ne 8ene aonton ne raotanitenrasera nonk8ani-
serake nok aiakeiarastak8ake tsini hori8atokenti.

73 Eh niiot tsi rori8anirati etsite8anikenha Abra-
ham.

74 Tsi, ensesonk8anerensi tsi ionkhinask8aien ne
ionkhikenrenseronnis, nok ensesontion ne Skennen
tatsite8asennaaien.

75 Raori8atokentitserakon raoteri8ak8arisiontsera-
kon oni tsini tionnhes.

76 Nok nise seksaa, Niio ro8ennenha8e enhiesana-
tonk8ake, aseken hentsenteste ne Roianer nok hen-
tsiahahaseronnien.

77 Naserionnien ne raotiok8a tsinaieiere ne karon-
hiake aiontsennonni tsi aonsaiakoterake8ase nakori-
8aneraaksera.

78 Ak8a rahotanitenraserakon ne Sonk8a-Niio, eh
oni takaientak8e tsi 8asonk8atkense ne Eneken tka-
rak8inekensta.

79 Aontonsseke taonsaiakos8athene nasatakoni kari8aneraakserakon iakonnhetie nok eh nonk8ati aonsasonk8asarine tsinonkati ne Skennen.

80 Nok ne raksaa roteiarontie, oni ronikonro8anhaonhatie; nok karhakon ranakerek8e tsiniiore iaontenniserihe8e Onk8ene ahrete.

Tekeni-aton Teioteri8asonterak8en Nori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti. Luc.

1 EH NON8E si8enniseratenion Sahariho8anate ne Cesar-August n'ak8ekon nonk8eokon aiontatsennaren.

2 Nok nonen siiakahe8e neh naia8enne, Cyrenius rakora kenhne ne Syri non8e.

3 Ak8ekon kati tsiontatsennaranesk8e tsinon8e Tiakotonnishen.

4 Tahatenti kati oni neneh ne Sose tsi tkanataien ne Nazareth Galilene, tsi tkanataien ne Bethlehem niahare, neh tsi ethonon8e thonatonnisentak8e ne Ta8it ra8atsiratie.

5 Nenskatne aon8atisennaren n'On8ari, neseke kari8isonhonne enhotiniake, onen oni oia nikaia-toten.

6 Tsinikari8es etho ienes onen iakahe8e naio8ira-ientane.

7 Sarennakerate ne roienha neh oni ne tako8anen, oniataraasonha 8atto8a8enhekte nok tsi kontek8aientak8a ne katsenen 8ahoiationnite, aseken iah tehoti-naktatsenrion tsi ios8enkarentonnion.

8 Iah ihnon tehken eh non8e, katsenen sakohnas-terista astste ronnon8estsk8e nok asontak8ekon sakotinonnaties ne raotitsenenhokon.

9 Ok taontierentsi kenh 8ahoketote Raronhiakeronon, ak8a oni 8athoti8annhake ne Niio raos8athe-tsera, nok 8athonatonharenron.

10 Nok tanon ne Raronhiakeronon, 8asaka8en-

hase: Tosa se8ateronn: Aseken non8a neh k8aroriane ne ko8anen aese8atonnharen, ok neh sakat tsinonkati nonk8etak8ekon.

11 Ne tsi on8a kenh 8enniserate, Ta8it raonatakon etsise8ennakerati ne Sesakoskontakohe ne oni ne Keristos, Roianer.

12 Nok kenh kaien 8atenientenstak8en, neh oni entsise8aienierestak8e: nonen entsise8aiatatsenri neraksaa oniataaraasonha teha8a8enhekston, nok Katsenen tsi kontekk8atahasta raiationni.

13 Nok ok eh iakaniionten rotitiok8atsanit ratironhiakeronon Karonhiake tahatiientak8e tehon8anon8eronnnions ne Niio, ronton:

14 Ahon8asennaien ne Niio Karonhiake! Skennen Kenhak non8entsiake! niakonikonriio nonk8e.

15 Nok nonen Karonhiake siionsahonne ne Ratironhiakeronon, Sahonniron ne katsenen sakonasterista: Enhnioh Bethlehem niioe niiehet8e, te8atkensera tsini tia8enhon tsioni nahoten 8asonk8atokaten ne Ra8ennio.

16 Kasterihenke kati eh Sahonnete, nok iasakotiatatsenri n'On8ari tanon ne Sose nok oni ne raksaa tsi kontekk8atahasta raiationni.

17 Nok nonen Sahon8aken, neh sahatitharak8e tsiniiot tsi ton8atirori ne raksaa raiatatake.

18 Tsiniiaakon Sahonronke, Sahakonerak8enhaton tsi nahoten ronton nekatsenen sakonaststerista.

19 Nok n'On8ari ak8a neneh neok ne iote8eientontie aonikonrakon oni se8atateiarak8ennihak8e.

20 Nok sahontenti ne katsenen sakonaststerista, ron8anentons oni tehon8anon8eronnnionne ne Niio: tsi eh naha8enne tsi Sahonronke tsi oni 8aontkatto tsiniiot tsi ron8atirori.

21 Nok nonen siiakahe8e ne satekon nonta, onen senhon8a8arak8etare ne raksaa, ethone Iesos Sahon8anatonk8e, neneh Raronhiakeronon thosenna8i areko sihaiatat ronistenha kaiatakon.

22 Nok nonen siiakahe8e naonsonta8eiate n'Onon-

satokentike n'On8ari nakanane tsini hoianerenserison ne Moïs, Jerusalem niahon8aiatenha8e rahohenton ne Roianer.

23 Tsini kaianerenseroten ne Roianer raoianerensera : nente8atierente roskenrakete eniako8iraientane Ak8a Ra8enniio enho8enniioste.

24 Neh ens oni nahenane tsini kaiatonk8e ne Roianer raoianerenserakon ; Sakon8anatka8e ens tsioianat Orite, ok ne ens neh no8ira.

25 Saiatat ne ronk8e Jerusalem ranakerek8e, Simeon ron8aiastsk8e, neh kehiken nethori8aieri oni rosen naiens ne Niio ; rorharek8e oni neneh nahoken n'akonikonriiotsera n'Israerroronon ; ak8a oni nik8e-konhatiene ne Ronikonratokenti.

26 Nok rotokatennihne ne Rotkon Roiatatokenti, tsi iah tarenheie ohenton nahoken ne Keristos, Roianer.

27 Ak8a kati taiotokentane onen are Ononsatoken-tike Sarete, onen etho ron8aiatenha8i ne Raksaa Iesos nanihnane tsini kaianerenseroten ne raonha raiaata-take.

28 Sahokitarro, Sathonon8eronnion ne Niio, nok Sahenron :

29 Onen non8a Se8enniio ! Skennen tenkiheie tsini-skerharaststenni.

30 Aseken ontkatto ne kkarake ne Etsienha sese-tenratane.

31 Neh oni enskat ne Sak8atak8en akohenton ako-tiok8ak8ekon nonk8eokon.

32 Ne taiakos8athetak8e nonk8eokon, nok Akonen-tonsera akenhake ne sentiok8a Israerroron.

33 Nok ne Sose oni ne ronistenha rotinerakohon tsiniiontonhak8e ne raksaa raiaataake.

34 Nok ne Simeon 8asakoiatateriste, nok Sarenhase n'On8ari, ronistenha : Kehiken raksaa, kentioko-8anen nenhiontkaronniate, kentioko8anen oni nen-hionsennonniate n'Israerroronon, nok oni tenhionten-nikonratihatanionk8e nonk8eokon.

35 Nok ienkahe8e neh nenhia8enne tsiniiot n'assa-reko8a taeseriasa8eheste, nonen enhiontennikonrotationko ne ionk8etaksens.

36 Anen oni iotokense etho kanakerek8e, Phanuel sakoienha, Aser ra8atsiratatie, onen siiokstenha, tsia-tak niioserake teniiasene ne ioniakonhonne.

37 Onen neh nahoten satekon niioserasen nok kakeri tsinahe siiotereons; Ononsatokentike titkanakerek8e, a8entakon aterennaientatserakon oni tsi rosen-naiens ne Niio.

38 Eh oni neneh on8e, Sathonon8eronnion oni neneh ne Ra8ennii, nok 8ahakororianion ne raonha rahori8ake tsiniiakon ne iakorharek8e aonsaiontnerensi ne Jerusalem ronon.

39 Nok nonen saniri8aierite tsini hoianerenseron ne Roianer, Galilene niionsane tsi thonatenataien, ne Nazareth.

40 Nok ne raksaa roteiarontie, ronikonro8annhaonhatie oni, raiati nattokhatsera; nik8ekonhatie oni ne Niio raotanitenron.

41 Niateioserake, tsini Shatonnhethe, Jerusalem iesnethak8e ne ron8aienha.

42 Nok onen tekeni ia8enre satehaoseriiaakon, onen are ne roniha oni ne ronistenha Jerusalem 8anete tsini hotirennhaonne nonen 8entanoronsere.

43 Nok nonen sahententane, saiatenti, ok eh iehenteron ne Iesos Jerusalemke, iah othenon tehonattoken ne ron8aienha.

44 8anere nenehe ethokinaha 8ahaiataratie tsi saiontonk8etakatatie; se8ennisera niiore niiahane ron8aiatisakonhatie tsinon nisakotinonk8e oni ne tehontatienteris.

45 Nok iah kaneka tehon8aiatatsenrion, saiakehte kati Jerusalem niionsane sahon8aiatisakha.

46 Asen nonta onakenke niionsahon8aiatatsenri ononsatokentike, rahotinenrihen ne ratiianerense-ronni sakotaonsate nok tetessakori8anontonnis.

47 Nok tsini iakon niakothontek8e, iakonerak8as-k8e tsini hattokha, oni tsi tetessako8enna8erons.

48 Nok 8ahotinerako nonen sonsaon8aken, nok ne ronistenha 8akenron; oh niotieren kien tsi eh nasie-re? Kenh nii ionkeninikonraksenseres keniiatisakon-haties.

49 Tontasako8enna8eron, 8ahenron: oh nehne nahoten takeniiatisakta? iah kenh nah tetsiaterientare tsi teioton8entsiohon nakaststeriste ne Rakeniha rahori8asonha?

50 Nok ki iah tehotinikonraientaon tsinahoten 8ahenton tsiniiot tsi tahatati.

51 Onen kati sahonne, Nazareth ionsahonne8e; Sako8ennarak8ak8e. Kenh kaien ne ronistenha ak8e-kon taiote8eientontie a8erientakon tsinikon tsi oni nika8ennotens 8aronkas.

52 Nok ne Iesos attokhatserakon tsi roteiarontie, nok ateri8ak8arisiontserakon rahohenton ne Niio oni nonk8eokon.

— — —

Asenhaton teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoia-ton Roiatatokenti. Luc.

1 8ISK-ATON ia8enre niioserake sihonontiiko8a ne Tiber Cesar, ethone ne Konsk8irat sihakoraserak8e-niio ne Judé, nok ne Herod Galile, nok ne rokenha Philip Iture tanon Trakonit, nok ne Lysanias Abilene neneh non8e nihoteriontak8e.

2 Ann tanon Caiphe nitsihenstatsi ko8a ihken, onen ne San Sakari roienha tahatasa8en 8asako8en-naronkaten ne Niio rao8enna.

3 Ak8ekon nontarete naktatiesonha ne Jourdan, sakoretsiaronne, aonsaiontatre8ate nok aonsaionkia-toke8e ne kari8aneren.

4 Tsikj niiot tsi kaiaton raoiatonserakon ne Roto-kensehak8e Esaï, raton: kenh niha8ennoten ne kar hakon ra8ennotaties: Se8ahahaseronni ne Roianer rahohaha, Se8ahahak8arisi tsi rothate,

5 Ak8ekon enskapanon tsi ionrak8anion, Ak8ekon enkarision tsi ionontenion oni tsi ionniaronnion, nok enskatak8arision ne iotk8aton, nok enskatak8arision tsinon8e nenhiohahakarenrenionke.

6 Nok ak8ekon nonk8e enbon8aken ne Niio raoia-takennhatsera.

7 Saka8ennihak8e tsiniiakon ron8aiatorensk8e na-
iontenek8aheste: onka ietsirori nahese8atek8ase ne
Niio raonakk8ensera.

8 Teiotitokentonhak kati natatre8atatsera tsi sase-
8atatre8at, nok tosa sase8erhek ahese8atonheke, oni
ne se8erientakon: Abraham sak8aniha: aseken 8ak8a-
rori tsi iah othenon tahonoronse ne Niio, kehiken
kanenhiakeron aontasakoiatineken8e n' Abraham sako-
inhokonha akenhake.

9 Onen ak8ekon niiekon8atiri8enton tsi tioteronton,
tsinikarontake ne iah te8aianiiontha enkaiakon nok
otsirake en8ation.

10 Ethone oni ak8ekon ok nonk8eokon 8ahon8ari-
8anontonse ionton: oh nenhiak8aiere?

11 Tontasako8enna8eron, nok 8ahenron: onkakiok
tekeni tehotiata8itseraien enskat ki sakaon ne iah
teiakoien; nok oni ne rotennatseraien eh oni neneh
nihaier.

12 Ak8ekon oni ne ratikarotations ron8aiatoren-
sk8e nok ron8ari8anontonnihak8e, ronton: Se8en-
niio! oh nenhiak8aiere?

13 Tontahenron: Tosa ihsinon nase8ari8anonton
tsiniiot tsi oni nikon ietsiri8a8i.

14 Ok oni ne Sotar ron8ari8anontonnihak8e oni
neneh, ronton: Oh nii nenhiak8aiere? Tontahenron,
tosa ok tontaietsiianontons, aietsinikonrhaten oni
onkakiok akenhake; ok tase8ennikonriakonhak tsini
se8atkariakse.

15 Nok tsi onen siiakorharenion nonk8eokon, ienr-
hak8e kati neh onte kehiken ne Keristos.

16. Tahenron ne San; neok se nii na8enke k8ane-
k8ahesta, tibiaiatate ohnaken tare nehe senha rok8e-

niatsero8anen, ak8ekon iah te8akerionte neok oni nahiiennikatsenanerensi, neh Onikonratokenti nok Otsire hentsise8anek8ahestak8e.

17 Raha8e ne raoshe8ata, nok enhatatase8ase, nok raononsoharake ienhate8eienton ne raonatsia; nok ne ka8ahe otsirake iah te8as8as ienhoti.

18 Eso tsi nithaierathak8e tsi sakoretsiaronsk8e, oni tsi sakotatisk8e nonk8eokon.

19 Herodias Sakarionni tsi 8ahotteten ne San ne Rakora Herod ok neneh iatatekenha Philip rone rotnnhikon.

20 Sekon ionsarohestste ne raonnhistsera onen ak8a 8ahatennhane 8ahon8annhoton ne San.

21 Nok tsi iontenek8ahesta nonk8eokon, etho oni neneh 8ahatenek8aheste ne Iesos; nok tsinikari8es roterennaen, tontonteronhiakhasi.

22 Nok Rotkon Roiatatokenti tahastsnente, 8ahotienhase, orite kenraken rotiatontak8enhatie; etho oni taka8enninekenne 8akenron: Ise konhienha konnonronk8a-ko8a; ise oni issa8e ne katon8esk8ata.

23 Onen neh nahoten n'asen sihahoserasenhatie ne Iesos, nok ak8ekon ok n'onk8eokon ienrhak8e Sose roienha, nok ne Sose Heli neneh Roniha.

24 Mattat roienha, Levi roienha, Melchi roienha, Janna roienha, Sose roienha.

25 Mattathie roienha, Amos roienha, Nahum roienha, Esli roienha, Naggé roienha.

26 Maath roienha, Mattathie roienha, Semei roienha, Sose roienha, Juda roienha.

27 Johanna roienha, Rhesa roienha, Zorobabel roienha, Salathiel roienha, Nere roienha.

28 Melchi roienha, Addi roienha, Cosam roienha, Elmodam roienha, Er roienha.

29 Jose roienha, Eliezer roienha, Jorim roienha, Matthai roienha, Levi roienha.

30 Simeon roienha, Juda roienha, Joseph roienha, Jonan roienha, Eliakim roienha.

31 Melea roienha, Maïnan roienha, Mattatha roienha, Nathan roienha, David roienha.

32 Jesse roienha, Obed roienha, Booz roienha, Salmon roienha, Naasson roienha.

33 Aminadab roienha, Aram roienha, Esrom roienha, Phares roienha, Juda roienha.

34 Jacob roienha, Issaak roienha, Abraham roienha, Thara roienha, Nakor roienha.

35 Saruk roienha, Rhagail roienha, Phalek roienha, Heber roienha, Sala roienha.

36 Cainan roienha, Arphaxad roienha, Sem roienha, Noe roienha, Lamech roienha.

37 Mathusala roienha, Enok roienha, Jared roienha, Mahalaliel roienha, Cainan roienha.

38 Enos roienha, Seth roienha, Adam roienha, Niio roienha.

Kaieri-aton teioteri8asonteraki8en n'Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti. Luc.

1 ONEN non8a Iesos raiatihatie ne Rotkon Roiatatokenti, Jourdan niionsare, nok ne kanikonra aok8eniat Sahotori tsinonkati ne karhakon.

2 Kaieri ni8asontasen nikari8es Satenientenseronnes notkonseraksen nahonikonrotako, eh oni nahe iah othenon tehokon, nok nonen sontenniserohiestste Saha-tonkariake.

3 Nensok Sakenron notkon: Nehne Niio Iaienha akenhake tsiron kanatarok Saton kehiken kanenhiakeron.

4 Tontaha8enna8eron ne Iesos, nok Sakenron: kaia-ton tsi iah kanatarok ok taronnhek8en ne ronk8e, henronnhék8en oni ne Niio Rao8enna.

5 Ethone notkon tsinon8e tiononto8anen niahoiaten8e, etho oni non8e ken ok nontakari8estste on8entsiak8ekon Sahonatonhase.

6 Nok Sakenron: Ak8ekon enkonhion kehiken tsiniotieren; aseken Ii ionka8i Ii kati enkanonton onkaensekheion.

7 Ka8enniioki asathontate taskatontsothase, nok sa8enk en8aton.

8 Tontahenron ne Iesos: Ehren iset Satkonse-raksen! Aseken kaiaton ne 8aton: saiatat ok ne Niio Ra8enniiio hentse8enniióstake, nok raonhaa hentsenia-hesenhake.

9 Jerusalem sekon niionsahoiatenha8e, Kanonsa-kenhiate n'Ononsatokentiko8a eh 8ahostsk8aren, nok 8akenron: Nehne Niio Iaienha akenhake ehtake iasatiatent.

10 Kaiatonse 8ahi tsi entesakotori ne Raoronhia-keronon okon naiesaiatanonstate.

11 Nok ratisononke entsistsk8aratie tosa aesasita-k8arase nonenhiake.

12 Tontahenron ne Iesos: Sekon are nench kaia-ton: tsi iah tatsenikonrotako ne Iaianer oni Ianiiio.

13 Nonen siiathastsahate notkon, tontahatonneke 8atoken tsiniiore.

14 Ethone Rotkon Ronikonratokenti 8ahonikon-rata ne Iesos ne Galile niaonsare; nok 8ahasenno-8annha neh non8e ni8aton8entsiate.

15 Aseken sakotatisk8e tsi ronterennaientak8a-nionk8a, ak8ekon ok oni tehon8arensaronsk8e.

16 Kkare onen iahara8e Nazareth, tsinon8e thoteia-ron, nok tsi 8aha8entatokentane iahata8eiate Onon-satokentike, tsiki nihorennhaonne; 8athatane naha-8ennanoton.

17 Esaï Rotokense raoiatonsera tahonhion, nok eh non8e nathakhasi tsinon8e nikaiaton ne 8aton:

18 Iakenik8ekon ne Ra8enniiio rahonikonra, aseken rakiatanoronston; neh ahori8a thakatorion n'akheri-onnien ne iakotent, nok aonsakhetsiente niaka8eria-sanon8aks.

19 Nakherori tsi tsiontnerensionhe ne ienask8a, tsiekensere ne teieron8ekon, aonsaiontate8enniiione ne iontatkenren seronni, akeriho8anate tsi onen ihio ne Ra8enniiio ra8ennisera.

20 Tonsahaiatonsérakha, ionsahaon ne ratsihensta-

tsi nok sahatien ; Ak8ekon ok rahonha tehon8akanero netho ietaraien.

21 Ethone onen tahatasa8en 8asaka8enhase : On8a kenh 8enniserate onen 8akahnane tsini8aton ne kenh kaiatonserat : Ak8a non8a ise hetsise8athonte tsi rothare.

22 Ak8ekon ok oni ron8ari8a8asehak8e, nok iako-hnerak8ask8e tsini ka8enniios ne tha8enninekens ; nok iontonhak8e : iah kenh naha neh teken ne Sose roienha ?

23 Nok tontahenron : iah teiotenno8ent tsi ensk8enhase : Satatsiensts, ise niare satatetsient, eh oni natsier tsinon8e nisenakere tsinahotenson ionk8ari8aronken nahesaieren ne Kapernaiimke.

24 Sekon are tontahenron : ori8iio tsi k8arori, tsi rahonakeraserakon ok iah tateharensaron oni ron8ari8akenronni ne Rotokense.

25 Tsiki niitonne ne Elie On8entsiake shires, ionentioko8anenne ne ionatereonskonne nethonon8e si8enniseratenion n'Israerrononke ; nasen niioserake siiatese8a8ennen sonteronhiak8eke ; nese8aonni 8aontonkariakon on8entsiak8ekon.

26 Nok sane iah oni nenskat teshakoiatakennhase-ron ne Elie, neok ne Sidonienronon iotereons Sarepta non8e nikanakerek8e.

27 Ronentioko8anenne oni ne rotiststa8is, Elise rotokense On8entsiake shires, iah ki sane enskatha tesesakotsienton, neok enskah ne Naamen Sirienronon.

28 Ak8ekon ok oia nontahonatierase tsinihati rati-teron tsinika8ennoten 8aonronke.

29 Nese 8aonni ak8ekon ok tontahatitane Sahon-8aiatineken8e ne raotinatakon, nok eh non8e niiahon-8aiatenha8e tsinon8e ieiotenontiakon Kanataкта, ronnerhak8e ok eh niienshak8aiatente.

30 Tehatiiatokenson tanon tonsahatohestste nok sahatenti.

31 Kapernaiimke niionsare Galilene Tkanataien, nok etho sesakotatisk8e naSentatokentike.

32 Nok iakohnerak8ask8e tsini horihoten : Aseken ne rao8enna ikene ne Kak8eniat.

33 Saiatat raiatarak8e tsi iakotkennison, n'otkon rotiennine, tontaiasentsi 8athohenrete tsi niha8enna.

34 8ahenron : Ah ! Sateionk8asastenseraien kenh naha ise Iesos Nazaretronon ? Neh kenh taseniente nask8atonte ? 8akaterientare tsi ise ne Niiio Iaienha Saiatatokentiko8a.

35 Nok ne Iesos 8ahatteten 8ahenron : tastotek, nok tontatsiakenn ne raonhake, Nok notkonseraksen ak8a niare kanenhrihen eh 8ahoiatonti, iah ki neneh sane tehokare8aton, nok tontakaiakenne.

36 Ak8ekon ok 8ahakohnerak8enhaton ; nok ion-tonnionsk8e : oh naka8ennoten kehiken, eh niiore tsi iotik8enies oni ioti8enniiio nonatkonson, nok skontiia-kens ?

37 Nese 8aonni 8ahasenno8annha tsini ienakerasera neh non8e.

38 Nok nonen satontahaiakenne ne Iesos tsi ionterrennaintak8a, Simon rahononskon ionsahata8eiate, ethone iotonk8arhosk8e ne Simon ron8ennhonsa, 8ahonterrennaien kati niare.

39 Nok iahtastsakete tsi tkaiationni, 8ahatteten ne kannratarinon, nok oksaok sakentonk8anoste ; oksaok oni sontkestske, nok saioioten.

40 Nok nonen siiate8atsothosere eh iontatiathesk8e tsiniiakon ne niatekannrake iakonon8aktanithak8e ; neok ne skastson iatesakonisonsaerhase nok saicie8entane.

41 Tohka oni nonsasakoiatineken8e nonatkonseraksen, ak8a ens neok ne kontonne : Ise ne Keristos Niiio Iaienha ; sakonnhesehak8e tanon nakontrori tsi raonha ne Keristos.

42 Ak8a neok 8ahorhenne sahatenti, ehnon8e niiahare tsinon8e iah onka tetiens ; nok nonk8eokon ron8aiatisaksk8e, nonen siiaon8aiatatsenri 8aon8aneken ne tosa oksaok ahatohestste.

43 Tontasako8enna8eron 8ahenron : iatekakonte

se oni nehne tsi Sakateri8aienni n'akherionnien nakteson tienakerenion tsiniiorihoten ne Niio raonakera-sera; aseken neh tionkatoriaton.

44 Nok tsiionterennahientak8anionk8a ne Galile non8e nisakotatisk8e.

*8isk-aton nateioteri8asonterak8en Nori8atokenti tsini
hoiaton Roiatatokenti Luc.*

1 ONEN are kentioko8anen 8ahon8aiatoreenne ionta-
onsatathe ne Niio rao8enna, Genesareth kaniatarak-
tatie shire.

2 Iahatkatho tekaon8ake atsiakta tkaon8aien, ehti-
ioke ronnesk8e, shonharoharesk8e ne raotihon8eia,
Simon kati rahoon8akon iahatita.

3 Nok 8ahenron: ostonha isiniiore sathonhionta-
k8at, eh tahatien nok 8asakotati nonk8eokon.

4 Nok nonen saharihokten, 8aha8enhase ne Simon :
Kaniatarhen niiahase, nok saharonti sataharo.

5 Tontahenron ne Simon : asontak8ekon ionk8aio-
te iah othenon teiak8askok8en ; nok ki sane tsi ise
tasatati sekonki ense8akaharonti.

6 Eh kati nahaiere, nok tsiniia8eto8anen 8ahoti-
na8i ak8a skanorons tahonatahariakse.

7 Iasakotinonke ne rontenro nahon8atiiena8ase
ihsi nehne niiore tatihon8aientak8e. Eh 8ahonne8e,
tetsiaron 8ahonthon8ike sekon skanorons ahonatneki-
tahase.

8 Tsiniiot tsi 8ahatkatho ne Simon Tier, 8athoton-
tsothase Iesos, raton : Se8enniiio! Ehren asete ne kia-
takta : aseken 8akeri8aneraakskon.

9 Aseken eso tsi tahatonneke, oni nerontenro, tsi-
naha8enne tsi 8ahontaharoko ; ak8a ok sathotiiata8en
ne Sak nok oni ne San Zebedé sakoienhokonha nehne
Simon rontenhrotiesk8e.

10 Ethone ne Iesos 8aha8enhase ne Simon : Tosa

sateronn ; ihsi enkaha8ite onk8e iakonnhe oni enseshe iarioka8inesheke.

11 Nok nonen siionsahonrarho, ak8ekon ok eh taontsiak8arisi nok 8ahon8asere.

12 Enskat kati tsinikari8es etho non8e natehoststekafenhaties tsi kanataienton, eh 8athonterane rosts-ta8is, tsi 8ahoken ne Iesos, ehtake 8ahatiatonti nok 8ahoneken, raton : Saianer ! ok tasanonton nasere aonsakie8entane.

13 Oksaok ne Iesos iathonisnonsaerhase, 8ahenron : neh ikere aonsasie8entane ; nok oksaok sahaie8entane.

14 Nok 8ahotia8enratse nonkakiok asakorori. 8as, tanisa 8ahenron, nok shenatonhas ratitsihenstatsi, nok satkaf tsi sasie8entane tsini hori8atatton ne Mois, neneh 8ene ahononnien ;

15 Nok tanon tsi isinison 8ahosenno8annhaonhatie, ok kikeh nontaiotioko8annhaonhatie nahon8ataonsatate nok notiake aonsasakotsiente tsi iakonon8aktani.

16 Nok tanon karhakon iehatasetak8e, nok rote-rennaientak8e.

17 Khare kati are onen tsi sakotatis, raiataktatie ratistsk8aronniontie ne Pharisien, ratiianerenseronni nehne Galile, Jude, nok oni Jerusalem nithonenonseron etho ronatahonsate, nok oni ne Niio rahosastensera etho ontotasi naonsaionton ne iakohnon8aktani.

18 Etho 8ahonne8e tehon8ask8en8a8i roiatakenheion, ronesakonhaties kahnnon8e iahonta8ehiatak8e, nok rahohenton iahon8anaktaien.

19 8ahotiioha kati kahnnon8e iahon8aiatiniontak8en, sotsi kentioko8anen, kanonsake kati iahatirathen, eh oni nonkati tahonsentak8e tsi raiationni ne roiatakenheion akohenton nonk8eokon tsi renteron ne Iesos.

20 8ahatkatto tsinithonetak8en, 8aha8enhase ne roiatakenheion : Sonk8e, Sonterake8e ne sari8aneraaksera.

21 Oksaok are ne ratiiatons oni ne Pharisian 8ahonniron ne rahonerientakon : Ori8iio kehiken

ronk8e tsi rate8ennaiesatha, onka nakoren eniek8eni entsierake8e ne kari8aneren neok ne Niio?

22 Nok tanon ne Iesos Sakonikonraienteritsion, Sasaka8enhase, Sahenron : ohniotieren tsi eh nikani-konroten se8anontonnions?

23 Kah nikaien senha 8atiesen : ok nene aiahiron : sonterake8e ne sari8aneraaksera : ok neh naiahiron satkestske nok satenti?

24 Neh ki ok oni naese8aterientarake tsi rok8enia-tseraien nonk8e Roienha on8entsiake aonsashakora-ke8ase ne kari8aneren ; Saha8enhase ne roiataken-heion : II Sakonrori, satkestske satketat nesanakta nok sasatenti tsi tisanonsote.

25 Ne nak8a oksaok, tehatikaneronnion tsi tontahatkestske neroiatakenheion Sahatrienonni ne raoh-nakta nok sahatenti tehonon8eronnionne ne Niio.

26 Ak8ekon ok taiontonnekhon, nok tehon8anon-8eronnionsk8ene Niio ; iontonhak8e : Ori8iio tsi on8a kenh 8enniseratenion 8ete8ari8aronke tsi nahoten ne iah non8enton tetiakori8aronken.

27 Nok nonen sonsahaiakenne, eh iahoken saiatat rakarotations Levi ron8aiasts, tsi iekarotasiatha renstsk8ahere, Saha8enhase, taknonteratie.

28 Ak8ekon ok eh iekaien, tontahatane nok 8ahononteratie.

29 8atenniotatsero8anen 8ahatennioten ne Levi raononskon, kentioko8anen ne ratikarotations ratiia-tare oni ne thiiete tsi 8athonstskaon.

30 Nok netho ratinakere ne ratiiatons oni ne Pharisian 8ahonerientaksen tsi nahaiere nekenh ronk8e, ronton : oh neh ne niotieren tsi tese8atonsts ne rati-karotations nok oni ne ionk8etaksens?

31 Nok tanon ne Iesos tontasako8enna8eron, Sahenron : iah othenon tatehon8aton8entsioni ratetsiensts ne skennen tiiakonnhe, neh 8ahi n'iakonon8aktani.

32 Iah tesekheiahaharatane tsinonkati kaianeren ne tionk8etaieri, oni niakoianere, neh tanon ne iako-ri8aneraakskon.

33 Sahonniron oni: oh nah niotieren ne Sa8atis raotiok8a tsi iotkate ronentontietha, ronterennaiens oni; eh oni neneh nihatiierha ne Pharisian raotitio-k8a; nok nise Sentiok8a tehonstskaons oni ratinekirha?

34 Tontasaka8enhase: En8aton katikenh naie-tsiionkariakte tsinihati sakohonkara8i ne roniakon, tsinikari8es ratik8ekon ne roniakon?

35 Nok ki tanon ien8atenniserihe8e ne ienhon8aia-tenha8e ne roniakon; ethone onen enhonentontiete.

36 Nok kenh natontahaieere tsi 8atesakori8aken-tonk8en: iah naha onka ase teienanentakta nonen iok8enniakaionhon; aseken nase enhionehare nakaion, oni tsi iah tetiatenro nase tanon nonen iokaionhon.

37 Ak8a sekon neh sakat tsi iah katsetakaionne teienekarha notsitsiase; aseken nonekase tenkatsetanekare, nok enkaneka8erontane nok oni ne katse enkaiesha.

38 Ok eken tanon non8a nonekase katsetasetsike ki enkarake; nok eh nente8e tetsiaron enkeninia-kenne.

39 Iah oni onka nonekakaion ahanekira, nok ok-saok aonsahari8anonton nonekase: aseken raton: neh kanekiio nonekakaion.

Iaiak-aton teioteri8asonterak8en nOri8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

1 ENSKAT are a8entatokentike kon8anatonk8a tekeniaton tiotierenton, onatsia kaienthon 8athatihe-tiiake, onen kati ne raotiok8a 8ahatiratoskare nok 8athonsaranie oni 8aonneke:

2 Onen are taontasa8en otiake ne Pharisian Sahon-niron: oh niotieren kehiken eh nise8aierha tsinaho-ten 8atia8enre neh naieiere na8entatokentike?

3 Tontasako8enna8eron ne Iesos, 8ahenron: Iah

kenh non8enton tесе8a8ennanote tsinihoieren ne Ta8it sahatonkariake, oni ne rontenrotiene.

4 Toh nahaiere tsi iahata8eiate ne Niiо raonon-sakon, nok tsi 8atrak8e ne kanataranoron, 8arake, tasakaon-oni ne rontenrotiene, saeto sane ratitsihen-statsi ok raona8enk nahonneke?

5 Nok sahenron: Raiatak8eniio kati oni nonk8e Roienha ak8ekon tsi Ia8entatokenton.

6 Tsi are oia saia8entatokentane, sahata8eiate tsi ionterennaientak8a nok 8asakotati, saiatat etho raia-tare rosnonsakenheion tsi ra8eientetakon.

7 Neok ne 8ahon8atennikonraren ne ratiiatons oni ne Pharisian katesiken enshotsiente kenh na8entato-kentike, neh naontahatiierate ahon8ari8arho.

8 Nok tanon ne raonha sakonikonraienteritsion: 8aha8enhase ne rosnonsakenheion, Satkestsکو, nok kanonsihen natestann: tahatkestsکو nok etho iatha-tane.

9 Ethone onen ne Iesos 8ahenron: Tsiori8at enk8a-ri8anontonse: 8atia8enre kenh naontaieri8aierite na8entatokentike, ok nes naonsaionteri8ate8ate? aiontatonnhetе nonk8e, ok nes naiontateriio?

10 Nok nonen ak8ekon sasakokahenhion; 8aha8enhase ne rosnonsakenheion: sanenstsak8arisi. Eh nahaiere; nok eh nonsahasnonsiione tsiniiot ne skati.

11 Nok tsi nahotisense 8ahonterientisakhon oh onte naon8aierase ne Iesos.

12 Eh oni non8e si8enniseratenion, onontoharake niiahare 8ahaterennaienna, ak8a oni ok iatharhente roterennaien.

13 Nok nonen saorhenne, iasakohnonke ne raotio-k8a, nok tekeni ia8enre nihati 8asakoiatarako, neh ne 8asakonatonk8e, Ratik8ekonhatie;

14 Kenh nihotisennotens: Simon, neh oni ne Tier ronatonk8en; tanon ne iatatekenha Andre; Sak tanon San; Philip tanon Barthelemi.

15 Satio tanon Aton8a; Sak Alphe roienha; Simon Zelotes ron8anatonk8ak8e;

16 Jude Sak rokenha; nok Sitas Iskariot nehne ronk8etaksensk8a.

17 Ethone onen tontahonnontastsnente nok tsi ionontaientaon iatonsahatane ron8anonteratie ne rao-tiok8a raotitiok8a, oni iotiok8atsanit niateionk8e-totenson, Jude-ronon, Jerusalem-ronon, oni ne kania-tarakta tiakotentionk8en Tyr-ronon oni Sidon-ronon ak8ekon neh ieniente nahon8a8ennaronke oni naon-saionton tsi iakohnon8aktanionni.

18 Ak8ekon oni notkonseraksen iakohnatiennine saieie8entaseron.

19 Ak8ekon ok oni iakoskennhenne ne nehok ne Iaiakohiatosere raotseronniatne, Aseken Tkaiaken-sk8e ne raotanitenrat neh tsiakotsientak8e.

20 Ethone ne Iesos 8asakotkatto ne raotiok8a, nok 8ahenron : Se8ataskat nise se8entent aseken se8a8enk ne Niio raonakerasera.

21 Se8ataskat ise non8a se8atonkariaks : Aseken hentsise8ahtane : Se8ataskat ise non8a tese8asenthos : Aseken hentsise8anikonriione.

22 Hense8ataskastston nonen henhietsis8enseron nonk8eokon, oni henhietsiiatineken8e ne raotitiok8a-kon, henhietsiienratonhase oni henhietsisennatonte anios ihken iakosennaksen onk8e Roienha rahori8ake.

23 Se8atonnnharonnion neh non8e ni8enniseratenion oni se8aton8essonion : Aseken ko8anen tense8ateri8a serak8ase Karonhiake; ehse oni nehne nisakotiiera-sehak8e ne Sakotinihokonkenha ne Rotitokenseak8e.

24 Se8ententasere tanon nise se8atsoko8a; aseken se8aketes ne se8anikonriiotsera.

25 Se8ententasere ise non8a se8ahton! Aseken entsise8atonkariake. Se8ententasere ise non8a se8aies-son! Aseken entsionsshenanion nok tense8asenthose-ron.

26 Se8ententasere ise ne tenhietsirensaronnion nonk8eokon! Ehse oni nehne nisakotiierasehak8e ne sakotiniokonkenha ne Rotitokensetseraksensk8e.

27 Ise tanon non8a kenh tak8athonte, 8ak8arori;

ietsinoronk ne iestsis8ens ; ietsiitakennha ne ietsiitak8as8ens.

28 Ietsiitaterist ne ietsiri8as8ens, nok ietsiiate-rennaienhas ne teietsiionnharikhons.

29 Nok nenhiaranonsaiake sahtsienhas ne skati ; nok onkakiok ahiaitiata8itserak8a tosa hetsennhes niahaha8e ne sathasteren.

30 Ak8ekon niasheion nahoten enbiesari8anon-tonse ; nok tosa saseri8anonton tsinahoten ieiakoha ne sa8enksonha.

31 Eh nasheieras nonk8eokon tsinitesenon8es naie-saierase.

32 Aseken nencok ashenoronk8ake ne Iesano-ronk8a, nahoten ensatonnrak8ate ? Aseken ne ionk8etaksen sakotinoronk8a oni neneh ne ron8atinoronk8a.

33 Oh oni nahoten asatonnrak8ate neneok asheia-tsennonniatenniheke ne iesatsennonniatennis ? Ehse oni nehne nihatiierha ne ionk8etaksen.

34 Oni, neneok ashenihasseke ne iesanihas nahoten asatonnrak8ate ? Aseken tehontatenihas oni ne neh ne ionk8etaksen, ak8aski ens ok sateia8enhonhatie.

35 Neh kati 8ahonni iestsinon8ehak ne ietsiken-ronnis, ietsinoronk, ietsihni oni, nok tosa othenon sase8arharek ; ko8anen tense8ateri8aserak8ase, nok ethone oni enhietsinatonk8ake Niio Henekentsi sako-ienhokonha ; aseken rotanitenron tsinonkati ne ionk8etaksen.

36 Se8atanitenraskonhak kati, tsiki nihotaniten-raskon ne Etsise8aniha.

37 Tosa teietsiiaoret nakoren : iah ki oni nise tataietsiiaorete, tosa ietsiri8ent nakoren iah ki oni nise taietsiri8ente ; Sheion, nok entsiehson.

38 Sheion, entsieson ; ak8a oni en8ateniententse-riiohake tsi entsiesatenienthase, en8atsioron, ak8a oni tenhiontairaton nok sekon en8ata8enratseke, aseken ok ki keh natentiesaierase tsi entiesatennietase tsinise nensheierase.

39 Sekon are oia tonsasakori8akentonk8en, 8ahen-

ron: ahonton kenh ne teharon8ekon oni teharon8ekon ahossarine? iah ontekenh tenitsiaron tianiiatenne tsi teiontiakon?

40 Iah 8ahi senha tehaiatanoron ne rate8eiensta tsiniiot ne rorionnienni; nok ki tanon ne rori8atoken ienra8e tsinithotte ne sakorionniennis.

41 Oh nah oni niotieren tsi neh satkattos ne tsiatatekenha rokarisen onaonskeri; tanon iah nise tesatokas ok iateionaharohare ne Sakarisen?

42 En8aton kenh natsienhase ne tsiatatekenha: kekenho, skoko tanon niare ne sakarisen, iah nise tesatokas ok iateionaharohare sakarisen? Akon8ara! neh tasatierent sasoko ne sakarisen, ethone ensanontonnion toh nasiere tsi aonsasoko ne tsiatatekenha rokarisen.

43 Ori8iio tsi karontaksen ne iah te8ahiio ne 8aianiiontta; oni karontio ne 8ahiio 8aianiiontta.

44 Aseken kaikhne entieienterestak8e tsini karon-toten: iah 8ahi ohiktake te8aianiiontta ne 8isonko8a, iah oni 8ahi tsiokaretiske tekanenharaniiontta.

45 Ra8eriane tatak8as kari8iios ne tronk8etaieri, tsiki niiot ne ronk8etaksen ne kiok ne kari8aksen tatak8as ne ra8eriane; aseken tsiniiot tsi ite8atna8eriane eh ki niiot tsi ie8atatis na8ennasa.

46 Oh nahoten ahori8ake tsi se8aton: Se8enniiio! Se8enniiio: iah se tesk8a8ennarak8a.

47 Enk8arori tsinahoten teshiatieren, ne rakeniahesen, tehake8ennakanere, oni rake8ennanoronk8a.

48 Neh teshiatieren tsiniiot ne ronk8e ratenonsonni, 8ahakenrok8ate tsiniioire tiostenrak8entare nok etho thahenstsk8aren; iah othenon takak8eni nothenon nakaiere nonekanos aseken iohniron tsi tkens-tsk8ahere.

49 Nok ne saiatat rake8ennaronken oni nehneh iah ki tehake8ennanoronston, ak8a neh teshiatieren, neh ok okenrake tontahorontonti tsi 8ahatenonsonni; aseken neh nente8atierente tenhiononko nonekanos enkanonsienenne; nok ten8ateuonhianite tsi nenhia8enne.

*Tsiatakaton teioteri8asonterak8en nOri8atokenti tsini.
hoiaton Roiatatokenti Luc.*

1 NONEN saharihokten ne Iesos tsi sakotatihak8e nonk8eokon, Kapernaïmke iahata8eiate.

2 Ethonon8e saiatat onen shirenheions nehne rasennon8anen raonnhatsera eso oni tsi ronoronk8ak8e.

3 Nok sahosenaronke Iesos ne rasennon8anen, iasakotori ne ronaterionte, ahon8anekennira ahathon-tatseke aontare nok ahonsahotsiente ne raonnhatsera nak8a ronoronk8a.

4 Iahonne8e nehne tsi itres ne Iesos, 8ahon8ennitentase, ronton ori8iio tsi tehotentson nahon8a8en-narak8e tsiniot tsi rari8anontons.

5 Aseken rontonhak8e sakohnoronk8a nontionk8e-ta, sonk8anonsisahani oni tsi ionterennaientak8a.

6 Oksaok kati ionsahonnete ne Iesos: Onen iah ihnon tehken sishonne tsinon8e nihononsote iasakotori ne rontenroson, 8athon8ateratana nok ahonni-ron: Saianer! tosa ihsinon8e natesatat8ishenheiat: aseken iah te8akerionte nasata8eiate nakenonskon.

7 Neh se8aonni iah te8akeron 8akerionte onteken nii akonhiatisakha; enskat ok tanon aontasatati nok enshaie8entane nakennhatsera.

8 Aseken nii neok ne konk8e, 8akaterionte, 8a-konk8etaien ne ronteriios; saiatat ens 8ahinnhane enkiron 8as, ehse 8are; tihaiatate: kasts, tare se; nok nakennhatsera; kenh natsier, ehse nenhaiere.

9 8ahonerako ne Iesos tsinika8ennoten 8aharonke; nok 8athatkarhateni kanenrakon nahatierate, nok 8ahenron: Ori8iio tsi k8arori, tsi iah kaneka te8akatkaton neh naontaiaka8etakon n'Israerrononke tsiniot ne kenh kaien.

10 Nonen sonsahonne8e ne iehon8anatorionne, shoie8entaonko8a ne rannhatsera ronon8aktanihak8e.

11 Nok tsi 8ahorhenne Iesos iahara8e tsi tkana-taien Naim Kon8aiasts; kentioko8anen nonk8esonha, otiake oni ne raotiok8a ron8anonteratie.

12 Onen thoha shiiahanatarane, eh 8athonterane ratirontotserenha8i 8ahon8aiatatahannhe, iotereons neok oni enskat io8iraientak8e ne kenh ranekenteronkenha, Kentioko8anen kati netho ienakere kon8aris-kontonhatie.

13 8ahonikonranon8ake ne Roianer tsiniiot tsi 8ahatkatto, 8arenhase : tosa tesasentho.

14 Nok akta niahare kenh oni niahaiere tsi karontotseraratie; nok 8athatitane neratirontotserenha8i, nok 8ahenron : Senekenteron II 8akonrori, Satkestske.

15 Tahatkestske nok 8ahatien rahorontotserakon, sahatati oni, nok ne Iesos 8aha8iron ne ronistenha.

16 Ak8ekon ok taiontonneke nok tehon8anon8eron-nionsk8e ne Niio; iontonhak8e : ori8iio tsi raiatanorongo8a nahoketote nonk8entiok8akon; nok 8asakotenne ne Niio ne raotiok8a.

17 Kanakeraserak8ekon ne Jude oni naktatiesonha ienakerenion ak8ekon 8aheri8aronkanion tsinaha8enne ne iori8anerak8at.

18 San ori8ak8ekon 8ahon8arori ne raotiok8a neh nikarihotens.

19 Nok ne San teniase 8asakoiatarako tsini hotio-k8a : nok iasakotori tsi itres ne Iesos, nahon8ari8anontonse, ahniron : ise ken ne tare, katen sekona oia enshak8arhareke ?

20 Iahane8e tsi itres ne Iesos, 8aniron : San sontiatorihatie tsi 8akeniiaatorenne, nakeniri8anontonse : ise ken ne tare katen sekona oia ensessak8arhareke ?

21 Ak8a are taiotokentane ethonon8e kentioko8anen sasakotsientanion niatekannrake iakohnon8ak-tanitha, sasakoiatineken8e Onatkonseraksen, nok otiake tonsasakokak8arisi ne teieron8ekonne.

22 Ethone ne Iesos tontasako8enna8eron, 8ahenron : 8asene satsiseniroriana ne San tsinahoten 8etsiatkatto tsi oni nahoten 8etsiaronke : tsiekens ne teieron8ekonne, tsiontenties ne iah tehiensk8e, tsieie8entas ne iakoststa8is, tsionronkas ne teionhontak8ekon

tsiontonnhests ne iaka8enheion, nok Kari8iio ionta-
taronkatennis ne iakotent.

23 Nok iakotaskat nonka iah tenhiakotateri8aien-
tatanni nii akeri8ake.

24 Nok nonen Sonsaiatenti ne San Sakonnhaonha-
tiene, ethone ne Iesos Sasakori8anontonse nonk8eo-
kon ne San raiaataake, 8ahenron : oh nahoten se8at-
kenseronnnonne ne Karhakon ? neh kenh tsi te8atk8ira-
karenrons tsi iahote ?

25 Oh kati nekenh nahoten se8atkenseronnnonne ?
Neh kenh ne rok8enniatsanit ? Rotinontiiossan 8ahi
rahotinonskon ieteron neh niiot tsi iontseronnis oni
naton8esentserakon iakonnhetie.

26 Oh kati nekenh nahoten ? Rotokense kenh ?
Nehe, ori8iio oni tsi K8arori tsi senha isihnon8e tsi-
nihaiatanoron tsiniiot ne Rotokense.

27 Nese 8ahi roton tsi 8aton tsi kaiaton : iahiiatori
ne rake8ennenha8e neh enhiahentete nok enhiaha-
haseronnien.

28 Aseken 8ak8arori tsiniiakon ne tsionathon8isen
iakohnate8eton iah tehaiatare enskat nahotokense-
heke ne senha ahaiatanoronke tsiniiot ne San ; Nok
sane n'ak8a kenh nitraha ne Rakeniha raonakerase-
rakon rotoheststenni ne San.

29 Tsiniiakon nonk8esonha oni ne ratikarotations,
ne San Sakonek8aheston 8athontenon8eraton tsinon-
kati ne Niio, neh tsi 8ahonronke neh nika8ennoten.

30 Kenh kaien ne Pharisian oni ne ratiianerense-
ronni sahontatk8ase ne Niio raotanitenrat ne tsi iah
tehonathontaton raonha asakonek8aheston.

31 Ethone ne Roianer 8ahenron : Onka onte taon-
hsakheierontaren ne kenh ka8atsirate ? oh oni naho-
ten tetsiontieren ?

32 Ak8a neh sesakotiieren ratiksaokonha tsi ion-
tkerontak8a ratistsk8aronnion, nok tehotihenretha
tehontatennis oni : Ionk8ahonra8aton nok iah tatese-
8anonniak8en ; Ioterennaststarat 8ak8aterennothase
nok iah tatese8asenthon.

33 Aseken ne San, iah tatehostskaonties ne kanatarok, iah oni tehonekirenhaties notsitsia; nok se8aton : Ronessonronontseraien.

34 Onk8e Roienha 8ara8e, tehostskaonties ronekirenhaties : nok se8aton : Neh kehiken ne sakho8ane oni tsionekaka8e, ratikarotasions oni onk8etaksenokonha rontenro.

35 Nok tanon nattokhatsera Sene iotonhon tsinonkati ne Sakoienhokonha.

36 Saiatat ne Pharisian 8ahohonkaron tahastska-honna rahononskon, eh kati 8arete nok iahata8eiate tsi rononsote ne Pharisian, nok atekk8aratserakta 8ahanistsk8aren.

37 Eh oni non8e kanatakon kanakerek8e Skaiatat tsiothon8isen nehne iah tetionk8etaienj, ak8a neok 8akari8aronke tsi neh netho Pharisian raononskon iatehostskaon ne Iesos, eh 8ahete katsetenha8i kanonhatie ne 8enhieniiio oni 8enhienakon.

38 Te8asenthosere, rashonne tontontonstsoten, nok neh naokaseri 8ahositoharete tanon aononk8is tetkarake8atha, nok ne's' en's' tontahahoka8e ne 8enhieniiio.

39 Sahatkato ne Pharisian rotenniote, 8ahenron ne ra8erientakon : toka non8a ahotokenseheke kehiken ori8iio ki tsi ahoterientarake, oh niionk8etoten nekenh tsiothon8isen roiatoseronk8as; nese 8ahi nonon8a ne iah teionttokha.

40 Nok ne Iesos tahatati 8ahenron : Simon, 8akeri8aien othenonsonha akonri8anontonse. Nok takenron : Saianer! Satati.

41 Saiatat ne ratenninonsko8a, teniiasse sakokarotani; Saiatat 8isk te8ennia8e nikak8enistake nok ne saiatat 8isk neh ne ni8asen.

42 Nok tanon tenitsiaron iah othenon tehotiien nani-kariakte, tetsiaron kati 8asakaon. Satrori kati onen kah onte nikaien ne teniiasse senha enhonoronk8e?

43 Simon tahatati, nok 8ahenron : Neh ki ne eso ro8i. Tontahenron ne Iesos : Ak8a tasierite tsi 8atesiatorete.

44 Ethone onen tonsahatkarhiateni tsinonkati kenteron ne tsiothon8isen, nok 8aha8enhase ne Simon : Iskens 8ahi kehiken tsiothon8isen ? Sanonskon 8akata8eiaton nok iah tesknekarani naonkarasitohareton ; nok tanon naonha aokaseri 8akasitana8entak8a nok aononk8is skarake8atha.

45 Iah tateskenoronk8anion ; nok naonha tsinahe te8akata8eiaton iah te8atorissens tekanoronk8aniontons ne kasitake.

46 Iah teskoka na8enhieniihake ; nok naonha neh nak8a 8enhienakon 8akasitokasta.

47 Neh 8aonni 8akonrori, tsi ak8ekon sonterake8e saeto sane eso iori8aneren : Aseken eso ki tsi 8akanon8ene : aseken ne kenhniiori8aha ron8entenron kenh ki niiori8aha tsi ensakonon8ene.

48 Ethone 8arenhase ne tsiothon8isen : Sonterake8e ne Sari8aneraaksera.

49 Nok tsinihati ne tehontonsts, 8ahonniron ne raoneriane : Oh nehne nahaiatoten onka oni kehiken sarake8as ne kari8aneren.

50 Sekon sarenhase : neh tsi tisetak8en neh 8esaia-takennha ; 8as kati nok skennen tsi sasatenti.

Satekon aton tehioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

1 ETHONE are onen tonsahaststekafa tsi kanatationton oni tsi ionatak8enraron, roteri8anotatie oni rotrorihatie tsini kanakeraseroten ne Niio raonakerasera ; nok ne tekeni ia8enre nihati Ratik8ekonneh neh ronnesk8e.

2 Tohka oni nikonti tsiohnaton8isen nehne sesakotsienton tsi ionatiennine notkonseraksen oni sekon tikannratesonha ; neh eh kontiatare n'On8ari kon8anatonk8ak8e 8ari8atere nehne tsiatak niitiennine n'otkon.

3 Tanon, Sann, Cusas rone neh ne Herod roststeristasehak8e raori8asonha; nok Susann, sekoni ionentioko8anen ne ron8aiatakenhnenhathiesk8e tsi-nonkati nahotijentatserakon.

4 Nok tsini kentioko8anen etho iakoteroronhatie, oni tsi kanataienton tiontentionk8ask8e ron8aiatorenhonhatie, kenh nahaiere tsi 8atesakori8aken tonk8en.

5 Saiatat ne ronk8e 8ahaienthosera ne raonatsia; tsi kati ronatsiontionhatie, otiake nonatsia ohohaktontie 8akakerontane, 8ationsk8aseronk8ate onk8ekon tanon otsitenhokonha takonneke.

6 Otiake oststenrake 8akakerontane; nok nonen sahkanio oksaok onstathen aseken iah ki tetiotonris tsi tiohniote.

7 Otiake ohiktokon iakakerontane; takonnetak8enehne tsi takonteiaron nok 8ahotirio.

8 Nok otiake tsinon8e niion8entsiio nakakerontane, 8akonteiaron nok ontonnisa otiake enskat te8ennia8e 8atkananeta tsi onteiaron-8athohenrete tsi iaharihokten, 8ahenron: Ionronk ne teionhontakarontak8en naionronkate.

9 Nok ne raotiok8a 8ahon8ari8anontonse oh nahoten kenton tohiken tekari8akentonk8en.

10 Tontahenron: ietsiia8i nise naese8ari8aienterhane tsiniot ne Niio raonakerasera; nok tanon ne rononha neok ne tehon8atiri8akentonk8ennis, ne tosa tahatikaraiantane tsi enhontkatto, nok tosa ahotinikonraientane tsi enhonronke.

11 Kenh kati kaien kenton ne tekari8akentonk8en; Onatsia, nehne Niio rao8enna.

12 Kenh kaien nohahaktatie iokerontaon, neh iakoton, ne iakotaonsate no8enna; nok ki Otkon onaken tare Shatak8as no8enna naka8eriane, on8a sotsi enhieniakenne tsinonkati Kaiatateritsera naontaiaketak8e.

13 Kenh kaien n'oststenrake iokerontaon, neh iakoton ne 8aontonniharen tsi 8aonronke no8enna, nok

ki tsi iah teioteronte: neki ok ne iate8aktatha tsi tiaketak8a, nok nonen kanikonrotak8enke Kahtonte tienskonne.

14 Kenh kaien nohiktokon ieiokerontaon, neh iakoton nonen kon8a8ennaienteri nok ki eh nonkati tsiakoiatontieton tsini iorihoten non8entsiakeka, teiakohnikonrhare atsoko8atsera oni kanaiesera, ne-se8aonni iah ki tiie8atonnisahas.

15 Nok kenh kaien ne tsinon8e niion8entsiio niio-kerontaon, neh neneh iakoton ne kon8a8ennaronken, aka8eriane iaka8eten oni iakote8eienton, nok kani-konriiotserakon enkanorari.

16 Iah 8ahi neneh onka n'oksaok aienakoroke nonen 8aehaseroten, iah oni 8ahi ne kanaktokon tiiaionsete; iehaserotak8ake tanon enhienioten, naiontkatto tsi-niiakon ionta8eiatha, oni taiakos8atheten.

17 Aseken iah tekaien ne ioteri8aseton ne iah taonterihotasionhe, iah oni othenon ne kari8arhoron iah8ene taontonsere.

18 Se8anikonrarak kati tsiniiot tsi se8athonte: aseken onka roien, sekonse enhsonhion; nok niah othenon tehoien, sekon oni tsinikonha roienha enshon-8ak8a.

19 Ethone onen etho 8aonne8e ne ronistenha oni ne rontatekenha; iah tanon teiotonhon nakta ahoneton sotsi kentioko8anen, tehon8anitiok8aton.

20 Iahon8arori kati, 8ahiron: sanistenha oni se8a-tatekenhokonha kenthon astste thonnene nok iesaiati-saks.

21 Tontasako8enna8eron, nok 8ahenron: neh ne ron8a8ennarak8a oni ron8a8ennanoronk8a ne Niio neh Akenistenha oni akatatekenha.

22 Ohnakenke kehiken onen are kaon8akon iaha-tita oni neraotiok8a, nok 8ahenron: tete8aiaiaik, nensok 8athatiiaiake.

23 Nok tsiniiore niiahonne eh 8ahota8e; io8era-tsanit 8ahotiiena tsini kaniatara ak8a 8atnekitahas nok skanorons ahatiskone.

24 Ethone kati onen Sahon8aiete, Sahonniron : Se8ennio ! Se8ennio ! Satete8enheie. Tontahatane, nok Sasakotarhase tsi iahote oni tsi ionontak8aron-tonties ; Ak8a oksaok ok skennen tsi tonsaka8eri-iake.

25 Ethone Sasaka8enhase : kah nekenh ak8a niti-se8etak8en ? nok tanon ne rononha neok ne rohnateronhientenni, nok rontonhak8e : Onka naha onte ak8a kehiken ok ti-ako8ennio no8eron, onekanos, nok ron8a8ennarak8a ?

26 Nok eh non8e niiahonne tsi thatinakere ne Gadarenianronon, Galile teiotiniatara.

27 Ak8a neok iahatitako, Saiatat tontahoterate neh non8e nihanakerek8e, neh nonen 8aonnise siho-tienni nonesonronon, ak8ekon iah tehotseronni iah oni kanonskon tehatiensk8e, oststenrokonson tihana-kerek8e.

28 Ak8a neok Sahoken ne Iesos, Sathohenrete, nok Sahosennaien, Sathotonstsothase nok Sahenron : oh-nahoten ionkeniri8aien, Iesos, Nii Iaienha ? Kon-nekennis tosa askeronhiakente.

29 Aseken ne Iesos rattetanihak8e notkon, raton-hak8e oni iosnoren tontatsiakenn, aseken onen 8aonnise sihonaskonnis ; eso iori8ake oronk8asa ron8anerenkston nok ak8ekon niiatehoiakhon, nok karhakonson tiienhoiaten8a8e notkon.

30 Iesos Sahari8anontonse notkon Sahenron : Nahoten iesaiasts ? tontakenron : kentiok8a. Ne tsi onen siionentioko8anen nonatkon sihon8atienni.

31 Ron8anekennihak8e kati ne Iesos, tosa Oneson iahonsasakotori.

32 Iah ihnon tehken tionontahere eh tkonnesk8e ionentioko8anen k8isk8is, nok Sahon8aneken nasaka-on ne k8isk8is iaonsaiakonata8eiaten ; nok Sasakaon.

33 Sahon8atka8e ne ronk8e, nok iakonttak8arisiate k8isk8is ionsaiakonata8eiaten ; ok eh nontontenenra-karhatto nek8isk8is kaniatarake 8akontiatonti nok ak8ekon etho 8akonniheie.

34 Oksaok nehne sahonteko ne sakonaststeristak8e, sahatiri8aienna kanatakon, ok oni thiiatonteri8areniate.

35 Sahehiakenne nonk8eokon 8aontkensera tsinontaia8en, nok eh iakanenraserenne tsi thenteron ne Iesos, eh oni 8ahon8aken notkon rotiennine, Iesos rasiatka renstsk8ahere, shotseronni, ak8a oni skennen tatethanikonraieri, nok 8ahakoteronhienten.

36 Kenh kaien nori8ak8ekon ronatkathon 8asakotirori tsi naha8enne tsi sahaniakenne notkon rotiennine.

37 Ethone kati onen ak8ekon ok 8ahon8aneken ne ehren ahonsarete ne rahonon8entsiake; netsi sotsi ronateronhientennine. Sahatita kati kaon8akon nok sahatenti.

38 Nok notkon rotiennine, 8ahoneken nahneshoke; nok ne Iesos ok eken sahotek8ate nok 8ahenron.

39 Sasatenti nok seriho8anat tsinaientenre ne Niio, Sahatenti kati nok kanatakesson roriho8anatonhaties tsi nahotenre ne Iesos.

40 Nonen siionsara8e ne Iesos; ak8ekon ok taiontonnharonnion; aseken thon8arharek8e.

41 Saiatat eh 8ahoketote Jairus ron8aiasts neh ron8ako8anen nesakonatais 8athotonstsothase ne Iesos, nok 8ahoneken nahathontate iahre tsi thononsote.

42 Aseken onen tiahiheions ne sakoienha neok oni enskat ro8iraien nehnahoten ne tekeni ia8enre teiahoseriiakon. Ok kati ok eh iotiok8entonhne nonk8eokon tsi nihre ne Iesos.

43 Skaiatat kati tsiiothon8isen etho kaiataratie nonen tekeni ia8enre niioserake siionon8aktanitta naonek8ensa, onen oni siieiosahaton tsinikon tsi oni nahoten ioientak8a iakonnhatak8e rontetsiens, iah ki othenon tehotiri8ak8enion naonsakaie8entane.

44 Ak8a skenenha ohnaken nonta8e, nok tsi tetkak8atton neraotiata8i iakaiena; ak8a ok saok 8atkatane naonek8ensa nok sakaie8entane.

45 Iesos tontahatkarhateni, nok 8ahenron : Onka

kenh niiaonkiere ? ak8ekonok iontonnhiiak8e ; Tier tahatati, nok oni notiake, Sahonniron : Se8enniiio ! ieiothe kati kenh nekenh ok tiitonhiototatie tsi ite8e : tanon saton onka kenh niiaonkiere ?

46 Tontahenron : Onkase kiok kenh niiaonkiere : aseken Sakattoke tsi Sakaiakenne niihne nakatani-tenresera.

47 Ethone ne tsiothon8isen Sahonikonraientane tsi iah tehoteri8asetenni tsi nakaiere, ioiatissonk8ane rasitakta-8ate8atonstsoten, nok kanenrak8ekon iakot-tonte tsi ontrori nahoten ahori8ake kenh niiaakaie, nok oni tsi oksaok sakaie8entane.

48 Nok 8arenhase : kien, tosa sateronn : neh sesa-tiente tsi tisetak8en ; 8as skennen sasatenti.

49 Sekon ok nihotharatie, eh 8ara8e ne sakotatis raonnhatsera, 8ahenron : onen ia8enheion ne tsienha, tosa kati taonsatsenikonrharen ne Roianer.

50 Iesos 8ahohonsonkote, 8ahenren : tosa sateronn ; neok ne tasetak8enhak nok enskaie8entane.

51 Nok nonen siiaonne8e tsi tkanonsote, iah onka nakoren tesakoiatinionton ne Iesos neok ne Tier, Sak tanon San, oni nehne kaiatase kon8aienha.

52 Ak8ekon ok tehonsenthoserons, rontatonstsk8e-naiahakons tsinikon8annhatens oni tsini hotinikonra-non8aks ; 8asaka8enhase kati : Tosa tese8asentho : iahseteia8enheion, neok se neiotas.

53 Ok tihon8aieronhak8e aseken ronaterientare tsi ori8iio ia8enheion.

54 Nok tanon nonen ak8ekon sonsasakoiatineken-8e, tahanentsa, nok 8ahenron : tsiatase satkestsko.

55 Son8e naonikonra, nok sontkestsko ; nok 8asa-korori nakon8anonte.

56 Kenh kaien ne rotikstenha 8ahotinerako ; nok tanon 8asakotia8enrastse nasakotirori onkakiok aken-hake tsi naha8enne.

*Tioton-aton teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini
hoiaton Roiatatokenti Luc.*

1 ETHONE onen ne Iesos Sasakoiatarako ne tekeni ia8enre Nihatik8ekonne nok 8asakok8eniatseron nasakotik8eni nonatkonseraksen, oni naonsasakotitsiente niakonon8aktani.

2 Iasakotori asakotirionniennira ne Niio raonakerasera, nok aonsasakotitsiente niakonon8aktanionnis.

3 8asaka8enhase oni: tosa othenon iase8aha tsi se8atentionhe, iah natennists, kaiare, kanatarok, iah oni no8ista; tosa oni tekeni tese8atiata8itseraientak.

4 Nok nonen kah kiok non8e ienhietsiata8eiaten, etho se8enterontak tsiniore tentise8atenti netho non8e.

5 Kakioknon8e iah tenhietsiiate8eientonne, sase8arasitokef8nonen tentise8aiakenne neh non8e nikanataien, neh tohiken enhotiri8entak8e.

6 Eh kati nehne nahatiiere, 8ahontenti, ok tiiahtonreni tsi ienakerenion, oni tsi iohnatak8enraron, Sakotirionniennihatie oni sesakotitsientonhatie niakohnon8aktani.

7 Ethone oni onen ne Herod rakora 8ahari8aronke tsini haieranionsk8e ne Iesos; nok iah te8atons nahonikonratokenne, aseken otiake, ionton: San Shotonnheton.

8 Nok notiake ionton: Eli isro; nok sekon otiake iontonhak8e; nehne thonatierenton thotitokensehak8e shotonnheton.

9 Ethone ne Herod 8ahenron: Sakatennhaon ron8aniariakon ne San: Onka kati ne kenh non8a kehi-ken neh nihaierha tsiniot tsi karonkas? raskaneksk8e nahoken.

10 Nonen sonsahonne8e ne raotiok8a ak8ekon sahon8arori tsi nahatiieranion, nok ne Iesos Sasakoiatatisk8ate ihsi niiahonne Kanatakta ne Bethsaïda.

11 Sahakotokense nonk8eokon, 8ahon8atisere; iahon8atiataatsenri, 8asakorionnien ne Niio raori8a-

sonha nok sasakotsientanion ne ionskaneksk8e naonsaionton.

12 Nok nonen siiate8astsothohsere, 8ahonniron ne tekeni ia8enre Ratik8ekon ne : Sasheiatori kehiken kentiok8aien, tsi tkanataienton oni tsi tiakononsoton niaonsaien eh iaonsaionnon8ete oni iataonsaionstskaon, iahse 8ahi othenon taieri8atsenri tsinon8e nite8es.

13 Tontasako8enna8eron ne lesos, nok 8ahenron : Ise iestsinonth : tontahonniron : Serenkene Sisk ok nitsionk8anataraien tanon tekentsiake : tohka kati aiak8aninonra ne kanenrak8ekon aiakhinonte.

14 Neh nahoten ne Sisk ni8ennia8ehetserasen niionk8etake. Ethone Sasaka8enhase ne raotiok8a, 8ahenron : iestsirori, Siskson niionk8etassenhatie tsi ionnitiok8arorokhon.

15 Oksaok eh nahatiiere Sahatinenraseronni.

16 Ethone 8atrak8e ne Sisk nikanatarake oni ne tekentsiake, Karonhiake iahatkatto, 8ahaiatateriste, iasakaon ne raotiok8a niaonsasakotiiakhonhase nonk8eokon.

17 Ak8ekon 8ationstskaon 8ahakotane oni ; tanon tekeni ia8enre ni8atherake 8akanane ne iotatenronhokonha.

18 Nok nonen raonhaa siionsonton nahaterennaien ; etho oni nehne ratiteron ne raotiok8a, 8asakori8anon-tonse, 8ahenron : Onka ionkonnis nonk8eokon ?

19 Tontahonniron : otiake ki ionton, San, otiake oni, Eli, sekon otiake ionton, nehne thonatierenton thotitokensehak8e saiatat Shotonnheton.

20 Ethone kati are onen tontahenron : nok nise, Onka ise8ere nii ? Tier tahatati, 8ahenron : ise ne Keristos Niio Iaienha.

21 8asakotia8enrastse tanon nahontrori.

22 Sekon are sahenron : Iatekakonte tsi eso enharonhiaken nonk8e Roienha, enhon8ate8entete ne ronaterihonton, ratitsihenstatsi okon oni ne ratiatons ; ienkahe8e oni enhon8ariote, nok ki tanon Asen-aton nen8ata enshatatonnhete.

23 Ok oni ak8ekon thisaka8ennihak8e : onkakiok enhienrheke rinonteratie, ak8aniare iontatate8entet nakaonhatserakon, iontketat nakoiasa tsi 8entatenion, nok ionkianenhaf.

24 Aseken nenhienonstate tsi iakonnhe enhiahiheie ; nok nenhionkate8entetase tsi iakonnhe neh enhiakonnheke.

25 Oh nahoten enrastste ne ronk8e non8entsiak8ekon tahatenstsa, nok ok raonha tahatateriio ahata-tatonte oni ?

26 Aseken onka enhionkatehase, ok ne ens nake-Senna, enshotebase ki oni nehne nonk8e Roienha nonen tentre rahotiiatanerak8atserakon ne Roniha oni ne raotironhiakeronon okon.

27 Ori8iio tsi k8aroris, tsi ratiiatate non8a ne kenthon ne iah tahonniheie ohenton nahontkatto ne Niio raoiatanerak8atsera.

28 Satekon nonta neh sitha8en, onontoharake Saha-terennaienna iasakoiatenha8e ne Tier, Sak tanon San.

29 Tsini kari8es roterennaien eh 8athatteni, nok 8akenrakenne ne raotseronniat eh naha8enne tsiniiot tsi ioronhrote.

30 Nok teniiasse 8athatitharen neh ne Moïs tanon Eli.

31 Ak8a oni ibken tsi rotiiatanerak8at, neh rotitha-rak8en tsi nenhia8enne tsi ienrenheie Jerusalemke.

32 Kenh kaien ne Tier oni ne rontenrotiene eh nahotiiata8en tsiniiot nak8a ihken iakoserentaras ; nok nonen sonsahatiie iah tiiaieri8ahe8e tsini hoiatane-rak8at tsi sahon8aken eh oni nehne niiot ne teniiasse.

33 Ak8a onen sateshontekhasionhe, onen tahatati ne Tier, 8ahenron : Saianer ! ioianere ne kenthon ahe-te8enterontake : Asen kati nite8atatoseroten enskat ise sa8enk, enskat Moïs, tanon enskat Eli : iah tehot-token tsi nahoten 8ahenron.

34 Sekon ok nihotharatie, eh iotsikeraratie nok taiakorhoroke, onen senha 8ahotiteronne.

35 Etho otsikerakon taka8enninekenne Sakenron : Neh kehiken ne Riienha Rinoronk8a on8e : Hetsise8a8ennarak8ak.

36 Ak8a neok 8aka8ennentane raonhaa sonton ne Iesos. Ak8ekon ok 8ahatiri8asete iah oni onka tesa-kotirori nethone tsiniiot tsi ronatkattton.

37 Tsi 8ahorhenne onen satontahonontastsnenton-hatie iotiok8atsanit 8athon8aterate.

38 Saiatat tsi ni kentiok8a tontabohenrete, 8ahenron : Se8enniiio ! 8akonneken hatsitenre ne Riienha neok oni enskat 8ake8iraien.

39 Nok otkon rohienas, ok ens tontaia8entsi 8athohenrete ; ehtake henhoiatisereson, entka8aststoton-nion rasakon, ak8a ens serenkenaha tenshonikonrote nonen enhaiaitentane.

40 Khenekcnni ne sentiok8a naon8atsiente iah ki tehotik8enion.

41 Tontahenron ne Iesos : kanoron ki oni ne iako-tenno8entastskon oni niaka8eriasaksen ! Toh nekenh ak8a nen8e ente8ak8ekonhatieseke ok oni ten8akeron ia8eronhatien : karo nontastsiatenhaf ne hetsienha.

42 Ak8a neok iahatenti, ok naha notkon 8ahoiena neh oni ihken ne iatitietie ; nok tanon ne Iesos 8ahatteten notkon, nok sahotsiente saho8iron oni ne roniha.

43 Ak8ekon ok 8ahakohnerako tsini kasastenseriio ne Niio raosaststensera. Nok tsi ak8ekon ok iakori-8anerak8ask8e tsini haierhak8e ne Iesos, 8asaka8en-hase ne raotiok8a 8ahenron :

44 Se8ataonsatat tanon kehiken nika8ennotens : Aseken ien8atenniserihe8e nenhon8aiena nonk8e Roienha oni enhon8atsiak8arisi rahotisnonke ne ron-nonk8e.

45 Iah tehotinikonraientaon nahoten ak8a kenton neh nika8ennoten, nok tehotinonhianiksk8e ne tahon-tahon8ari8anontonse.

46 Onen non8a neh 8ahatitharak8e oni 8aonskenn-ha onka senha akaiatanoronke.

47 Nok tanon ne Iesos sakohnikonraienteritsion tsinithonnontonnions ne raoneriane, iahoiatatihen-tho raksaba nok raiataкта 8athotaste.

48 Ethone tasaka8enhase : Onkakiok tenhon8arhoton kehiken raksaha, iiki tenbakarhoton ; nok oni onka tenhionkarhoten tenhon8arhoton ki ne takaten-nieton ; aseken neh nak8a kenh nitraha tsinitision, neh enhaiatanoronke.

49 San tahatati, 8ahenron : Saianer iakhiken nise sasennakon skon8anatok8ata nonatkonseraksen ; iakhinnhese kati, netsi iah tete8es.

50 Tontahenron ne Iesos ; tosa iestsinnhes : Aseken ne iah teionkhiris8as8ase, ionkhiris8as8ase ki.

51 Nok nonen thoha siiakache8e naonsahatenti tsi ion8entsiate, ak8a tahaterientasa ne Jerusalem niahre.

52 Ohenton iasakotori 8ahatirisaienna oni niahatinonsaseronni ; 8ahontenti nok Samaritan thotinat8enrare eh iahonta8eiate.

53 Iah tanon thatethon8arhoton netsi Jerusalem niah8enonhatiene.

54 Sahontkatto ne raotiok8a, Sak tanon San 8aniron : Saianer ! Asathontate kenh neh naiak8aiere tsini hoieren ne Eli, karonhiake naontontsirine nok aiako8enthos ?

55 Tontahatkarhateni ne Iesos nok 8asakotteten, 8ahenron : iah ki oni tatese8aiatoreta tsiniiot tsi iese8a8enninekens.

56 Aseken iah neh tehaniente nonk8e Roienha nahario nonk8e akotonnhests, neh tanon nahaiatakenna. Akte kati nifonsahonne.

57 Nok tsi ronattentionhatie saiatat eh 8ahoketote, nok 8ahenron : Sedenniio ! enkonnonteratieseke tsi ok oni non8e niienhense.

58 Tontaho8enna8eron, 8ahenron : Ionatsonbionton naha ne tsistso, nok kontsinakonni notsitenhokonha ; nok nonk8e Roienha, ak8ekon nehne iah tehoien nahoten ahatkonserak8e.

59 Nok tihaiatate, 8aha8enhase: Taknonteratie. Nok ne kenh kaien tahenron: Takenaktothas ki niare ahiiatatahannha ne rakenikenha.

60 Tontahenron ne Iesos: eh kaientak na8enheionta neh iontatiatata naka8enheionta, nok ki nise 8as serio8anatana ne Niio raonakerasera.

61 Sekon are tihaiatate 8ahenron: Se8enniiio! enkonnonteratieseke; askenaktothase ki niare akeri8aseronni tsi nahoten 8akien.

62 Nok tanon ne Iesos tontahenron: Tsini iakon nonaken iatetsiekanere nonen iakotarakarhathonhatie, iah teiakotate8eiennentaon tsi nonkati ne Niio raonakerasera.

---

*Oieri-aton teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini
hoiaton Roiatatokenti Luc.*

ETHONE are onen ne Roianer sasakoiatarako tsiatak nihatiiatasen nok teionk8etakehatie tsi iasakotori tsi kanataienton tsi oni non8e neraonha niienhenre.

2 Ratonhak8e: ori8iio tsi kaeto8anen; nok kenh nihatiha ne ratiienttok8as: Hetsise8aneken kati ne Raetak8eniio nahontasakotenniete kannhatsera.

3 8ase8e, eh niiot tsi iak8ator i tsiniiot teiotinakarontonha iakon8anatori Ok8ahotserokon.

4 Tosa iase8anatatsereenhaf no8ista, tosa oni neka-
iare, iah oni nata; tosa oni onka tenhietsinon8eraton
tsiniiohahes.

5 Nok kakiok non8e ienshenonsoreenne neh tasatie-
rent: teshenon8eraton ne iakohnonsote.

6 Toka enhietterontake ne tionk8etaieri enhiako-
rane ki ne skennen; nok neiah, iseke natente8e.

7 Nok etho tsiterontak, isek, snekira oni tsinaho-
ten enhiesaerhase: Aseken tehatentsahas tsini hak-
k8a ne rannhatsera. Tosa oni tese8anonsa8enronk.

8 Kakiok non8e iense8atenatorene, tokat enhiet-siiate8eienton ise8ak tsinahoten enhietsinonte.

9 Nok saietsitsient ne iakohnon8aktanionni nok iestsirori, se8enron : Onen akta ia8etonhatie ne Niio raonakerasera.

10 Nok tsi non8e ne iah tentietsiiate8eientonne sase8aiakenn, nok se8enhas.

11 Ok nehe sak8arasitoke8ate nionk8akenraraonne iak8asitokon tsi ionk8ata8eiatonne ne se8anatakon : Se8ari8aienterihak ki sane tsi onen ta8e ne Niio raonakerasera.

12 Nok sak8arori, neh non8e te8enniserate karo tsi nenhon8anatesero8anaten ne Sodom-ronon tsiniiot netho non8e nihatinakere.

13 Sententasere Korasin ; sententasere Bethsaïda ! aseken naiohnatkaton ne Tyr oni ne Sidon tsinikon nise satkattos ne iori8anerak8atenions ; katkaron nah nehne tahontaiakotatre8aton, kaiare aiakok8ason nok okenrake aiontesereseke.

14 Nese 8aonni ne Tyr oni ne Sidon karo tsi nenkon8anate8eiennatsaniten tsinise niiot nonen ien8atenniserihe8e tenhiontatiatorete.

15 Nok nise Kapernaiim, satsennakarataton tsiniiore tkaronhiate, nok tentesenonk8ise nonesson.

16 Onka ehtsihse8ataonsatasts, rakataonsatasts ; Nok ne ehtsise8a8ennonties, rake8ennonties ; nok ne rake8ennonties ro8ennonties ki ne takatennieton.

17 Ethone onen sahonne8e ne tsiatak nihatiiatassen, shonatsennonnihatie, shontonne : Saianer ! Ak8ekon nonatkonseraksens 8ahakhisenniete ne Sasenna.

18 Tontahenron : Ak8a eh niiot tsi tehikanere ne ranesonronon tontahaiatenne Karonhiake tsiniiot nate8anennekara8e.

19 On8a kati 8ak8asastenseron ne taietsiniarorarakake ne Kaniaraksens oni iense8asahate tsini hosastensera ne raks8ens : iah oni othenon taese8aiotastse.

20 Tosa ki sane neh aese8atonnharat tsi teietsinia-

rorarakon nonatkonson; neh tanon aese8atonnharaste tsi tise8asennare ne Karonhiake.

21 Ethone ne Iesos 8ahatonnharen ne ra8eriane, nok 8ahenron: Konhiatsennonniase, O Rakeni, Se8enniiio ne karonhia oni non8entsia! tsi sheri8asentenni neh nakarihotens ne iakohnikonro8anens nok oni ne ionttokhas, nok eksaokonha sheriotsienni; Eh kati niiot, Rakeni! Aseken eh ki nitisanikonriiobon.

22 Ak8ekon Rakenineha nitia8enon tsinikon 8akien; nok iah onka tehon8aienti ne Roienha neok ne Roniha; iah oni onka tehon8aienti ne Roniha neok ne Roienha, tanon tokat onkakiok ensakororike ne Roienha.

23 Ethone onen eh nonsahatierate tsinonkati ne raotiok8a, nok 8ahenron: iakotaskasts ne iontkathos tsinahoten se8atkathos.

24 Aseken k8arori, ronentioko8anen Rotitokensehak8e, oni Rotinontiiosson, ronaskanekon nahontkatho tsinahoten se8atkathos nok iah tehonatkathon, nok oni nahonronke tsinahoten se8aronkas nok iah tehonaronken.

25 Ethone saiatat tehari8akennhas tontahatane, 8ahotenienten ne tahonikonraseren tsi 8ahenron: Se8enniiio! oh nakiere ne Karonhiake akatsennonni?

26 Tontahenron: oh kati niiot tsi kaiaton ne Karianerenserakon? oh oni niiot tsi se8ennanotha?

27 Tontaho8enna8eron, 8ahenron: Hentsenoronk8ake ne Niiio Ra8enniiio tsi sonnhe, ak8a seriasak8ekon, satonnhetserak8ekon, sahsaststenserak8ekon, sanontonniontserak8ekon oni; nok oni ne satesonk8e tsi nise nisatatenoronk8a.

28 Tontahenron ne Iesos: Ak8a tasierite, eh kati natsier nok Karonhiake ensatsennonni.

29 Nok tanon ne tehari8akennhas tontahenron nahatateri8iiosten: Onka nerieth satekonk8e?

30 Iesos tontaho8enna8eron, 8ahenron: Saiatat ne ronk8e Jerusalem tahatenti Jeriko 8arete, tsiniioha-

hes sakohnaseta 8ahon8aiena, ak8ekon 8ahon8anen-
sko, nok ok eh iehentakere asennen niha8enheion onen
saonteko.

31 Taiotokentane ratsihenstatsi neh oni nehne
rothahitake eh Sara8e, nok ihsi nahak8atase.

32 Levit oni eh Sara8e akte oni nehne nahatohestste
tsi raiationni.

33 Khare onen Samaritan rathahine eh oni nehne
Sara8e, 8athoniatasiharane tsi nahotenre.

34 Akta niahare nok 8ahokentöronnion, nok
8arenhienarhoseron oni otsitsia tahonekonti; nok
raonha sahostsk8aren raosatensne tsi tios8enkarenton
iahohiatinione ak8a oni otokenhon 8athosniene.

35 Nok tsi 8ahorhenne teka8istake tahatako ra-
honatatserakon, tahaon ne rononsote, nok 8ahenron :
hetsiate8eienton, nok tsinikon nihsinon8e nensatka-
ronni ii enskonkariakse tsi natentke.

36 Kah kati onte nikaïen nasen nihati isere onk8e
8ahonionni, ne Sakonasetha ron8arione ?

37 Tontahenron kanekhere ki neh ne rotenron oni
roiatakennhaon : Tontahenron kati ne Iesos : 8as kati
oni nise eh natsier.

38 Onen kati tsi ronattentionhatie, iahontenato-
renne ionatak8enrare; nok skaiatat tsiöthon8isen
Marth kon8aiasts neh 8ahote8eienton aononskon.

39 Enskat iokenshentak8e On8ari kon8aiasts, rasi-
takta nehne ontien, eh oni kenteron, nok iotaonsate ne
Iesos rao8enna.

40 Nok ne Marth neh ne teiotatenikonrhare tsina-
hoten kaiotenseraïen ne kanonskon, nese 8aonni eh
iatkatane tsi renstsk8ahere ne Iesos nok Sakenron :
Saïaner ! iah kenh tateskanere tsi iate8akiatista ne
kekenha ? Sennhann niha 8akïena8as.

41 Tontahenron ne Roïaner : Marth, Marth, neok
nise tesatate8eiennharaton ne niatekonsonha.

42. Tsiori8at ok sane ne kari8ak8eniio : On8ari
iotaterak8enni ne ioiataterit, nese 8aonni iahki
taonsakon8akk8a.

*Enskat-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Nori8atokenti
tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.*

1 ONEN are raonhaa ionsonton, Sahaterennaien, nok nonen Sahaterennaientakoi Saiatat ne raotiok8a Sahgri8anontonse Sahenron: Se8enniiio! tak8ari onnien tsi naiak8aiere naiak8aterennaien, tsi nihoieren ne San tsi Sakorionnienni ne raotiok8a.

2 Tontahari8aserako, Sahenron: Ense8enron nense8aterennaien: Tak8aienha karonhiake tesiteron! Aiesasennaien! Aiesa8enniiostake! Aiesanikonraierite non8entsiake tsiniiot ne Karonhiake tiesanikonraieriton!

3 Tak8anont ne kenh Sente ne iakionnhek8en.

4 Nok sasanikonrhenn tsi niionk8ari8aneren: Aseken tsionk8anikonrhenn oni nii tsiniiionk8anikonrak8atha nonk8e. Nok tosa ask8aiatatka8e ne kari8ak senke ehren tanon ask8ari8ak8iten ne iotaksen.

5 Sekon tontahenron: Onka kiok tsinitision ahotenrohsentak asonthen niiahonnhoharane nok ahenron: Orie takenatarani asen nikanatarake.

6 Aseken onkiatenro Sahakenonsorenne, nok iah othenon te8akien nahoten ahinonte.

7 Nok ahontahenron ne kanonskon thenteron: tosa othenon tontakenikonrharen aseken onen 8akattennhoton, onen oni kheienne ne kheienhokonha iah kati taonton ne taontakatkestske nok aontakonhion?

8 K8arori, tsi iah tataontahatkestske nok aontahaon netsi ronatenro; nok sane tenthatkestske netsi tehonikonrharani nok enthaon tsinikon tehoton8entsioni.

9 Neh kati ahori8a k8arori, katon: Se8ari8anonton, nok enhiestshiion; Se8esak, nok ense8atsenri; Se8annhohaiak, nok enhiestsinnhotonk8ase.

10 Aseken, tiontata8is ne ieri8anontons, ietsenries ne iakesaks; nok enhon8annhotonk8ase ne rannhohaiaks.

11 Onka oni tsinitsion aho8iraientak, kanatarok aho8anontonse ne roniha, ohnenhia ontekenh enthaon? ok ne ens oniare aontahaon nonen kentsionk enhari8anonton.

12 Tak8arere ontekenh aontahaon ne Onnhonsa ahari8anonton?

13 Etho kati taese8aiatorete, se8a8eiente ise ne tsionk8etaksens neioianere tsi naietsiiatierase ne ietsiienhokonha, toh kati onte senha nenshakaon ne Etsise8aniha Karonhiake thenteron ne raonikonratokenti onkaresson ron8ari8anontonnis?

14 Ethone are enskat Sahaiatineken8e notkon iah te8atati: nok tanon ak8a neok sonsakaiakenne notkon oknaha Sahatati ne rotiennine; 8ahakonerak8enhaton.

15 Otiake are sane 8ahiron: Beelzebul 8ahi nehne kon8ako8anen notkonseraksen ahosennakon raieratha tsi sesakoiatinekens nonatkonsson.

16 Otiake neok ne ron8atenientensehak8e, 8aon8ari8anontonse iori8anerak8at, karonhiakekha.

17 Nok tanon tsi roterientaratsion tsinihotinikonra8ens, 8ahenron: tsini kanakeraserake ne iah skari8at tehken enbiakaon8entsiaiesha; oni tsini ka8atsirake ne iah skanikonrat tehken en8at8atsiraton.

18 Tokat non8a notkonseraksen ok raonhake teho8i8atironte, oh kati niiot tsi en8ahteke ne raonakerasera? Se8atonse 8ahi Beelzebul 8akiena8ase tsi sekheiatek8atha nonatkonseraksen.

19 Tokat non8a Beelzebul aonkiena8aseheke, onka kati nehne ron8atiiena8ase ne ietsiienhokonha? nese 8aonni ok rononha tenhiestsiiatorete.

20 Nok tanon tokat Niio raosnonke tkaientak8a tsi sekheiatek8atha nonatkonsson, Ori8iio kati 8ahi tsi onen se8aiatorenhon ne Niio raonakerasera.

21 Ronaktiio ne ronk8e ne rosaststenseraien, ak8ekon skennen tikaien tsini hoi.

22 Nok tanon nahononsoreenne ne rosaststensera-kennion, 8ahok8a tsini hatatiatakennhastak8e, nok ak8ekon ienhaa8e tsini hoientak8e.

23 Iah sahonkeniri8at tehken ne iah tehakeri8a-
8ase; nok ne iah enskatne teiakeniroroks ratiesatha.

24 Katke nenshon8aiatineken8e notkon tsi sako-
tiennine nonk8e, eh niienhenre tsi iohnenniokoton
ra8esakonhaties nahaonrishentane; nok nenhoioha,
enhenron: tsi te8akenonsote ienske, tsi oni non8e
te8akiakenhon.

25 Sara8e, Skanonsaseronni, tsionhe8anion oni.

26 Oksaok sahakete, nok, sasakononksa tsiatak
nikontkonserake senha ratinessonronon tsiniot ne
raonha, nok sahonta8eiate eh oni sahontenaktonni;
ne kati ahori8a onen senha henhentarahekte tohiken
ronk8e tsnitiotonne ne tiotierenton.

27 Arek ok tiiehote8ennokte, skaiatat tsiiothon8i-
sen tontahiohenrete nok 8akenron: iakotaskasts ne
ieiatakon tsiatatak8e, oni ne iesastaronte!

28 Tontabenron: neh tanon naha iakotaskasts
niakotaonsate ne Niio rao8enna nok ron8a8ennarak8a.

29 Nok tsi ak8ekon ok akta iaka8enontonhatie,
ethone are onen 8ahenron: kehiken ka8atsirate ka8a-
tsiraksensk8a: kari8anontons iori8anerak8at, iah ki
tanon onte eh teia8ensere, neok en8atkatho tsiniia-
8enhon ne Jonas Rotokensehak8e raiatatake.

30 Aseken ne Jonas rahonateniententsera iotonhon
ne Ninifronon; eh kati oni non8a nenhia8enne nonk8e
Roienha tsinonkati nekenh ka8atsirate.

31 Entieronon kon8akorako8a, tentkatane nok en-
hiakori8aiakse oni enhiakori8ente non8a kenh ka8a-
tsirate: aseken naonha 8aon8entsiokten naonronke ne
Salomon rahottokhatsera, senha non8a raiatanoron ne
kenh ihres tsiniot ne Salomon.

32 Ninifronon tentthatitane nonen tenhiontatiatore-
tane ensakotiri8aiakse nok ensakotiri8ente nekenh
non8a ka8atsirate: aseken ne rononha shonatatrea-
ton sasakotati ne Jonas, nok senha non8a raiatanoron
nekenh ihres tsiniot ne Jonas.

33 Iah 8ahi nehne onka tekahaserotha neok saok
iaonsete tsinon8e tiotaseton, ok ne ens ok8iroke,

iehaserotak8ake 8ahi enhienioten naiontkatho tsi teios8atte tsini iakon tionta8eiatha.

34 Okara 8ahi aos8athetsera noieronta. Toka skariio tsiatak8ekon ki tenhios8atheke, nok tanon nen-skaraksenhake tsiatak8ekon ki tentiokarasseke.

35 Senikonrarak kati tosa tetiokarasek ne sahasera.

36 Toka non8a tsiatak8ekon teios8athe, iah oni kaneka teiotasatare, ak8a ki ak8ekon tiatensas8atheke, tsi kis ens niiot ne kahasera tesas8athetennis.

37 Sekon ok sihotare, saiatat Pharisian, Sahoontaron nentie, eh 8arete ne Iesos, nok atekk8aratserakta Sahanistsk8aren.

38 8ahonekheren ne Pharisian tsi iah tehotsiohare ohenton ne tahastskaon.

39 Nok tanon ne Roianer, tontahenron : ionerak8at ki oni nise Pharisian nese8aiatoten tsi astste ok non-kati Se8anohares ne se8astsesonha, se8akerassonha oni ; nok ne se8eriane titkahere ne kanensk8en, oni 8anontonniontseraksen.

40 Tese8anon8ara8enrie ! Onka roson ne eneken, iah kenh oni raonha tehoson ne nakon ?

41 Ashetenrate tanon niare tsini saien, ethone onen ori8ak8ekon ensaianereke.

42 Se8ententasere ise Pharisian ! Ak8a nehne iese-8akariaks tsi se8aienthok8as, oni tsi tekanatokenhaton nok oni nohontessonha ; nok se8entorha ne taese-8asniene ne Niio raori8asonha nese tanon aontese8atierenton nok ethone ne kenh kaien.

43 Se8entent Pharisian ! neok tsion8esata nohenton iaese8enstsk8arake nononsatokentike nok taietsi-non8eratonseke nonk8ekon tsi ionk8ene.

44 Se8ententasere, se8aiatons oni Pharisian tsionk8etaksensk8a ! ak8a neh tetsise8atieren tsiniiot nonen iah othenon tetsioken tsi ieiatat, nese 8aonni iah ki othenon teietokata neh ierataties.

45 Ethone oni otiake ne sakotirionnienni taontati, 8ahonniron : Se8enniiio ! Tak8asentenni oni nii tsinat-saton.

46 Tontasako8enna8eron, 8ahenron : Se8ententaserere oni nise kaianerensera ietsirionnienni! Aseken iokste iestsiketas nonk8esonha, nok nise iah tese8ak8enies neok oni ne kenh niaahese8aiere.

47 Se8ententaserel Aseken tsiestshiiatatahas ne Rotitokenseak8e ne ietsiniokonkenha sakotirio.

48 Ori8iio tsi 8ene tsionnis tsi se8ari8anon8es tsini hotiieranion ne ietsiniokonkenha aseken nerononha sakotirio nok nise ase tsi tsionnis tsi ratiiatatarion.

49 Nese ahori8a 8aton ne Niiio raottokhatsera : ienkheiatennietase Rotitokense; nok entesakona8enthoh, ensakotisereson oni.

50 Niaonteri8ihe8e, neh non8a ne kenh ka8atsirate ahonateri8aienhase tsinikon rotinek8ensinekenhon ne Rotitokensehak8e tsinahe tionton8entsiatasa8e.

51 Abel raonek8ensa ente8atasa8en tsiniiore ne Zakari raonek8ensa, neh nak8a akta tsi iontienk8aronniatak8a ononsatokentike ron8ario : Tokenske tsi k8aroris tsi rononha enhonteri8aketate non8a kenh ka8atsirate.

52 Se8ententaserere, ise Kaianerensera ietsirionnienni! Se8atiatak8eniioston n'attokhatsera aonnhotonk8a; iah se sane nise tiiese8ata8eiaton; neok naiestsinnhese ne iaionta8eiate onka ienrhak8e iakata8eiate.

53 Sekon ok neh sihotarak8enhatie, 8athon8atkeniaienthoten ne Pharisian tanon ne Sakotirionnienni niateiori8ake 8ahon8ari8anontonnionhase.

54 Neok ne teon8askotanis, rotirharek8e neh nahontahatiierate othenon ahon8ari8annhontako nahonattessenniiose ahon8ari8arhoste.

Tekeni-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

1 ONEN are ak8a iah tetsiotiatohests tsini iotiok8atsanit 8ahon8aiatorene, 8asaka8enhase ne raotiok8a:

Se8anikonrarak tosa se8arann ne Pharisian rahonat-
tenk8atha neh n'ak8a aoskon neok ne iontkon8aro-
roksta.

2 Aseken iah tekaien neioteri8aseton ne iah taka-
tokensere ; iah oni 8ene taontonsere ne kari8aseton.

3 Nese 8aonni, tsinikon asatakon entise8a8ennine-
kenhon ak8ekon kas8athetserakon entsise8ar8aronke ;
nok tsiniiori8ake notasetonke tenshetsiaonni kanon-
sakenhiastson enskariho8anaton.

4 Nok ise onk8atenro k8arori: tosa othenon se8a-
tsanisek tsinahoten iohrios noieronta nok iah senha
teio8eniatseraien n'ihsinon8e tsi nakaiere.

5 Enk8arori ki tanon tsinahoten aese8astsaniseke :
neh se8atsanisek tsinahoten iakorios, nok onakenke
Onesson iaiakoiatonti ; neh tohiken se8atsanisek.

6 Iah kenhnaha tekeni k8enis tiiatekenes ne 8isk
nikatsitenserake ? nok sane iah oni nenskat tesha-
koiatanikourhens ne Niio.

7 Ieiohe ak8ekon 8asheton tsinikon se8anonk8i-
serote, Tosa kati se8ateronn senhase ise se8aiatanoron
tsiniiot notsitenhokonha.

8 K8arori non8a, Onkakiok enhakeri8anirastse
nonk8ene, enshori8anirastse ki nonk8e Roienha
nonen ienra8e tsi tkentiok8aien ne Niio Raoronhia-
keronon okon.

9 Oni nenhakatonnhiiase nonk8ene, enshon8atonn-
hiiase oni ne raonha rahotihenten ne Niio Raoronhia-
keronon okon.

10 Onkakiok enhokenrenseronni nonk8e Roienha,
en8aton nenshon8anikonrhense ; kenhkaien nenhon-
8asennaiesate ne Ronikonriioston iah nehne non8en-
ton tihiahonsaon8anikonrhense.

11 Nok nonen enhietsiiatenha8ison tsi ronteren-
naientak8anionk8a, tehatiiatorethake, Ratikoranes-
son, tosa se8ateronn, oni aese8atennikonrisake naho-
ten aese8enron.

12 Aseken Ronikonratokenti hentsitsion tsinahoten
ense8enron neh nenkaha8i.

13 Saiatat kanenrakon tahatati, Sahenron: Se8en-niio! hestsrori rikenha teiakeniiaak tsini ionkeni hien.

14 Iesos tontaho8enna8eron, Sahenron: Onka ionkeri8a8i ne takeniiaoretase, ok ne ens ne takenik-hasiase?

15 Sekon sahenron: Se8atkatto, tosa se8askennha-sehak: aseken iah othenon taiakoiatakennhaste ne tohkiok oni naontaiakostsoko8ahake.

16 Nok 8atesakori8akentonk8en, Sahenron: Saiatat naha ne rok8atseko8a 8ahotonnien.

17 Ratonhak8e ne raonikonrakon: oh naha nenkiere? iah te8akenaktaien kahnon8e nakate8eienton tsinikon en8akatonnisahase.

18 Khare onen 8ahaterientatsenri, nok 8ahenron: kenh kinaha nakiere, enskenonsarisionko tsi kientak8a, nok kanonso8anen nenskenonsonni, nok ak8ekon eh enkionte tsinikon enkienttoko.

19 Nok entkenhase nakatonnhests: Akatonnhests, onen 8ahi eso ioserake tsinikon satateroroki; Satorissen kati onen, tesastskaon, snekira, satekkonni tanonnon8a onen.

20 Nok ne Niio raton nehne: sentent iah tesanikonrat! On8a kenh 8asontate entsiesari8anontonse ne Satonnhests; onka en8astste tsinikon saroron?

21 Etho nenhoiata8en ne raonhaa tihatateroroki, nok iah tehok8astse tsinonkati ne Niio.

22 Ethone 8asaka8enhase ne raotiok8a: Neh 8aonni 8ak8arori: ne tosa taese8atatenikonrharen ne tsionnhak8en, nahoten aese8ake, oni aese8atseron-niate.

23. Aseken atonnhests senha kanoron tsiniiot natennatsera; nok oieronta tsiniiot ne 8atseron niatta.

24 Tese8aiatoret tsini kontiierha ne tsioka8e: iah tekontiienthos iah oni tekontiienthok8as, iah oni teiotinonsoton, nok sane ak8ekon sakohnontens ne Niio: toh onte senha isih non8e nise8aiatanoron tsiniiot notsiten hokonha.

25 Onka oni tsinitsion nehne niiateshatastsnie ahak8eni skaiosa nahatatneniestste?

26 Toka non8a iah tese8ak8enion neok neh kenh niiori8asa, nahoten kati se8aststeristak8a notiakeson?

27 Tese8aiatoret tsi niiot tsi katsitsiararaks nohontesonha, iah othenon teiotiote; nok sane k8arori, tsi iah tihiehero ne Salomon rahoiatanerak8atserakon eh nahok8ennianerak8aton tsiniiot nononha.

28 Tokat non8a eh niioe tsi tehasnie ne Niio nonhontessonha, non8a kenh iohniote, nok enhiorhenne enkaiakon ihsi ien8ation; ise kati onteken ak8a iatsise8aiatanikonrhen, se8anikonrasto.

29 Tosa kati sase8atonhek: nahoten enhiak8ake? nahoten oni enhiak8anekira? tosa tese8anikonra-netak.

30 Aseken neh non8entsiakekha ok teiekanere iakesaks neh nahotenson; roterientare se ne Etsise8aniha tsi nahoten tese8aton8entsioni.

31 Neh tanon tase8atierent se8esak ne Niio raonakerasera, nok ne kenh ioha8iton ak8ekon nehne ok tatentetsise8a8entastse.

32 Tosa se8ateronn, se8ententsihon nitsion ok; thonikonriiohonse ne Etsise8aniha naetsitsion ne raonakerasera.

33 Se8atenninon, tsini se8aien, nok ietsitenrat; se8at8istonni non8a ne iah te8akaions; Karonhia-kekha astsoko8astsera, tsinon8e ne iah kenh tiiahatiilere ne sakonasetha, iah oni notsinon8a takontitak-sate.

34 Aseken tsinon8e nikaien ne se8astsoko8atsera, eh ki oni ienkaientake ne se8eri.

35 Se8atiatannhenhak, nok iotekhak ne se8ahaserenha8e.

36 Iestsinakeren tsiniiot ne ron8arhare ne Ron8aianer tahontare rotekk8aranon, natahatiiererkenha nok saok aonsaon8annhotonk8as ka8enniiio tenthannhohaiake.

37 Ronataskat neh nihatinhatseroten, ron8arhare ne Ron8aianer nonen ensra8e! Ori8iio tsi k8arori, ak8a neok nenshatiatannhake nok enshakohnonte, raonha oni enshakokk8aerhase.

38 Ori8iio tsi ronataskat neh nikannhatseroten, tsi ki ok ni8atasontine ensra8e tiotkon ki karhare, ronatie8ate oni!

39 Se8aterientare 8ahi, nonka kiok aontahoterientarake tsinii8istahe enhon8anonsorenne ne sakohnasetta: Ori8iio 8ahi tsi enhatie8aten nok enhaskennha tsini ohien.

40 Eh kati oni nise nase8aier, se8atate8eiennen-taonhak: aseken tsinon8e ne iah tense8arhareke eh non8e nenra8e n'Onk8e Roienha.

41 Tier tahatati, 8ahenron: Saianer! ii ok kenh ionk8enton kehiken nika8ennoten, katen Onk8etak8ekon iakohton?

42 Tontahenron ne Roianer: Onka neh ne ronk8e ne Roianer aborihontake asakoststeriste ne kannhatsera, asakokariakse oni tsi natehonatenstson.

43 Rotaskat neh nikannhatseroten, roiotatie ne raoiotensera nonen ensra8e ne Roianer!

44 Ori8iio tsi k8arori: tsi enhorihonten ahaststeriste tsini hoiien.

45 Nok tanon tokat non8a netho kannhatsera enhenron, ne rahonikonrakon: Iah se naha iosnore tatahontare ne Roianer: nok enthatatasa8en enshakosok8a8esson asakokenrenseronni oni ne ratinnhatsera, oni kontinnhatsera, nok ne raonha, ahanekira, tahastskaon, nok ahatatenon8aratonte.

46 Tohiken nikannhatseroten Raoianer eh non8e natentre tsi non8e niah tenhorhareke iah oni tehorientare tsini io8istahe; Ehren enhoiatenha8ite, nok enhaon tsinatehotenstson, iatenssakoieste ne iah teiakori8atoken.

47 Nok kenh kaien ne rannhatsera ronikonraienterhaon ne Raoianer, nok iah tehotataskennhaon nahonikonraieriton, isinon8e tsi nenhon8anon8areke.

48 Kenh kaien ne iah tehonikonraienteri, tanon neh kenh niiehoieren tsinahoten ne teiotenstson nahon8are8ate, karoki tanon nehne tsi nenhon8anon8areke : Aseken onka eso enhon8a8i, esoki enshon8ari8anontonse : oni nisinon8e tsi nenhon8atak8ennia ienni ihsiki non8e nenshon8ari8anontonse.

49 Otsire kka8i tsi 8ako non8entsiake ; oh kati nahoten aonsakeri8anontontake, tokat non8a onen iotekha ?

50 Enskat naha oni tsi enkatenek8aheste ; nok neh tekaterientakariatta oksa iakaef !

51 Ise8ere oni ken naha neh kenh kka8i ne skennen tsi 8ako non8entsiake ? 8ak8arori, tsi iah ; neh tanon ne taiakokhasionko.

52 Aseken onen en8atasa8en 8isk nenhatihake ska8atsira, asen nenthontenro8e, nok ne teniiase neok nehne nenthiatenro8e.

53 Roniha enhote8entete ne roienha nok ne roienha enhote8entete ne roniha ; Onistenha enhiote8entete nakoienha, nok nakoienha Onistenha. Ok neh sahkat ne tiatastsafa.

54 Saka8ennihak8e oni nonk8eokon : Ne ens ne 8ese8atkatho taiostsataketote tsi iate8astsotos, 8ese8enrons ens : iokennoresere ; etho ens oni naha8enne.

55 Nok nense8attoke Entie nontaka8erenha8e, oksaok ense8enron : 8atarihatane, eh ens oni nehne naha8enne.

56 Tese8anon8ara8enrie, ak8a kenh nehnehe iese8aienteres tsinahoten kenton tsini ia8ens tsi tkaronhiate oni tsi ion8entsiate ; nok iah kenh nehne taese8ak8eni niaese8aienterene ne kenh non8a non8e niio8enrare ?

57 Oh oni nahoten ahori8a tsi iah tese8ari8aienteres ne tsionhake tsinitkari8aieri ?

58 Saskennha n'ohahakesson aonseseniri8aseronni nateseniri8akennhasere ; ne tosa taiesaiatorete aiesari8ente oni, nok aontaiesannhoton.

59 Ori8iio tsi konrori tsi iah tataontasiakenne neh non8e tsiok enskarokten.

Asenh-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

1 ETHONE oni otiake netho ionk8ene, ori8ak8ekon sahon8arihoktase tsini hotiata8enhon ne Galileanronon nehne Pilat sako8enthon nok ronatiengk8aronniatak8en ne rahotinek8ensa.

2 Iesos tontasako8enna8eron, 8ahenron : Ise8ere katiken senha ne rotiri8aneraakskonne neh nahon8atiierase tsiniiot notiake Galileanronon ?

3 Iah eh teiot ; nok tanon k8arori, ne iah tentsise8atare8atane ehse oni nise nense8ahiata8en.

4 Toka's'oni nehne ise8ere ne satekon ia8enre ni-ionk8etake teiakoiatorarakon oni rona8entaon sakani-katienenne ne Siloe, senha teiakotenstson nasakore8ate ne Ra8enniiio tsiniiot notiake ne Jerusalem-ro-non ?

5 Iah oni neneh ; nok tanon ne iah tentsise8atare8atane ehse oni nise nense8aiata8en.

6 Kenh oni nahaiera tsi 8atesakori8akentonk8en : Saiatat ne ronk8e 8isonko8a rotk8irote raotehenrakon, khare onen rahisakhe nok iah othenon tehotsenrion.

7 Nok 8aha8enhase ne ratsitsiaienthos : onen neh asennioserake sitkahisakhes kehiken iok8irote, nok iah othenon teketsenries : itsiak kati ; naboten aho-ri8a ok se8atieren tiiton8entsiatieronk8en ?

8 Nok ne ratsitsiaienthos tontaho8enna8eron, 8ahenron : Saianer, ioniotak niha sekon non8a ioserata-tie, niare enkterotasionko nok en8akitonti.

9 Tokat non8a en8aianiionten ioniotak ki ; tokat iah ethone ki enkaiakon.

10 Enskat oni a8entatokentike ononsatokentike sakotatihak8e.

11 Etho 8ahaken tsiiothon8isen nonen satekon ia-8enre niioserake siiotienni notkon, onen oni iah teska-k8enies ehneken iaonsontkatho tsinateiono8iiakon.

12 Iesos iahennonke nok 8ahenron : kien sahsie-8entane tsi sanon8aktani.

13 Iathanisnonsaerhase ; sontiatak8arisi oni sakaie-
Sentane, nok tehonon8eronnionsk8e ne Niio.

14 Kenh kaie ne ratsihenstak8eniio neh non8e
niionterennaientak8a oia nontahotierase tsi a8enta-
tokentike sahatetsiente ne Iesos, tahatati kati 8ahen-
ron : Iaiak 8ahi nonta ioteri8ison naiakoioten ; etho-
non8e kati aontese8e naonsaietsitsiente nok tosa n'a-
8entatokentike.

15 Nok ne Roianer tontaho8enna8eron, nok 8ahen-
ron : Tesanon8ara8enrie ! iah kenh teietsinerensions
na8entatokentike ne se8atsenenhoken naiestsineka-
nontenra ?

16 Iah kati tetkari8aieri na8entatokentike aonsa-
kon8anerensi enskat n'Abraham sakoienha nonen sa-
tekon ia8enre niioserake siioneren notkonseraksen.

17 Neok ne tontahatinek8entarenne neron8ari8a-
iaksk8e ; nok nonk8eokon tehiontenon8eratonnionsk8e
tsi iontkattos niori8anerak8atenion tsini haierhak8e.

18 Ratonhak8e oni : Nahoten testiatieren ne Niio
raonakerasera, oh onte oni nahoten taontakatenien-
tenste ?

19 Ak8a neh testiatieren tsiniiot neronk8e raote-
henrakon 8ahaien8o otsinek8ar nikanenhoten ; 8aka-
nio, nok karonta iahonton, ieiohe ki notsitenhokonha
ahonenrokon etho konstsinakonnianions.

20 Nahoten taontakatenientenste ne Niio raonake-
rasera ?

21 Ak8a neh testiatieren tsiniiot ne ionttenk8atta,
ne tsiothon8isen asen nikaksake ottesera 8atkaieste,
tsiniioe ak8a ien8attenko.

22 Tehoststekafenhatiesk8e tsi ionatak8enraron,
Sakorionniennibatie, nok Jerusalem 8athahohienhen-
batie.

23 Saiatat 8ahori8anontonse 8ahenron : Se8enniio !
niiakonha kenh ne iontsennonniiane Karonhiake.

24 Tontahenron : se8askennha ne tsinonkati nikan-
nhohaha ahese8ata8eiatak8e, aseken k8arori, kentio-
ko8anen enhionteniente n'iaionta8eiate nok iah ta-
iek8eni.

25 Nok nonen enshata8eiate ne Ron8aniha, enshannhoton oni, ok astste iense8enterontake, ethone entise8atasa8en ense8annhohaiake, ense8atonheke, Se8enniio! tak8annhotonk8as, nok ne raonha enthenron iah othenon te8akaterientare kah nitise8enon.

26 Ethone oni ense8enron · tsiataкта teionk8as-tskaon ionk8anekiren oni, nok onk8anatakon tsi tekanatokenhaton Sheiatatisk8e.

27 Tentetsise8enhase : katon ki 8ahi iah tek8aienteri ehren sase8et.

28 Ethone onen tense8asenthoseron, tense8anokaraniehon oni tsi enhiestsiken ; Abraham, Isaak, Jacob, oni ne Rotitokense okon raonakeraserakon ne Niio, nok nise astste entiestsiiatonti.

29 Tsi iate8astsothos, oni tsi Tkarak8inekens, otto-reke nok Entie nentienseron nenhiontekk8aren raonakeraserakon ne Niio.

30 Ethone onen enhiontharatate ne iontatkenronnis, nok ehtake niienhentsien n'iontatkonniesta.

31 Ok neh sahennisera eh 8aonne8e Pharisian 8ahonniron : Ehren aonsasete aseken Herod ihrere aiario.

32 Tontahenron : satsise8aroriana tohiken ratsistso : Sekon nisekheiatek8atanions nonatkonseraksen, nok non8a tanon nenhiorhenne enke8eiennentane tsi skatetsentanions, nok nasen-aton nen8ata enkatorissen.

33 Nese 8aonni 8akateri8aienni ki nakatenti non8a oni nenhiorhenne, nok tsi ientsiorhenne : Iahse 8ahi taonton nakte non8e narenheie ne Rotokense neok ne Jerusalem Kanatakon.

34 Jerusalem, Jerusalem ise ne sheia8enttos ne Rotitokense, nok shenenhioiaks ne tiesatennietenni! toh niiori8ake 8akatenienten nakheiataroroke ne Seienhokonha, tsinikaierha ne kitkit tsi iakoiataroroks nakoienhokonha kaneraonstsokon, nok iah tesathon-taton.

35 Nese 8aonni ononsokon en8aton tsi sanonsote ; nok ori8iio tsi 8akonrori tsi iah taonsaskken, tsiniiore, ienkahe8e nasiron : Ron8asennaien ne Tare raosen-nakon ne Ra8enniio.

*Kaieri-aton iaSenre TeioteriSasonterak8en Ori8atokenti
tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.*

1 ENSKAT oni naha Iesos 8atastskaonna tsi ronon-
sote ne ron8ako8anen ne Pharisian, ak8ekon ok raonha
tehon8akanere.

2 Saiatat rotiato etho oni nehne raiatarak8e rao-
henton ne Iesos.

3 Nok ne Iesos 8asakori8anontonse ne Tehatiri-
8akennhas oni ne Pharisian, Raton: aonton kenh
naonsaiontatetsiente ne iakohnon8aktani n'A8enta-
tokentike?

4 Iah othenon tethonatati. Ethone onen ne Iesos
tahonentsa nok sahotsiente oni sahotori.

5 Ethone are ionsasako8ennarane nok 8ahenron:
Onkakiok tsinitision iahatkatho tsi iona8erote iakaia-
tenne ne raotsenen tionnhonsk8aron iah ontekenh
oksaok taonsahaiatatako sahetosane a8entatoken-
tike?

6 Iah othenon tehotik8enion nothenon ahontahona-
tatike.

7 Ak8a oni 8atesakokaraientane tsi ak8ekon ok
neh ronaskennhen tsinon8e tkanaktiio iahontien,
8ahenron tsi 8atesakori8akentonk8en.

8 Katke kiok enhiesaonkaron tiakotenniote, tosa tsi
tkanaktiio iahsatien, aseken tokat enhaiatarake ne
senha raiatanoron tsiniot nise.

9 Nok ahienhase ne hetsisenihonkara8i: kenh
kaien satsenakton: Onen nise atehensera tentisatia-
tonti tsi ohnaken iensesanistsk8aren.

10 Kenh tanon nasieren'onen enhiesaonkaron, ohna-
ken tasatien, naontonseke nonen entre ne iahonkara8i
naiarori ahenron: Ohenton niahase Orie, nok ak8e-
kon ok teniesarensaron tsini iakon enhietorontake.

11 Aseken ehtake niienhentsien ne iontharatasts,
nok enhiontharatate ne iontatkenronni.

12 Saha8enhase oni ne roonkara8ine: Katke nensa
tennioten, tosa seonkaron ne se8atenrosos, iah oni ne
tesatennontere, ok ne ens ne sa8atsire, tosa oni ne

tese8anon-sanekhanion rötik8astses ; on8as ens naha oni nehne tentiesaonkaron ne rononha nok ak8ekon entsisatkariakse.

13 Neh tanon sheonkaron ne iakotentenion, teiontsarites oni ne teieron8ekon.

14 Ensataskastston tsi iah teiakoien naonsaiesaieristse ; entsiesaieritse tsi nentsiontonnhete ne tiakori8aieri.

15 Saiatat tsini kentiok8a tahatati, 8ahenron : Rotaskat onka ienhanatarake Nii raonakeraserakon.

16 Tontahenron ne Iesos : Saiatat Sahatennioten, nok kentioko8anen 8asakohonkaron.

17 Nok nonen siiakahe8e taionstskaon, iahotori ne rahonnhatsera asakohnonksa tsiniiakon Sakohonkara8i aseken onen ak8ekon ka8eiennentaon.

18 Ak8a enskat tsi nontahatiiere, taonteraiatak8e ; 8ahenron ne tahatierente : Skennen sanontonnionhek ak8a ok on8a enkatkensera ne 8akon8entsianinon.

19 Nok ne saiatat 8ahenron, 8isk niiowaneke teiotinakares 8akenask8aninon iatekakonte kati tsi enkheiatenienten, skennen katisanontonnionhek iah oh takiere netho iahke.

20 Sekon ne saiatat 8ahenron nehne : Ak8a on8ar ok 8akeniakonhonhatie, iah kati takiere netho iake.

21 Onenkati sara8e ne kannhatsera, sahorori ne raiatak8eniio. Tsi nahosense ne raiatak8eniio, 8ahenron ! 8as, kanatakonsson oni tsi tekanatokenhaton, sheiatarorokha ne iakotentenion, teiontsarites, teieron8ekon oni, ak8ekon kenh nontasheiatenhaf.

22 Tontahenron ne rannhatsera : onen ki 8akeri8aieritonhatie, nok ki tanon sekon ionaktote.

23 Tontahenron, ne Raiatak8eniio ! 8as ohahakeson, atehenraktontie oni, nok tsiniiakon ensheken ak8a ok tasheiatenhaf, akanonsinn tsi 8akenonsote.

24 Aseken ori8iio tsi iah onka tiiaontennhonta nakatennatsera tsinihati kheonkara8ine.

25 Kentioko8anen are ron8anonteratie : tontahatkarhateni, nok 8asaka8enhase.

26 Onkakiok raskaneks naiakenik8ekhene; tanon iah tesakotak8as8ens, roniha, ronistenha, rone, Sako-ienhokonha, rontennosenhokon oni rontatekenhokon iehiohe nak8a raonha tsi ronnhe, iah onkiatenro te8atonsere.

27 Nok oni ne iah teiontketasts nakoiasa, iah onkiatenro te8atonsere n'iah iihne tentientane.

28 Onka oni tsinitision abatenonsonniane, ne iah neh taontahatierentane, ahakaenhion roien onteken tsinikon kari8anontons iaonstsahate nak8a iaha8eien-nentane.

29 Tosa neok naontahatasa8en aontahenstsk8aren nok iah tiiahasa, onen nehne nonk8eokon enhon8a-tentoriatak8ake tsi enhiontkatoseke.

30 Enhiontonheke : Ak8a nehne iehok8enion naontahatasa8en nok iah tiiehoson ?

31 Ok ne ens ne rakora 8ahateriiosere, iah onte kenh neh taontahatierente, ahari8isake iatekaieri kenh noieri ni8ennia8ehetserasen niionk8etake iatahoterate ne te8asen ni8ennia8ehetserasen tahotiok8ine ?

32 Tokat iah taonton, ienhoteri8anietase ki sekon-ok ihnon hentre, skennen tikenhak.

33 Eh kati niiot tsinitision ne iah tense8ate8entetane tsini se8aien; iah ki onk8atenro te8atonsere.

34 Ia8ekon ne teioiotsis; nok tanon nenhiotak-senne, oh nahoten entsienenhisatake ?

35 Iah othenon teskasta, ak8ekon iah teioianere naiakon8entsiarenstak8e; astste tanon ien8ation. Onka teionhontakarontak8en naionronke, ionronk.

---

*Sisk-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini
hoiaton Roiatatokenti Luc.*

1 AK8E KON ne ratikarotasions oni nionk8etak-sensk8eokonha ron8ateranentaktennihak8e ne Iesos tsini honatahonsate tsi nahoten raton.

2 Nok tanon ne Pharisian oni ne ratiatons oia nontahonatierase, nok Sahonniron : nisakonoronk8a nionk8etaksensk8eokonha ak8a tehontonsts.

3 Nok ne Iesos tontasakori8akentonk8en, 8ahenron.

4 Onka kiok tsinitcion enskat te8ennia8e ahonask8aientak teiotinakarontonha, skaiatat aontiataton, iah ontekenh ok eh tasakotsiak8arisi karhakonko8a ne tioton ni8asen tanon tioton nok neh ahaiatisakha ne iotiatatonhon tsiniore iaonsahaiatastsenri.

5 Nok nonen enshaiatastsenri, enhanitsionk8aketate tsini shostsennonnihatie.

6 Nok nonen ensra8e tsi rononsote iah ontekenh tiiasakohnonkhon ne rontenroson oni ne tehonnonsaneckhanion, nok enhenron : te8atonnharonnion tanon non8a aseken skiatastsenrion ne 8akatenask8atonnine teiotinakarontonha ?

7 Etho kati niiot tsi k8arori tsi senha entiontsennonianion ne karonhiake ne saiatat rori8aneraakskon enshatastre8ate tsiniiot ne tioton ni8asen tanon tioton rotianere iah oni othenon tehotinnhitseraien.

8 Ok ne ens ne tsiathon8isen oieri niio8istaen, enskat aioti, iah ontekenh oksaok takahaseroten nok aontonte8eienton aionhe8e tsiniore iaonsakatsenri.

9 Nok nonen enskatsenri, ienhiakononkhon kons-tsihokon oni ne tekonnonsaneckhanion, en8atonne : te8atonnbaren tanisa aseken se8akatsenrion ne 8ak8is-tionne ?

10 Eh kati niiot k8arori tsi senha enhiontonnharonnion n'Eronhiakerononokon, nenskat iakori8ane raakskon enhiakonikonranon8ake nok entsiontatrestate.

11 Ratonhak8e oni : Saiatat ne ronk8e tekeni tehonekenterontseraien.

12 Kkare onen 8ahenron ne kenhniraa : Rakeni, takon onen tsinikon nii aka8enk. Nok 8ateshakok hasiase tsinikon roien.

13 Iah tekari8es onen ak8ekon roienahatie ne kenh

niraha tsinikon rao8enk, nok Sahatenti, ihnon tienakere eh niiahare, eh non8e iahatekk8isa kenteserakon ne rao8istakenha.

14 Onen ak8ekon sihotekk8ison ne rao8ista, Sahontonkariakhon neh non8e niienakere, onen oni neraonha tontasa8en Sahotentane.

15 Onenki Sahannhatserisakha, nok ne Sahonnhane iahotori asakonikonraratieseke tsini haon8entsia raotsenenokon k8isk8is.

16 Ethonon8e nihaskaneksk8e ahotsennonnihon oni neh arakseke ne k8isk8is ionatatenrase, sekon ki ens nehne iah tehon8a8isk8e.

17 Eh oni non8e onen tonsahos8athene oni sareiarane ne raonhake, Sahenron : toh are onte non8a nithonatekhonni ne rakeniha raonnhatsera, kenh nii non8e atonkariakon 8akeriios.

18 Tensektane kati nok rakenineha ienske, enkiron : Rakeni, risentenni ne Niio, oni nise.

19 Iah kati tese8akerionte ne takienha aonsakaton, eh kati natakierasts tsiniiot ne sannhatsera.

20 Tonsahatane, sahatenti ronineha niionsare. Sekon ok ihnon satontare ; ok naha tahoken ne Roniha, Sathoniatasiharane tsi nahotenre ; iathoterate nok iahoniasa oni 8athonoronk8anionton.

21 Nok ne ranekenteron Sahenron : Rakeni, Sakenhikon kenthoehtake nakaronhiati oni sahenton, iah kati tese8akien naonsaionkenatonk8ake Hetsienha.

22 Nok ne rokstenha 8asakonnhane ne kannhatsera : ahontahatiha8e nok ahon8aseronniate nak8a niatese8ak8enniios, nok ahon8asnonsa8ite oni tahon8ata.

23 Ietsinonksa tionnhonsk8aron o8ira ionaressens, iestsirio ; tete8astskaon nok te8atonnharonnion.

24 Aseken kehiken riienha ra8enheionne, onen shotonnhetonhatie, rotiatatonhonne nok onen sara8e. Nok tahontasa8en Sahontonnharen nok Sahontekhonni.

25 Kenh kaien ne thako8anen ne roienha kaheta-

kon natontare; sekon ok kati ihsi niire tare ok naha saharonke tetiotonhare, karennote, oni teiakononnia-
k8en.

26 Kannhatsera kati iahononke, Sahori8anontonse oh nitiotieren ?

27 Nok ne kannhatsera sahenron : Estse kenha sahi onen isro ne kati 8aonni rotenniote ne Ianiha ne iah-
ken tsi skennenko8a tironnhe sara8e.

28 Nok tsi nahonakk8en iah teshothontaton nia-
honsahota8eiaton ; Onen ki ne roniha iahaiakenne nok
8athorhotonnion oh naia8ennekenha aonsahata8eiate.

29 Tontaho8enna8eron ne roniha sahenron : onen
eso ioserake shikonhiotense iah oni non8enton teskon-
hiatennikonrate8aton, nok sane iah non8enton teske-
nask8a8i arahona kaiatakeras o8ira akenhake naia-
k8aton8eshonk8e nakatenro okon.

30 Ak8a nehne ionerak8at ne kehiken etsienha,
ak8ekon tsionatak8akareni 8akontekk8isa tsinikon
ehtsia8ine, tanon tsi sara8e 8asheia8enthon niona-
resens.

31 Nok ne roniha tahehron, kien, tiotkon nise
tenik8ekonhatie, nok tsinikon 8akien ise sa8enk.

32 Teioton8entsiohonne ki aiontennioten oni aion-
tonnharen, neh kehiken ehtsekenha ra8enheionne,
nok shotonnhetonhatie ; rotiatatonhonne, nok onen
sara8e.

---

*Iaiak-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti
tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.*

RATONHAK8E oni ne Iesos : saiatat ne rostsoko8a
enskat ronnhatseraien ne rororoki sahon8ari8arho
rotiesatenni ne rao8enksonha.

2. Iahononke, Saha8enhase : oh nahoten keria-
ronkas nise sari8ake ? Skontseraseronni kati tsiniiot
tsi saterihonte ; aseken iah ki sekon noia ken8 tiiaon-
sasiere naka8enk sonha.

3 Sahenron ne kenh raroroks ne raSerientakon : oh natenhia8ennekenha onense 8ahi ne raiatak8eniio sahakeriontako tsi Kaststeristak8e ne rao8enksونها ? iah takk8eni non8entsia kenh nakiere, nok katehens ne takastsarite.

4 Sakaterientare tsi nenkiere naontetsenri ne taionkarhoton tsi rotinonsoton nonen entsionkerion tak8en.

5 Ethone akteson tsi iasakohnonkhon ne ronatkaron, Sahori8anontonse ne rahente, Sahenron : Toh nikon iakarotani nakkos8e ?

6 Tontahenron : Enskat te8ennia8e nikanak8ake kenhie. Nok ne raroroks tontahenron : Satsiena ne saiatonsera, nok kenh sanistsk8aren oiah sasonni 8isk ok nense8assen.

7 Tihaiatate sahuri8anontonse : ok nise, toh nikon satkarote ? Enskat te8ennia8e nika8inotserake onatsia. Nok ne raroroks tontahenron : satsiena ne saiatonsera, nok oiah Sasonni ne satekon ni8assen.

8 Nok ne Rostsoko8a, 8athorensaron ne raonnhatsera iah tehori8atoken, neh tsi niha8eiente tsi nahaiere, aseken non8entsiakekha akoienhokonha senha iontatenikonrare tsinikari8es iakonnhetie, tsiniot ne kas8athetsera akoienhokonha.

9 Nok nii k8aroris oni, se8atenroseronni ne 8astso-ko8atseraksen, aia8ens nonen ense8atokten, taiestsiarhoton rahotinakeraserakon iatekakonte.

10 Onka rori8atoken tsinon8e niiori8aha rori8atoken ki tsinon8e niiori8o8anens ; nok ne iah tehori8atoken tsinon8e niiori8aha, iah ki tehori8atoken tsinon8e niiori8o8anens.

11 Tokat kati non8a iah tesari8atokenne tsinonkati ne 8astsoko8atseraksen, onka kati enhiesatak8enniaienhase nori8iio, 8astsoko8atseriio oni ?

12 Tokat oni non8a iah tesari8atoken tsinon8e nakoren ako8enk, onka kati entieson ne sa8enk ?

13 Iah tahak8eni ne rannhatsera tekeni taokos8etseraientake ; aseken tokat saiatat enhos8en, nok

enhonoronk8e ne saiatat; tokat enhokonnienste saiatat, enhokenron ne saiatat iah kati oni nise taonton ne Niio hatsise8aiotense tanon Otkon.

14 Tsinihati ne Pharisian ronataonsatek8e tsinahoten 8ahenron ok tahon8aieron aseken rohnaskennhasene ne rononha.

15 Sasaka8enhase kati: Ise8ere kinise se8aianerese nonk8ene; nok tanon ne Niio ak8ekon raienteri tsini se8eriasotens; Aseken tsinikon ieri8anoronsta nonk8e okon ak8ekon rori8aston ne Niio.

16 Kaianerensera tanon Rotitokenseak8e 8atatiene tsiniiore ne San. Nok eh nahe tiotasa8e onen kariho8anaton ne Niio raonakerasera; ak8ekon ok oni iakoskennhen niaionta8eiate.

17 Senha se 8atiesen naontohestste tsi karonhiate oni tsi ion8entsiate tsiniot ne skaiatonk8a aiohsense tsini kaiaton ne kaianerensera.

18 Onkakiok enshatek8ate ok ne ens tenshiatekhasi nok oia enshoniake, enhari8anerake kentesera, nok onkakiok enshatateniakten ne skon8atek8aton enhari8anerake kentesera.

19 Saiatat oni naha ne rok8astseko8a; neok ne kanoronson rastseronniatak8e, neok oni ne niateskakk8iiosson iraksk8e ok tiiate8enniserake.

20 Saiatat oni nerotent Lazar ron8aiastsk8e tsi ronnhokaronte ne rok8astse rahiationnik8e, raiatak8ekon roststa8isk8e.

21 Raskaneks8e narahona neh ahrake ne tkaniserens rahotekk8arane ne rok8astse, iah tanon onka tehon8a8isk8e; erhar ok eh kontik8attosk8e nok kontikanonstsk8e tsi roststaronnion.

22 Khare onen 8arenheie ne rotent, Ratironhiakeronon iahon8aiatenha8e ranask8akon n'Abraham; 8arenheie oni nehne ne rok8astseko8a nok 8ahon8aiatata.

23 Nok nonen sihotetsiraton, oni Onesson roroniaken, 8ahatarakestsko, nok ihnon iahoken Abraham, nok ranask8akon eh thotonnhahere ne Lazar.

24 Sathohenrete, Sahenron: Rakeni Abraham, askitenre, ahontastsiatori ne Lazar, aŝenke iataha-nisnonsoŝe nok abatieŝenthotakŝe kennasake; aseken iah tiiaieriŝaheŝe tsini ŝakeronhiaken kehiken kenh nonŝe otonkokon.

25 Tontahoŝennaŝeron n'Abraham Sahenron: Kien saseiarann tsi sastsokoŝane nonŝentsiake nok ne Lazar eso roieshaon, onŝa kati nehne nonŝa onen rotsennonni, nok nise ioronhiakentastsanit saronhia-kentha.

26 Iah ki oni neok teioriŝa ioshonhioŝanen tsi ioton-Sentsiiaikon ne teiönkŝakhasiaton; nese ŝaonni iah teseŝatons ne kenthö iaiontenti nok eh iaïen tsi tesi-teron, iah oni neh aontaiontenti nok kenthö nahon-taïen.

27 Nok nerokŝastse, Sahenron: Ŝakonneken kati Rakeni Abraham, iahonsastsiatori ne Lazar rakeni-neha.

28 Aonsasakororiana ne Sisk nateiakŝatennontere aontonsseke tosa aiakŝariskon.

29 Tontahenron n'Abraham: ŝakotiŝennenhaŝe ne Moïs oni ne Rotitokense, neh ratiser.

30 Sekon tontahenron ne rokŝastse: tosa, rakeni Abraham; toka se nonŝa enshontatreŝate nonka kiok iakaŝenheion ahonsahonŝatiroriana.

31 Nok n'Abraham tontahenron: tokat iah ten-hontahonsatathe tsini honen ne Moïs oni ne rotitoken-sehakŝe, iah kisenha tahontahonnetakŝe naonsasako-tiken aonsaiontonnhete niakaŝenheionne.

---

*Tsiatak-aton iaŝenre teioteriŝasonterakŝen Oriŝatokenti
tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.*

1 ETHONE ne Iesos Ŝasakaŝenhase ne raotiokŝa: iatekakonte nehne tsi tenhiontateriŝaïentaten; nok rotentasere onka enshakoriŝaïentaten.

2 Senha ioianere tsi katheta Satenenhiarak8a ahon-
8anenhianiionthase nok kaniatarhen iahon8aiatonti,
tsiniot nasakori8aientaten enskat n'eksaokonha.

3 Se8atatenikonrarak kati : tokat tetsiatennontere
enhianikonraksate, hestsietteten ; tokat enshatatre-
8ate, sasanikonrhen ki oni nise.

4 Tokat tsiatak niiori8ake se8ennisera aianikon-
raksate, nok ok oni khe niiori8ake tahontare nok aia-
rori ahenron : skatateri8astani, sasanikonrhen.

5 Ethone ne Ratik8ekonone 8ahon8enhase ne Roia-
ner : Tak8aiestas ne te8etakon.

6 Nok ne Roianer takenron : arahona tsini kanen-
hatsine8ar nikatsinetaroten ni8a aese8aientak ne
te8etak8en : Iah othenon tehken aese8enhase kehiken
kerhite : Satenaharostsi nok kaniatarake iekaniotann ;
nok ense8a8ennarak8e.

7 Onka oni tsinitision ahonnhatseraientak ken8en-
tatie ahoioteke ok ne ens katsenen asakononnatie-
seke, nok iahoken tontare oksaok aha8enhase : atek-
k8aratserakta iset nok tesastskahon.

8 Toka kenh aha8enhase : Takekhonnien, sateniion-
ten, nok takekk8aerhas tsiniore ien8akatane oni
en8akehniatana8en ; Ethone onen nise tensastskaon
ensnekira oni ?

9 Neh kenh enhatonnrak8ate ne kenh kannha-
tsera tsi eh nahaiere tsiniot tsi ron8annhaon ? ikere
iah onte.

10 Eh kati oni nise niot, nonen ense8ari8aierite
tsi neniestsinnhaon, se8enron : iah othenon teiak8a-
tonron ; aseken neki ok nonk8aiotensera ionk8aioten-
hon.

11 Nok nonen Jerusalem siiha8enonhatie tsite-
hontonsentsiakhenhatie ne Samari tanon ne Galile
niiahare.

12 Onen thoha siiara8e ionatak8enrare, oieri ni-
hati rotiststa8is 8athonterane, ihnon kati ok tontaha-
titane.

13 Nok 8athotihenrete, nok 8ahonniron : Iesos,
Saianer ! ask8entenre.

14 Nok nonen sasakoken, Sasaka8enhase : 8ase8e, Ratitsihenstatsine iahasene. Nok tsniiore niahone-nonhatie eh sahatiie8entane.

15 Nok saiatat, ak8a neok 8ahattoke sahaie8entane, sahakete tehonon8eronnionne ne Niio tsiniha8enna ra8ennotatie ;

16 Nok rasiakta ne Iesos sabatisk8entaren tehonon8eratons. Samaritan tohiken nahaiatoten.

17 Ethone ne Iesos tahatati, 8ahenron : Iah kenh teshotiie8entaon noieri nihati, kah kati niiehonenon ne tioton sekon nihati ?

18 Neok kenh kehiken nok thihate tontahonon8erationne ne Niio.

19 Ethone 8aha8enhase ; testann, nok sasatenti ; neh sesatsiente tsi tisetakon.

20 Onen oni Pharisian 8ahon8ari8anontonse, katke en8a8e ne Niio raonakerasera, tontasako8enna8eron, 8ahenron : iah nah sotsi ok ihnon, taontontrori nonen en8a8e ne Niio raonakerasera.

21 Iah oni naha taiahiron : Kenh Sahi ihres ; ok ne enskenh Sahi itres. Aseken non8a tese8aiatokenson ih8es ne Niio raonakerasera.

22 Sasaka8enhase oni ne raotiok8a : ien8atenniserihe8e tsinon8e nense8askaneke naese8atkatho enskat oni nonk8e Roienha ra8ennisera ; nok iah ki tanon tese8atkathosere.

23 Nok enhietsirori enhiahiron : kenthohihres ; tokas oni kenh nonkati itres. Tosa ki tanon eh niahase8e, tosa oni ietsinonteratieson.

24 Aseken tsiniiot nate8anennekara8e, tekaronhiiakta tsi kahniararha, eh kati oni nehne nenhia8enne nonen tentre nonk8e Roienha.

25 Niarek8e ki tanon eso enharonhiaken, enhon8ate8entete oni ne kenh ka8atsirate.

26 Tsiki niaa8enhon Noë sihotenniseratenion ; eh kati oni nehne nenhia8enne nonk8e Roienha enhotenniserateke.

27 Teiakostskaonk8e oni ienekirhak8e, iakohniak.

sk8e oni teiontateniaktennihak8e tsiniiore iahata-
8eiate ne Noë rahohon8akon; nok tonhnohton ak8e-
kon oni 8ahakorio.

28 Eh oni niia8enhon sihotenniseratenion ne Lot:
teiakostskaonk8e, ienekirhak8e, iehninonsk8e, ion-
tenninonsk8e, ieienthosk8e, nok iontenonsonnianion-
sk8e.

29 Nok tanon nonen sontahaiakenne ne Lot tsi
kanataien ne Sodom; Otsire iontenatentasta tekaies-
ton 8ahokennoren ak8ekon 8ahakorio.

30 Etho kati oni nehne nenhia8enne nonen ien8a-
tenniserihe8e nonk8e Roienha ra8enniserä.

31 Neh non8e te8enniserate, onka kanonsake en-
haratake, nok ne rao8enssonha kanonskon tkakeron,
tosa tethastnont naonsahakoha; nok ne kahetakon
ienhreseke, tosa shakoha tsinahoten tkaien ne kanons-
kon.

32 Sase8eiarann tsini ioiata8enhon ne Lot rone-
kenha.

33 Onka enhaskennha tsi ronnhe, enhotonse; nok
n'enhate8entete hensronnhete.

34 Sak8arori neh non8e te8asontate teniase enhni-
nastseke skanaktatne: saiatat enhon8aiena, nok
enhon8atka8e ne saiatat.

35 Tekeniiase tsionathon8isen enskatne enkeni-
thetake: skaiatat enkon8aiena nok enkon8atka8e ne
skaiatat.

36 Teniiasse kaehtakon enneseke, saiatat enhon-
8aiena, enshon8atka8e ne saiatat.

37 Tontahon8a8enna8eron 8ahonniron: kah ne
kenh non8e Saianer eh nenhia8enne? Tontahenron:
ak8a tsi ok non8e nenhioiataststokotonke nonk8e
kenha eh oni non8e nenkontkennisa n'Ak8eksokon.

Satekon-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atoken-ti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

SEKON, are oia tonsasakori8akentonk8en, 8asakonatonnihtak8e tsi teioton8entsiohon ne tiotkon aiakoterennaientake, tosa taie8ishenheie;

2 8ahenron : Saiatat naha ne tehaiatoretha nehne iah othenon tehostsanis ne Niio iah oni onka tesakokonniensta nonk8esonha.

3 Ok neh sakanata, enskat ne ioterehons kanakerek8e, niate8enniserake ronenrotaniresk8e nahari8ak8arisiasse tsi teiori8arheon.

4 Kari8es tsinahe iah othenon ori8a teronnis : khare kati onen 8ahanontonnion nok 8ahenron ne ra8erientakon : saeto sane nehne tsi iah tehitsanis ne Niio iah oni othenon tekhekonnniensta nonk8eokon :

5 Kenh ki kaien kehiken iotereons te8akenikonrharanis, onen ki nah enkeri8ak8arisien, kati oni ken onhiorane tiotkon on8e ten8akaterientakariaton.

6 8ahenron kati ne Roianer : ak8a otokenhon se8a-taonsatat : tsini haton ne tehaiaretatseraksensk8a.

7 Nok ne Niio, iah ontéken tataontasakonnhe ne sakoiatarak8en tiotkon on8e iatehotihenretha raonhake, ethoneh ne sane roniskohe nahatre8ate ne rononha raotiri8ake.

8 8ak8arori, iah tehoniskohe tsi tentesakonnhe. Kenh oni kaien, nonen tentre n'onk8e Roienha ise8ere ken enhatsenri ne te8etakon tsi ion8entsiate ?

9 Kenh oni nontahaierate tsi 8athari8akenton8e, neh notiake tsi akaonhaa ki ok iakioanere nok iah othenon notiake.

10 Teniase 8ahenron 8ahiaterennaienna Ononsatokentike, saiatat Pharisian, nok nesaiatat rakarotations nehne.

11 Ihrate ne Pharisian nok raton tsi roterennaien : O Niio ! tekonnnon8eratons tsi iah eh tekiatoten nii tsiniot notiake nonk8esonha ; ratinensk8as, iah tethotiri8aiერი, ratinak8aiesen, tsi oni niot ne kenh raka-rotations.

12 Tekeni te8akentontietiha tsioiaiaksera, nok ak8ekon kkariaaks noierihaton tsini 8akien.

13 Nok ne rakarotations otasetonke tontahatons-tstoten ak8ekon iah te8atarakestsk8enhatie, nok raton tsi roterennaien : O Niio ! Takitenr 8akeri8aneren.

14 Ori8iio tsi k8arori : neh kehiken shotiatoke8enhatie tsi shotentionhatie nok iah ne saiatat : aseken onka iontatharatasts ehtake niienhentsien ; nok onka ehtake iontattonni enhiontharatate.

15 Otiake oni eh iesakotiiatatastsk8e eksaokonha neok oni ne iasakoiatosere ; 8ahotis8aten ne raotiok8a tsi 8aontkatho, nok 8asakotinnhese neh niiesakotiiatenhask8e.

16 Nok tanon ne Iesos iasakohnonke nehne nok 8ahenron : tosa iestsiiotasts karo aontaiente neksaokonha, tosa oni iestsinnhes : aseken neh ako8enk ne Niio raonakerasera ne tsiontatieren.

17 Ori8iio tsi k8arori, nonka iah tenhaienasere tsiniiot neksaa ne Niio raonakerasera, iah ki tiiahata8eiate.

18 Saiatat rasenno8anen 8ahenron tsi 8ahori8anon-tonse : Saianer ise ne tisari8aieri ! Oh nenkiere ne Karonhiake akatsennonni ?

19 Iesos tahenron : oh neh niiotieren tsi saton tisa-ri8aieri ? Iah onka nakoren tetiakori8aieri neok enskat nehne Niio.

20 Saterientare tsinahoten ne kontiri8ak8eniios : tosa seri8anerak ne kentesera ; tosa sherio ; tosa senensko ; tosa sheiano8enten ; shekonniienst ne iesaienha.

21 Tontahenron : shontonkenikonrote ok nehne oni hak8ekon shi8akeri8aieritonhatie.

22 Iesos saha8annaronke neh nika8ennoten, 8ahenron : sekon ki tsiori8at tisatoktani : satenninon tsini-saien, nok sheiakhonhas ne iakotent, onen tokenske entisastsoke8atseraientane Karonhiake ; nok tontase oni tenesek.

23 8ahonikonraksen tanon tsini ka8ennoten 8ahagennaronke sotsisekenh rok8astsehne.

24 Nok ne Iesos Sahattoke tsi Sahonikonraksen, Sahenron : ori8iio tsi Sentore ne Karonhiake aionta8eiate ne iakok8astse.

25 Sekon senha 8atiesen n'Oniak8aher taontohestse tsi teijohontakaronte ne ienikhonk8a, tsiniiot ne rok8astse Karonhiake ahata8eiate.

26 Tsiniiaikon Sahonronke 8ahiron : onka kati nehkenhak8a enhieniakenne ?

27 Tontahenron : tsinahoten ne iah taiek8eni nonk8e, enhak8eni ne Niio.

28 Tier tahatati : ok kati nii nak8ekon ionk8ate8enteton nok k8ateranentaktenni ?

29 Tontahenron : ori8iio tsi k8arori tsi iah te8a8estsenrionhe oni nenskat ne rote8enteton, raononsa, rao8atsire, tehatennontere, ok ne ens rone, sakoienhokonha ne Niio raonakerasera ahorionniatsera.

30 Ne iah senha ihsinon8e taonsahaienasere kenthon tsi ion8entsiate, nok nihsinonkati enkaha8ite, enhronnheke on8e.

31 Ethone ne Iesos 8asakoiatotarho ne tekeni ia8enre Nihatik8ekonne, nok 8asaka8enhase : kehiken non8a Jerusalem 8ete8e, onen ak8ekon enkanane tsinihotiiaton ne Rotitokensehak8a nonk8e Roienha raiatatake.

32 Aseken enhon8ate8entete tsinonkati nionk8e8aksenokon ; ok tenhon8aieron, enhon8akenrensenronni, nok enhon8anistskerosera8e rakonsake.

33 Nok tsi nenhon8asok8a8essonsi ethone enhon8ario ; nok tanon asen-aton nen8ata enshatonnhete.

34 Iah tanon othenon tehotinikonraientaon ; eh oni niioire tsi ronateri8asetennine neh nikarihonen ak8a ki iah othenon tehotinikonraientask8e tsinahoten ratonhak8e.

35 Onen toha siiahra8e ne Jeriko, teharon8ekon ohahakta renstsk8ahere tehastsarites.

36 Sahattoke kati tsi kentioko8anenhatie ihien, Sahari8anonton oh niotierenhatie.

37 Nok Sahon8arori tsi Iesos Nazaretronon rotoheststonhatie.

38 Nensok Sathohenrete, Sahenron : Iesos TaSit Iaienha ! Takitenr.

39 Sahon8annhese nohenton ihien, nok tanon ne raonha tahak8isronne tsi tehohenreta raton : TaSit Iaienha ! Askitenre.

40 Sathatane kati ne Iesos, iahatennhane iahon8ennonke, nok nonen eh sathatane Sahori8anontonse.

41 Sahenron : oh nahoten saskaneks ? Tontahenron : Se8enniiio ! Akkenheke.

42 Tontahenron ne Iesos : eh nia8enn skenhhek : neh Sesatsiente tsi tisetak8en.

43 Nok oksaok Sahaken ; nok Sahosere ne Iesos theonon8eronnionne ne Niio : Nok nonk8eokon ne Saontkatto Satton8anon8eron oni nehne ne Niio.

Tioton-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

KANATAKONSON niiahare ne Iesos siiahatenatorennene Jeriko.

2 Saiatat ne rakarotations eh non8e nihanakerek8e Zaché ron8aiastsk8e eso tsi rok8astsene.

3 Raskaneksk8e ahoken ahoienterhane oni ne Iesos, nok iah te8atonsk8e sotsi kentioko8anen tanon neraonha sotsi nihanenhiesha.

4 Neh kati 8aonni ohenton niiahatakhe, tiahientaststokote eh iaharathen nok Sahatnennhioharak8e, aontonseke ahoken nonen eh non8e nenhre.

5 Nok nonen eh non8e shara8e ne Iesos, Sahatara-kestsko nok Sahoken, Saha8enhase : Zaché iosnorenntasastsnent aseken sanonskon non8a enkata8eiate.

6 Sathosterihen oni rotsennonnihatie tsi tontahastsneneh tsi Sahota8eiaten.

7 Ak8ekon ok oia nontaiakotierase nok iontonnonsk8e ; tsi non8e iah tetionk8etaieri nahata8eiate.

8 Nok ne Zaché eh Sathatane rahohenton ne Ró-

ianer 8ahenron : Saianer asennen nenkheion tsini8akien ne iakotent : nok kaneka nakhekaronnihke kaiernatentiaseren tsi enskien.

9 8ahenron ne Iesos : On8a kenh8enniserate onta8eiate n'atanitenresera ne kenthonon8e nikanonsote, aseken kehiken Abraham oni nehne roienha 8ahaton.

10 Aseken nonk8e Roienha neh sresakhe oni rasskennhasere tsinahoten iohtonhon.

11 Tsinikari8es iakotaonsatek8e neh nikarimoten, Iesos iahatasonteren nok iathari8akenton8e, netsi onen akta ihre ne Jerusalem oni tsi roterientare tsi onen thoha 8ene aonton ne Niio raoiatanerak8atsera.

12 8ahenron kati : Saiatat ne ronk8e neh ne ra8atsiranoron ratentionhe ihnon 8are 8ahatkorastane, nok ki oksaok tentre.

13 Iasakohnonke kati oieri nihati neraonnhatsera, oieri nika8istake tasakahon, nok 8ahenron : Se8eiaron kehiken tsiniiore tentke.

14 Kenh kaien ne thatinakere ron8as8ensk8e, nese 8aonni iaon8ateri8anietase ron8arorihatie, rontonne : iah tateionk8aton8entsioni ne raonha kehiken asonk8aststeriste.

15 Ne kati nonen sonsara8e, onen oni siiehotiata8enioston ne tkanakeraseraien, 8ahatennhane ionsahon8atinonke ne kannhatsera ne sakotak8enniaienne ne rao8ista, ahotokens toh nikonhatie tehonatenstson tsi rotikarhateniaton.

16 Ne rahente eh 8athatane nok 8ahenron : Saianer ! Oieri niieiotihenthon ne sa8ista.

17 Tontahenron : etho, ioianere tsi sennhastseriio ; nekati tsi sari8atoken tsi non8e kenh niiori8aha, Oieri nikanatake 8akonhiatak8eniioeste.

18 Thihaiatate ihsre, 8ahenron : Saianer ! Sisk niieiotihenthon ne sa8ista.

19 8aha8enhase oni nehne : Sisk ki nikanatake enhsiatak8eniioke.

20 Onen ne saiatat ihsre, 8ahenron nehne : Saianer, kenh sekha8i ne sa8ista kanok8ak8enonni.

21 Aseken kontsanikon, Sakaterientare tsini seniakastste; tesek8a tsinahoten ne iah tesatak8enniaien, nok tsienthok8as tsinon8e n'iah tesaienthon.

22 Nok tontaha8enhase: Sennhatseraksensk8a! Sa8enna tenkonhiatoretak8e; Saterientare tsi keniakastste, tekehk8a tsinon8e niah othenon te8akatak8enniaien, kienthok8as tsinon8e iah te8akienthon.

23 Nahoten kati ahori8a tsi iah ne bankne tiեսaionton nak8ista, tsi naonsonka iaonsonkk8en nok oni tsinikon aioteiaronke.

24 Onen kati 8asakonnthane neh ratiteron 8ahenron: Satsise8akk8a no8ista nok neh ionsatsitsion noieri nihoien.

25 Nok taonniron: Saianer! Onen oieri niho8is-taien.

26 Eh kati niiot 8ak8arori: tsi nenhiakoientake ne skastson sekon entsiontaton nok niah othenon tehoien sekon oni nehne enhon8akk8a tsinikonha enhoientake.

27 Nok kenh kaien ne ionks8ens oni iah tehona-thontaton akheiaasteriston karo nontaietsiientenhaf nok akkenton ietsiia8enthon.

28 Nonen saharihokten, onen are tonsahathahak8e tiotkon tsi Jerusalem niiaha8enonhatie.

29 Nok nonen akta shire ne Bethphagé oni ne Betani, onontakta ne Olivier, teniase ne raotiok8a iasakotori.

30 8ahenron: eh iahasene kehiken tkanataien; nok nonen ientsiata8eiate kanatakon enseniken kenseri 8assaronte neh n'areko non8enton teiakosatenston; Seninerensi nok taseniientenhaf.

31 Nok tokat onka kiok enhietsiri8anontonse ohnontieren tsi 8eseninerensi: Enseniron: Roianer ki tehoton8entsioni.

32 Oksaok 8aiatenti, nok ak8ekon eh niiot tsi 8aiatkatho tsiniiot tsi tesakorori.

33 Ak8a kati onen ninerensions, 8ahonniron nerao-titsenen: oh nontieren tsi 8eseninerensi?

34 Tontaniron: Roianer ki tehoton8entsioni.

35 Sakonh8aiathe8e kati tsi renteron ne Iesos, nok raonatseronniat 8akon8arase eh tahon8enstsk8aren ne Iesos.

36 Nok ok eh nihotistskarontie tsini hose.

37 Nok nonen saonne8e tsi ionontenton n'olivier, kentiok8ak8ekon ne raotiok8a 8ahontonnharonnion, 8athotihenrete tsi 8athon8anon8eronnion ne Niio tsinikon ronatkathon ne iori8anerak8atenion.

38 Rontonnionne: Tahon8anon8eraton ne Ronontiio tare Raosennakon ne Ra8enniio! Skennen kenhak karonhiakon, nok ahon8anenton Ehnekentsi!

39 Otiake neh ratiataratie ne Pharisian 8ahoniron: Saianer! Sheiarist ne sentiok8a.

40 Iesos tontahanron: ahontka8e ne rononha, Onenhiaki tenhiotihenrete.

41 Nok onen akta shire, 8ahatkatho tsi kanataien, ak8a 8athasentho, 8ahenron:

42 Aia8ens kenhas oni nise, arahona oni on8a kenh 8enniserate aesari8aientereon, tsini karihotens tsi oni non8e aontakaientak8e asetsenri ne skennen! Iah ki oh taonsaia8enne onense tesateron8ekon.

43 Aseken ien8atenniserihe8e ne tenhiesanatannhake ne iesas8ens, oni enhiesannhotonnion.

44 Nok enhiesanatarisi, ensakohna8entho seienhokonha niseke ienakere; Nok iah oni tahonenre nenskat oni takanenhiaserake, ne tsi iah tesenniseraientereon tsi iata8eiatennine ne Niio.

45 Nok Ononsatokentiko8ane iahata8eiate, ok saok tahatasa8en tontasakoiatineken8e neiontenninonsk8e oni ne iehninonsk8e.

46 Sasaka8enhase: Kaiaton tsi ionterennaientak8a nakenonsa; nok nise ienensk8atha se8atatenonsonniatenni.

47 Nok niate8enniserake etho sakorionniennihak8e; nok ne ratitsihenstatsiokon, ratiiatons, oni ne ronaterionton ratiri8isaksk8e oh nahatiiere nahon8ario.

48 Iah tanon othenon tehatiri8astsenriesk8e nahos-
tonte ; aseken ak8ekon ok nonk8eokon ron8a8enna-
noronk8ak8e.

---

*Te8asen-aton teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini
hoiaton Roiatatokenti Luc.*

TSINIKARI8ES sakotatisk8e oni sakorionnienni-
hak8e Ononsatokentiko8ane, eh Sahonne8e ne rati-
tsihenstak8eniios, ratiiatons oni ratiianerenseronn.

2 Sahonniron, tsi Sahon8a8ennarane : tak8arori
kah nitisak8eniatserenha kekiken non8a nisierha ; ok
ne ens onka iak8eniatsera8i ?

3 Nok ne Iesos 8ahenron tsi tontasako8enna8eron :
tsiori8at oni nii enk8ari8anontonse, nok tontak8ari-
8aserak8as.

4 Karonhiak8ekha kenh ne San raotenek8ahestak
katen on8entsiak8ekha ?

5 Rontonhak8e ne raotinikonrakon : toka enhia-
k8enron karonhiak8ekha, enthenron 8ahi oh kati non-
tieren tsi iah tetise8etak8en.

6 Nok nenhiak8enron on8entsiak8ekha, onk8eokon
nehne enhionkhinenhioiake ; aseken ak8ekon ok
tiaka8etak8enne tsi Rotokense ne San.

7 Ne kati 8aonni 8aonniron : iah othenon teionk8a-
terientare, kah nitia8enonne.

8 Tontahenron ne Iesos : Iah ki oni nii tak8arori,
kah nitkieratha tsini kierha.

9 Ethone are onen tonsasakori8akentonk8en non-
k8eokon 8ahenron : Enskat oni nah neronk8e 8aha-
nenharaientho, nok ratinenharaienthos 8asakohni,
nok kari8es tsinahe rotention.

10 Nok tsini8aiaris raonnhatsera iahotori 8ahai-
koha ; nok tanon ne ratinenharaienthos niarek8e
8ahon8asok8a8esson nok rahoiatoskon sahon8atori.

11 Sekon tihaiatate ionsahotori, eh oni nehne non-
tahon8aierase, nok tontahon8atek8ate.

12 Sekon ionsahotori nasen-aton : tahon8akare8a-tanion oni nehne nok astste tahon8aiatonti.

13 Ethone onen 8ahenron ne rotenenharhare : One kenh nenkiere ? Riienha neh nak8a thinoron-k8a ienhiiatori, toka nah nehne tenhon8arhoton.

14 Nok ne ratinenharaienttos 8ahonniron nonen siihon8aken tare : Neh 8ahi tohiken ne rao8enk se8a-tonkere ; enhnio kati hetsite8ario, nok ii onk8a8enk en8aton tsini hoiene.

15 Astste ionsahon8aiatonti nok 8ahon8ario. Oh onte nenhatiene ne ranenharak8eniio ?

16 Tentre, nok enhatennhane enhon8ana8enthohiken ratinenharaienttos, nok akoren ensesakohenharani. Nok ne rononha tahonniron : iah ki onte eh teia8ensere !

17 Sasakotkathoseron, nok 8ahenron : nahoten kati nehne kenton tsini kaiaton : Neh ne rotinenias8enhon ne ratinonsonni, neh 8akanenhiak8eniione tsi tekaioaiene ?

18 Onkakiok eh enhaiatienenne onenhiake, tenhaia tarine ; nok tenhoiatorarake nonka enhorrienenne.

19 Ratitsihenstak8eniios oni ne ratiatons, 8ahontenienten nok saok ahon8aiena : aseken 8ahotinikonraientane tsi rononha 8atesakori8akentonk8ate : onk8eokon ki sesakoti8sanisk8e.

20 Onen senha 8ahon8anehtentakte, neh non8a ionsahon8anatori nak8a karionnienni oni rontatonnissontaionk8etaierike, natahatiiererkenha naho8ennakarenrako nok neh ahostonte kaianerensera akon8anasakon.

21 Kenh kati nahatiiere tsi 8ahon8a8ennarane, 8ahonniron : Se8enniio ! ionk8aterientare tsi neok ne ka8ennanorons tese8enninekens, neok oni ne tkari8aieri serionnienni, nok oni tsi iah tatesonk8etaiestasions ak8a oni neok nori8iio tsinisherionnienni ne Niio raori8asonha.

22 Ionk8ateri8aienni kenh naiak8akariake tsini sonk8akaraienni ne Cesar, katen iah ?

23 Roterientaratsion ne raonha tsini hotinikonraieraton, Sasaka8enhase : Ohniiotieren tsi ise8ere ask8anikonrhaten ?

24 Tak8anatonhas toh nika8istoten : onka eh kasennare oni kakonsare ? tahonniron Cesar :

25 Tontahenron : Satsitsion kinioh ne Cesar tsinahoten Cesar rao8enk, nok Niio ne Niio rao8enk.

26 Iah othenon teshotiri8atsenrion ne tahontahon8a8enna8eronke akohenton nonk8eokon, ak8a neok ne rotinerakohon nok thatontotate.

27 Onen non8a Sadusean nehne rontenno8entha tsi tsiontonnhests ; sahon8ateranentakten nok 8ahon8ari8anontonse.

28 8ahonniron ; Se8enniio ! Moïs ra8en tsi sonk8aianerensera8i, onkakiok enhrenheie roniakon nok iah teho8iraientaon, neh ne teiatennontere shotiniak ne iotereons, aot8atsironnien ne rotsikenha.

29 Enskat kati ne tsiatak natehontennontere, 8ahoniake ne tako8anen, nok 8arenheie iah teho8iraien.

30 Nehne shokenha sahotiniake, iah oni nehne teho8iraientaon nok 8arenheie.

31 Onen neh nasenhaton sahotiniake, tsiniiore iathotinenrokten ne tsiatak natehontennontere ak8ekon 8ahonniheie nok iah onka teio8iraientaon.

32 Nok onaken iahaonniate ne tsiiothon8isen 8akenheie.

33 Kah kati nikaien ensroneke nonen entsiontonnhete ? ak8ekon se8ahi niiehotiniakon netsiatak nihati.

34 Iesos tontasako8enna8eron, 8ahenron : iakohniaks tsiniiakon iakonnhetie ne kentho ion8entsiate.

35 Nok tanon tsiniiakon enhiakorihontake naonsaiontonnhete oni niahonsaiakonnheke neh non8e te8eniserate iahse tetsiakoniakhe.

36 Aseken iah tetsiahiheionsere : aseken tenshontieren Eronhiakeronon okon, nok Niio sakoiенокonha enskenhake tsi onen tsiakotonnheton.

37 Nok kenh kaien tsi tokenske tsiontonnhests

niaka8enheon, Moïs rattroori ok8irokon satnitaren, Sahenron: II raoti-Niio ne Abraham, Isaak nok Jacob.

38 Iah kati 8ahi tehon8a-Niio ne iaka8enheion, neok kati 8ahi neiakonnhe; aseken ak8ekon niieia-konnhe ne raonhake.

39 Ethone otiake tontahontati ne ratiiatons 8ahon-iron: Se8enniio! ori8iio tsi tasierite tsinahoten 8asiron.

40 Ethone onen iah onka othenon teshon8ari8anon-tonni tsi ok nitioteri8aieraton.

41 Tontasaka8enhase: oh kati nah neh niio tsi ionton Ta8it Roienha ne Keristos?

42 Aseken ak8a raonha ne Ta8it ra8en raoiatonse-rakon teieri8ak8atha: Roianer ra8enhni n'Akianer: satien tsi ke8eientetak8en.

43 Tsiniiore iatakheniarorarake ne iesas8ens, nok asheiarasitoke8atak8ake.

44 Oh kati nekenh naia8enne ne roienha akenhake, raton se ne Ta8it Rake8enniio?

45 Nok tsi ak8ekon ok nonk8e ron8ataonsate, 8asaka8enhase ne raotiok8a.

46 Teietsinikonrarasek ne ratiiatons, ratinon8e nahotikhareson tsi rontiata8asts, nok ronnon8esk8ani tahon8atinon8eratonseke tsi ionk8ene, ehneken iahatistsk8arake tsi ionterennaientak8a, nok ohenton ah atistsk8arake tsi 8atenniote.

47 Sakotinonskariatha iohnatereons tsini honatereennaientatseresons; aseken senha ihsinon8e tsi nenhon8atire8atak8e.

Te8asen nok enskat teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

TSINI kari8es tehakanere ne Iesos, 8asakoken iakok8atsenion iahe8istaren kanerok8akon.

2 8ahaken oni iotent iotereons tekeni k8enis iakaren.

3 Sahenron : tiakari8akenniate, 8ak8arori tsi sen-
ha neh kehiken iotent iotereons ihsinon tsi nakaiere
tsiniiot notiake.

4 Aseken ne kenh kaien neh 8ahakoti tsini iakoke-
totennis, nok naonha kentenetsesakon eh oni nikon
ioientak8a naioiatakennshaste nok neh 8ahoti.

5 Kenh kaien notiake neh ne iakotharak8en tsini
iononsanerak8at n'ononsatokentiko8a tsi oni niio-
k8asts, Sahenron :

6 Ne kenh nise tese8akanere; ien8atenniserihe8e
neiah oni nenskat tataonsakanenhiaserake ne iah
takarision.

7 Nok 8ahon8ari8anontonse 8ahonniron : Saianer?
Katke nekenh eh nenhia8enseron? oh oni nahoten
enkaieronniststak8en nonen eh nenhia8ensere?

8 Nok tontahenron : se8anikonrarak tosa iestsini-
konrakarhatho : aseken ronentioko8anen enthonne
enhionksennenha8i, enhontonne; ii ne Keristos, onen
oni thoha iakahe8e; tosa kati iestsiser.

9 Nok nense8ari8aronkanion iakoteriio oni ateri-
iosera, tosa se8ateronhienten : iatekakontese tsi neh
enkontihente; iah ki tanon teiohnonteratietane ne
iotoktak8en.

10 Ethone oni 8asakorori Sahenron : ok nehne
teionton8entsianekhanion tenhiakori8arheseron.

11 On8entsiak8ekon tatenhiaon8entsishonk8anion,
enhiontonkariakon, enkannratarineseron, enhiakote-
ronhientanionhase, nok niatekon tsinenhia8enseron
tsi tkaronhiate.

12 Iatekari8akonte ki tanon tsi iatenhonnison-
saren ne se8aiatake, enhietsikenrenseronni, enhietsi-
iasarinesson tsi ionterennaientak8a, oni enhietsinnh-
oton; nok enhietsiiatenha8ison rahotihenton ne roti-
nontiiosson, nii aksennakon.

13 Nok neh kehiken ense8ari8aniraststak8e.

14 Ak8a kati on8a ok saok iase8atennikonrisa,
netosa othenon aese8atennikonraienton tsinahoten
ense8enron nethonon8e nenkaha8i.

15 Aseken ak8a ii enkion nethone ne kanikonriio ka8ennii oni tsiniiore ne iah onka takak8eni aietsiri8aiakse oni aietsirihorarak ne ietsiri8as8ens.

16 Ok oni ok neh ne ietsinihokon, ietsinistenhokon, tese8atennontere, se8atatenonk8e, nok oni ne se8aten-rookon enhietsiitatenninon ; kentioko8anen oni tsinitsion nenhon8atirio.

17 Ak8ekon ok oni enhiestsis8enseron nii akeri8ake.

18 Iah tanon oni ne skanonk8isera taese8atonse.

19 Kanikonriiotserakon tsionnhetie.

20 Nonen ense8atkatho Jerusalem, tenhotinatannhen ne ronteriios, se8erhek onen akta ih8e nahonikonraksensera.

21 Ethone ne Juderon tsi iohnontenion enhiontek8assen, nok enhiontennhoton tsinniakon Jerusalem kanatakon ieteron, nok iah taonsaionta8eiate ne kanatakon naktatiesonha ienakereniontie.

22 Aseken onen nehne kare8atatsera en8enniserontak8en ; nori8ak8ekon akanane tsini kaiaton.

23 Iotitentasere noiah nenkontiitatoten oni nenkonststaronthake neh non8e ni8enniserate ! Aseken kententetsero8anen iakotentasere, nok kare8atatsero8anen iakohrasere neh non8e niienakere.

24 Ak8ekon enhiontateniaroskare, nok enhiontatenask8en8asenseron tsi ienakerenion, nok nehne iah teiakori8iioson enhiontenatak8eniioste ne Jerusalem, tsiniiore ienkanane tsinikanaton ne iah teiakori8iioson aka8ennisera.

25 Ten8atieronnnionhaton tsi karak8are, oni asonrekha, oni tsi iotsistok8aron, eh niiore tsi enhiakotentaseron nonk8e okon tsiniiore ok tentsiakori8aie8asseke oh ak8a nenhiakoiata8ensere non8entsiake ; tenhietenonhianiton tsi enhiorakarheke ne kaniatarakeko8a.

26 Eh nenhiakoiata8en nonk8e tsiniiot nonen iahiheions neh tsinenhiakoteronseke, nok oni tsi enhiakorhareke oh nenhia8ensere non8entsiak8ekon. Aseken onen ten8atkarenron ne Karonhiakekha ahosaststensera.

27 Nok ethone oni onen enhon8aken nonk8e Roienha otsikerakesson natentha8enonhatie kasastense-rakon oni Kaiatanerak8atserakon.

28 Neh kati nonen ente8atasa8en eh nenhia8en-seron, se8atarakestsko nok ehneken iase8atkatto, aseken onen akta i8e ne se8aiatakennhatsera.

29 Kenh nahaiere tsi 8atesakori8akentonk8en : tese8aiatoret 8ahenron ne tsionion8arontanhako8a nok oni notiake ne karontasonha.

30 Neh 8ahi se8aienterestak8a nonen teiohkennh-ontiesere nonen enkask8eionten.

31 Etho kati oni nise niio, nonen ense8atkatho enkonne8e neh nikarihotens, se8erhek tsi onen akta ih8e ne Niio raonakerasera.

32 Ori8iio ak8a ori8iio tsi k8arori tsi iah taontohestste ne kenh ka8atsirate ohenton neh naia8enseron.

33 Karonhia, on8entsia en8atohestste, nok nake-senna iah neneh non8enton tiiakontohestste.

34 Se8atatenikonrarak kati tosa se8asenni ne kakon, tsini ienekiratha, oni ne tiiohri8atesonha non-8entsiakekha ; nok aese8anenrenten nonen en8a8e neh ni8enniseroten.

35 Aseken eh niio tsi enhiako8enonni akaon8en-tsiak8ekon nonk8e tsiniiot ne 8ataharo.

36 Se8atie8aten kati, tiotkon on8e tase8aterenna-ientak, niaese8a8e aese8arihontake ne taese8atohestste tsinenhia8enseronne, nok skennen tatsise8aken nonk8e Roienha.

37 Tsini 8enniseres Ononsatokentiko8ane sakota-tisk8e, nok nonen enhiokara8e enshaiakenne nok tsi tiononte n'Olivier iehanon8eststak8e.

38 Orhonketsisens eh kanenraserens Ononsatoken-tiko8ane naon8ataonsatate tsi sakotatis.

*Te8asen tekeni-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori-
8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.*

ONEN thoha siiakae8e tsini8entanorons ne iah te-
8attenk8aton, oni kon8anatonk8a Shotonnhestston.

2 Kenh kaien ne ratitsihenstak8eniios oni ne rati-
iatons ratiri8isaksk8e oh onte ak8a nahatiere naonton
ahon8ario; aseken sakotistsanisk8e nonk8eokon.

3 Ethone onen n'Otkonseraksen 8ahonikonrata ne
Sitas Iskariot ron8anatonk8a saiatat tsinihati ne teke-
ni ia8enre Nihatik8ekon ne Iesos.

4 Neh tohiken eh 8arete nok 8athatitharen ne rati-
tsibenstak8eniios oni ne ratiri8ak8eniios tsinenthaie-
rate tsi ensakote8entetase.

5 Toh kati onte neneh nontahontsennonni nok 8a-
honteri8isa o8ista enhon8akariakten.

6 Nok eh niiot tsi 8asakorharaststen; neok oni
sresaksk8e naontiesenne ok oni tosa ak8a akariho-
8annha tsi ahoiena.

7 Onen kati non8a neh iaontenniserihe8e tsini ie-
nataronnis ne iah tekasherhatkenton eh oni non8e ni-
8enniserate nenkon8ario teiotinakarontonha o8ira
neneh Shotonnhestston.

8 Iesos iasakotori Tier, tanon San 8ahenron: 8asene
senik8atakoha nahoten ente8ake naete8aierite tsi-
ni8atenienten ne Shotonnhestston.

9 Tontaniron: Kah kati nekenh non8e ienhiake-
nikhonni?

10 Iesos tontahenron: ne nonen ienseninatarane
tense8aterane ne ronk8e onekanos ratsetenha8i; he-
tsiseniser, nok iatsiata8eiat tsinon8e ienshata8eiate.

11 Nok hetsisenirori ne ranonsak8eniio, seniron:
Roianer iateri8anietennihatie: kah iaken non8e ni-
iohnahtaien tsinonh nataiak8astskaon nakitiok8a ne
Shotonnhestston?

12 Tionakto8anen tionaktaien oni kanonsaseronni
tsi non8e nentsiseninatonhase; etho kati non8e nase-
nikhonni ne Shotonnhestston.

13 Oksaok 8aiatenti, nok ak8ekon eh niiot tsi 8a-nitsenri tsinithoieren tsi tesakorori, etho kati non8e nanikhonni ne Shotonnhestston.

14 Nok nonen siikahe8e, atekk8arastserakta 8a-rehte, oni ne tekeni ia8enre Ratik8ekonne.

15 Ethone 8asaka8enhase, 8ahenron : eso tsi 8aka-skanekeon ne sekon enskat iataonsete8atonte kehiken Shotonnhestston ohenton nakeronhiaken.

16 Aseken 8ak8arori tsi iah sekon tateskastskaonne, tsiniore nohenton akanane rahonakeraserakon ne Niio.

17 Nok ethone 8atrak8e ne katse 8ahaiatateriste, nok 8ahenron : Tese8ak nok se8atatiakhonhas.

18 Aseken 8ak8arori tsi iah tesekekirane nonen-harakeri, tsiniore ien8a8e ne Niio raonakerasera.

19 Ethone onen kanatarok saharako, 8ahaiatate-riste oni neneh, 8athaiake, tasakaon nok 8ahenron : Neh kehiken nakieronta ne iestsiiate8entetase ; eh nase8aier nii akeiaratserakon.

20 Etho oni neneh nahaiere ne kastse nonen saha-tikk8entane, tasakaon, 8ahenron : Kehiken kastse neh nase tsi kak8atak8en akonek8ensake ne oni ne ietsinek8ensarise.

21 Kenh sane sekon non8a nateiatiatonts ne raka-tenninonre.

22 Ak8a ki ok iatekakonte tsi satentionhe nonk8e Roienha tsini kari8ataton ; nok ki tanon rotentasere onka ne ronk8e enhotenninon.

23 Onen neneh 8athontateri8anontonnionhase onka onte ienhoteras8aksenne tsinihati neh niien-haiere.

24 Rotitharak8enne oni onka onte senha tsinihati enhaiatanoronke.

25 Nok tanon ne Iesos 8asaka8enhase, 8ahenron : Rotinontiiosson ak8a ok tisakoti8enniio nonk8e okon ; nok ne ron8atiri8a8i iesesakohnaststerista ron8atina-tonk8a thotiri8aieri.

26 Iah tanon nise etho taiohton : ok ekenh tanon

ne senha raiatanoron eh nithatattat tsiniiot nak8a niieraha, oni ne rari8ak8eniio tsiniiot ne rannhatsera.

27 Kah nikaien senha raiatanoron, neh atekk8aratserakta renstsk8ahere ok ne ens ne rak8aherha? Neh 8ahi natekk8aratserakta renstsk8ahere? Tsi ki non8a n'ii niiot se8entiok8ihen thikistsk8ahere tsiki niiot ne rakk8aherha.

28 Ise oni 8ahi ne ionk8ariskonhonhaties tsinabe 8akeronhiakenhaties.

29 Ne kati 8aonni 8ak8atak8enniaienhase ne kanakerasera tsiki niiot tsi rakatak8enniaienni ne Rakeniha.

30 Nenskatne iataonsete8astskaon iaonsete8anekira oni akatekk8arane akenakeraserakon; Nok 8anistsk8aratseranoronke aontese8enstsk8arake taies-tsiiatoretake ne tekeni ia8enre nihotitarake n'Israeronon.

31 8ahenron oni ne Roianer: Simon! Simon! Iah tehatorissens nonessonronon renekha naiashe8e tsiniiot nonatsia.

32 Nok ki tanon konhiaterennaienni, ne tosa aesari8anoronse: Ne kati oni nise nonen tensatonnhateni enseri8iiosten, shenikonranirat Se8atatekenokon.

33 Tontahenron ne Tier: Saianer! Sakatate8eien-nentaon akonhiariskonte, tokat tsi iontatennhotonk8a, ok oni ne kenheiatne.

34 Iesos tontaho8enna8eron, 8ahenron: Tier 8akonrori, tsi iah taontontati ne kitkit non8a kenh 8enniserate n'iah niare asen taskatonnhiiasere tsi askienterihake.

35 Nok sekon tontasaka8enhase: othenon kenh tise8atoktani ne se8aiatoskons siiak8atori? Tontahon8a8enna8eron: iah othenon.

36 Nok tontahenron: onen kati non8a irastst ne ronatatseraien, nok oni ne roiaraien, nok onka iah tehossaraien nassareko8a ratenninon ne rahotiata8it nok enskat rassaraninon assareko8a.

37 Aseken Sak8arori tsi iatekakonte oni neneh eh nia8ensere, oni enkahnane tsini kaiaton nii kiatatake. Eh nontahon8atate tsiniot ne tsiakoteri8ate8aton. Aseken ori8iio on8e tsi onen eh nia8ensere tsiniot tsi te8atrori nii akeri8ake.

38 Nok tontahonniron : Saianer ! kenh Sahi tekeni teionk8assaraien n'assareko8a. Nok tontahenron : ethoki tsinikon.

39 Onen are 8ahatenti onontoharake olivier niahare, nok 8aon8asere ne raotiok8a.

40 Nok nonen siiahara8e neh non8e, 8asaka8enhase : Se8aterennaien aia8ens tosa aese8asenni ne kanikonrotak8en.

41 Isi niire niahare, neh nahoten nenskat iaiakoh-nenhionti, nok iathatonstsoten nok iahaterennaien.

42 Raton : Rakeni ! asathontatseke ehren askha8i-ten kehiken kastse ! Tosa ki sane ii tsini8akenikonroten naia8enne, ise tanon tsini tisanikonroten !

43 Nok Raronhiakeronon Karonhiake nontare 8ahonikonranirate.

44 Nok ne rahonha skanorons iabrenheie onen senha tahak8isronne tsi roterennaien ; nok 8athatari-henseronkote ak8a Sakanahotonnion tsiniot n'onek8ensa.

45 Tonsahatane sahaterennaientak, eh niionsare tsi thatiteron ne raotiok8a, ionsara8e rotitas tsini hotinikonraksens.

46 8asaka8enhase : oh niotieren kenh se8entas ? Se8atkestsko, nok se8aterennaien aia8ens tosa aese8asenni ne kanikonrotak8en..

47 Sekon ok nihotharatie etho 8ahonenraketote, nok neh ranenrisere ne Sitas ron8aiastsk8e, nok Iesos 8ahoteranentakten ne tahonoronk8anion.

48 Nok ne Iesos tahenron : Sitas enskat kenh tensenoronk8anion tsi hentsiatenninon nonk8e Roienha ?

49 Ethone onen 8ahotinikonraientane tsini ia8ensere ne raiataktontie ratiterontak8e, 8ahonniron : Saianer ! enhiakhiiassaroiake kenh ?

50 Saiatat kati tahassarohtsiate, nok Sahoiente nehne ratsihenstatsiko8a rahonnhatsera, nok iahohontiaakte tsi ra8eientetakon nonk8ati.

51 Nok tanon ne Iesos tahatati 8ahenron : rohne-ronhatie sekon non8a. Nok sahoontoten sahotsiente oni.

52 Ethone oni ne Iesos 8asaka8enhase ne ratitsihenstak8eniios oni ratisenno8anens nok oni ne rotikstenhokonha ne ron8aienasere, 8ahenron : shoteri8ate8aton kenh hetsise8aienasere tsi se8assarenha8inontie nassareko8a oni ne kannhia ?

53 Niate8enniserake sane te8ak8ekonhatiesk8e ononsatokentiko8ane nok iah tesk8aiena ; onenki iakahe8e ne se8ennisera, nok asatakonronon ahosaststensera.

54 Onen ki 8ahon8aiena nok iahon8aiatenha8e, ratsihenstatsiko8ane iahon8aiatinionte ; nok ne Tier ok ihsi niiore thontare.

55 Atehenrihen etho 8ahontekate nok eh 8ahontien, eh oni neneh 8ahatien ne Tier.

56 Skaiatat ne kannhatsera 8ahoken tsi eh rotenhien ne Tier, niare 8athoiatoretanion nok ethone 8akenron : Ne nori8iio tsi neh kehiken saniiatat.

57 8ahatonnnhiie 8ahenron : tsi sathon8isen iah othenon tehiienteri.

58 Kenh ok nahe tihaiatate sahoken, 8ahenron : nehonte 8ahi seseniiatat tohiken ; tontahenron ne Tier, iah ii tehken neneh akenhake.

59 Ne nahoten nenskat 8aka8istaheke ohnakenke tihaiatate sekon sahenron : Neh onte nori8iio tsi ok neh saniiatat kenhiken : Kalileanronon oni 8ahi neneh.

60 Sekon are tontahenron ne Tier : Tiakari8akeniate sonk8e ! iah othenon tekeri8aienti tsi nahoten saton. Nok areko ok tiiehote8ennokte nensok tontati ne kitkit.

61 Nok ne Roianer tontahatkarhateni 8athotkarenen ne Tier ; nok ne Tier sareiarane tsi nithotati :

ohenton naontontati ne kitkit asen nenskatonnhiase.
 62 Oksaok ne Tier sahaiakenne nok 8athasentho neh nak8a ihken.

63 Kenh kaien ne ron8atiena8aston ne Iesos, ok tihon8aieronhak8e oni ron8akonrekhonsk8e.

64 8athon8akarannhake nok ron8akonreks, ronton : iatsienterenn onka 8aesakonreke.

65 Sekon eso iori8ake tsinithatieratak8e tsi ron8enratonnihak8e.

66 Nok tsi 8ahorhenne ethone onen ne ronaterion-ton ratitsihenstatsiko8astson oni ratiatons 8ahont-kennisa, nok tsi katsienhaien niihon8aiatenha8e.

67 Nok 8ahonniron : tak8arori ise ken ne Keristos. Tontasako8enna8eron : nok oni nak8arori katiken entise8etak8e.

68 Tsi ki niiot nak8ari8anontonse, iahse tataontas-k8a8enna8eron, iah oni taonsask8atka8e.

69 Iatekakonte ki nonk8e Roienha tsi ienshensts-k8arake tsi tha8eientetakon oni raosastenserakon ne Niio.

70 Ak8ekon ok tahonniron : Niio kati kenh neken-hen Iaienha ? tontasako8enna8eron 8ahenron : ak8a ki 8ahi ise oni neh se8aton tsi neh rakienha.

71 Tontahonniron : nahoten sekon aonsete8ari8isak-take ak8a 8ahi non8a ii ionk8athonte tsini ka8ennoten taha8enninekenne.

Te8asen asen-aton ia8enre teioteri8asonterak8en nO'ri8a-tokenti tsini hoiaton .Roiatatokenti Luc.

OKSAOK tontahatitane, nok Pilatne niihon8aiaten-ha8e.

2 Nok tahontasa8en 8ahon8ari8arho, ronton : sak8attokase kehiken sakonikonrataas nonk8eokon ateriooserake, nok rannhes nahon8akariakse ne Cesar, Keristos ratatenatonk8a ronontiio oni iaken.

3 Nok ne Pilat tahori8anontonse 8ahenron : ise

ken iesanontiiio ne Sitaeronon ? Nok ne Iesos tonta-
ho8enna8eron 8ahenron : ak8a atasierite tsinahoten
8asiron.

4 Pilat sasaka8enhase ne ratitsihenstak8eniios oni
nonk8eokon : iah othenon teketsenries nahonnhi-
tseraientake ne kenh ronk8e.

5 Ok eken senha tahonk8isron, tsi ronton : tesa-
konikonrharanis nonk8eokon roteri8anotaties kana-
keraserak8ekon ne Jude Galile thotasa8e tsiniore ne
kenth.

6 Pilat 8ahasennaronke Galile, 8ahari8anonton
Galileanronon kenh nahaiatoten.

7 8ahotokense tsi Herod raoianerenserakon roia-
tontieton. Eh kati iahotori, Jerusalemke oni neneh
ihresk8e ne Herod neh non8e ni8enniseratek8e.

8 Herod 8ahatsennonni shahoken ne Iesos : aseken
onen 8aonnise sihaskaneks nahoken ne tsi eso iori8ake
rari8aronkask8e ne raonha raiatatake ; rerhak8e kati
enhatkatto kenh othenon iori8anerak8at tsinenhaiere.

9 Eso kati iori8ake 8ahori8anontonnionhase, iah
tanon oni nenskat tethotati ne Iesos.

10 Nok ne ratitsihenstak8eniios oni ne ratiiatons,
8ahontenonhianite tsi nahon8ari8arho.

11 Kenh kaien ne Herod oni ne raonk8eta, 8aho-
kenron ok oni tahoieron, 8ahatennhane kenraken
8ahon8aseronniate nok Pilatne ionsahotenniete.

12 Nok neh 8enniserate 8aiatenroseronni ne Pilat
tanon ne Herod : tethiatasts8ensk8e se nohenton.

13 Ethone ne Pilat iasakohnonke ne ratitsihensta-
tsiokon, ronaterionton, onk8eokon nok 8ahenron :

14 Kenhiken ronk8e hetsise8aiatte se8aton ranen-
raksata : nok ak8a ise se8attonte tsi 8ahiri8anonton-
nionhase, iah nii othenon tekatkattos nahonnhikon
tsiniiot tsi hetsise8ari8arhos.

15 Iah oni ne Herod : eh se 8ahi iehiiatorionne,
nok iah othenon tethoiatonk8en ne tahotentson naren-
heiate.

16 Ne kati ok nii nenkatennhane enhon8asok8a-
8esson nok enhsiiatka8e.

17 Onen are siieiohe ne saiatat ahonsahon8annhotonko tsinihati ratinnhoton netsi 8entanoronsere.

18 Ak8ekon ok tontahotihenrete ronton : ehren hetsiatenhasit kehiken nok Barabas sastsennhotonko.

19 Neh rannhotonk8enne ne kenh kaien ne tsi onk8e sakorio.

20 Pilat sekon tontahatati, roskennhen naonsahotk8e ne Iesos.

21 Ok eken tontahotihenrete, ronton : tetsientannharen ! tetsientannharen !

22 Nok tontahenron onen neh nasen-aton : oh ne kenh ak8a nahoten shoteri8ate8aton ? iah othenon tekestsenries nahonnhikon nahostonte arenheiate ; neok kati nenhon8asok8a8eshon nok hensiiatka8e.

23 Nok tanon taonk8isronne tsi ratiri8anontons tahon8aientannharen : takanerak8atane oni tsi tehotihenreta ne ratitsihenstatsi oni nonk8eokon.

24 Ethone onen ne Pilat tahari8ente etho naia8enne tsini hatiri8anontonsk8e.

25 Ethone oni nonsahon8annhotonko ne shoteri8ate8atonne, aseken eh ki oni nihatiri8anontonsk8e nok 8asakotsiak8arisien ne Iesos.

26 Nok nonen sihon8asarine, saiatat 8ahon8aonkariake, Simon ron8aiasts Cyreanean-ronon ahotiasaketastse ne Iesos.

27 Kentioko8anen nonk8eokon ron8anonteratiene oni tsionathon8isen, iontatonsk8enaiaakhonnionne nok teionsenthosere ron8annhatens.

28 Nok ne Iesos tontahatkarhateni nok 8ahenron : Jerusalem-ronon, tosa tese8asenthon nii akeri8ake ; ise tanon tese8atatasenthos, nok oni neh ne ietsiienhokonha.

29 Aseken ien8atenniserihe8e nenhiontonheke : Iakotaskasts ne iah teionte8etons, oni ne iah teioti8iraientaon nok oni ne iah teionaststaronte.

30 Ethone onen ienhiahironnion tsi ionontenion : Kase8atenontient ; oni tsi ionniaronnion : Tak8aiaatset.

31 Tokat non8a eh nakon8aierase noientase, oh kati nehneh nenbkon8aierase noientakaion?

32 Teniase oni ne tenonk8etaksensk8a iahon8a-tiiatenha8e nenskatne iahon8atirio.

33 Nonen siiahonne8e tsi iohnontokeronte etho non8e nahon8aiasakestsko, nok oni ne teniase, saiatat tsi ra8eientetakon nok ne saiatat sanek8ati.

34 Ratonhak8e ne Iesos : Rakeni ! Shetenr ! Kati-ken ronaterientare tsini hontierba. Ethone oni onen 8ahontatiakhonhase ne rao8enksonha, nok 8ahati-8astotsi.

35 Etho oni kakenniotak8e teiekaneronnnion ; oni ne ratikorasson tihon8aieronhak8e, ronton : Sakoia-takennhaon notiake : ratatiatakennha tanon non8a onen ne Keristos, oni Niio Roienha akenhake.

36 Oni ne Sotar thihon8aieronhak8e, akta niiahonne nok iotsitsiatken 8ahon8anekanonte.

37 Rontonnes : Nene aiesanontiioke ne Sitaeronon satatiatakennha nok sasatateniakent.

38 Ehneken tsi rotenontsistate ios8enkaranentakonne, nok eh kaiaton, Grek, Roman, tanon Hebraik ka8ennontak8en, 8aton : Neh Kehiken ne Sitaeronon Ron8anontiiio.

39 Saiatat ne ronk8etaksensk8a oni ne ronahris-konhon, niatekon ra8ennihak8e, rosentanionnis raton : neh ne Keristos nasiatoten asatatiakakennha, nok oni nii.

40 Nok tahatati ne saiatat, 8ahori8asten 8ahenron : Iah kenh tetsestsanis ne Niio ehse oni nise niiesari-8enton ?

41 Ehse nii nateiontiationstson ; aseken ehki niion-keninnhikon ; nok nerahonha iah othenon tehoston-ton.

42 Nok iahatati tsi roiatenton ne Iesos, 8ahenron : Se8enniio ! aonsaskeiarane nonen saiatanerak8atsera-kon natentese.

43 Iesos tontaho8enna8eron 8ahenron : ori8iio ak8a ori8iio tsi 8akonrori tsi on8a kenh 8enniserate enteni-k8ekhene karonhiakon.

44 Neh nahoten ne iaiak siio8istahehatie on8entsiak8ekon taiokara8e tsiniore ne tioton.

45 Onterak8aton, Ononsatokentike oni iohniatarentonhak8e asennen 8ate8atoren.

46 Ethone ne Iesos 8athohenrete, 8ahenron : Rakeni sakonhion nakatonnhests ; ak8a neok 8ahate8ennokten nok 8ahatonniseraton.

47 Tsinaha8enne tsi 8ahatkatho ne Sotarko8a, 8ahononton ne Niio, nok 8ahenron : ori8iio tsi thori8aierik8e ne kenh ronk8ekenha.

48 Tsi oni niaakon ne iakotenreronne sahontkato-seron tsi naha8enseran, sahontentionko nok rontatonstsk8enaiahakhonnionne.

49 Kenh kaien ne ron8aienterine, oni tsionathon8isen neh ne Galile thon8aseronton ihsi niiore thonete tehatikaneronnion tsiniia8ens.

50 Nok saiatat ne ronk8e Sose ron8aiasts, ratsienhaiens tronk8etaieri oni roianere.

51 N'iah othenon tehori8anon8ehon tsini hotiri8ison oni ne raoti8eienna ; Arimathée thanakerek8e Sitaeronon raonatenata, neh oni nenskat ne rorharek8e ahatkatto ne Niio raonakerasera.

52 Pilat 8ahoiatorene, nok 8ahori8anontonse ne Iesos raoieronta.

53 Sahoiatanentahsi ne kaiasake, ohniatarahane 8aho8enonni, nok kenstenrarakon eh 8ahoiatata, tsinon8e nareko non8enton onka tetiontatiataten.

54 Neh Senniseratenionk8e neh non8e tsinon8e niek8atak8as, oni onen si8entanoronsere.

55 Kenh kaien ne tsionathon8isen Galile thon8aseron ne Iesos, 8ahon8asere ne Sose 8akontikahenhion tsiniiossonhioten tsinon8e nahaien ne Iesos raoieronta.

56 Nok sakontenti, oni 8akontik8atako Senhienakonhonsson ; ken8entatie 8akontorissen na8entatokenlike, tsiniiot tsi iotsiate ne kaianerensera.

*Te8asen kaieri aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8a-
tokenti tsini hoiaton Roiatatokenti-Luc.*

Nok tsi Sahententane orhonketsi eh Sakonnete tsi thaiatatak8e neh kontiha8i ne Senhienakonhonson nonha iotik8atak8en.

2 Sakontkatto kanenhiaarak8en ne kanontektonne tsi iokaronte.

3 Nok iakonstsnente, iah kahneka tetsionatkatton ne Iesos raoieronta.

4 Sekon ok kati etho niotinerakohon, teniase ro-
tiatanerak8at eh 8ahotiketote.

5 Nok tsi nahonateronhienten neok ne takontinia-
renne; 8anirou kati: ohniiotieren tsi ehnonh nitsi-
se8aiatisaks neronnhe tsinonh niiekeron ne iako8en-
taon.

6 Iah kenthon tehenteron; onen tanon shotonnhe-
ton, sase8eiarann tsiniot tsi hetsise8arorihak8e sekon
Galile shitres.

7 Tsi ra8en: iatekakonte tsi enhon8aiena ne roti-
ri8aneraakskon n'Onk8e Roienha, tenhon8aientann-
haren, enshatatonnhete nasen-aton nen8ata.

8 Nok sakonneiarane neh nika8ennotens.

9 Oksaok kati sakontenti, ionsajakotirori nenskat
ia8enre Nihatik8ekonne oni notiake.

10 OnSari-8atere, tsiann, tanon OnSari Sak ronisten-
ha ne skontiri8enhasine oni saiakotirori neh nekari-
hotens ne Iesos Ratik8ekonne.

11 Eh nehne naha8enne tsi ronathonte skonttrori
ne tsionathon8isen tsiniot nahakotestshen: nese 8a-
onni iah othenon tethonetakon.

12 Nok ki sane, Tier tontahatane nok 8ahatkense-
ra; iahatketoten noshon8akon, neok 8ahatkatho no-
niataraha akta kaen; neok ne shonerakohonhatie
tsinaha8enne.

13 Ok neh sahennisera, teniiashe iathahine, Em-
maüske niiahonenonhatie, neh nahoten ne iaiak ni8a-
sen ni8ateniententscrake natetiatere ne Jerusalem.

14 Nok neh rotitharak8enhatiene tsi nia8enserón.

15 Tsi kati nahe neh rotitharak8enhatie, eh Sasa-kohnonterahne ne Iesos, nok 8ahonne.

16 Tsi niíot noiah naha8enne ne nikarake nese 8a-onni iah tehon8aíenteresk8e.

17 Nok 8ahenron: oh nekenh nahoten tesenitha-rak8enhatie? oh oni niíotieren tsi seninikonraksens.

18 Saiatat Cleophas ron8aíasts tahatati, 8ahenron: Sonhaa onteken nekenh ne Jerusalem-ronon ne iah taseri8aíenterihake tsini ia8enserón non8a kenh8enni-seratenionk8e?

19 Tontahenron, oh nekenh nahoten: tontaniron: Iesos 8ahi Nazaretronon raíatatake, Rotokensehak8e, ra8eiennanoron, ra8ennanoron oni rahohenton ne Niío oni akohenton nonk8eokon;

20 Tsinihon8aíerase ne ratitsihenstatsiokon oni ne ratikorasson, ron8ari8enton narenheie, nok tehon-8aíentannhare.

21 Iak8erhak8e rahonha onte enseshakoskontako n'Issaerrónon; nok sane onen neh on8a asen-aton nonta etho nitia8enhon.

22 Sekon ki neneh sane ionerak8at tsinaha8enne: otiake nonk8athon8isentsera eh iekónnesk8e tsi thon-8aíataten.

23 Nok iah tetsiohnatkathon ne raoieronta, 8akon-niron oni, ratironhiakerónon Sasakotirori tsi sronnhe.

24 Otiake tsini iakion eh 8ahonnete 8ahontkensera, eh ki niíot tsi 8ahontkatho tsiniíot tsi tsionatrori, nok ne raonha iah ki nehne kaneka teshon8aken.

25 Ethone onen tahenron: kanoron ki oni tsi iah tese8anikonra, tsi oni nise8atenno8entastskon nahon-tese8etak8e tsinithonatati ne Rotitokensehak8e.

26 Iah kenh tateíoton8entsiohonne neh niíot tsi haharonhiaken ne Keristos, nok ahonsahata8eiate ra-oiatanerak8atserakon?

27 Ethone oni Sasakohnikonraientaten tsini hotiíaton n'Oíatonseratokentike, ne Moís oni ne Rotitoken-sehak8e ne raonha raíatatake.

28 Nok nonen siiahonne8etsi iohnatak8enrare, eh nahaiere tsiniiot nahotoheststak8enhatie.

29 Nok ne rohnonha 8ahon8aiatannhe, 8aniron : onen iokara, onen oni thoha aontaiokara8e, testann niha. Enskatne kati 8ahonta8eiate anioh 8asakoriskonte.

30 Tsi kati shathonstskaon, 8ahanatararako, nok 8ahaiatateriste ; 8athaiake nok tashakahon.

31 Ethone onen tonsaiatkak8arisi nok 8ahon8aienterene ; Nok ne raonha ok eh tonsahatatonte.

32 Nok 8aniron : Iah kenh naha oni tetiotarihens8e nonkeneriane sontasonkenirorianionne ohahakeson tsini ka8ennoten n'Oiatonseratokenti ?

33 Nok tontanitane, Jerusalem niionsane, tsi thatiteron nenskat ia8enre nihati, neh ne ronatiake ;

34 Rontonhak8e oni neneh : ori8iio tsi shotonnhe-ton ne Roianer, Simon shoken.

35 Nok oni ne kenh kaien saiatrori tsi nahotiiata8en n'ohahakeson, oni eh nonsahon8aienterene sasakanataranonte.

36 Tsinikari8es neh rotitharak8en eh 8ahoketote ne Iesos, nok 8asaka8enhase : skennen tikenhak niseke !

37 Nok ne rononha, tsi nontahontonneke oni 8ahotiteronne 8ahonnere 8ahonk8atianeronne 8ahi.

38 8asaka8enhase : oh nontieren se8ahterons nok niatekon se8anontonnions ?

39 Se8atkatho kesnonke oni kasike, ak8a se ii : kenh oni niiatak8aier nok tak8akaenhion ; kati kenh neneh io8arare oni iostientare nakon8ara tsi nii niiot.

40 Nok 8asakohnatonhase ne rasnonke oni rasike.

41 Nok iah te8atons nahontahonnetak8e tsi nahontonnharen oni rotinerakohon, 8asaka8enhase : se8ak8aien kenh ?

42 Kentsiakenrita tanon otsinakontak8ane otsik-heta 8ahon8aerhase ;

43 Satrak8e nok rahotihenton 8athastskaon.

44 Nok 8asakorori 8ahenron : eh 8ahi ni8akieren tsi k8arori sekon shite8es : tsi iatekonte enkanane tsi-

ni hotiiaton ne Moïs oni Rotitokensehak8e nok oni ne Karennakon nii kiatatake.

45 Ethone onen 8atesakohnikonras8athete nahotikonraientane tsinika8ennoten n'Oiatonseratokenti.

46 Oni 8ahenron: etho niiot tsi kaiaton; eh oni nateioton8entsiohonne neh naharonhiaken ne Keristos, nok nasen-aton nonta tahontahatkestsko ne kenheiatne.

47 Nok raonha raosennakon aionteri8anoton aia-kohnikonkararen, nok tsi entsiakoterake8ase ne kari8aneren akaon8entsiak8ekon nonk8e, kenthō Jerusalemi en8atasa8en.

48 Ise 8ahi nori8ak8ekon se8atkathon; onen kati entk8atennietase tsini horharastston ne Rakeniha.

49 Niare kati Jerusalem se8enterontak tsiniiore iense8ahrane n'Enekenkha ahosaststensera.

50 Ethone onen astste niiasakohiatenha8e tsiniiore Bethani, nok elmeken iathatsiatate oni Sasakoiatateriste.

51 Nok tsinikari8es sakoterennaiennihatie eh tonsahontekhasi, karonhiakon niionsare.

52 Nok ne rononha 8ahon8asennaen, nok shonatsennonnihatie Jerusalem niionsahonne.

53 Nok ken8entatiesson ononsatokentike ronaterennaen tehon8anon8eronnnions oni ron8atsennonniasne Niio. Amen!

JOHN.

Raori8iiotsera ne Sonk8aianer Iesos Keristos tsini hoiaton'ne Roiatatokenti San.

Tsi tiotasa8e Ranakerek8e n'O8enna, nok n'O8enna Niio nik8ekonne, nok kehiken O8enna Niio kenhne.

2 Ok Niio sinik8ekon tsi tiotasa8e.

3 Ori8ak8ekon Raonha roson, iah othenon tekason n'iah raonha tahoson.

4 Raonhake kaientak8e n'atonnhest, nok n'atonnhest neh akos8athetsera kenhne nonk8eokon.

5 Asatakon 8atios8athene nok nasatakonronon iah tehon8anikonraientaon.

6 Saiatat tahotori ne Niio Sa8atis ron8aiastsk8e.

7 Neh raniente nahatkatto nok abatrori tsinonkati ne kas8athetsera eh naonta8e ak8ekon aontaiaketak8e Raonhake.

8 Iah raonha tehken ne kas8athetsera, ne ok tanon tsi thon8atoriaton nahatrori tsinonkati ne Kas8athetsera.

9 Ne oni ne tokenske kas8athetsera, n'ak8ekon nonk8e teiakos8athetennis naonnakerate tsi ion8entsiate.

10 Ranakerek8e tsi ion8entsiate raonha roson tsi ion8entsiate, nok ki iah tehon8athontati ne iakon8entsiakeronon.

11 Rok8athon tsi roton8entsiate, nok iah tatehon8arhoton ne ronhion8entsiakeronon.

12 Nok tsiniiakon tehon8arhoton, sako8i ne Niio sakoienhokonha aionton. Nehne tsiniiakon tiaka8etakon ne raosennakon.

13 Nehne iah Onek8ensake tetiakoientakon, iah oni onk8e tehotennikonra ; ak8a tanon Niione tiakoientakon.

14 Nok Onk8e rotatonni n'O8enna, on8entsiake 8arennakerate, nok ionk8atkatton ne rahoiatanera-k8atsera, eh nihoiatanerak8atseroten tsini hoiatanera-k8atseroten n'enskat ok Niio Roienha, titkahere atanitenrasera oni ateri8ak8arisionsera.

15 Neh ratroriathak8e ne Sa8atis, satehohenreta tsi ratonhak8e: neh 8ahi ne fitonhak8e sikaton: rihentestonhatie ne raknonteratie aseken onen sihanakere, nii sakehnakerenne.

16 Nok ak8ekon ionk8ata8eiaton ne raotanitenraserakon, ak8a neok n'atanitenron n'atanitenron.

17 Aseken ne kaianerensera Moïs roson; nok kenhkaian natanitenron oni ne kari8ak8arisionsera, Iesos Keristos nehneh raha8ine.

18 Iah non8enton onka tehon8aken ne Niio ; neh nak8a Ronineha thoiakenhon neh oni nenskat ok Roienha sonk8arori neh nikarihonen.

19 Kenh niio tsi rori8ak8arision ne Sa8atis : sahon8ari8anontonse ne ratitsihenstatsi okon iesakohnatorionne, Sahonniron : oh nasiatoten ?

20 Aseken ak8a tahari8aierite, iah oni tehotonnhien tsi 8ahenron : Iah ii teken ne Keristos.

21 Nese 8aonni tontahon8ari8anontonse : Onka kati nise ? Ise ken n'Elie ? tahenron iah ii teken, Satokense kati ken ? Tontasako8enna8eron, nok 8ahenron : iah.

22 Sekon tontahonniron : tak8arori niha oh nasiatoten aontiesenhake iaonsaiakhirori ne tionkhiatorion ? ohnahoten satatenatonk8a ?

23 8ahenron : ii ne karhakonson ra8ennotaties, raton : se8ahahak8arisi ne Roianer raohaha, tsini ha8en ne Rotokensehak8e Esaï.

24 Pharisian are neneh ne iesakonatorionne.

25 Sekon sahon8ari8anontonse, Sahonniron : oh kati nontieren tsi senek8ahesta ; iah se ise tehken ne Keristos, iah oni ne Elie, iah oni tesatokense ?

26 Tontahenron ne Sa8atis : neok nii na8enke khenek8ahesta nok tanon saiatat se8entiok8akon renteron nehne iah tetsise8aienti.

27 Neh tenhiatiatasonterako, takhenteston, oni ; neh oni neiah te8akerionte neok oni nahiiennikatse-nanerensi.

28 Bethani non8e kehiken naha8enseron ihsi nakaihionhati ne Jourdain tsinon8e nisakohnek8ahes-tak8e ne Sa8atis.

29 Tsi 8ahorhenne Sa8atis 8ahoken ne Iesos eh nontaha8enonhatie tsi ihres, 8ahenron : neh kehiken ne Niio Roienha, oni sarake8as nonk8e akori8anera-aksera.

30 Nehne ritonhon tsi 8aken : saiatat tenhiatiatasonterako neh ne takhenteston aseken ohenton sihanakere tsi nii niio.

31 Iah sane nii tehiienterine: nok ki ne 8ene akenhake tsinonk8ati n'Israerronon neh 8ahonni a8enke tekhenek8ahestanon.

32 Ethone oni nihatrori ne Sa8atis tsi raton: 8ahiken ne Rotkon Roiatatokenti Orite kenraken rotiatontak8enhatie tsi 8ahotienhase.

33 Iah ki oni tethiienterine: rahonhaki ne iehakatorion akhenek8ahestana na8enke ra8en: neh nenst-sken enhotienhase ne Rotkon Roiatatokenti neh ensakohnek8aheste nonikonratokentike.

34 Nok riken, eh oni niit tsi 8akatrori tsi nehne Niio Roienha.

35 Tsi are saiorhenne, 8athatane ne Sa8atis teniase ronnene ne raotiok8a.

36 Nok tehakanere tsi rotoheststonhatie ne Iesos, 8ahenron: Neh kehiken ne Niio Roienha.

37 Nok ne teniase ne raotiok8a, oni ne ron8a-thonte tsiniiot tsi tahatati, oksaok Iesos sahon8atera-nentakten.

38 Nok ne Iesos tontahatkarhateni, 8ahonikon-raientane tsi ron8anonteratie, 8asaka8enhase: Nahoten Seniniente? tontahon8a8enna8eron 8aniron: Rabbi! (neh sakat naiahiron, Saianer) kah non8e nisiteron?

39 Tontahenron: kasene nok tsiatkatto. Eh niiahane nok 8aiatkatto tsinon8e nihenterontak8e; etho oni ne rononha 8ahiatien nehneh 8enniserate, aseken onen oieri sii8istahehatie tsini 8atenniserine.

40 André, Simon Tier iatatekenha nekenhen saiatat ne teniase ron8a8ennaronken ne Sa8atis, neh oni ne roseron ne Iesos.

41 Raonha oni tahatierente iahoken ne iatatekenha Simon, 8aha8enhase: 8asakeniken nii ne Keristos.

42 Nok eh niiahoiatenhasa tsi ihtres ne Iesos: 8ahenron ne Iesos nonen sahoken: Ise ne Simon Jonas iahienha; Cephas entsiesananonk8ake (neh sakat naiahiron oststenra).

43 Tsi 8ahorhenne Galile niionsare ne Iesos, eh 8ahoken ne Philip, 8aha8enhase oni neneh: takser.

44 Betsahida oni neneh thanakerek8e ne Philip tsinon8e tninakerek8e ne André tanon ne Tier.

45 Nok ne Philip Nathanael ionsahoken nok 8ahenron : Onen nii sak8aken neh rotonhon tsi roiaton ne Moïs, oni ne Rotitokensehak8e ron8atro-riaton : nehne Iesos Nazaretronon Sose Roienha.

46 Tontahenron ne Nathanael: kah nekenh naonta8e naontaionk8etaierike Nazaretke ahontahaiakenne. Tontahenron ne Philip : kastski nok hetsiatkatto.

47 Iesos iahoken Nathanael eh nontaha8enonhatie, 8aha8enhase tsi 8ahenron : neh kehiken ne tokenske on8e Israerhaka niah tekaïen naïenikonrhate.

48 Nathanael takenron : katke sistienteri ? Iesos tontaho8enna8eron nok 8ahenron ohenton siiaïen-nonke ne Philip ok8iroke tesiterontak8e satekon-kanerak8e.

49 Nathanael tontaho8enna8eron, nok 8ahenron : Saïaner ! ise ne Niio Iaienha, ise iesanontio n'Israerhaka.

50 Tontahenron ne Iesos : neh tsi 8akonrori tsi tekonkanerak8e n'ok8iroke sitesiterontak8e neh aho-ri8a tasetak8e ; ensatkatoseron ne senha kari8anorons tsiniïot ne kehiken.

51 8aha8enhase oni : ori8iïo, ori8iïo tsi 8akonrori : tsi ensatkatto tenhioteronhiakhasion eh niïenshone-nonhatie ne Niio Raoronhiakeronon enthonastsnenton-hatie oni tsinon8e nenhenterontake n'onk8e Roienha.

Tekenihaton teioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiata-tokenti San.

ASEN nonta onakenke taïontennioten Cana Galile non8e, etho i8esk8e ne Iesos ronistenha.

2 8ahon8aonkaron oni nehne ne Iesos oni ne rao-tiok8a.

3 Nok 8ahontnekokten n'otsitsia, nok ne Iesos roni-stenha 8aha8enhase : iah teshotïnekaïen n'otsitsia.

4 Nok ne Iesos tontahašennašeron, šahenron : nā-hoten kati nii ahetiatsteristakšake tsi sathonšisenha ? areko tehio tsi kašistaeks nii akašenk.

5 Ronistenha ionsaiakašenhase ne kannhatseraakon : eh nasešaiēr tsi ok oni niot tsi hentsisešannhane.

6 Iaiak nikatsetake otara etho katsetotonkše, neh ronststane tsini hotirennhaonne ne Sitaeronon neh nonše nikahašis tsini šentanoron toka asenson nikanakšake niitieni.

7 Šahenron kati ne Iesos : sešanekanann kehiken katsetoton onekanos ; nok akša šahatinane.

8 Ethone šahenron : sešanekarako onen, nok hetsisešanonnira ne rostsšenkaraniionte. Nok iahonšanonhase.

9 Ne kati nonen sahatkense ne rostsšenkaraniionte n'onekanos otsitsia iotonhon (iah ki tanon tehoterientarakše kah nontaše, kenh kaien ne kannhatsera ne rotinekatan ronaterientaratsion nehneh) šahašenhase ne roniakon.

10 Nok Šahenron : Neh ens niare taientierente šahenekira ne kanekiio ; nok akša skenenha entkaiothiiate nonen eso iakohnekiren ; nok nise sekon neh nisatešeinton ne kanekiio.

11 Nehne tontierente iorišanerakšat tsinahaieri ne Iesos Cana-Galile nonše, nok šehne šaronni ne raoiatanerakšatsera, nok taonšetakše ne raotiokša.

12 Ethone onen Kapharnaumke niiahare ronhne ne ronistenha rontatekenhokonha, oni ne raotiokša, iah ki tanon tiiehoniskohon.

13 Aseken onen thoħa iakaheše tsini honentanonronse ne Sitaeronon konšanonkša Shotonnhestston, Jerusalem niionsare ne Iesos.

14 Iaharaše, Ononsatokentike šasakoken ronate-nakšatkeronton, tionnhonskšaron, teiotinakaron-tonha, orite etho oni ronatekkšaratseroton ne tēhon-tatšistašis.

15 Ok aseriie tahatkšironniate, nok akšekon sa-

sakotek8ate n'Ononsatokentike oni ne rahotitsenen-bokon; 8athat8istok8atanion nok 8ahatekk8aratse-rakarhathoseron.

16 Nok 8asaka8enhase n'Orite ronatenask8atkerontak8e, ehren se8aha8it kehiken ne kenh non8e, tosa iontkerontak8a se8atatenonsonniaten ne Rakeniha raononsa.

17 Ethone ne raotiok8a sahonneiarane tsini8aton tsi kaiaton: Sanonsa aok8eniat onkiatakari.

18 Tahontati ne Sitaeronon 8ahonniron: oh nahoten enhiak8atokatak8e tsi sak8eniatseraien neh nasiere?

19 Iesos tontasako8enna8eron 8ahenron: sase8a-nonsarisi ne kenh Ononsatokenti, nok asen nen8ata enskenonsisa.

20 Tontahonniron ne Sitaeronon: Kaiერი niioserasen nok iaiak niiekanonsison ne kenh kanonsote, nok nise asen ok nen8ata ensesenonsisa.

21 Nehse neneh rentonhak8e tsinenhioiata8en ne raoieronta.

22 Nese 8aonni nonen sonsahatonnhete, sahonneiarane ne raotiok8a tsinahoten ra8en; taonnetak8e tsini kaiaton, oni tsinithotati ne Iesos.

23 Tsinikari8es Jerusalem ihres, kentioko8anen taon8etak8e, netsi iontkathos iori8anerak8atenions tsini haierhak8e.

24 Iah ki tanon ne Iesos ak8a tetesaka8etak8enne aseken ak8ekon niiesakoienterisk8e.

25 Nok oni tsi iah teresaksk8e onka nonk8e ahon8ari8aniratse: aseken ak8ekon raienteri tsini iaka8e-riasotens nonk8e.

Asenhaton nateioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiata-tokenti San.

SAIATAT raiatarak8e tsinihati ne Pharisian Nicodem ron8aiastsk8e, oni ron8ako8anen ne Sitaeronon.

2 Asonthenne 8ahoiatorenne ne Iesos, nok 8ahen-

ron : Se8ennii, ionk8aterientare tsi Niio thiatennieton neh nasiere tsi ask8arihonnien tsiniiot ne Sakotatis : aseken iah onka takak8eni neh nakaiere tsi nisierha ne iah tanik8ekon ne Niio.

3 8abenron ne Iesos tsi tontaho8enna8eron : Ori8iio tsi 8akonrori tsi iah teionta8eiatane ne Niio rao-nakeraserakon ne iah ase tentsionnakerathe.

4 Tontahenron ne Nicodem : oh nekenh naia8enne ne sekon ahonsarennakerate nonen rokstenha ? en8aton kenh ne iaonsahata8eiate ronistenha kaiatakon nok sekon ahonsarennakerate ?

5. Tontahenron ne Iesos : Ori8iio ak8a ori8iio tsi konrori, ne iah tensrennakerathe n'onekanosne nok kanikonrake, iah ki non8enton tiiahata8eiate ne Karonhiake.

6 Tsinikon no8aronne tioientakon o8aronk ki ihken, nok n'onikonrake tioientakon onikonra ki ihken.

7 Tosa kati sanekheren tsi konrori, tsi iatekakonte ase ensesennakerate.

8 Ok 8ahi ten8anonton kah niienka8erenha8e tsi iahote, nok sathonte tsi iorakare, iah tanon tesaterientare kah nonta8e, iah oni tsi niiaha8enonhatie ; etho kati niiot tsiniiakon n'onikonrake iakohnakeraton.

9 Sekon tontahenron ne Nicodem : oh nekenh naia8enne neh naia8enne ?

10 Iesos tontaho8enna8eron nok 8aha8enhase : Sherihonniennis n'Israerronon tanon iah tesaterientare neh nikarihote.

11 Ori8iio, ori8iio tsi konrori : tsi neok iak8atroris tsinahoten ionk8aterientare, oni iak8ari8anirasts tsi nahoten ionk8atkathon : nok sane iah tesataonsatasts tsi nahoten iak8aton.

12 Nese ok sane konroris non8entsiakekha ; oh kati nekenh naia8enne naontasetak8e ne Karonhiakexha akonrori ?

13 Aseken iah non8enton onka tiieiakok8athon ne

Karonhiake, nakoren akenhake, neh ok neh nitha8e-non; neh n'Onk8e Roienha Karonhiake thanakere.

14 Nok tsini hoieren ne Mois tsi roniarakestk8en Kahentake ko8a; etho oni neneh nenhia8enne n'Onk8e Roienha enhon8aiatakaratate.

15 Netho naonta8e tosa aiahiheie tsini iakon entia-ka8etakon ne raosennakon, aiakoientake tanon n'aion-tsennonni-on8e.

16 Aseken ne Niio tsini sakohnoronk8ahon nonk8e, iah tatesakohnonhianiheki n'enskat ok ro8iraien, asakaon tosa aiahiheie tsini iakon tiaka8etakon raonhake, ok eken tanon neh aiakoientake ne raonhake aiet-senri atsennonniat.

17 Aseken ne Niio, iah neh tethotoriaton ne Roienha tsi ion8entsiate naiontkaronniat nonk8e, neh tanon raniente naontonseke raonhake aiet-senri atsennonniat.

18 Iah non8enton tiiahatkaronni ne tha8etakon raonha raosennakon, nok tanon neiah tetha8etakon, onen ok neneh rotkaronnibon: aseken iah ki tetha8etakon ne Raosennakon tsi neok enskat Niio Roienha.

19 Kenh kaien enhiakokaronniat; Netsi iioh ne teios8athe nonk8ehne, nok nonk8e senha neh iakohnon8ehon ne taontaiakokaraseke tsiniiot ne taiakos8atheke; aseken sotsi ie8eiennaksen.

20 Aseken onka neok iaka8esakonhaties ne iotaksen, ies8enski ne teios8athe, iah oni akta teientha ts-teios8athe, on8a sotsi enhiontatattokase tsi ie8eiennaiksen.

21 Nok tanon neneh iakesaks ne tkari8aieri akta ki ientha tsi teios8athe, nok eh nahonta8e 8ehne aonton nako8eienna, aseken Niiohne tiotientakon.

22 Ethone are onen ne Iesos Judé niionsare, ronhne ne raotiok8a, etho oni non8e iahotinisko, nok sakohnek8ahestak8e.

23 Nok ne Sa8atis Enon neneh non8e nisakonek8ahestak8e akta ne Salim ne tsi eh non8e nikaihionhatenionk8e, eh kati non8e ieienthak8e ne ionskaneks naiontenek8aheste.

24 Aseken areko sihon8annhoton ne Sa8atis neh non8e sikaha8is.

25 Sa8atis raotiok8a tanon Sitaeronon 8athatiri8a-tironten atatenek8ahestak^aahori8ake.

26 Etho sahonne8e tsi^areteron ne Sa8atis, shon-tonne: Saianer, Sakohnek8ahesta se ken oni neneh onen thohiken tisenesk8e ihsi nakaihionhati Jourdan neh oni ne hetseri8anirati, ak8a oni ihken tsi raonk8e-tanakerens.

27 Tontahenron ne Sa8atis : iahse othenon taha-k8eni ne ronk8e neiah Karonhiake tahontahon8aten-nietasere.

28 Se8athonte oni 8ahi nise tsi 8aken : iah ii teh-ken ne Keristos neok tsi ohenton tionkatorion.

29 Onka teniase ne rone neh ki 8ahi neh rone : nok tanon ne ronatenro ro8ennarak8a oni rotahonsate, nok neh ratonnharak8a tsi ro8ennaronkas ; eh kati oni nii niiot, onen tokenske 8akahnane tsi^a8akatonn-hahere.

30 Aseken enhasenno8annha nok nii tentkastohne.

31 Ak8ekon niiesakosennakenhnion ne Karonhiake nitha8enon ; aseken non8entsiake nitha8enon, ron8en-tsiakeronon ki nehneh, eh oni niiot tsi ratatis tsi niiot nonk8esonha ; nok tanon ne Karonhiake nitha-8enon, ak8ekon niiesakok8enion.

32 Nok neh rattoris tsinihotkatton oni tsini ho-ronken, nok iah onka tehon8atahonsatatis.

33 Nok onka rotaonsatati, rori8aniraton ki tsi Niio ihken ne Niio.

34 Aseken ne Niio thotennieton nekiok rattori ne Niio rao8enna aseken iah ki ok tiieroheststa ne Niio tsini honikonra8is.

35 Roniha ronorouk8a ne Roienha, ak8ekon oni nihiehoris8a8i.

36 Karonhiake enhatsennonni nentretak8e raosen-nakon ne Roienha ; nok ne iah tetha8etakon raosen-nakon ne Roienha iah non8enton tiiahatkatto ne Ka-ronhiake, ok eken tanon neh enhorane ne Niio raona-k8ensera.

*Kaieri-haton natehioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roia-
tatokenti San.*

SAHOTOKENSE ne Iesos tsi ronton ne Pharisian tsi raonha senha rotioko8annhaonhatie, senha oni raonha eso sakohnek8ahesta tsiniiot ne Sa8atis.

2 Iah sane ak8a rahonha ne Iesos tesakohnek8ahes-
tak8e nehne raotiok8a sakotinek8ahestak8e.

3 Sahatenti ne Judé non8e, nok Galile niionsare.

4 Samari kati nonk8ati sahatoheststak8e.

5 Iahanatarane Samari-ronon ratinakere Sychar
kon8aiasts iah ihnon tehken tsinon8e ne Jacob niha-
on8entsia8i ne roienha Sose.

6 Eh oni non8e nihotna8erotak8e ne Jacob: 8atha-
8ishenheie ne Iesos tsi rathahine, eh 8ahatorishen
akta tsi iona8erote, onen toka neh nahoten ne iaiakha-
ton sio8istahehratie.

7 Etho kanekotsienhe tsiathon8isen Samaritan-
ronon, 8ahenron ne Iesos: taknekanont.

8 Aseken ne raotiok8a kanatakon iehonenonne
ronatennatseraninonronne.

9 Takenron ne kenhen tsiathon8isen Samaritan-
ronon: oh neneh niiotieren tsi takeri8anontonni akon-
hnekanonte Sitaeronon 8ahi nasiatoten nok nii Sama-
ritan-ronon? Iah 8ahi naha tatehatitarha ne Sitaero-
non tanon ne Samaritan-ronon.

10 8ahenron ne Iesos tsi tontaha8enna8eron: Neh
nasienterihake ne Nio raotanitenresera, hatsienteri-
hake oni onka ne Saiari8anontonse atsnekanonte ise
aontesatierenton atseri8anontonni, nok ne raonha
aonsaianekanonten ne kanekiio.

11 Tontakenron ne tsiathon8isen: Saianer! iah
otheron tesaien nasetsientak8e tanon ioshon8es; kah
kati nekenh naontesanekenha ne kanekiio?

12 Senha onteken ise tsiatanoron tsiniiot ne sak8a-
nienha Jacob neh sonk8a8i ne kenh iohna8erote, eh
ranekirathak8e, oni ne sakoienhokonha oni ne rao-
tsenenhokon?

13 Tontaha8enna8eron ne Iesos, 8ahenron: tsiniakon enhienekira kehiken iohna8erote sekonse entsiakohniatathen.

14 Nok tanon nenhakekira nenhinekanonte iah non8enton tiiahonsahoniatathen, aseken ok nehe nenhinekanonte ien8atna8eronni ne rahonhake ne iah taonsteske tiotkon tanon enhiohnekotake tsi niienhen8e.

15 Sakenron ne tsiathon8isen: Se8enniiio! asknekanonte neh nikanekoten ne tosa non8enton aonsonkehniatathen, tosa oni non8enton sekon taontakneko-tsienha.

16 8ahenron ne Iesos: 8as iatsihnonk ne tesenite-ron, kenhnitre.

17 Tontakenron ne tsiathon8isen: iahse te8akeniakon. 8ahenron ne Iesos: taseri8aierite tsi 8asiron iah te8akeniakon.

18 Aseken onen 8isk nisaniakon, nok ne tetsiseni-iashe iah teseniniakon: ne kati 8aonni taseri8aierite ki tsi nasiere tsi tasatati.

19 Nok tontakenron, ne tsiathon8isen: Se8enniiio! Ori8iiio tsi Satokense.

20 Iakhinihokonkenha Ron8asennaientak8ak8e kehiken tsi iohnonte; nok nise saton Jerusalem se non8e niioteri8ison naon8asennaaien ne Niio.

21 Iesos tontaha8enna8eron, 8ahenron: tsi sathon8isen, kataketak, tsi ta8e nennisera, tsi iah, tsi ok iohnonte iah oni ne Jerusalem tatsise8asennaaien ne Ron8aniha.

22 Neh se8asennaaiens tsinahoten n'iah tese8aienteri: nok nii, neh nii iak8asennaaiens tsinahoten iak8aienteri, aseken Sitaerononke entkaientak8e ne kaia-takennhatsera.

23 Nok tanon ienkahe8e onen oni ieiohe nori8iiio on8e Ron8asennaaiens enhon8asennaaien ne Roniha kanikonrake oni ori8iiio: Ethose oni niio tsi rari8a-nontons ne Roniha tsi ahon8asennaaien.

24 Raonikonroskon ne Niio; eh kati oni neneh niio

ne ron8asennaiens ak8a onikonroskon tsi Ron8asennaiens.

25 Tontakenron ne tsiathon8isen : 8akaterientare kineneh tsi entre nonk8e Sesakoskontakohe (Ron8anatonk8a Keristos) ne kati nonen enhra8e neh ensonk8a-rori ori8ak8ekon.

26 Iesos tontahenron : ak8a ii non8a ne kenh teionkehnithare.

27 Onen eh sahonne8e ne raohtiok8a, 8ahotinekhe-ren tsi tsiathon8isen tehotithare ; iah ki sane onka tehon8ari8anontonni, naia8enke : nahoten seri8anon-tons ? oh oni nahoten senitharak8en tsi tesenithare ?

28 Ok hkeh iekatsetaien naotse, kanatakon niion-sakatakhe, nok 8ahakororianion nonk8eokon, 8atonne.

29 Kasene ehtsise8atkensera kenh thenteron ne ronk8e ak8ekon 8ahakrori tsini 8akieranion. Tokat-senon8a nehne Keristos.

30 8aheiakenne, nok eh 8ahente tsi thenteron.

31 Onen nehne ne raotiok8a ron8asteron8i ronton : Saianer ! tesastskaon niha.

32 Tontasako8enna8eron, 8ahenron : iah tese8ate-rientare tsini ka8aroten kekhe.

33 8athontatsahonnionhase ne raotiok8a nok 8ahon-niron : onka kiok kati naha 8ahi ron8anonten ?

34 Tontahenron ne Iesos : nese nii akatennatsera nahinikonraierite ne takatorion, oni nakierite ne rao-iotensera.

35 Iah kenh naha tese8aton, sekon kaieri ni8enni-take onen ienkahe8e tsini ieienthok8as ? Nok nii k8arori katon : Se8atarakestsko, nok se8akaenhion, onense iohnorarihonhatie, onen oni ieiohe nakaient-8ak8en.

36 Tehon8ari8aserak8enni ne raienthok8as, nok raroroks tsini iotonnison tsi nonkati ne tsiniienhen8e aionnheke ; eh naonta8e ok sataiatonnharen ne raienthos tsiniiot ne raient8ak8as.

37 Ionton's en's' oni 8ahi naha : saiatat tahoien-thonhatie nok tihaiatate tahoient8ak8enhatie, ak8a neneh tokenske.

38 Iek8atorion oniken nise naese8aienthokoha tsinon8e n'iah othenon tese8aiotenhon, thihatite thotiiotenhon, nok eh ionsese8atasa8en.

39 Kentioko8anon neh non8e niienakere Samaritan taiaketak8e ne raonhake. Tsi kari8anirastsk8e ne tsiiothon8isen tsi 8atonhak8e: ak8ekon 8ahakrori tsini 8akieranion.

40 Nonen eh sahonne8e ne Samaritan tsinon8e nihenteron, 8ahon8aneken nostonha ahonisko rahotinatakon; te8enniserake kati nikari8es 8ahonissko ne rahotinatakon.

41 Nok senha kentioko8anen taiaketak8e nonen sahon8a8ennaronke.

42 Nok skon8ennihak8e ne tsiiothon8isen : iah onen ise tesa8enna tetsiak8asere: aseken ak8a ii onen sak8a8ennaronken, nok ionk8aterientare tsi tokenske nehe ne Keristos sesakoskontakohe n'onk8e.

43 Te8enniserake onakenke sahatenti neh non8e Galile niionsare.

44 Aseken onen shihotrori ne Iesos tsi raonakeraserakon ok iah tatehon8arensarons ne Rotokense.

45 Ori8iio tsi tahon8ate8eionton ne Galileenronon siionsara8e ne Galile, aseken rohnatkatoseron tsini hoieranion ne iori8anerak8atenions tsini kari8es 8entanorons Jerusalem non8e, ehse oni ne rononha iehonnesk8e.

46 Sonsahatenti ne Iesos ne Galile non8e, Kana niionsare tsinon8e tethonekatenion nonekanos Otsitsia rahonniaton. Saiatat Rasenno8anen Capernaïim non8e nihanakerek8e neh kati ne roienha ronon8ak-tanihak8e neh non8e sikaha8is.

47 8ahari8aronke tsi onen tethotention ne Iesos ne Judé, Galilene niiesha8enon, 8ahoiatisakha nok 8ahoneken neh iare aonsahotsientana ne roienha trenheions.

48 Takenron ne Iesos: Katiken oni nise entise8etak8e neiah tenhse8atkatosere ne iori8anerak8at.

49 Tontahenron ne Rasenno8anen: Saianer! eh niha iahase ohenton arenheie ne riienha.

50 Sahenron ne Iesos! Sas sasatenti; shoie8entaon n'etsienha. Taretak8e tsi nahoten Sahenron ne Iesos nok sahatenti.

51 Nok tsiniiohahes tonsahonterane ne raonnha-tsera okon, ron8aroriane, rontonne: onen shoie8entaon n'etsienha.

52 Nok 8ahari8anonton kah sikaha8is nitsioianerenhon. Nok tahonniron: tetenre neh nahoten tsiatakaton siio8istabehatie nahentonk8anoste.

53 Sathaiatorete tsi ak8a eh sikaha8is sahenron ne Iesos: shoie8entaon ne etsienha; taretak8e nok oni ne rao8atsire.

54 Neh kehiken ne tekenihaton ne teiori8anera-k8at tsi nahaiere ne Iesos n'onen Galile sisro Judé sahtetha8enon.

Sisk-aton nateioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti San.

ETHONE are onen ionsakae8e tsini honentanoronse ne Sitaeronon. Jerusalem niiahare ne Iesos.

2 Jerusalem non8e, akta tsi iontenask8atkerontak8a teiotinakarontonha, niiona8erote, nehne Bethesda rati-natonk8ak8e ne Hebreh neh oni ne Sisk niionekotentonhak8e.

3 Kentioko8anen etho non8e niieiatakerontatiene ne iakohnon8aktanionni, teieron8ekon, ionstshinokata, nok oni ne iakohiatakenheion neh iakorhare ne taontneka8enrie.

4 Aseken Satoken tsi natekaron tatsnentak8e raronhiakeronon, nok tenhaneka8enrie nekenh iohna8erote, nok's' en's' ne rahente iahatsnente sahaie8entane's' tsi ok oni nikannroten ahonon8aktanittake.

5 Etho saiatat rentakere onen asen niioserasen nok satekon tsinahe sihonon8aktani.

6 Sahoken ne Iesos eh raiationni, roterientaratsi-hon oni tsi onen 8aonnise etho satehoterientakarien, 8aha8enhase, 8ahenron : tesaton8entsioni ken naon-sasie8entane ?

7 Tontahenron ne rohnon8aktani : Saianer ! iah te8akonk8etaien ne iahakiatente tsi iona8erote nonen tekane8enrie ; nok teionkiataskennies tsiniore niihenke, akorens ens iahastsnente.

8 8ahenron kati ne Iesos : Satkestsko, tesek ne sanakta nok sasatenti.

9 Neh nak8a oksaok sahaie8entane, nok 8atrak8e ne raonakta nok sahatenti ; A8entatokentike ken-hiken 8enniserate eh naha8en.

10 8ahon8enhase are ne Sitaeronon ne kenh shoie-8entaonhatie, 8ahonniron : ia8entatokenton non8a 8atia8enre nasatketate ne sanakta.

11 Tontahenron, neh ki ne sahaketsiente raton : tesek ne sanakta nok sasatenti.

12 Ethone sahon8ari8anontonse, 8ahonniron : Kah nires neneh raton : tesek ne sanakta nok sasatenti ?

13 Iah tanon tehoterientare onka ; aseken ne Iesos ok eh kanenrakon tishotatonton.

14 Onakenke kati ne Iesos ionsahoken Ononsato-kentike, 8aha8enhase : onen 8ahi tsi saie8entaon, tosa kati saseri8anerak, on8a's' en's' naha senha isi-non8e tsi nensaiata8en.

15 Oksaok sasakororiana ne Sitaeronon tsi Iesos ne shotsienton.

16 Nese 8ahonni ron8aseresk8e ne Sitaeronon, ronesaksk8e oni kah naontahatiierate ahon8ario ; ne tsi a8entatokentike rotetsienton.

17 Nok tanon ne Iesos tontasako8enna8eron, 8ahenron : Iah tehatorishenhe ne Rakeniha tsi roiatatie, eh kati oni nii niot 8akiotatie ki.

18 Onen tanon ne Sitaeronon senha tahonk8isron tsi 8athonhionnharikhon, iah neok teiori8ake tsi roio-tens na8entatokentike, neh oni tsi raton. Niio ne Rakeniha ak8a kati eh nithatattasts tsi niiot ne Niio.

19 Tontasako8enna8eron kati ne Iesos, Sahenron : Ori8iio ak8a Ori8iio tsi k8aroris : tsi iah othenon tahak8eni ne Roienha ne raonhaa akenhake, ne iah tatakohanerake ne Roniha othenon nahaiere ; aseken tsiki nenhaiere ne Roniha, eh ki nenhaiere ne Roienha.

20 Aseken ne Roniha ronorönk8a ne Roienha, nok a8kekon ronatonnihatie tsinihatierha, sekon oni senha iori8anerak8atenions enshorihonnien tsiniiot ne kenh kaen, nese 8aonni ak8a ise ense8anerak8enhaton.

21 Tsi ki niiot, tsi sesakaonnhests ne Roniha ne iaka8enheion, eh ki oni neneh niiot ne Roienha ok tenhanonton onka ensesakaonnhete.

22 Aseken iah onka tatasakoiatorete ne Roniha, ori8ak8ekon tanon nehne Roienha rok8eniatsera8i ne tahaiatorete.

23 Eh naonta8e ak8ekon ahon8akonnienste ne Roienha, tsi nihon8akonniensta ne Roniha. Onka iah tehokonniensta ne Roienha iah ki tehokonniensta ne Roniha, aseken raonha thotennieton.

24 Ori8iio ak8a ori8iio tsi k8arori, onka kiok enha taonsatate nake8enna entretak8e oni raosennakon ne thakatorion, roien naronnheke on8e, iah oni tahorane ne kare8atatsera, onen ok tanon tehotohestston ne kenheiatne tsinonk8ati tsi iensronnheke on8e.

25 Ori8iio ak8a ori8iio tei k8arori, tsi ien8atenniserihe8e onen oni ieiohe, tsinon8e nenhon8a8ennaronke niaka8enheion ne Niiro Roienha, nok tsiniiakon enhon8a8ennaronke enhiakonnheke.

26 Aseken tsiniiot ne Roniha roien ne rahonhake tharonnheke, eh ki niiot tsi ro8i ne Roienha ahoientakene ne raonhake tharonnheke.

27 Raonha oni rok8eniatsera8i ne tasakoiatorete, aseken Onk8e Roienha.

28 Tosa kati neneh se8anerako, tsi ien8atenniserihe8e tsiniiakon non8entsiokon iciekeron enhon8a8ennaronke ne Niiro Roienha.

29 Nok tsiniiakon entiakori8aieriton, neh tentie-

iaenstak8e non8entsiokon ne Karonhiake iaionta8e-iate; kenh kaien ne iah tetiakori8aieriton neh tentie-iaenstak8e non8entsiokon naiontetsirate on8e.

30 Iah othenon takeri8ak8eni ne ok ii taontakanonton. Neh tetiatoretak8a tsiniiot tsi karonkas, nok iottak8arision nakiatoretatsera; aseken iah neh tek-sere nakatennikonra, neh tanon rinikonrasere ne Rakeniha thakatorion.

31 Nene ok ii akatateri8aniratiheke, iah othenon tekasta, iah oni teiori8iio.

32 Tihate tanon ne rakeri8anirati, 8akaterientare oni tsi ori8iio ioteri8ak8arision tsinihakeri8anirati.

33 Ieietsiitorion tsi itresk8e ne Sa8atis, thori8ak8-arision tsi rotrori nori8iio.

34 Iah sane tekesaks nonk8e aionkeri8aniratse, neki ok nise se8atsennonniat tsi katrori neh nikariho-ten.

35 Ak8a neh teskaierontare tsinonk8a ne Sa8atis, tsiniiot ne kahaseriio oni teios8athe, nese oni 8aonni 8ese8aianerase ki nikari8esha aetsionnharak8e tsi teios8athe ne raos8athetsera.

36 Senha tanon ii ioriho8anens 8akeri8anirati tsi-niiot ne Sa8atis: aseken tsi nikaiotenserotens ne Rake-niha rak8eniatsera8i tsi nakiere, neh kati tsi eh nikierha, neh 8akeri8anirati tsi Rakeniha takatorion.

37 Nok oni ne Rakeniha takatorion, ak8a raonha rakeri8anirati; iah non8enton tetsise8a8ennaronken, iah oni tetsise8akonsaken.

38 Nok iah tese8aienas ne rao8enna, aseken iah ki tehsise8ataonsatati ne thotennieton.

39 Se8atennikonraren tsi se8a8ennanotons ne kaia-tonseratokenti, nese 8ahi se8aniahesen ahese8anaton-hase tsiniieiothahinon ne Karonhiake, neh oni kari8a-nirasts nakeri8asonba.

40 Iah ki tanon tese8athontasts niine aese8atsenri naetsionnheke on8e.

41 Iahse Onk8ene tetekhas nakiatanerak8atsera.

42 Nok ki tanon k8aienti; 8akaterientare oni tsi i: l tese8aien ne Niio raonoronk8atsera.

43 Rakeniha raosennakon te8akientakon, nok iah tatesk8arhotonnis; tihaiatate, raonha oni rahotenni-konra tsi ahontare, tentsise8arhoton neneh.

44 Oh nah oni naia8enne naontese8etak8e, ise neneok se8esaks nonk8esonha akorensarontsera, nok iah neh tese8esaks ne Niio ok raorensarontsera?

45 Tosa se8erhek ii kenh enk8ari8arho rahohenton ne Rakeniha; kaien onka enhietsiri8arho, Moïs, nehne se8arharek8en, neh entsise8ari8arho.

46 Aseken natsise8a8ennarak8ake ne Moïs, ask8a 8ennarak8ake ki oni nii: aseken ii akatennikonra tsini hoiaton.

47 Toka se8atenno8entta tsini hoiaton, oh kati naia8enne nahontese8etak8e tsini k8aroris?

Iaiak-aton nateioteri8asonterak8en tsini hoiaton ne Roia-tatokenti San.

ETHONE are onen ne Iesos tonsahaiaiake ne Galile tsi kaniatare ne Tiberiad.

2 Kentioko8anen ron8anonteratiene; ne tsi iontkat8e ne iori8anerak8atenions tsinisakotierasehak8e ne iakohnon8aktanionni.

3 Onontoharake kati niahare ne Iesos, eh iahatien nok oni ne raotiok8a.

4 Onen thoha siiakahe8e tsini honentanoronse ne Sitaeronon nehne Shotonnhestston.

5 Sahatarakestsko ne Iesos, 8ahatkatto tsini iotio-k8atsanit ron8anonteratie · 8aha8enhase ne Philippe, 8ahenron: kah non8e iente8anataraninon naiethi-nonte neh nikentiok8a?

6 Neok nahotenienten tsi neh 8ahenron, aseken roterientarak8e tsi nenhaiere.

7 Tontahenron ne Philippe: ok oni ne tekeni te8en-nia8e nikak8enistake aete8anataraninonte, sekon ki iah takak8eni ne ok oni nostonhasonha aiakoniato-sere.

8 Tihaiatate enskat ne raotiok8a, nehne Simon Tier iatatekenha André ron8aiasts, tahehron.

9 Kentho ihres raksaa, 8isk nihonataraien teiotikonstonres tanon tekentsiake: nahoten kati neneh kasta neh nikentiok8a?

10 Sahenron kati ne Iesos: iestshirori ehtake iontien. Kahentiiohne neh non8e; neh nahoten ne 8isk ni8ennia8ehetserasen niionk8etake neh non8e nahontien.

11 Satrak8e kati ne Iesos ne kanatarok nok Sahaiaatateriste, Sasakotiiakonhase ne raotiok8a tsiniiaikon ieterontak8e; Sasakohnon oni neneh ne tekentsiake tsinikon teiakoton8entsioni.

12 Nok nonen sahakohtane, 8asaka8enhase ne raotiok8a: satsioronko ne iotatenronokonha tosa othenon akaiesha.

13 Sahatiroroke kati, nok tekeni ia8enre ni8atherake 8akanane tsinikon 8ahotatenre ne 8isk nikanatarake teiotikonstonres, neh nonen ak8ekon siiakotaon.

14 Tsi 8aontkatto nonk8esonha tsi nahaiere ne Iesos, iontonnionsk8e: Ori8iio tsi neh kehiken ne Rotokense tare on8entsiake.

15 Nok tanon ne Iesos roterientaratsion tsi enthonne ienhon8aiatenha8e nahon8anontiioste, ehren sarete, onontoharake raonhatsi8a iahatek8ashen.

16 Nok nonen siiokarasneha tontahonnontastsnente ne raotiok8a kaniatarakta niiaonne.

17 Sahontita rahotiniarotakon, nok tonsahatiiiaike Kapernaumke niiaonne; ok eh iahokara8e iah tese-sakohnonteraon ne Iesos.

18 Onen oni tontasa8en 8atka8erak8e.

19 Nok tanon nonen neh nahoten nasen ni8asen ni8ateniententserake siiehononon tehonatkarerak8astonhatie, iahontkatto onekakesson tare ne Iesos, eh niiaha8enonhatie tsinon8e nihatihonhiontie; ori8iio tsi 8ahonateronhienten.

20 Iahenron kati: iise, tosa se8ateronn.

21 Ori8iio tsi sahontsennonni nonen sonsahatita,

oksaok oni eh iahonrarho tsi non8e niahonenonha tiene.

22 Nok ne tsi 8ahorhenne, tsiniiakon ne kenh nakanatarati ieterontak8e, iakoterientaratsion tsi neok enskat kaniarotaientak8e ne raotiok8a shonatitahk8en nok oni tsi iah teshotiten ne Iesos rononhaa ok ne raotiok8a teshotiiaiakon.

23 Nok tanon nonen etho sonsakontkennisa noniarotasonha Tiberiad natontakonne akta tsi non8e ne Iesos nihaiaateriston ne 8isk nikanatarake oni sakononten.

24 8ahotinikonraientane tsi iah eh tehaiataratie ne Iesos oni ne raotiok8a, ok kati neh 8aontitak8e netho skaniarotakerontak8e, nok Kapernaiimke iathonnoiake ron8aiatisakonhatie ne Iesos.

25 8ahonniron nonen siiaon8aiatatsenri ihsi nakanatarati : Saianer ! katke kenthonitisa ?

26 Tontahenron ne Iesos tsi tontasako8enna8eron : Ori8iio Ori8iio, tsi k8arori, tsi iah neh tesk8aiatisaktonhaties tsi 8ese8atkatto ne iori8anerak8at, neh tanon tsi k8anataranonten nok oni tsi se8atahon.

27 Tosa neok se8aser tsinahoten ne kenheions, neh tanon ne ionnhe on8e oni iaiakohiathe8e Karonhiake, neh oni n'onk8e Ron8aienha hentsitsion : Aseken ne Roniha Niio, ak8a raonhake tehonetorarakon ne raonikonra.

28 Tontahonniron : oh kati naiak8aiere naontasak8anikonraierite ne Niio ?

29 Tontahenron ne Iesos : kenh kaien rari8anon-ton ne Niio : ahontatsise8e8etak8e ne totorion.

30 Tontahonniron : oh nisierha naiori8anerak8aton iak8atkatto, nok entiak8etak8e ? oh nisaiotenseroten ?

31 Iakhinihokonkenha Kanataranoron rotinatara-kon kahentakeko8a tsiki niiot tsi kaiaton : Sakonataranonten ne karonhiake nitiotenatarinon.

32 Tontahenron ne Iesos tsi tontasako8enna8eron : Ori8iio ak8a ori8iio tsi k8aroris ; iahse karonhiake tethonatarenha ne Moïs ne etsise8anataranonten.

Rakeniha tanon tokenske etsise8anataranontens ne karonhiake nitia8enon.

33 Aseken nehe rahonatarok ne Niio ne karonhiake nitha8enon, nok sakaonnhests nonk8e.

34 Tontahonniron kati: Saianer neh ki tiotkon ask8anataranontenseke.

35 Tontahenron ne Iesos: Ii ne ionnhe ne kanatarok, iah non8enton tiiahatonkariake nenhakeniahese; iah oni tahonsahoniatathen nentretak8e nak sennakon.

36 Onen ki sane k8arori, tsi tak8atkattos, iah ki sane tetise8etak8en.

37 Tsinikon raka8is ne Rakeniha, ak8ekon en8ak-rane, nok iah tahonsahiiatineken8e nenhakeniahese:

38 Aseken tsi te8akastsnenton ne karonhiake, iah neh tete8akenienton nii akatatenikonraierite neh tanon nahinikonraierite ne thakatennieton.

39 Kenh kati nibonikonroten ne Rakeniha ne thakatennieton: nene tosa othenon aonkatons tsinikon raka8i, ak8ekon tanon aonsakheionnhete nonen en8atenniserokten.

40 Kenh oni natehoton8entsiõni ne thakatennieton; tsiniiakon enhon8anoronk8e entiaketak8e oni raosen-nakon ne thotennieton Karonhiake aiontsennonni, nok ensekheionnhete nonaken tsi te8enniseronte.

41 Sahonerientaksenne ne Sitaeronon tsi ronattonte, Sahenron: Ii, ne karonhiake nitiotenatarinon.

42 Aseken rontonhak8e: iah kenh naha neh teken ne Sose Roienha ak8ekon niitsite8aienteri ne roniba oni ne ronistenha? Oh kati naha niitieren ne raonha tsi raton: karonhiake nite8akenon?

43 Tontasako8enna8eron ne Iesos, Sahenron: Tosa sotsi se8ari8akatat.

44 Iah onka takak8eni aonkiatoreenne; ne iah Rakeniha ne oni ne thakatorion taontahoiatatiron-tane, nok nii enshiionnhete nonen onaken te8enniseronte.

45 Saton tsi rotiiaton ne Rotitokensehak8e: Niio ne entkaientak8e tsi enhon8atirihonnien. Neh kati nonka kiok enbo8ennarak8en ne Rakeniha, Raonha oni enhorihonnienni, neh tohiken enhakiatorene.

46 Iah ki sane non8enton onka nakoren tehoken ne Roniha, neok nak8a Niione nitha8enon neh roken ne Roniha.

47 Ori8iio ak8a ori8iio tsi k8aroris, onka entre-tak8e n'aksennakon henronnheke on8e.

48 Ii ne kanatarok niakonnhek8en.

49 Se8asotsera rotinatarakon ne kanataranoron kaentak8e, nok ronah8entaon.

50 Kenh kaien nehne karonhiake nitiotenatarinon; neh neiah terenheionsere onka enhanatarake ne kenh kanatarok.

51 Ii ne kanatorok ne ionnhe, nehne karonhiake nitia8enon; toka onkakiok neh enhanatarake henronnheke on8e, nok ne kanatarok nenthiion neh nak8a ii ake8aronk, neh oni ne kheia8ire naiakonnhek8en nonk8e okon.

52 Ronateri8ak8eksene kati ne Sitaeronon, nok rontonhak8e; oh ne kenh neneh nenhaiere kehiken nasonk8anonte ne rao8aronk?

53 Tontasaka8enhase ne Iesos: Ori8iio Ori8iio tsi k8aroris niah tense8a8arakhe nonk8e Roienha rao8aronk, iah oni tense8anekirane ne raonek8ensa iah ki taetsionnheke ne tsionhake.

54 Onka kiok ihraks nake8aronk oni ranekirha nakenek8ensa, roien naronnheke On8e, nok enshionnhete nonaken te8enniseronte.

55 Aseken ak8a ori8iio tsi kakk8a nake8aronk, nok ienekirata nake nek8ensa.

56 Onka enha8arake nake8aronk oni enhanekira nakenek8ensa nehtohiken tenhiakenik8ekhene.

57 Tsikiniiot ne Rakeniha ne takatorion Ronnhe nok raonhake konnhe, eh kati oni nii nenhiionnhete nenhake8arake.

58 Kenh kaien ne karonhiake nitiotenatarinon, iah

oh tekanataroten tsiniiot ne ietsinihokonkenha rotinatarakon tanon rona8entaon ; nok ne kenh kaien enhronnheke On8e neneh nenhanatarake.

59 Tsi ionterennaientak8a non8e kehiken neh niha8en sissakorionnenni Kapernaiinnke.

60 Ronentioko8anen ne raotiok8a nahonniron sahati8ennaronke neh nika8ennoten : Ori8iio tsi ka8ennasatste tsinahoten raton.

61 Roterientaratsion se ne Iesos tsini hotinikonra-Sensk8e ne raotiok8a Sasaka8enhase kati : Se8ari-Saiientatenni kati kenh tsinahoten katon ?

62 Oh kati ne kenh naia8enne natsise8aken nonk8e Roienha eh niiaonsare tsi non8e thenterontak8e ne tiotierenton ?

63 Kanikonra se iakaonnhests nok no8aronk iah neneh othenon tekastak : kehiken nika8ennoten k8aroris neh nak8a aoskon kanikonra oni ionnhe.

64 Nok sane sekon otiake tsinitision neh iah teti-se8etak8en : aseken ok sihoterientare ne Iesos, onka neiah taontaretak8e, onka oni ienhotenninon.

65 Sasaka8enhase kati : neh 8ahi 8aonni 8aken tsi k8arori : iah onka takak8eni aonkrane ne iah Rakeniha tenho8ire.

66 Ethone onen kentioko8anen tsini hati ne raotio-k8a sahon8ate8entete nok ehren saonnete.

67 Iesos Sasaka8enhase ne tekeni ia8enre Nihati : iah oniken oni nise tese8ere ahonsese8atenti ?

68 Simon Tier tahatati, 8ahenron : Saianer ! onka aonsaiakhiiateranentakten ? ise isha8e no8enna ne ionnhe on8e.

69 Nok tionk8etak8en ionk8aterientare oni tsi ise ne Keristos Niio Roienha.

70 Tontahenron ne Iesos : iah kenh naha ii tek8a-iatarak8en ne tekeni ia8enre Nitsion ? nok sane sekon saiatat ak8a ranessonronon.

71 Sitas Iskariot rotonhak8e tsineh 8ahenron, Simon roienha, aseken raonha kenhne nenhotenninon, raiataresano ne tekeni ia8enre Nihati.

*Tsiatak-aton   nateioteri8asonterak8en   tsinihoiaton
Roiatatokenti   Sun.*

GALILE ok teshastekafask8e ne Iesos, aseken iah tehoianerasehak8e ne Iesos ne Judé niiaonsare, neh tsi ron8aiatisaksk8e ne Sitaeronon nahon8ario.

2 Onen are thoha iaonsakahe8e tsini onentanoronso ne Sitaeronon Ratinatonk8a Sentanoronison.

3 Nok ne tehontennontere 8ahon8enhase: Sasatenti ne kentho nok Judé niionsase, aontiesenhake ahontkatto oni nehne ne sentiok8a tsini saiotense-roten.

4 Iah se's' 8ahi teiakotasetonhaties tsi iakoiotaties niienre 8akeri8ak8arision. Tsi eh nisierha, satotasi ki tsinonkati nonk8ene.

5 Aseken ak8ekon netehontennontere iah tethon8e-tak8enne.

6 Iesos tontasaka8enhase: Areko teio nakennisera; ok tanon tiotkon nise tise8atesenniio.

7 Iah teietshi8ens nonk8eokon, nok tanon ionks8ens, neh tsi kheri8as8ase tsini ie8eiennaksen.

8 Sasene nise non8a nekenh Sentanoron; iah nii sekon non8a eh tiiake ne kenh Sentanoron, aseken areko tiiciohe nakennisera.

9 Neok ne 8asakorori neh nikarihote nok ok iehenteron Galile.

10 Nok tanon nonen shihonatention ne rontateken-hokonha, ethone onen ne raonha 8ahatenti eh 8arete, iah ki tanon 8ene tekenhatie ok otasetonkeha.

11 Sitaeronon ron8aiatisakonhatiesk8e tsini8entanorons, nok rontonnionsk8e: Kah nires?

12 Eso tsi iakottaronnionk8e nonk8eokon ne raonha raiatatake. Otiake iontonhak8e tronk8etaieri. Nok otiake iontonhak8e: iah sakonikonrhatenni nonk8e-sonha.

13 Iah ki sane ak8a onka tetkari8ak8arisiatak8e ne raiatatake, netsi ron8atitsanisk8e ne Sitaeronon.

14 Nok onen neh nahoten asennen siiotennisero-

hestston ne Sentanorons, Onen Sahata8eiate ne Iesos ononsatokentiko8ane, nok eh sakotatisk8e.

15 Nok ne Sitaeronon rotinerak8ask8e, ronton : Kah neneh nithoha tsi rari8aienteris tsini kaiaton Oiatonseratokentike, iah se8ahi non8enton tethote8eienston ?

16 Iesos tontasako8enna8eron, nok 8ahenron ; Iah iihne tetioientakon nakeri8atatsera ; eh tanon nonkati tioientakon tsinonkati ne thakatorion.

17 Toka onka kiok enhonikonraierite, enhaienterhane ne kari8atatsera ; Katehsiken, niiohne kenh nitia8enon, toka ken ok ii ti8akatennikonra tsi 8aktare.

18 Onka raonha raotennikonra raststa tsi ratatis, ne ki neraonha rahorensarontsera rehsaks ; nok tanon neneh rehsaks raorensarontsera ne thotorion, neh ori8iio, iah oni tekaien ne kanikonrhaton ne raonhake.

19 Iah kenhnaha Moïs tetsise8aianerensera8i ? Nok sane iah onka tsi nitsion tekakaenhions tsiniiothare ne kajanerensera. Nahoten tak8aiatisakta nask8ario ?

20 Tontahonniron nonk8eokon : Sanesonronontseraien 8ahi. Onka iesaiatisaks naiesario ?

21 Iesos tontahari8aserako, nok 8asaka8enhase : Enskat iakate8eiennonni, nok ak8ekon ok se8anera-kohon.

22 Nok sane nise, ne tsi Moïs etsihse8a8i ne iontate8arak8etarons, iahse sane Moïs-ne tetiohientakon neh tanon tsinonkati ne kanisera, hetsise8a8arak8etarons ne ronk8e n'a8entatokentike.

23 Toka non8a a8entatokentike rate8arak8etarons ne ronk8e, neneh tosa aonsonte8ate tsiniiotsiate ne Moïs raoianerensera, oiah kati kenh nitise8atierase niihne neh tsi raiatak8ekon ne ronk8e sahitsiente a8entatokentike 8enniserate.

24 Tosa neok tese8aiatoret tsiniiot tsi kaieronni, neh tanon telhse8aiatoret tsinitkari8aieri.

25 Ethone otiake ne Jerusalem-aka Saonniron : iah kenh naha neh teken ne tehon8aton8entsioni ahon8ario ?

26 Onen tanon non8a kenh iatesakorihoseratha tsi rothare, nok iah othenon tehon8enni : tokase non8a onen enhotiri8aientereon ne ratikorason tsi ori8iio on8e neh kehiken ne Keristos ?

27 Ionk8aterientare sane tsinitha8enon ne kenh kaien ; nok nonen enhra8e ne Keristos, iah onka taio-terientarake kah nitha8enon.

28 Ok tatehohenretak8e ne Iesos tsi Sakotatis n'ononsatokentiko8ane nok raton : tak8aienteri, se8a-terientare oni tsini te8akenon : nok iah ii te8akaten- nikonra tsi te8akenon ; nok ki tanon rori8atoken ne thakatorion, nok iah tetsise8aienteri nise.

29 Rienteri tanon nii : aseken raonhake te8atien- takon, raonha oni thakatorion.

30 Ethone onen Sahontenienten ahon8aiena ; iah kitanon onka tiiateionisnonsaere neraiatake, aseken areko siiehoteri8ihe8i.

31 Nok kentioko8anen nonk8eokon tahon8etak8e, nok iontonhak8e : nonen henra8e ne Keristos senha onte kenh isinon8e tsinenhaiere niori8anerak8atenion tsinihoieren ne kenh kaien ?

32 Pharisian 8asakoti8ennaronkanion tsini ionton- nions nonk8eokon ; nok iathonteri8atieste ne ratitsi- henstak8eniios, ratiriton iasakonatori ahon8aiena.

33 Nok ne Iesos 8asaka8enbase : Sekon kenh nika- ri8essa ente8ak8ekon, onen etho nienske tsi thente- ron ne takatennieton.

34 Ensk8aiatisake, iah ki tanon task8aiatatsenri, nok tsinon8e nenkiterontake, iah tahese8ak8eni iahe- se8a8e.

35 Sahonnironnion ne Sitaeronon : Kah onte niien- henre tsi iah tatsite8aiatatsenri ? Eh onte kenh non- k8ati niienhenre tsiniieiaka8enon ne tiiateiakorenihon akonakeraserakon ne Grek, nok Grek ensakorion- nien ?

36 Nahoten kati neneh kenton tsi raton : Ensk8a-
iatisake, iah ki tanon task8aiatatsenri ; nok tsinon8e
nenkiterontake, iah taese8ak8eni iahese8a8e ?

37 Nok nonen neh nonaken iotenniseroheststak8en
ne Sentanorons, etho ihres ne Iesos, tehoenretta
raton : tokasenon8a onkakiok roniatathens, karo itret,
nok ihine ranekira.

38 Onka ta8etakon niihne, tsiniiot tsi kaiaton
n'Oiatonseratokentike, kaihionhiios entkana8eroten
rahonek8entakon.

39 (Neh rentonhak8e, tsihenshakotienhase ne Rot-
kon Ronikonriioston tsini iakon tiaka8etakon ne raon-
hake : Aseken arekoki shiton8atka8en ne Rotkon
Roiatatokenti, ne tsi areko tehoronhiakenserentaon
ne Iesos.)

40 Kentioko8anen tsiniiakon 8aonronke neh nika-
8ennoten, iontonhak8e : Ori8iio on8e kehiken tsi Ro-
tokense.

41 Otiake iontonhak8e : neh kehiken ne Keristos.
Nok notiake iontonhak8e : Galile kati kenh nentre ne
Keristos ?

42 Iah kenh naha te8aton ne kaiatonseratokenti,
tsi Ta8it ra8atsirakon nentre ne Keristos, tsi oni tio-
hnatak8enrare ne Bethlehem, tsi non8e nihanakere-
k8e ne Ta8it.

43 8ationteri8atihanion kati nonk8eokon neraonha
raiatatake.

44 Otiake tsini hati ronnerhak8e ahon8aiena ; iah
ki tanon onka tiateiosnonsaraon ne raiatake.

45 Nese 8aonni ne ratiriton sahontenti, eh sahon-
nete tsi thatiteron ne ratitsihenstak8eniios oni ne
Pharisian : tahonniron neneh : oh niiotieren tsi iah
tetetsise8aiatenha

46 Tontahonniron ne ratiriton : Areko non8enton
teiotetsenrion enskat ne ronk8e eh nahoieren tsi
ahatati tsiniiot ne kenhkaian.

47 Nok ne Pharisian tontahonniron : Tokasenon8a
oni nise onen 8atetsise8anikonratsa ?

48 Iah onte ken onka ne Ratikorason, ok ne's 'en's ne Pharisian tethon8etakon ?

49 Kari8anoron ki onte oni tsini ionk8etotens niah othenon teiakoterientare nahoten ne kaianerensera, ak8a aoskon neok ne iotak8as8at.

50 Nicodeme (neh tohiken nasonthenne rotkense-ronnonne ne Iesos neh oni etho raiatare) 8asaka8enhase :

51 Tekaiatoreta kenh nonk8aianerensera ohenton nahoken ne ronk8e nok oni naiotokense tsini hotieren ?

52 Tontahon8a8enna8eron, nok 8ahon8enhase : iah oni kenh naha nise Galile tetisenon ? Seri8isak, nok seri8aienterihak tsi iah non8enton Galile tethoientakon ne Rotokense.

53 Nok tonsahonreni skatson tsi rotinonsoton.

Satekon-aton nateioteri8asonterak8en n' Ori8atokenti tsini hoiaton Rti San.

Nok ne Iesos tsi tiononte Olivier niiahare.

2. Nok ak8a neok satontahentarenho sekon Onon-satokentiko8ane sara8e ak8ekon ok nonk8eokon 8ahon8aiatoreenne ; nok Sahatien oni 8asakotati.

3 Nok ne ratiatons oni ne Pharisian etho 8akon-8aiathe8e ; tsiathon8isen nehne kari8aneraakserakon kon8aiena.

4 8ahon8enhase : Saianer ! Kehiken tsiathon8isen neh nak8a ahonnhiserakon kon8aiena, kari8aneraksk8e kentesera.

5 Kenh kati niit tsi sonk8ari8atati ne Moïs kaianerenserakon, naiontatenenhioiake netho niiakonnhiseroten : nahoten kati nise ensiron ?

6 Neok se are ne ron8a8ennisaks tsi neh rontonhak8e, nahatiri8atsenri nahon8ari8arho. Nok tanon ne Iesos, 8athastsakete ehtake, nok rasnonsake 8arate 8ahaiaton on8entsiake.

7 Sekon ok nihon8ari8anontonni, sahattak8arisi, 8asaka8enhase: Onka tsinitcion n'iah othenon tehori8aneraakseraien, neh thatierent iehonenhionti.

8 Nok sekon tonsahatsakete on8entsiake sahahiaton.

9 Neh kati nonen sahonronke neh nika8ennoten, 8ahontatienterene ne raonerientakon; satiiatatshonha sahatiiakenne, neh taontierente nesenha rotikstenha tsiniore ak8a iahontsahate; nese 8aonni, iatonsahaonhahaste ne Iesos tanon ne kenh tsioton8isen ehto katak8e

10 Ethone ne Iesos sahattak8arisi, nok iah onka nakoren teseshakoken neok ne tsiotion8isen, 8arenhase: tsi sathon8isen, kah niahonne ne iesari8arhosk8e? iah kenh onka teiesari8enton?

11 Tontakenron; iah onka, Saianer! Nok ne Iesos tontarenhase: iah ki oninii takonri8ente, 8as, nok tosa saseri8anerak.

12 Nok ne Iesos sekon are ionsahatati, 8ahenron: Ii ahos8athesera tsi ion8entsiate, iah tahontahokara8e nenhaknonteratie, neh tanon tenhos8atheke ne ionnhe.

13 Ethone ne Pharisian 8ahon8enhase, 8ahonniron: ok ise tisatateri8anirati: iah tsi satekena naontaiaketak8e ne sari8aniratsera.

14 Iesos tontasako8enna8eron, 8ahenron: ethonehne tsi ok ii tikatateri8anirati, satekena ki naontaiaketak8e nakeri8aniratsera; aseken 8akaterientare tsinite8akenon, tsi oni niaaonkenonhatie; iah tanon nise tese8aterientare kah nite8akenon, kah oni 8ake.

15 Neh nise tese8aiatoreta tsiniiorihoten no8aronk: iah tanon onka nii tatekheiatoretta.

16 Nok ki sane ne takiatorete, iottak8arision ki nakiatoretatsera: aseken iah te8akonhaa; neh tanon iakenik8ekonhatie ne Rakeniha, oni neh thakatorion.

17 Ieiohe eh niiot tsi kaiaton ne Se8aianerensera-kon, tsi satekena naontaiaketak8e ka8enniioki ok neh sakat tsi iatrori ne teniiase.

18 Ii katateri8anirati, nok oni ne Rakeniha ne thakatorion rakeri8anirati oni neneh.

19 Ethone tontahonniron : kah nihenteron ne Ianiha ? Iesos tontahari8aserako : iah tese8aterientare onka nii, iah oni ne Rakeniha ; aseken nask8aienteri, atsise8aienteri ki oni neneh ne Rakeniha.

20 Tsi ie8istaroroksta non8e nontaha8enninekenne neh nika8ennotens shisakotatis Ononsatokentiko8ane ; iah ki tanon onka tehon8aiena, netsi areko si-ieiottenniserihe ne ra8ennisera.

21 Nok ne Iesos tontasaka8enhase are. Skatentionhe, nok ensk8aiatisake ; nok kitanon se8ari8aneraakserakon ense8enheie : tsinon8e 8ake, iah taese8ak8eni iahese8a8e.

22 Rontonhak8e kati ne Sitaeronon : Raonha onteken enhatateriio, tsi raton : tsinon8e 8ake, iah taese8ak8eni iahese8a8e ?

23 Ethone 8asaka8enhase : ehtake nise se8anakere ; nok tanon nii ehneken tkenakere : kentho nise tsion8entsiakeronon ; iah tanon nii kentho tekon8entsiakeronon.

24 Nese 8aonni k8arori 8akenh se8ari8aneraak serakon ense8a8entane : aseken ne iah tentise8etak8ane tsi ii, se8ari8aneraakserakon ki ense8enheie.

25 Eithone tontahonniron : oh nise nasiatoten ? nok ne Iesos tontasaka8enhase : tsi ki niiot tsi k8arori tsi tiotasa8e.

26 Eso 8akeri8aien nak8enhase oni nak8ari8entak8e ; 8akaterientare ki tanon tsi rori8atoken ne thakatorion, neh kati tsinahoten tsioni nikon ri8ennaronken nehe sekheroris nonk8eokon.

27 Iah tehotinikonraientaon tsi Roniha roton tsinahoten 8ahenron.

28 Tontahenron kati ne Iesos : tsi nentsise8aia takaratate nonk8e Roienha ethone ense8atokense tsi ii, tsi iah oni othenon nii te8akaterienta tsi nikierha, neh tanon katroris tsinahoten ne Rakeniha rakerionnienni.

29 Aseken iakenik8ekonhaties ne thakatorion : iah tehakate8enteton ne Rakeniha ; aseken tiotkon tahnikonriihonhatie tsini 8akierenhatie.

30 Kentioko8anen tahon8etak8e tsinikari8es rotha-rak8e.

31 Nok 8asaka8enhase ne Iesos tsinihati ne Sitae-ronon thonetak8en ne raonhake : Toka ense8atiena-8aston nake8enna, ori8iio tsi akitiok8a ense8aton :

32 Nok ense8ari8aienterhane nori8iio, nok neh no-ri8iio ense8anerensi.

33 Tontahonniron : ii ne tsi ra8atsirataŋie n'Abra-ham, nok iah non8enton onka teionkhinaskonni ; oh kati niitieren tsi saton : ense8atnerensi ?

34 Iesos tontasako8enna8eron 8ahenron : ori8iio ak8a ori8iio tsi k8aroris : onka kavi8aneren tsini ho-ierenhaties, kari8anerenki ahostsenen tsi ronhe.

35 Iah 8ahi tehenteron on8e kanonskon ne ranas-k8a ; neh 8ahi ne Roienha renteron on8e.

36 Tokat kati non8a nehne Roienha entsise8ane-rens, ori8iioon8eki tsi ense8atnerensi.

37 8akaterientare tsi Abraham rao8atsire nise ; nok ki sane se8atenientens nask8ario, ne tsi iah tiiekaien-tas nake8enna ne Se8erianeson.

38 Neh k8arori tsinahoten 8akatkaton Rakenineha ; nok oni nise neh se8aiotaties tsinise8atkaton netsise-8anihneha.

39 Tontahon8a8enna8eron, nok 8ahonniron : Neh nak8a Abraham sak8aniha, Iesos tontahenron : Toka non8a Abraham etsise8aienhokonha akenhake, eh ki oni nise nahese8aiere tsini hoieren n'Abraham.

40 Kenh tanon non8a se8ari8aiote nask8ario, ii en-skak ne konk8e neok k8arori nori8iio neh nak8a Niiohne te8akaronken : iah naha eh tehoieren n'Abra-ham.

41 Neh ki hetsise8a8eiennasere ne etsise8aniha. Tontahonniron : iah se ok tiionkhiiate8eton : enskat ionk8anisen, neh nak8a nehne Niio.

42 Nok tanon tontahenron ne Iesos : Toka non8a Niio etsise8aniha akenhake, tiakari8akenniate ori8iio tsi ask8anoronk8e, aseken Niiohne te8akiakenhon, nok raonhake nite8akenon : aseken iah ok te8akaten-nikonra tsi te8akenon, raonha tanon thakatorion.

43 Oh kati niitieren tsi iah tese8anikonraientas tsini ke8ennoten ? neki tsi iah taese8ak8eni naese8a-taonsatate nake8enna.

44 Neh nak8a Ranesonronon ne etsise8aniha tsi-non8e oni tise8aientakon, neh kati oni ise8ere atsi-se8anikonraierite tsini hoskanektseroten ne etsise8aniha. Ok onk8e shiraks tsi tiotasa8e, iah oni teho-k8enion nahori8atokenhake, aseken iah tehoien ne tkari8ajeri. Ne hens nak8a ra8erientakesson nahano8ente ; aseken rono8en, neh oni Ron8aniha ne kohno8en.

45 Nok nii nehtsi ori8iio tsini k8arori, iah tetesk8etak8en.

46 Onka tsinitsion enhak8eni ahakeri8arho ne kari8aneren ? Nok toka non8a ori8iio tsini k8arori, ohnihtieren tsi iah tetesk8etak8a ?

47 Onka Niio raonk8eta ihken, rataonsatasts ki ne Niio rao8enna, nok nise iah tese8ataonsatasts, neki tsi iah Niio tehaonk8eta tehken nise.

48 Ethone ne Sitaeronon tontahon8a8enna8eron nok 8ahonniron : Iah kenh naha tetionk8aieriton tsi ionk8en Samaritan nasiatoten, nok sanesonronontseraien ?

49 Iesos tontahari8aserako : iah te8akenesonronontseraien ; Rikonniiensta tanon ne Rakeniha, nok nise tak8ari8akenronni.

50 Iah othenon tekesaks nii akerensarontsera, tihaiatate nehne reh8aks nok tehaiatoretta.

51 Ori8iio, ori8iio tsi k8aroris, onka enhake8ennarak8e, iah non8enton tharenheie.

52 Tontahonniron kati ne Sitaeronon : Onen tokenske ori8iio 8ahationni tsi sanesonronontseraien : Abraham ra8enheion, Rotitokenschak8e oni, nok saton : onka enhake8ennarak8e iah non8enton tharenheie.

53 Senha kenh ise tsiatanoron tsiniiot ne Sak8aniha Abraham nonen ra8enheion ? Rotitokenschak8e oni rona8entaon : Onka kati nekenh nise Satatonnis ?

54 Iesos tontahari8aserako, 8ahenron : Tokat non8a ok ii tatakaterensaron, iah othenon tekastak nake-rensarontsera; Rakenihase tehakerensarons, nehne se8atons neh etsise8a Niio akenhake.

55 Iah se sane tetsise8aenterhaon ; nok tanon nii riienteri : nok nakiron iah tehiienter, eh ki naonke-no8enseke, tsiki nise niiot : riienteri ki neneh nok ri8ennarak8a oni.

56 Abraham etsise8aniha, ko8anen tsi rotonnha-here nahattkatto enska nii akennisera; rotkatton katon nok rotsennonnihon.

57 Tontahonniron neh non8e ne Sitaeronon : areko 8isk tesoserassen, nok hestsken n'Abraham!

58 Nok ne Iesos tontasaka8enhase : ori8iio ori8iio tsi k8aroris ohenton sarennakerate n'Abraham sike-nakere.

59 Ethone are 8enen 8athatinenhiak8anion nahon-8aiente ; nok tanon ne Iesos 8ahatatasete tontahaia-kenhne n'ononsatokentiko8ane, tehatiatokensson sahatohestste ; nok eh niiot tsi sahatenti.

---

*Tioton-aton nateioteri8asonterak8en Nori8atokenti tsini
hoiaton Roiatatokenti San.*

Tsi ihre ne Iesos etho 8ahoken ne ronk8e ok sate-haron8ekon sarennakerate.

2 8ahon8ari8anontonse ne raotiok8a 8ahonniron : Saianer! onka iakori8aneren : kenhiken, katen neneh roniha ok ne's'ens ne ronistenha tsi eh niiot tsi rona-keraton ?

3 Tontasako8enna8eron ne Iesos, 8ahenron : iah ne raonha tehori8aneren, iah oni ne roniha, iah oni ne ronistenha; neki tanon netho naonta8e 8ehne aon-ton ne Niio raoiotensera.

4 Iatekakonte tsi eh nenkiere tsini hakennhaon ne takatorion, iotieson'k' sekon niia8enniserote; ta8e

tsinon8e nentiokara8e tsinon8e ne iah onka taonsaia-koioten.

5 Tsini kari8es Onk8ene ihkes, akos8atetsera ihken nonk8eokon.

6 Ka8enniiok' iahate8ennokten nensok on8en-tsiake8ahonistskeronti nok rakarake ne teharon8ekon 8ahana8aststarho.

7 Nok 8aha8enhase: 8as, nok ionsasatkonsohare tsi tiona8erote ne Siloe' (nehneh sakah naiahiran te8atennieton) eh kati niahare nok ionsahatkonsohare, nok shaken nonen etho satontare.

8 Iontonhak8e ne tehonnonsanekhaon oni tsi ni iakon ne iakoterientare tsi teharon8ekon: iah kenh naha neh teken nekens ens tenstsk8ahere oni tehatsarites?

9 Otiake iontonhak8e: raonha: nok notiake iontonhak8e: ak8a ihken tsi teshtiatieren, nok ne raonha, ratonhak8e: Ak8ase ii.

10 8ahon8ari8anontonse kati 8ahonniron: ohniia8enhon tsi sesken?

11 8ahenron tsi tontasako8enna8eron: neh thiken Iesos ron8anatonk8a 8ahana8aststonni tanon kkarake 8aharho, tanon 8ahenron 8as sasatkonsohareha tsi tiona8erote ne Siloe. Ne kati nonen eh siiahake8e nok sakatkonsohare ethone nonsakken.

12 8ahon8ari8anontonse 8ahonniron: kah nihres netho ronk8e? Tontahenron iah othenon te8akaterientare.

13 Tsi thatiteron ne Pharisian niahon8aiatenha8e ne tetharon8ekonne.

14 Ia8entatokentonne sahana8aststonni ne Iesos oni sonsahotsiente ne teharon8ekonne.

15 Nese 8ahonni sahon8ari8anontonse ne Pharisian, oh ak8a niah8enhon tsi shaken. Nok tontahenron: 8ahana8aststarho kkarake, nok sakatkonsohare nok ok saok sakken.

16 Nese 8aonni otiake ne Pharisian 8aonniron: thohiken ronk8e iah Niio tethotennieton aseken iah

tehentanonronsta ne Niihne : Nok rontonhak8e notia-ke : aonton ken neronk8etaksen neh niiori8anerak8at tsi nahaiere ? nese8aonni 8attonteri8atihanion.

17 Sekon sahon8enhase ne teharon8ekonne : nahoten nise isere raiatatake ne tessiaron8ekhsion ? Tontahari8aserako : Rotokense.

18 Nok tanon ne Sitaeronon 8ahontenno8ente tsi teharon8ekonne oni tsi aonsahoie8entaon : tsiniiore iahon8atinonke ne ron8aienha ne teharon8ekonne.

19 8ahon8atiri8anontonse 8aonniron : Neh kenh kehiken n'etsiseniienha ne tsiaton ok sateharon8ekon sarennakerate ? oh kati niaa8enhon tsi shaken non8a ?

20 Tontaniri8aserako ne ron8aienha, nok 8aniron : iontiaterientare tsi neh ne sakeniienha nok oni tsi ok sateharon8ekon sarennakerate.

21 Kenh kaien oh niaa8enhon tsi shaken onka oni ahonsahotsienton iah neneh othenon teiontiaterientare. Onen eso tehahoseriiaakon, hetsiseniri8anontons nok raonha enhatrori neh non8e niiori8ake.

22 Neh 8aonni eh naniere ne ron8aienha tsi taia-tati ne tsi sakotitsanisk8e ne Sitaeronon : Aseken ne Sitaeronon otiake onen sisakotitaston ne ionton oni ne tiaka8etakon tsi raonha ne Keristos, oni sesakotiiatinekenhon tsi ionterennaientak8a.

23 Neh kati ahori8a ne roniha oni ne ronistenha 8ahniron : iatekaieri tsi natehaoseriiaakon hetsiseniri8anontons ak8a raonha.

24 Ionsahon8ennonke kati onen oni neh ne tekeni-haton, kehiken teharon8ekonne, nok 8aon8enhase : Niiio tet-enon8eraton ; ionk8aterientare thohiken ronk8e tsi onk8etaksensk8a.

25 Tontasako8enna8eron, nok 8ahenron : iah te8a-katerientare naionk8etaksenhake ; tsiiori8at ki tanon nii 8akaterientare : ne tsi tekeron8ekonne nok tsi sekken non8a.

26 Sekon are tontahonniron : oh nihoieren ? oh naha8en tsi tonsaiaron8eksi ?

27 Tontasako8enna8eron: onen k8arori nok iah tese8ataonsataton. Oh kati nahoten se8ari8anon-tonta ne sekon aonsese8aronke? ise8ere oniken nise hatsise8entiok8aiesten?

28 Ethone onen 8ahon8akenrenseronni, nok 8ahon8enhase: ise niha betsitiok8aiesten; Aseken nii Mois raotiok8ake iak8aiatare.

29 Ionk8aterientare ne Mois tsi tehotithare ne Niio, nok ne kenh kaien ak8ekon iah teionk8aterientare kah nitha8enon.

30 Tontahenron tsi tontasako8enna8eron: Nioh ke nienh, iori8anerak8at 8ahi tsi iah tese8aterientare kah nitha8enon; tanonse raonha shaketsienton ne kkarake.

31 Ionk8aterientare 8ahi tsi iah tesako8ennarak8a ne Niio n'ionk8etaksen, nok tanon ne Niio raonk8eta oni ron8a8ennarak8a neh sako8ennarak8a.

32 Iah 8ahi non8enton areko teionk8ari8aronken n'onka ne ronk8e onen aonsasakotsienton neok saterion8ekon saonnakerate.

33 Neh kati kehiken n'iah Niio thahontahotorion iah ki othenon tahari8ak8eni neh nahaiere tsini haierha.

34 Tontahon8a8enna8eron 8ahonniron: kari8aneraakserakon sennakeraton tanon ken ise ensk8arionnien, nok 8ahon8aiatineken8e.

35 8ahari8aronke ne Iesos tsi tethon8aiatinckenhon; iatonsaiatatken are, nok 8aha8enhase: tisetakon ken raosennakon Niio Roienha?

36 Tontahenron ne kenhkaien; onkah neneh Se8enniio! aontaketak raonhake?

37 Tontahenron ne Iesos: hestsken, nok ak8a oni raonha non8a tesenittare.

38 Ethone tontahenron: te8aketakon Se8enniio! nok 8ahosennaaien.

39 Nok sahenron ne Iesos: neh keniente tsi 8akon8entsiake nakk8atako ne kaiatohretatsera, ahontonsseke aonsaieken ne teieron8ekon; nok ne ieken taieron8eke.

40 Neh 8aonni otiake ne Pharisian netho ronnesk8e, 8ahon8ari8anontonse, 8aonniron: Nok nii, teiak8aron8ekon oniken nii?

41 Tontasako8enna8eron ne Iesos, nok 8ahenron: iah othenon taese8ari8aneraakseraientake ne tokenske taese8aron8ekon: Nok ki tanon tsi se8aton; iak8aken, neh ahori8a se8ari8aneraakseraien.

Oieriaton nateioteri8asonterak8en n'Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

ORI8IIO ak8a ori8iio tsi k8arori; onka iah kannhohak8eniioke tethata8eiatak8a tsinonh nikontiteron ne teiotinakarontonha, akte tanon non8e thaientak8a tsi iehata8eiata, neh tohiken naieron oni ranensk8as.

2 Kenh kaien nak8a tsi kannhokaronte nitres tsi iehata8eiata, neh tohiken tokenske rahotsenenhokon ne teiotinakarontonha.

3 Enhonnhotonk8ase ne tehonnhohaien, ron8a8en-naienteri ne teiotinakarontonha; ak8a oni entesakohnatonhnion tsi iensakohnorke ne raotsenenhokon nok astste niienhakoiatenha8e.

4 Nok nonen sakoiatinekenhon ne rahotsenenhokon, ohentonson 8are, nok ron8anonteraties ne rahotsenenhokon aseken ron8aienteri.

5 Iah tanon tahon8asere neiah tehon8aienteri; ok eken tanon enkonteko, aseken iah teiakoti8ennaientereri ne thiiete.

6 Eh nahaiere tsi 8atesakori8akentonk8en ne Iesos, nok iah tehotinikonraientaon tsi nahoten renhton.

7 Sekon kati ne Iesos sahenron: Ori8iio ak8a ori8iio tsi Ii ne tsi kannhokaronte tsi non8e nitkonnetta ne teiotinakarontonha.

8 Ak8ekon kati tsinihati nohenton rotik8athon tsiniore n'ii, ak8ekon neh n'aieron oni ratinensk8as; iah ki oni tehon8anatahonsatati ne teiotinakarontonha.

9 Ii ne tsi kannhokaronte ; onka iihne enhionta-
Seiate neh enhieniakenne, enhionta8eiate oni entsie-
iakenne nok enhiestsenri ne kakk8iio.

10 Neok tanientes naieron nahatieronk8e, ahario
oni abatonte : neh n'ii kehniente tsi 8ako n'akheion-
nhete, neh oni nak8a ok taontiesen.

11 Ii ne ranonnhatseriio : ranonnhatseriio sako8is
ne rahotsenenhokon tsi ronnhe.

12 Nok ne rannhatsera, oni ne iah tehanonne ne
katsenen, iah oni raonha tehotsenenhokon, ok eh
tensakotsiak8arisi ne katsenen nenhaken ta8e
ohk8aho nok 8ahateko ; nok n'ok8aho ok tontate-
Senniioste oni 8ate8anitiokok8ate ne katsenen.

13 Neh 8ahonni 8ahateko ne tsi rannhatsera, iah
otheron tehannhatens ne katsenen.

14 Kehnonnhatseriio n'ii, keienteris naketsenen,
oni ionkienteri n'ononha.

15 Tsi kiniiot tsi rakienteri ne Rakeniha eh oni
n'ii nihiienteri ne Rakeniha. Nok aketsenenhokon
keia8is tsi konnhe.

16 Sekon eso 8akenask8aien nareko akatehenrakon
teiohnata8eiaton, teioton8entsiohon kati oni neneh
aontakheiaten8a8e, nok enhionke8ennarak8ake,
enskat ok enkentiok8aientake saiatat oni nensakosts-
teristake.

17 Ne 8aonni rakenoronk8a ne Rakeniha, neh tsi
ok tikiens tsi konnhe, neh nataonta8e aonsakiena.

18 Iah onka taionkekk8a, ak8a ki Ii akatennikonra
tsi katsiak8arisions ; 8akk8eniatseraien n'akatken-
rate 8akk8eniatseraien oni naonsakiena ; Rakeniha
eh niiot tsi rakrori.

19 Sekon are tonsahatiri8atirontonko ne Sitaero-
non tsini ka8ennoten 8ahonronke.

20 Aseken kentioko8anen ne iontonhak8e : Rot-
konseraien, tehanon8ara8enrie oni ohniiotieren tsi
hetsise8ataonsate ?

21 Nok notiake ionton : iahse eh teha8ennoten ne
Rotkonseraien ; enhak8eni ken n'otkon taonsasakoka-
k8arisi ne teieron8ekon ?

22 Ethone are onen Sontontanoronne ne Jerusaleme, Koserake kenhne.

23 Nok ne Iesos kanonskonson teateratanions, tsi ronnhokaronte ne Salomon.

24 Eh kati Sathon8anenronni ne Sitaeronon nok 8ahon8enhase: tohak8a nen8e ensk8anikonrorarakon? Toka ise enkenhake ne Keristos tak8ari8ak8arisien onen tsi tak8arori.

25 Iesos tontasako8enna8eron, nok 8ahenron: Onen k8arori nok iah tetise8etak8en; neh 8akeri8anirati tsini kaiotenscroten 8akiote Raosennakon ne Rakeniha.

26 Neh 8aonni iah tetise8etak8en ne tsi iah ise teken naketsenenhokon, tsini8akieren tsi k8arori.

27 Konronkas naketsenen nake8enna, kheienteris oni n'ii, nok nononha ionknonteraties.

28 Nok n'ii neh kheia8is ne ionuheon8e, iah oni non8enton tiiakontiessa, iah oni onka tataonsaionkhsiatarisi.

29 Rakeniha rakenask8a8i, neh thaonhaa thohsastensero8anen, iah tateshon8asiotarisionhe ne Rakeniha.

30 Ii tanon ne Rakeniha ak8a ok neh sakat.

31 Ethone are onen ne Sitaeronon tonsahatinenhiak8e nahon8anenhioiake.

32 Iesos tontasako8enna8eron nok 8ahenron: Eso iori8ake 8ak8anatonhase ne tkari8aieri neneh Rakenineha te8akha: kah kati non8a nikaien tak8anenhiohiahaktane?

33 Tontahonniron ne Sitaeronon; iah tek8anenhiohiahaktane ne tsiori8at aontesari8aieriton; neh 8ahi tsi 8asate8ennaiesate, oni tsi thisonk8eha, Niio satatonnis.

34 8ahenron ne Iesos tsi tontasako8enna8eron: Iah kennah tekaiaon ne se8aiatonserakon: 8aken: Niio nese8aiatotens?

35 Toka kati non8a Niio iakohnatonk8en tsiniakon iontataronkatenni ne Niio rao8enna (iahse sane tese8ate8atane tsini kaiaton).

36 Se8aton ken Sakate8ennaiesate Ii ne Rakeniha rakiatatokentiston nok on8entsiake takatorion, tsi Sakiron: Niio Rakienha?

37 Toka iah Rakeniha tehoiotensera ten8akio-tek8en, tosa ki katak8etak.

38 Kenh kaien neh nen8akierenhatie, nok iah taontask8etak8ane, tase8etak neh nika8eiennoten; eh naonta8e aese8aterientarane oni aontese8etak8e tsi iakehnik8ekon ne Rakeniha.

39 Neh Sakarionni sekon are sonnerhak8e ahonsa-sak8aiena; nok kiok eh tahatatatonte rabotihenton.

40 Nok sekon are iatonsahaiaiake ne Jordan, tsinon8e Sa8atis thonekoserhon sontahatasa8en, nok eh oni non8e ionsahatatiteron.

41 Nok kentioko8anen 8ahon8aiatorene, nok ion tonhak8e: iah othenon tehahotasion ne iori8anerak8a ne Sa8atis; nok ki tsinikon tho8enninekenhon ne kenh kaien raiatatake ak8ekon ori8iio.

42 Nok kentioko8anen are eh non8e tontahon8etak8e.

Enskat-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

BETHANI non8e saiatat nihonon8aktanihak8e Lazar ron8aiastsk8e, eh non8e niionatenatak8enrare n'On8ari tanon Marta rontennosenha.

2 Neh kehiken On8ari ne 8enhienakon oni 8enhienanoron 8ahahoka8e ne Roianer, nok ok neh nahnok8is sakarake8ate; nok ne Lazar rohnnon8aktanihak8e aonha iatennosenha.

3 Iatiateri8aniete kati ne rontennosenha tsi itres ne Roianer tiatonne: Saianer onen rohnnon8aktani ne hetsenoronk8a.

4 Nok 8ahenron ne Iesos tsi Sahari8aronke: iah ki neneh teiakoriortha neh nikanuroten, neok tanon

ne Niio raoiatanerak8atserat, eh naonta8e ahon8asen-
no8anate ne Niio Roienha.

5 Iesos ranoronk8ak8e ne Marta, nok oni ne tiata-
tekenha, oni ne Lazar.

6 Nok nonen sahari8aronke tsi rohnon8aktani ne
Lazar, sekon te8enniserake sahonisko tsinon8e nires-
k8e.

7 Ethone onen 8asaka8enhase ne raotiok8a : Judé
onen nietsite8e.

8 Tontahonniron ne raotiok8a : Saianer ! on8ar ok
tokara nonta tiesaiatisaksk8e ne Sitaeronon naiesa-
nenhioiake, onen kati ok are eh iensese.

9 Tontahenron ne Iesos : iah kenh tekeni ia8enre
teka8istaeks ne se8ennisera ? onka entiekene enha-
tenti iah ki tahositiake : aseken neh tehos8athetak8a
tsi teios8athe tsi ion8entsiate.

10 Kenh kaien nasonthenne enhatenti enhositiake,
aseken iah ki tatehos8athe tsi teios8athe.

11 Nonen saharihokten, ethone 8asaka8enhase :
Lazar onk8atenro rohtas. Eh tanon 8ake sahiietane.

12 Tontahon8a8enna8eron ne raotiok8a, nok 8aon-
niron : Saianer ! onenki enshaie8entane nenhotas-
seke.

13 Nehse neneh 8ahenton ne Iesos tsi ra8enheion,
ronnerhak8e ne rohnonha neh kenh renton nahako-
ta8e.

14 Ethone onen ne Iesos iatharihoserate 8ahenron :
Lazar ra8enheion ;

15 Nok 8akatonnbahere nise se8ari8ake ne tsi iah
eh tekesk8e. Toka eh naonta8e aontese8etak8e. En-
hio tanon eh iete8e.

16 Ethone n'Aton8a Didyme ron8anatonk8a, 8asa-
ka8enhase ne rontenro : Etho oni n'ii iete8e aonton-
seke enskatne ahete8enheie.

17 Nonen siiahara8e ne Iesos, Sahari8aronke tsi
onen kaieri nonta sithon8aiataten ne Lazar.

18 Neok nahoten ne Sisk ia8eure stade natetiatere
ne Bethani tanon ne Jerusalem.

19 Kentioko8anen sitaeronon etho iehotine tsi tio-
tinonsote ne Marta tanon n'On8ari, kon8atinikonra-
nirathe tsi teiohnatennonterak8en.

20 Ak8a neok 8akari8aronke ne Marta tsi tare ne
Iesos, oksaok 8athoteratana, nok n'On8ari ok ieken-
teron.

21 8akenron ne Marta tsi 8aho8ennarane ne Iesos:
Saianer! kentho's en's aseseke iah naha taha8enheion
nontiatennosenkenha.

22 Nok ki tanon 8akaterientare non8a tsinikon
enhtseneken ne Niio, enthion ne Niio.

23 Tontakenron ne Iesos: enshatonnhete ne tsia-
tennosenha.

24 Tontakenron ne Marta; 8akaterientare tsi
enshatonnhete nonen tentiontkestsko ak8ekon nonk8e
neh nonen onaken tsi te8enniseronte.

25 Tontakenron ne Iesos: Ii ne tsi tsiontonnhests
oni ne iakaonnhets; onka ta8etak8en niihne ia8eron-
hatien nenha8enheion, enbronnheke.

26 Onka ronnhe, tha8etakon niihne iah non8enton
tiiarenheie, tisetak8en kenh neneh?

27 Tontakenron: Tokenske Saianer! Te8aketakon
tsi ise ne Keristos, Niio Iaienha karharastston enteseto
tsi ion8entsiate.

28 Nok nonen sakarihokten otasetonke saiohnonksa
ne tiatatekenha On8ari, 8akenron: kenh itres ne
Roianer nok thiennonks.

29 Ak8a neok onronke tontakatenstak8e nok eh
8ahete.

30 Areko siiehero ne Iesos tsi tionatak8enrare;
sekon eh niresk8e tsi nonh Marta natehonatatken.

31 Kenh kaien ne Sitaeronon neh ratiterontak8e
kon8anikonrorihak8e n'On8ari, 8ahontkatto tsi sotsi
tontakatenstati oni iakaiaikenne, 8akon8asere ronton-
ne: tsi thaiatat 8ate8asenthosere.

32 Siiaon8e n'On8ari tsi itres ne Iesos, onen oni
sahoken, rasitakta 8ate8atonstsoten, nok 8akenron:
Saianer! nene kentho asesseke iahse thaha8enheion
n'ontiatennosenkenha.

33 Iesos Sahaken te8asenthos oni ne Sitaeronon ne kon8anonteratiene Sahoiatissouk8e nok 8ahonikonkararen.

34 Nok 8ahenron : kah non8e nise8aien ? Tontahoniron : Saianer kasts nok satkatho.

35 Nok 8athasentho ne Iesos.

36 Neh 8aonni 8ahonniron ne Sitaeronon ; ori8iio 8ahi tsi rohnorouk8ak8e.

37 Nok otiake iontonhak8e : neh kehiken shotsienton ne tebarou8ekonne, iah kati onteken tahou8enion ne tosa aha8enheion ne kenh ronk8e ?

38 Ethone are sekon sahonikonranou8ake 8ahatkatho tsi non8e nihaiaat (ioshonhio8anen kassouhionnine nok ohnenhia kanontektonne.)

39 8ahenron ne Iesos : Se8anenhiarako. Nok tanon ne Marta iatennosenha ne ra8enheion 8akenron : Saianer ! Onen ne kenh 8akeras ; aseken onen kaieri nonta eh sihaiaat.

40 Tontahenron ne Iesos : iah kenh tekouori, nentisetak8en ensatkatho ne Niio raouatanerak8atse-ra ?

41 8ahatinenhiarako kati ne kanontekton tsi raiaat. Nok ne Iesos Karonhiake iahatkatto nok 8ahenron : Rakeni tekouonou8eratons tsi take8ennarak8en, konhiatsennounniase tsi takathontatis.

42 Ok se sane si8akaterientare tsi take8ennarak8a ; neki ne teionkatiaaton raotiri8a tsi nahoten katon, toka naha eh naonta8e ahonthontate tsi ise teskatennieton.

43. Nok nonen saharihokten, 8athohenrete : Lazar tontatsiakenn.

44 Ne nak8a ou8aouk tontahatke8tsko ne ra8enheion, tehanenststereuhatie tehasitaneren oni, nok iakotasta rohnou8aroron, 8ahenron ne Iesos : hetsise8anerensi nok hetsise8atka.

45 Nese 8aonni kentio8anen ne Sitaeronon n'On8ari kon8anonsorenhonne, 8ahontkatho tsi nahaiere ne Iesos tahounetak8e rahouhake.

46 Nok notiake, Pharisian neneh sahon8atiroriana tsi nahaiere ne Iesos.

47 Ethone onen ne ratitsihenstak8eniios oni ne Pharisian 8aontkennisa nok 8ahatitsienhaien, nok 8ahonniron: oh nite8akierha? Aseken kehiken ronk8e tehaterihok8atha ne iori8anerak8atenions.

48 Tokat ok tatentsite8akanerake ak8ekon ok enthon8etak8e; nok enthonne ne Romain enhionkhiatonte, ii, onk8anakerasera, oni n'onk8entiok8a.

49 Ethone saiatat Caiph ron8aiasts, neh ratsihens8anenne neh sikaha8is, tahatati, 8ahenron: iah othenon tese8anikonraientas.

50 Nok, iah oni tatese8aiatoretta tsi onk8atsennonniat ne saiatat harenheie, ne kanenrak8ekon akori8ake, ka8enniio ki tosa aete8anitiok8ahton.

51 Iah raonha tehotennikonra tsi nahoten 8ahenron; nok tanon ne tsi raonha Ratsihenstatsiko8a kenhne n'ethone, tsi kati niiot ne 8ahonikonrahentete nok tahonnenne tahatrori tsi saka8enheiasere ne Iesos ne Sitaeronon.

52 Iah oni neh ok teken ne Sitaeronon, neh oni nasakoiataroroke nok oni iatasakoiestste ne Niio sakoienhokonha n'ok tiiateiakorehnihonne.

53 Neok kati onen sahatiri8isake oh onte nahatiiere nahon8ario.

54 Nese 8aonni ne Iesos iah ki onk8ene tesrethak8e; ok eken tanon ehren 8arete neh non8e, kahentakta tkanataien Ephraim kon8aiats eh niiahare; eh oni iahatien nok oni ne raotiok8a.

55 Onen thoha siikahe8e tsini honentanoronse ne Sitaeronon (kon8anatonk8aShotonnhesston); kentio8anen kati neh tienakere Jerusalem 8ahente saiontonnhakanonhniahna tsi onen 8entanoronsere.

56 Nok Iesos ron8aiatisaksk8e, tehontateri8ahnon-tonnionnisk8e oni Ononsatokentike rontonhak8e: nahoten ise8ere? ise8ere onteken iah tahontare tsini-kari8es 8entanoron?

57 Kenh kaien ne ratitsihenstak8eniios oni ne

Pharisian sakotirihontonk8e, n'onka aiakoterienta-
rake kah non8e nires, ahon8atirori, eh naonta8e aon-
tiesenne ahon8aiehna.

---

*Tekeni-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti
tsini hoiaton Roiatatokenti San.*

IAIAK nonta ohenton naontanoronne ne Shotonnhe-
stston, Betani sara8e ne Iesos tsi non8e nihanakere-
k8e ne Lazar nehne ra8enheionne, neh oni ne shahon-
nheton.

2 Nok eh non8e nahon8akhonnien nokarasa, Marth
ontsteriste natekk8arane, nok ne Lazar etho oni neneh
rotekk8arak8e.

3 Nok ethone n'On8ari niiahate8ak8e nak8a ihken
8enhienii oni 8enhienanoron nok Iesos rasike ton8e-
ron nok ok neh nahononk8is tontakarake8ate, nok
ak8a 8akanonsine tsini 8enhienakon.

4 Ethone saiatat tsini hotiok8a, neneh Sitas Iskariot
neh oni ne ienhotenninon 8ahenron ne rahonikon-
rakon.

5 Oh niiotieren kehiken tsi iah te8atenhienaninon
asen nika8istake iataiohnenon, nok iakotent aionta-
tatitenraton?

6 Eh niiot tsi tabatati, iah sane ne teiori8ake tsi
asakotenrheke ne iakotent, neh tanon tsi ratieronk8a,
nok raonha ranatatseren8ak8e raonha oni raha-
8isk8e tsinahoten iaketahask8e.

7 Tontaho8enna8eron, nok 8ahenron: Tosa othe-
non saststerist; aseken neh onenti oni enskat tes-
kaierontare tsinenhia8enne nonen enhionkiatata.

8 Aseken tiotkon ense8aientak ne iakotent; nok
n'ii iah tiotkon taete8ak8ekon.

9 Kentioko8anen ne Sitaeronon 8ahakotokense tsi
eh renteron, eh 8aontkennisa, iah Iesos ok tehon-
8aniente, neh oni nahonsaon8aken ne Lazar shotonn-
heton tsi ra8enheionne.

10 Nok ne ratitsihenstak8eniios 8ahatiri8isa nahon-
Sario oni neneh ne Lazar.

11 Ne tsi kentioko8anen ne Sitaeronon eh ieient-
tak8e raonha raori8ake nok tiaketak8ak8e Iesos
Raosennakon.

12 Tsi 8ahorhenne, tsini iotiok8atsanit iakohne neh
non8e sikaha8i ne tsi 8entanoronsere, 8aeri8aronke
tsi Jerusalem nontaha8enonhatie ne Iesos.

13 8ahatik8irake ne teioteneratak8enouni nok
ontenenratenti 8athon8ateratana nok tehotihenretane
rontonne: Hosanna! Ahon8anenton ne Israerronon
Ron8anontio, nehne Raosennakon ne Ra8enniio
tahoientakonhatie.

14 Nok ne Iesos 8ahanask8atsenri kenseri katsinn,
neh 8ahosaten tsiki niit tsi kaiaton.

15 Tosa sateronn Sion saienha: Onen tare ne
lanontiio kenseri o8ira tahose.

16 Iah othenon ak8a tehoneron ne raotiok8a tsi
naha8en, tsi kati niio onen iaon8asenno8anate,
onen sahonneiarane tsi raonha rohton tsi eh niit tsi
kaiaton, nok tsi nahatiere neh 8atrori tsi onen ia-
kaierite.

17 Kentioko8anen ne tsiniiakon teiekanerak8e
satontahokestsko ne Lazar osson8akon oni sahaonn-
hete, ak8ekon ok ron8ari8aniratihak8e.

18 Neh oni senha 8akentioko8anate sathon8atera-
tana neh tsi iakoronken tsi eh nihoieren.

19 8ahontonnion8e ne Pharisian: se8atkattos 8ahi
tsi iah othenon tete8atk8enies, onen are kenh non8a
ak8ekon ok nonk8eokon ron8anonteraties.

20 Otiake ratiatarak8e ne Grek tsiniiakon iakohne
oni ron8asennaiennire ne Niio neh non8e si8enta-
noronsere.

21 Neh kati 8ahon8aiatorene ne Philippe Galile-
ronon, Betsaida kanatakon non8e nihanakerek8e,
8ahon8aneken, 8ahonniron: Se8enniio; iak8askaneks
n'asak8aken Iesos.

22 Philippe sara8e, André sahorori, nok n'André
tanon Philippe ionsahon8arori ne Iesos.

23 Tontahenron ne Iesos tsi tontasako8enna8eron : Onen iakahe8e nahasenko8annha n'Onk8e Roienha.

24 Ori8iio ak8a ori8iio tsi k8arori : Onatsia kanen on8entsiake enhiakoti, neiah tenkenheionsere enskat ki ok tsi enkaientake ; nok nenkenheie, esoki enkanhonten.

25 Onka ranoronk8a tsi ronnhe, enhotonse ; nok ne iah tehononste tsi ronnhe ne kentho on8entsiake, neh enhaba8ake tsiniienhen8e! iah oni takari8entane.

26 Onka rakeri8a8ase raknonteratie ki, nok tsi-non8e nenkeseke etho oni nehne enreseke nakennhatsera, nok nenhakeri8a8ase enhokonnienste ne Rakeniha.

27 Onen non8a ok os'sonti8akonnha8ens ; oh onte nahoten akerase ? O rakeni ! askiatanonstate non8a nikaha8is ; nese sane te8akenienton tsi te8akehnon.

28 Rakeni ! tsennanoronst ne sasenna. Ethone karonhiake nontonte8ennine 8akenron : Onen risenanoronston nok sekon ki henshisennanoronste.

29 Nok tsiniiakon netho iiensk8e, oni ne 8aonronkanion neh nika8ennoten, iontonhak8e 8aka8ere onte 8ahi ; nok notiake iontonhak8e neneh : Raronhiakeronon 8ahi 8atnitharen.

30 Tontahatati ne Iesos, 8ahenron : iah ii te8akeri8ake kehiken nika8ennoten tsi 8ese8a8ennaronke, ise tanon se8ari8ake.

31 Onen on8e naori8entatsera tsi ion8entsiate ; Onen oni astste enhon8aiatontiete ne ron8ako8anen tsi ion8entsiate.

32 Nok nii nonen ense8akateratak8en ne kentho ion8entsiate, ak8ekon nonk8e akonhake entekeiatatihentho.

33 Neh 8ahenton8e tsi neh 8ahenron tsini 8enheiontoten henrenheiate.

34 Tontahonniron nonk8eokon : Onk8aiatonsera ionk8arori tsi henronnheke on8e ne Keristos : oh kati nekenh niotieren tsi saton ensbatharatate n'Onk8e Roienha ? Onka kati nekenh nonk8e Roienha ?

35 Tontahenron ne Iesos: Sekon nikari8essa tese8as8athetseraien: se8atenti kati sekon ok natese8as8athe, sotsi iotteron on8a tentise8akara8e: aseken nasatakon rotentionhatie, iah ki tehoterientare kah8are.

36 Tase8etak8enhak tsini kari8es tese8as8athe-tseraien, netho naonta8e os8athesera se8aienha aese8aton. Nonen saharihokten ne Iesos, oksaok ehren sarete, nok sasakotatonten.

37 Nok saetho sane eso ne iori8anerak8atenion tsini hoieranion rahotihenton, iah ki othenon tetiorak8en tsi iah tethonetak8en ne raosennakon.

38 Ne kati 8ahonni takaierine tsini ka8ennoten tho8enninekenhon ne Rotokenseak8e Isai: Saianer! Onka tiaka8etakon nonk8a8ennake, nok onka ron8a-tokatenti ne Roianer raonentsa?

39 Neh 8ahonni iah tethonetakon, ne tsi sekon saton ne Isai:

40 8atesakoron8eke, nok 8asaka8eriasanirate, tosa ratikarake ahontkahtot, nok raoneriane iahotinikon-raientane, nok ahonsahontatre8ate, nok ahonsakhe-tsiente.

41 Eh niiot tsi thotati n'Isai, sahatkatho ne raoiatanerak8atsera, raonha onirohton shihothare.

42 Ronentioko8anen sane ne ratitsihenstak8eniios tahonnetak8e raosennakon, iah ki tanon 8ehne tehonnonnisk8e, ne tsi sakotitsanisk8e ne Pharisian, on8a sotsi tenthon8atiiatineken8e tsi ionterennaien-tak8a.

43 Aseken neki 8ahatirako n'onk8e akorensaron-tsera tsiniiot ne Niio raorensaroutsera.

44 Ok tathohenrete ne Iesos nok 8ahenron: Onka kiok akonhake ta8etak8en, iahse akonhake ok tetha8etak8en, nese oni tsinonkati ne takatorion.

45 Onka tehakkanere tehokauere ki oni ne takatorion.

46 Neh keniente tsi 8ako non8entsiake, ne taks8a-thete, nene tosa taontaiakokarasseke tsiniiakon entia-ketak8e niihne.

47 Nok nonka kiok enhionke8ennaronke, nok iah taontaiaketak8e iah ki tatakheiatorete: Aseken iah ki neh tekeniente ne takheiatorete nonk8e, neok tanon n'akheniakente.

48 Onka enhakkenron iah oni tahataonsatate nake8ennaokon; raha8e ne tenhoiatorete, ok neh n'O8enna ne 8akerio8anaton neh tenhoiatorete n'onaken te8enniseronte.

49 Aseken iah ii te8akatennikonra tsiniiot tsi 8akatati; Rakenihase ne takatorion raonha rakrori oni rakerionnienni tsinenkiere tsi enkatati oni tsi enke8enninekenne.

50 Nok 8akaterientare tsi iakaonnhests ne raori8aokon; tsi kati nikon katroris, eh ki nikierha tsi skatrori, tsinihoieren tsi rakrori ne Rakeniha.

Asen-haton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

ONEN thoa sa8entanoronne ne Shotonnhestston, roterientare ne Iesos tsi onen ieiohe nahonsahatenti tsi ion8entsiate, Ronineha niahonsare, tsini sakoh-noronk8ak8e ne raonk8eta on8entsiakeronon, ok ki eh niieheiot tsiniore ieiotokte.

2 Nok nonen sahatik8entane n'okarassa, onen sihonikonraten n'otkon ne Sitas-Iskariot Simon roienha, nahotenninon.

3 Nok tsi roterientare ne Iesos tsi ak8ekon niiehoiatak8eniioston ne Roniha, nok tsi Niiohne thoientakon; tsi oni Niiohne niionsaha8enonhatie.

4 Tabanistsk8arako natek8aratserakta, 8ahatiata8itasi; ohniataraha 8ahateniionten nok tahatiatannhake.

5 Nok akeratne 8ahanekaren, nok tasakositohare ne raotiok8a, nok neh tontasakositoke8atonhatie ne roteniionte.

6 Kahre onen iahara8e tsi tenstsk8ahere ne Simon Tier; takenron neneh ne Tier: Saianer! enskasitohare kenh nekenhen?

7 Tontaho8enna8eron ne Iesos, nok 8ahenron: iah non8a tesaterientare tsini 8akierenhatie, onakenke ki ensatokense.

8 Tontahenron ne Tier; iah ki nah non8enton tiiaskasitohare. Tontahenron ne Iesos: nene iah tenkonhiasitoharehe, iah ki taetenik8ekhene.

9 Simon Tier tontahenron; Senhaioianere ak8ekon ne kesnonsake oni kenontsine asenohare.

10 Tontahenron ne Iesos: nonen rotiatohare, neok tetsioton8entsiohon naonsaon8asitohare, nok ak8ekon en8atenohare; onen kati se8atiatohare iah ki tanon ak8ekon tehken.

11 Aseken roterientare onka rotenninonre; nese 8aonni 8ahenron: iah ki ak8ekon tehken.

12 Nok nonen sasakositoharesi, sahatseronni nok sahanistsk8aren atekk8aratserakta nok 8asaka8enhase; se8aterientare kenh nahoten 8atenientenstakon tsi nak8aierase?

13 Roianer nok Ra8enniio tak8anatonk8a, ak8a neneh tise8ari8aierists: aseken tokenske Ii.

14 Ne kati kehiken ts Ii ine Roianer, oni ne Ra8enniio tanon Ii 8ak8asitohare; etho kati oni nise nense8aiere enhietsiiasitohare nakoren.

15 Aseken 8ak8anatonhase, neh naonsese8aiere, tsi nak8aierase.

16 Ori8iio ak8a ori8iio tsi k8arori, tsi iah senha kannhatsera tehaiatanoron tsiniot ne raiatak8eniio, oni ne rari8enba8i tsiniot ne thotorion.

17 Toka se8aterientare neh nikarihotens, ense8aiatateri neh nense8aiere.

18 Iah ki tanon tiiek8ak8ekta, aseken kheienteri ki nonka kheiatarak8en; Nok ki tanon iatekakonte tsi enkahnane tsinikaiaaton, tsi 8aton: nehne teiakia-tonsts 8ahakatkarhateni.

19 Tahonnenne ok tk8aroris ohenton eh naia8enne; n'aia8ens n'onen ienkae8e eh oni nenhia8enne aontese8etak8e tsi Ii takatorion ne Rakeniha.

20 Ori8iio ak8a ori8iio tsi k8arori: nonkakiok ienhiiatenniete nok enthon8akonnienste, enhakkonnienste ki oni nii; nok nenhakkonnienste enhakkonnienste ki ne thakatorion.

21 Nonen saharihokten ne Iesos, ak8a anio tsiniiot nahonikonranon8ake, nok ok tiiahattroriko8a, nok 8ahenron: Ori8iio, ori8iio tsi k8arori, saiatat tsinision enhakatenninon.

22 Sathontatkathoseron ne raotiok8a ok tihotini-konrotth thiken onka onte sakohton.

23 Saiatat tsinihati, nehne ronoronk8ak8e ne Iesos, ak8a kati rak8istsake iehakonhen rohtas.

24 Simon Tier iahotkatho tsiniiot nahorori nahari-8anonton, kah nibaiatare ne rohton.

25 Eh kati iahattate tsi rotte ne Iesos, nok 8ahenron: Saianer! onka nekenhen?

26 Tontahenron ne Iesos, neh nenthiion kanatara-na8enton. Nok 8ahanatarana8ente ni8aha Sitas Iskariot tahaon, Simon roienha.

27 Nok nonen siiarennek8ane, onen 8ahotienhase n'otkonseraksen: Nok ne Iesos 8aha8enhase: tesas-terihen eh natsier tsinahoten sari8aien.

28 Iah tanon onka teiohnikonraientaon tsinihati tehonatekk8aratserannhenne tsi nahoten 8ahenton tsi nahoten 8ahenron.

29 Aseken otiake 8aonnere, ne kenh tsi Sitas rana-tatseren8a8e, tsi kati niiot nahororike ne Iesos ne Sitas nahaninon tsinahoten teioton8entsiohon tsi 8entanoronsere; ok ne ens nasakotenrate ne iakotent.

30 Ak8a neok siiarennek8ane ne Sitas ne kanata-rok oksaok 8ahatenti; onen asonthenne sihken.

31 Nok nonen siiehoiakenhon, 8ahenron ne Iesos: On8a onen enhasennanoronne n'Onk8e Roienha, nok raonhake enhasennanoronne ne Niio.

32 Ne kati tsi raonhake enhasennanoronne ne Niio, raonhake kati oni ne Niio enshosennanoronste; ak8a ok oni iosnore tsi enhosennanoronste.

33 K8aienhokonha, niskari8esha onen tsi tsite8a-

k8ekon. Ensk8aiatisake, nok tsini8akieren tsi kherori ne Sitaeronon, tsi iah thiihonne8e tsinon8e 8ake, onen kati oni nise 8ak8arori.

34 Tsiori8at nori8ase 8ak8atenienthase; nehne, taese8atatenoronk8ake tsi ki n'ii nik8anoronk8a eh nataese8atatenoronk8ake.

35 Neh enkaieronniststak8en tsi ise nakitiok8a ne tense8atatenoronk8ake.

36 Simon Tier tahatati, 8ahenron : Saianer ! kah 8ase ? tontahenron ne Iesos : Tsinon8e 8ake, iah task8ehni non8a naskserere ; nok tanon niare ohna-kenke eh niienhense.

37 Tontahenron ne Tier : Saianer ! oh niiotieren tsi iah kenh non8a takk8eni nakonsere ? enkate8entete tsi konnhe nise sari8ake.

38 Tontahenron ne Iesos : ensate8entete tsi sonnhe n'ii akeri8ake ! Ori8iio ak8a ori8iio tsi konrori tsi iah taontontati ne kitkit n'iah asen taskatonnihiasere.

Kaieri-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

Tosa tese8atatenikonrharen tise8etak8en Niiohne, tase8etak8enhak kati oni niihne.

2 Eso nah kanaktake tkanaktenion ne Rakeniha raononskon, aseken nobia naiotonhake ak8arorike ki ; 8ak8anaktaseronniennire kati.

3 Nok nonen ense8akatention, enk8anaktaseronnienni oni, tentke nok iensk8aiatenha8e ; n'etho ki oni nise non8e naese8enterontake tsinon8e nenkite-rontake.

4 Nok se8aterientare tsi non8e sake, se8ahahaienteroni.

5 Aton8a tahatati, 8ahenron : Saianer ! iah othenon teionk8aterientare kah 8ahse ; oh kati naia8enne naiak8ahaienterihake.

6 Tontahenron ne Iesos: Ii nohaha, oni nori8iio, oni ne ionnhe: iah onka tiiaon8e ne Rakenincha n'iah iihne taontaieientak8ane.

7 Neh nensk8aienterihake, entsise8aienterhane ki oni ne Rakeniha; onen ki tanon non8a 8atsise8aienterhane, 8atsise8aken oni.

8 Philipp tahatati, 8ahenron: Saianer! tak8anatonhas ne Roniha; etho ok natetsionk8aton8entsioni.

9 Tontaho8enna8eron ne Iesos, 8ahenron: Onen nahe site8ak8ekonhaties nok iah tesk8aienti! Philipp onka kiok rakken, rokenki ne Rakeniha; oh kati niitieren tsi saton, tak8anatonhas ne Roniha?

10 Iah kenh tetisetak8en tsi iakenik8ekon ne Rakeniha? tsini io8ennake konrori iah ii te8akatenni-konra; nese ne Rakeniha iakenik8ekon eh nihote8e-iennisonhonhaties.

11 Tasetak8enhak tsi iakenik8ekon, teiakenik8ekon oni ne Rakeniha; Toka iah arahona ki neh aontasetak8e tsini 8akieranion.

12 Ori8iio ak8a ori8iio tsi 8ak8arori: n'onka entha8etakon n'aksennakon, eh nenhaiere tsi ni 8akieranion, nok senha sekon ihsinonh tsinenhaiere, aseken rakenineha sake.

13 Nok tsi ok nahoten ense8ari8anonton n'ii aksennakon eh se nenkiere; eh naonta8e Roienha aharihonni ahon8asennen8anate ne Roniha.

14 Saeto sane niiori8aha ense8ari8anonton naksennakon ehki nenkiere.

15 Toka tak8anoronk8a se8ate8eienton ki nakeri8akon.

16 Nok enhineken ne Rakeniha, nok oia8 ensetstion ne sakohnikonriiosta, neh tiotkon ense8ak8ekonhatieseke.

17 Neneh Ronikonriioston, nene iah onka tehon8aienti nonk8e; aseken iah ki tehon8akens, iah oni tehon8aienti: hetsise8aienti ki tanon nise; aseken se8ak8ekonhaties, tiotkon oni ense8ak8ekonhatie.

18 Iah ki taese8ententane ne kanisera ; tentk8at kenserase.

19 Onen iah taonsaionnise, iah nonk8e taonsaionken ; ensk8akenseke ki tanon nise ; nok tsinikonnhe etho oni nise nentsionnheke.

20 Etho non8e te8enniserate ense8atkatho tsi iakenik8ekon ne Rakeniha, nok oni nise tsi te8ak8ekonhatie.

21 Onka enhate8eienton nakeri8asonha enhari8aierite oni, neh tohiken rakenoronk8a ; nok ne rakenoronk8a, enhonoronk8e ne Rakeniha, enhinoronk8e oni nii, nok 8ene enhiiatonnien.

22 Jude (iah Iskariot tehken) tahatati 8ahenron : Saianer ! oh niotieren tsi ontionhake ok 8ehne ensattonni nok iah nonk8ene ?

23 Tontaho8enna8eron ne Iesos, nok 8ahenron : n'onka rakenoronk8a enhate8eienton nake8enna, neh enhonoronk8e ne Rakeniha ; nok nii entsite8aiatorene nok raonhake iente8atien.

24 Kenh kaien ne iah tehakenoronk8a, iah honi tehake8ennanoronk8a, neh oni ne se8a8ennaronken n'iah ii te8ake8enna, neh tanon ne Rakeniha ne takatorion.

25 Onen k8arori neh nikarihoten sekon ok nite8ak8ekonhaties.

26 Nok tanon ne Sakohnikonriiosta, nehne Ronikonriioston, aksennakon enthotenniete ne Rakeniha, ak8ekon niientsise8arionnien, ensetsise8eiarak8en oni tsini iori8ake k8arori.

27 8akion ne skennen, neh oni nak8a ii aka8enk ne skennen neh k8a8is, iah eh tekierha tsi k8a8is tsiniot nonk8e tsi iontata8is. Tosa kati othenon tese8eriasishonk, tosa oni se8ateronsek.

28 Se8aronken tsi k8arori 8aken. Skatentionhe, nok tentk8atkensera. Ne nask8anoronk8ake ori8iio tsi aese8atonnharake tsi katon : Rakenineha sake, aseken senha ki Rakeniha raiatanoron tsi nii niot.

29 Nok non8a onen ok tk8arori ohenton eh naia-

8enne; toka nah aontese8etak8e nonen ienkahe8e oni eh nenhia8en.

30 Onen thoha aontiake tsi tete8atharha: aseken tare ne ron8ako8anen tsi ion8entsiate; iah sane othenon tehori8ake niihne.

31 Ne kiok aietokatak nonk8eokon tsi rinoronk8a ne Rakeniha, tsi neok oni eh ni8akierenhatie tsini-thanon8es, tese8atann nok ehren ite8et ne kenh non8e.

Sisk-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

It ne kanenharak8eniio, nok ne Rakeniha ranen-haraienthos.

2 Ak8ekon rannhatiaks tsinikon ne iah te8aiani-iontha nakonhake, sakoratensta tsinikon ne 8aiani-iontta, naia8ens kenha senha eso aonhianiionten.

3 Onen ok se8ak8ekon neh tsise8atiatoke8aton tsini ka8ennoten k8arionnienni.

4 Akonhake ok kati se8atennikonranentaktonhak, nok nii iseke. Tsiki niiot n'onenhare onnhata iah taonhianiionten ne iah kanenharak8eniioke taonta-ionnhatotake, iah kati oni nise othenon taese8ak8eni n'iah iihne taese8enterontake.

5 Ii ne kanenharak8eniio, nok ise n'onnhatasonha. Eso enhotonniien nenhiakenik8ekon, aseken n'ehren non8e iah othenon taese8ateiaronhase.

6 Nonka iah teiakenik8ekon, astste iehon8aiaton-tion tsiki niiot n'onnhata, nok en8astatten; nok tentiakoronko otsirake ien8ation eh oni en8astsha.

7 Ne toka ente8ak8ekonhake nok ense8aha8ake nake8enna, tsi ok nahoten se8ari8anonton eh se nenhia8enne.

8 Neh enhasenno8anatak8e ne Rakeniha n'eso ense8ateiaronhase, nok ethone akitiok8a ense8aton.

9 Tsini hakenon8ehon ne Rakeniha, etho kati oni nii nik8anon8ehon; akehn8etserakon kati tsionnhek.

10 Nense8ate8eienton nakeri8asonha akenon8etserakon ki entsionnheke; tsi ki nii ni8akenonstaton ne Rakeniha raori8aokon nok raonon8etserakon konnhe.

11 Neh aori8a 8ak8arori, niseke aonkatonnharake, nok aontonnharatseriiohake oni nise tsi aese8atonnahren.

12 Kenh kaien nakateniententsera: taese8atatenon8ehake tsi nii nik8anon8ehon.

13 Iah onka senha ihsinonka teionoronk8atseraien tsiniiore nasakote8entetase tsi ronnhe ne rontenroson.

14 Onk8atenro enkenhake neh nense8aiere tsini k8annhas.

15 Iah kannhatsera tesk8anatonk8a, aseken ne rannhatsera iah tehoterientare tsini hatierha ne raia-tak8eniio: onk8atenro tanon k8anatonk8en, aseken ak8ekon niiek8anatonni tsinikon Rakenineha te8akaronken.

16 Iah 8ahi ise tesk8aiatarak8en, ii tanon 8ahi k8aiatarak8en, k8anaktaseronnienni oni, naontonseke ak8ekon naontese8ete, nok aese8ateiaronhase, tiotkon oni eh naiotonhatie, neh oni ne tsi ok nahoten atsise-8ari8anontonse ne Rakeniha ii aksennakon, entetsi-tсион.

17 Ne kati kehiken enskat 8ak8atenientense, nehne taese8atatenon8ehake tsinatetsion.

18 Toka enhietsis8en nonk8eokon, se8ari8aienterihak tsi ii 8akhenton naionks8en.

19 Ne netho naese8a8eiennoten tsiniiot nonk8e-sonha ori8iio tsi aietsinoronk8e, nok tsi iah eh teiot, ok eken tanon k8aiatotarhon nonk8ene, neh 8aonni iestsis8ens nonk8eokon.

20 Sase8eiarann tsini ka8ennoten k8arori, tsi iah senha tehaiatak8eniio ne rannhatsera tsiniiot ne caiatak8eniio. Toka ionkkenrenseronni enhietsi-

kenrenseronni ki oni nise; toka ionke8ennarak8en, enhietsi8ennarak8e ki oni nise.

21 Aksenna enkarionni tsi eh nenhietsiierase, aseken iah tehon8aienteri ne thakatorion.

22 Iah tahotinnhitseraientake ne iah taontonkenon, iah oni takheiatatike, nok tanon non8a rotikete ne raotiri8aneraaksera.

23 Onka raks8ens, ros8ens ki oni ne Rakeniha.

24 Ne ne iah eh taontieranionke rahotihenton tsi nahoten ne iah onka nakoren eh teioieren; iah tahotiri8aneraakseraientake; onen sane non8a ronatkathon nok sanesekon niionkhis8ens, ii nok oni ne Rakeniha.

25 Neh ki tanon nehne ne iakaierine tsini kaiaton ne raotiatonserakon: ok ti8akstonstston tsi ionks8enhon.

26 Nok tanon nonen henra8e ne Sakohnikonriiosta, nehne Rakenineha enthiatenniete, nehne Ronikonriioston, Rakenineha oni thoientakon, raonha enha-keri8aniratse.

Iaiak-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

NEH 8aonni 8ak8arori neh nikarihotens nene tosa aese8atateri8aientaten.

2 Enhietsiiatek8ate tsi ronterennaientak8a: ienkae8e oni nenhietsirio, ronhnere taiak8ari8aierite tsi nonkati ne Niio.

3 Neh 8aonni eh nenhietsiierase ne tsi iah teionkhiieuterhaon ne Rakeniha, iah oni nii.

4 Neh 8aonni 8ak8arori, nonen ienkae8e aonsese8eiarane tsi k8arori; nok iah oksaok8et8etk8arori tsi tiotasa8e neh ki tsi te8ak8ekonhatiesk8e.

5 Onen tanon non8a eh sake tsi thenteron ne takatorion: nok iah onka tsinitcion te8akeri8anont onni nakenron kah8ase?

6 Ok eken tsiniot ne Sese8anikonrario tsi 8ak8a-
rori neh nikarihote.

7 Ori8iiose sane tsinik8arori: Se8atsennonniat oni
naonsakatenti. Aseken ne iah tenskatentionhe iah
ki tahontare ne Sakohnikonriiosta, nok tanon nenska-
tenti enthiiatenniete iseke.

8 Nok nonen enhra8e, raonha ensakohnikonrasenni
nonk8eokon kari8anerenhenne, ateri8ak8arisiontse-
rakon nok kaiatoretatserakon.

9 Kari8anerenhenne, ne tsi iah tethonetak8en
n'aksennakon.

10 Ateri8ak8arisiontserakon ne tsi Rakenineha
sake, nok iah taonsask8akenseke.

11 Kaiatoretatserakon ne tsi onen tekon8aiatore-
tak8enthon non8entsiakeronon kon8ako8anen.

12 Sekon eso iori8ake 8akeri8aien nak8arori; iah
ki taese8ak8eni naese8aronke non8a.

13 Nok tanon nonen enhra8e ne Ronikonratoken-
ton, kari8iitserakon enstsise8asharine, aseken iah
tehaonhaa tsi enhatati; neh tanon enshatrori tsinikon
enhoronken, nok neh oni enhtsise8arori tsi neahia
8enseronne.

14 Raonha enhaksenno8anate; aseken tenrak8e
naka8enk nok enhtsise8arori.

15 Tsinikon roien ne Rakeniha, aka8enk; nese
aori8a 8akiron, tenrak8e naka8enk nok neh hentsise-
8arorianion.

16 Ak8a niskari8essa onen iah taonsask8aken; nok
iah tekari8es onakenkē onen are ensesk8aken: aseken
Rakenineha sake.

17 Otiake ne raotiok8a 8ahonniron: nahoten renton
tsi raton: iah teskari8es onen iah taonsask8aken; nok
kenh nikari8essa ohnakenke onen are ensesk8aken:
aseken Rakenineha sake.

18 Rontonhak8e kati: nahoten kenton neh nika-
8ennoten: nikari8esha? Iah teionk8anikonraientas
tsinahoten renton.

19 Nok ne Iesos roterientaratsion tsi ronnere asa-

k8ari8anontonse, 8asaka8enhase : tese8atateri8anontonnionni tsi nahoten 8akiton tsi 8akiron : kenh nense8eha onen iah taonsask8aken : nok kenhnen8eha onakenke onen are ensesk8aken.

20 Ori8iio ak8a ori8iio tsi k8arori, tsi tense8asenthoseron, nok entsionsenanion ; nok enhiontonnharonnion nonk8eokon : katon ense8anikonraksenseron, nok ki tanon atonnharatsera tenstiattenni ne se8anikonrak-sentsera.

21 Tsiniiot ne tsiathon8isen io8iraientasere, 8attokas eso oni tsi ioronhiaken aseken onen ieiotenniserihe8i ; nok tanon nonen teiotohestston, iah othenon tese8eiare naoronhiakensera, neok enskat tsi tsiotonnahere tsi onen are enskat n'onk8e saionnakerate.

22 Etho kati non8a oni nise niiot se8anikonraksens ; sekon ki tanon ensk8aken nok entsise8atonnharan, nok iah onka taonsaietsik8a ne se8atsennonniatsera.

23 Nok ethone iah othenon taonsask8ari8anontonse. Ori8iio, ori8iio, tsi k8arori ak8a tsi ok nahoten entsise8ari8anontonse ne Rakeniha nii aksennakon ak8ekon entsitsion.

24 Tsiniiore non8a, areko othenon tese8ari8anonton naksennakon ; se8ari8anonton nok ense8arane, naese8atsennonniatseriiohake.

25 Tekeri8akentonk8a non8a tsi k8arori ; ien8atenniserihe8e tanon nonen iah tataonsak8ari8akentonk8enniheke tsi enk8arori, ak8a tanon entkeri8ak8ari-siate tsi enhiiatrori ne Rakeniha.

26 Ethone aksennakon ense8ari8anonton, nok iah takiron enhineken kenh ne Rakeniha nise se8ari8ake.

27 Aseken hetsise8anoronk8a oni neneh ne Rakeniha, aseken tak8anon8ehon, nok tise8etakon tsi Niione nite8akehnon.

28 Rakenineha nite8akehnon, on8entsiake te8akehnton ; nok non8a skatkenratane non8entsiake, nok Rakenineha sake.

29 Tahonniron ne raotiok8a : onen tokenske sari-

8ak8arision, iah oni tesesaststa ne tekari8akenton-
k8en.

30 Onen ori8iio 8ahationni tsi ori8ak8eko nniiesa-
terientare, iah oni tateioton8entsiohon naiesar8ainon-
tonse; neh kati 8aonni tionk8etakon tsi Niione tisa-
ientak8en.

31 Tontahenron ne Iesos, onen kenh tise8etak8en?

32 On8atsiok ienkahe8e, onen ki oni ieiohe ne
taietsiiareniate, tsise8aiatatson tsiniienhense8e, nok
akonhaa iense8akataatenre; iah ki nehne te8akonhaa.

33 Aseken iakenik8ekon ne Rakeniha.

34 Neh 8aonni 8ak8arori neh ne skennen aese8a-
nontonnionheke nii akeri8ake, se8anikonranon8akhe
nonk8ehne; se8anikonranironhak tanon, kesennion
non8entsiakekha.

*Tsiatak-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti
tsini hoiaton Roiatatokenti San.*

NE nonen saharihokten ne Iesos; Karonhiake ia-
hatkatho, 8ahenron: Rakeni! onen ieiohe; ehtsenno8a-
nat ne Etsienha, naiassenno8anate oni nise n'Etsienha.

2 Tsiniot tsi hetsk8eniatsera8i nonk8ene, nasaka-
onnhete on8e tsiniiakon hetserak8enni.

3 Kenh kaien enhiakaonnhete on8e: neh naiakote-
rientarake tsi sonhaa ok ne Niio, nok ne tetsiatorion,
Iesos-Keristos.

4 Konsenno8anaton non8entsiake, onen 8akeri8aie-
riton tsini skennhaon.

5 Onen kati non8a ise tontaksenno8anat Rakeni!
ise tsiatakta te8akha ne kasenna ohenton saontonton-
8entsiatasa8en.

6 Khetokatenni ne Sasenna tsinihati takonk8eta8i;
ise sonk8etakenha nok tontaka8i; nok iesa8ennano-
ronston.

7 Onen oni ronaterientare tsi iseke nitia8enon tsi-
nikon taka8i.

8 Aseken sekhe8enna8i tsinikon take8enna8i, nok rotiiena; thonetakon oni tsi iseke te8akientakon tsi ise oni teskatorion.

9 Kheiatereennaiennis; iah onk8eokon tekheiatere-naiennis; ne tanon ne tsinihati takonk8eta8i, aseken iseki oni sonk8eta.

10 Nok tsinikon 8akien, sa8enk; nok tsinikon sa8enk aka8enk oni nii, nok rononha enhionksenno-8anate.

11 Nok onen iah onk8ene teskes, nok tanon ne rononha ethonehehe ronnes; nok nii iseke sake. Seniseratokenti! sheiatanonstat sasennakon, neh kehiken kheton tsinihati ne takonk8eta8i, aia8ens skari8at ahononnihake tsiki nii niit tsi ok setenijata.

12 Tsinikari8es iak8ak8ekonhatiesk8e nonk8ene, sasennakon kheiatanonstatonhatiesk8e; kheiatanonstaton ne takonk8eta8i; iah oni nenskat teha8enheion, neok ne kaiatatonsera roienha neh naonta8e akaierine tsinikaiaton.

13 Nok onen non8a iseke sake8e, sekon ok on8entsiake nikes kihiken non8a 8aktare, aia8ens akatsen-nonniatserakon ahontonnharen.

14 Kheia8i ne sa8enna, nok ron8atis8enhon nonk8eokon, neh tsi iah onk8ene tehotijia tontieton, tsi ki niiniiot iah onk8ene te8akiatontieton.

15 Iah neh tekonnekennitha ne taonsaseiatak8e non8entsiake, seiatanonstat tanon tsini iakokaronnia-tha.

16 Iah se tehotinikonranentakon non8entsiake tsi ki nii niit iah te8akenikonranentakon.

17 Sheiatatokentist sari8ak8arisiontserake; sa8enna aonhaa iottak8arision.

18 Tsi niit tsi teskatorion nonk8ene, eh kati oni nii ni8akieren iesekheiatorion onk8ene.

19 Nok ak8a ok ti8akatonnhahere ne rononhake, aia8ens oni ne rononha aterisak8arisiontserakon aontonnhakanonni.

20 Iah rononha ok tekheiatereennaiennis, neh oni

tsiniiakon nentiaketak8e n'aksennakon tsi ensakoh-natati.

21 Aia8ens tiotkon skari8at ahononnihake, tsi ki niiot, nise Rakeni, iihne nise, nok nii iseke; aia8ens kati oni ne rohnonha enskat akenhake n'iihne nok n'onk8eokon aontaiaketak8e tsi ise teskatorion.

22 Nok sekheia8i tsiniska8i ne kasenna, neh naonta8e skari8at ahonnonni tsi ki niiot nii tsi saonkeniri8at.

23 Iak8ak8ekon, nok nise ii tenik8ekon; aia8ens enskatne tsi iahati8eiennentane, nok nonk8eokon aieri8aienterene tsi ise teskatorion, nok shenoronk8a, tsiki nii niskenoronk8aon.

24 Rakeni! Kaskaneks ne tsinihati takonk8eta8i, ne tsinon8e nikiteron etho oni neneh ahatiterontake aia8ak8ekonhake; naontkatho nakiatanerak8atsera, neh nise taka8i aseken ok siskehnon8ehon ohenton saontonton8entsiata8en.

25 Seniseratokenti! iah teiesaientereon n'onk8eokon; nok tanon nii konhientereon, nok oni ne rononha thonetakon tsi ise teskatorion.

26 Kherori oni ne Sasenna, nok sekon ensekherori; naontonseke tsinikanon8etseroten tsi takehnon8ehon neh ahonatienhase, nok oni nii akheiatienhase.

Satekon-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

NONEN saharihokten ne Iesos, ethone Cedron tsi tkana8ahere niihare ronhne ne raotiok8a, ethonon8e ni8atehenraientak8e iontiata8aststa, eh kati iahata8eiate oni ne raotiok8a.

2 Sitas ne rotenninonrene raienterine oni neneh nehnon8e; aseken iotkate ki ne Iesos eh iehontero-roksk8e ne raotiok8a.

3 Sahonhionk8eton kati ne Sitas, ne ratitsihensta-

k8enijos oni ne Pharisian, Sotar tanon ratiriton, nok etho,8arete ratihaseren8a8inontie, oni ne iontatientta.

4 Nok ne Iesos roterientaratsion tsini hoiata8en-sere, iahatenti nok 8ahenron : Onka hetsise8aiatisaks ?

5 Tontahonniron, Iesos Nazaretronon. Tontahenron ne Iesos : Ii 8ahi. Etho oni neneh raiataratie ne Sitas nene rotenninonrene.

6 Ne kati nonen sasakorori ne Iesos tsi 8ahenron : Ii ; ohnaken 8ahonatentiate, nok ehtake iahatiia-takerontane.

7 Sekon tontasakori8anontonse : onka hetsise8aiatisaks ? nok tontahonniron : Iesos Nazaretronon.

8 Tontahenron ne Iesos, k8arori 8ahi tsi Ii ; neh kati nensk8aiatisakseke, tosa ki othenon ietsiaststerist ne kenh kaien.

9 Neh 8aonni eh naha8enne nakaierine tsini ha8en ; iah enskatha te8akatonk8etattonni tsinikon takonk8eta8i.

10 Kenh kaien ne Simon Tier, rotasaraniionte asareko8a, tahassarotsiate, nok saiatat 8ahiente ne ratsihensto8anen rahonnhatsera, nok iahohontiaakte tsi nonkati ra8eientetakon : Malchus ron8aiastsk8e ne kenh kannhatsera.

11 Nok tanon ne Iesos 8aha8enhase ne Tier : saste8eienton ne sasareko8a. Iah kenh teknekirano tsini haknekarani ne Rakeniha ?

12 Ethone onen ne ron8ako8anen ne shotitiok8a tanon ne Sitaeronon raotiriton 8ahon8aiena ne Iesos nok 8ahon8anerenke.

13 Nok oksaok Annke niahon8asarine : aseken ra8ennhonsa kenhne ne Caïph, neh ratsihensto8anen kenhne neh sikaha8is.

14 Ok neh sahaiatat ne Caïph, sakohnikonratenhenne ne Sitaeronon tsi teioton8entsiohon ne saiatat arenheie tsiniiot ne kanenrak8ekon.

15 Simon Tier tanon sekon saiatat ron8anonteratiene ne Iesos ; nok ne saiatat roienterine ne ratsihensto8anen, ok ihne ne Iesos tsi iahata8eiate raho-
tehenrakon ne ratsihensto8anen.

16 Astste nenneh nakannhohati ratake ne Tier, nok ne saiatat, ne teiatatienterine ne ratsihensto8anen, ionsahaiakenne, nok iatnitharen ne te8atennhohanonne, aonha kati iahohiatiniente ne Tier.

17 Nok ne kenh kannhatsera te8atennhohanonne, 8aha8enhase ne Tier : iah kenh nise tesiatare raotioke8akon ne kenh ronke ? takenron : iah Ii tehken.

18 Kenh kaien ne ratinnhatsera oni ne ratiriton 8ahontsienhonni, eh ronhnes aseken iothoreke, nok shontenhienske ; etho kati oni neneh raatarake ne Tier, rotenhientake oni neneh.

19 Nok ne ratsihensto8anen 8ahori8anontonse ne Iesos, ne raotioke8a ratiiatatake tsi oni nihorihoten.

20 Tontakenron ne Iesos tsi tontaho8enna8eron : 8akeri8ak8arision tsini kherori nonkeok on ; tiotkon tsi ionterennaientake8a kherionnienni, ononsatokenlike oni tsinon8e nihontkennisahata ne Sitaeronon, nok iah te8akatroriaton naioteri8aseton.

21 Oh kati niotieren tsi takeri8anontonnis ? neh sheri8anontons n'iakoronkanion tsinahoten 8aken, aseken iakoterientare tsini te8akatati.

22 Nonen neh sahenron ne Iesos, saiatat karihton eh rahtake, ok neh ne rahonnia 8ahoiente ne Iesos nok 8ahenron : Etho kenh nise nise8eiente ne taontatse8enna8eron ne ratsihensto8anen ?

23 Tontakenron ne Iesos : toka onke8ennannhike, satrori ; nok toka non8a takeri8aierite oh kati niotieren tsi 8askiente ?

24 Ranerenhatiene ne Iesos ne Ann sihiahotori Caiphke ratsihenstake8eniioke.

25 Nok ne Simon Tier etho oni neneh ihreske, nok rotenhientake ; 8ahon8enhase kati : iah oni kenh nise tesiatare tsinihati ne raotioke8a ? 8ahatonnhiie, nok 8ahenron : iah Ii tehken.

26 Nok saiatat ne ratsihensto8anen raonnhatsera iatatenonke ne Tier rohontiakonne, 8ahenron : iah kenh nah oni nise eh tetkonken atehenrakon ?

27 Sekon are sahatonnhiie ne Tier, nok ok eh ka8ennaratie ne kitkit toniati.

28 Satontahon8aiatineken8e ne Iesos ne Caïphke, tsi teieiaretak8a niionsahon8asarine (onen siiorh-onkene nonkatik8en), iah tanon tiiehonata8eiaton tsi teieiaretak8a, ne neh tosa ahotinnhistak8e, senha ok oni ahati8arake ne Teiotinakaronthonha O8ira Shonnhestston.

29 Nese 8aonni tahaiakenne ne Pilat nok 8ahenron : oh nahoten shoteri8ate8atonhatie ne kenh ronk8e ?

30 Tontahon8a8enna8eron nok 8ahonniron : iah se kenthohontasak8aiatenha ne iah onk8etaksensk8a takenhake.

31 Tontasaka8enhase ne Pilat : ise ki hetsise8aiena nok tetsise8aiaret tsini se8aianerenseroten. Tontahonniron kati ne Sitaeronon : iah teionk8ateri8aienni nonka kiok aiakhiiionnhiake.

32 Nok nehneh 8aonni eh naba8enne, ne iakaierite tsini ka8ennoten thotati ne Iesos, sahatorori tsini 8enheiontoten renheiatane.

33 Sekon kati ionsahata8eiate tsi tehaiaretak8a ne Pilat, nok iahononke ne Iesos, nok 8ahenron : iseken iesanontiiio ne Sitaeronon ?

34 Tontahenron ne Iesos : ise ken satennikonra tsinahoten saton, kah niiehononon notiake ne iesarori nii kiatatake ?

35 Pilat tontahenron : Sitaeronon kenh nakiaton ? ne 8ahi ne sonk8eta oni ratitsihenstak8eniios 8aonkatsiak8arisien tsi sonnhe ; oh nisatieren ?

36 Tontahenron ne Iesos : Iah on8entsiake tekehakeraseraien. Tokanon8a on8entsiake akaientake nakenakerasera, ahonteriiose nakonk8eta ne tosa aionkiena ne Sitaeronon ; ok ki tiia8eri8akon iah se kenh tekenakeraseraien.

37 Ethone saenron ne Pilat : sanontiiio kenh ? tontahenron ne Iesos : neh ki n'ak8a neh 8akennakerastak8en, neh oni te8akenienton tsi te8akenon non8entsiake nakeri8anirate ne tkari8aieri. Onka rori8atoken, roronken nake8enna.

38 Pilat tontahenron : nahoten nehneh n'Ori8iio ? Nok neh sahenron, ionsahaiakenne tsi thatiteron ne Sitaeronon niionsare, nok 8asaka8enhase : iah othenon teketsenries nahonnhikon.

39 Ne kati kehiken tsi nise8arennhaon, nene enskat ensk8atsiak8arisien tsinihati ratinnhoton tsini 8entanononsere ne Shotonnhestston ; aese8athontate kati-ken neneh ahonsahiiatsiak8arisi ne Sitaeronon Rou-8anontiiio ?

40 Nok ak8ekon ok are tontahotihenrete 8ahonni-ron : tosa rahonha kenhak, Barabas niha, onk8etak-sensk8a kenhne ne Barabas.

Tioton aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

ETHONE onen ne Pilat 8ahatennhane 8ahon8aiena ne Iesos nok 8ahon8asok8a8esson.

2 Nok ne Sotar ohikta 8ahonnon8arotseronni nok neh 8ahon8anon8aroroke, tanon kanetarhon tahon8a-seronniate.

3 Tanon ron8ennihak8e. Sitaeronon Iesanontiiio ! 8atk8anon8eraton ; nok ok neh ne rahotinnhnia ron-8aientak8e.

4 Sekon are ionsahaiakenne ne Pilat, nok 8asaka-8enhase : kenh riiatenha8i, naese8ari8aienterihake tsi iah othenon tekeri8atsenries nahonnhikon.

5 Tontahaiakenne kati ne Iesos ohikta ronon8aronhatie tanon kanetarhon rotseronniatonhatie. Nok 8ahenron ne Pilat : Neh ne ronk8e !

6 Ak8a neok 8ahon8aken ne ratitsihenstak8eniios oni ratirihton 8athotihenrete, ronton : teststientannharen ! teststientannharen ! tontahenron ne Pilat, ise niha hetsise8aiena nok tetsise8aientannharen ; aseken nii, iah othenon tekeri8atsenries nahonnhikon.

7 Tontahonniron ne Sitaeronon : ionk8aianerense-

raien, nok tsini ionk8aianerenseroten henrenheie : aseken Niio Roienha ratatonnis.

8 Pilat saha8ennaronke neh nika8ennoten onen senha 8ahoteronhienten.

9 Nok ionsahata8eiate tsi teieiatoretak8a, nok 8a-ha8enhase ne Iesos : kah'nitisenon ? iah othenon tate-hori8aserak8en ne Iesos.

10 Nok 8ahenron ne Pilat : iah kenh tataontaskeri8aserak8ase ? iah kenh tesaterientare tsi 8akk8eniatse-raien nakatennhane taiesaiantannharen, nok oni na-onsaiesatka8e ?

11 Tontaaenron ne Iesos : iah se othenon taesa-k8eniatseraiontake nii kiatatake ne iah ehneken taon-taiesa8i ; nese 8aonni senha ko8anen ronnhikon ne rakatenninon.

12 Eh nontahatasa8en ne Pilat 8ahaskennha naho-niakente ; nok ne Sitaeronon tehotihenreta ronton : toka hentseniakente kehiken, iah ki tetsiatenro ne Cesar : aseken onka iontenontiiosta iah ki teiatenro ne Cesar.

13 Saharonke neh nika8ennoten ne Pilat. Astste niiahoiatenha8e ne Iesos nok 8ahanistsk8aren Anists-k8aratseranoronke, tsinon8e nikon8anatonk8a kens-tenrak8entarhon, nok ne Hebreh Cabbatha.

14 Onen neh entakta ne 8entanoron Shotonnhests-ton, nok neh nahoten iaiak siio8istahehatie neh sika-ha8i ; nok ne Pilat 8asaka8enhase ne Sitaeronon : Neh ne Etsise8anontiiio !

15 Tontahotihenrete : ehren, ehren ehtsiatenha8it ! testshientannharen ! tontahenron ne Pilat : Tenhiien-tannharen kenh ne kenh ne Etsise8anontiiio ? tonta-honniron ne ratitsihensto8anens : iah sekon noiah teionk8anontiiotseraien neok 8nskat ne Cesar.

16 Ethone onen 8asakotsiak8arisien ne tahon8aien-tannharen, 8ahon8aiena kati ne Iesos nok iahon8aiatenha8e.

17 Nok ne Iesos Sahatiasaketate tsiniioire iahara8e tsinonh nikon8anatonk8a, Calvaire, nok ne Hebreu Golgotha.

18 Eh non8en'athon8aientannharen, teniase Sahon8ariskonte raiataktatie rotiiatenton, nok raonha Ie. os asennen nihoiatenton.

19 Pilat Sahatennhane 8aeiatonk8aieronnistste, kaiasake 8aharanentakte eh kaiaton kehiken nika8ennoten : Iesos Nazaretronon Sitaeronon Ron8anon-tiio.

20 Nok kentioko8anen ne sitaeronon 8ahati8ennanoton ne ioiatonk8anentakon, aseken kanatakta ki roiatentonhak8e ne Iesos, tanon kehiken ioiatonk8anentakon, Hebreu, Greck tanon Latin ka8ennontak8en.

21 Nese 8aonni ne sitaeronon ron8atitsihentak8e niios Sahon8enhase ne Pilat : tosa siaton : Sitaeronon Ron8anontiiio, neh ki tanon tsinahoten nak8a raonha ra8en : Ii ionkenontiiio ne Sitaeronon.

22 Tontahenron ne Pilat : tsinahoten 8akkiaton, kaiaton.

23 Nonen sahati8eiennentane ne sotar, 8ahon8aia-tiharen ne Iesos, 8ahatiroroke ne raotseronniat, nok kaieri nathatikhasi skastshon 8ahatiiena, 8athonnek8e oni neneh ne raokhare ; iah tanon neneh tekanikhon, iatekaieston tsi ionhni tsi ok niions.

24 Nok 8ahonniron : tosa tanon neneh tete8arit, te8a8astotsi tanon nok enhionk8atokense onka rao8enken8aton. Neh 8aonni eh naha8enne neneh iakaierine tsini kaiaton, tsi 8aton : 8ahontatiakhonhase naka8ensonkenha, nok nakekkare 8ahati8astotsi neh neh. Eh kati nahatiiere ne Sotar.

25 Akta tsi roiatentonhak8e ne Iesos nikenterontak8e ne ronistenha, oni ne ronistenha tiatatekenha nene Cleophas rone nok oni ne 8aritere.

26 Nok ne Iesos 8ahatkatho ne ronistenha, tanon kaiatakta eh 8ahoken ne ronoronk8ak8e, 8arenhase ne ronistenha : tsi sathon8isen, neh kehiken ne eh-tsienba !

27 Tanon ionsaha8enhase ne Nik8ekonne : neh kehiken ne sanistenha, nok eh nontontasa8en 8attiatia-sete.

28 Ethone kati onen ne Iesos tsi roterientaratsion tsi onen ak8ekon ieioieriton, Sahenron naontakaierite tsini kaiaton : Sakeniatathens.

29 Nok etho katsetaientak8e iotsitsiatken ikare. Tekanekak8ake kati Sahatinekata nok kanakarakenhiate iahonnoharen, eh nahatiiere tsi Saon8anekanonte.

30 Nok nonen sahanekira ne Iesos ne iotsitsiatken, Sahenron : Onen ak8ekon onte8eiennentane. Nok tahaniarenne, nok Sahatonniseraton.

31 Ne kati kehiken tsi ronentanoronsere ne Sitae-ronon, netosa kaiaake ahotiatentonheke na8entatokenonke, aseken neh ki Sentanoronsere ne Sentanor-ron, Sahon8aneken ne Pilat ne tahon8atisiniakon, nok ahonsahon8atiiataniiontako.

32 Eh kati Saonne8e ne Sotar, nok Sathon8asiniakon ne tiotierenton roiatenton, nok oni ne saiatat nenskatne rotiiatentonhak8e.

33 Nok nonen kenh siiahatiiere tsi roiatenton ne Iesos, Sahonttoke tsi onen ra8enheion, iah kati tatehon8asiniakon.

34 Saiatat tanon ne Sotar, asik8e Sahohastste rana-hatake, onek8ensa kontihente takontiiakenne nok ethone n'onekanos.

35 Neh ne rotkatton, neh rotrori, nok satekena naontaiaketak8e ne raotroriat ; neh oni roterientare tsi thari8aierist tsini hatrori, eh naonta8e aontese8etak8e.

36 Neh Saonni eh naha8enseron ne iakaierine tsini kaiaton : iah oni nenskat ne raostiensonha tatakaiaakon.

37 Nok sekon oia kaiaton ne Saton : enshon8aken ne ron8ahason.

38 Ethone onen kehiken onakenke, ne Sose Arima-tironon, otasetonkeha tsi raiatarak8e Iesos raotiok8a-ke aseken sakotsanisk8e ne sitae-ronon, Sahoneken ne Pilat nahote8entetase ne Iesos raoieronta ; Sahote-

Sentetase neneh ne Pilat, eh Sarete nok sahoiatanen-tasi.

39 Nicodeme oni nehne asonthenne rotkenseron-nonne ne Iesos, eh Sara8e, raha8inontie ne 8enbiena-norons enskat te8ennia8e nikakontserake tsi sateke-na.

40 Satnek8e kati ne Iesos raoieronta nok oniatara-hane Satni8a8enheke oni Satniieste ne 8enbienakons, tsiki nihotiianerenseroten oni nihotirennhaon ne Sita-eronon nasakotijiatata.

41 Atehenrakon kenhne tsi non8e natehon8aientan-hare, etho oni atehenrakon ioshon8e on8ar ok sika-shon8ison, areko oni onka teiontatiatatahaston.

42 Etho kati iahon8aiatente ne Iesos, neh tsi onen-ronentanoronsere ne Sitaeronon oni tsi ka8eiennenn-taon kashon8ison.

*Te8asen-aton teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini
hoiaton Roiatatokenti San.*

A8ENTENTAONKE, Sari8atere eh 8ahete tsi thaiata-tak8e sekon ok satetiokaras, nok ontkatho tsi kanen-hiarak8en ne kanontektonne.

2 Tonsonratate saiakororiana ne Simon Tier tanon ne Iesos ronoronk8ak8e, 8akenron : Son8aiatatak8en ne Roianer n'oshon8akon ; iah oni teionk8aterientare kah niiehon8aiatenha.

3 Nensok rotection ne Tier tanon ne saiatat, nok eh 8anete tsi tioshon8e.

4 Nok tetsiaron tenitakke ; ne tanon ne saiatat ne tehoka tsiniiot ne Tier, neh kati rahente iahara8e tsi tioshon8e.

5 Nok iathastsakete iahatketoten, Sahatkatho n'o-niatarahasonha eh kakeron ; iah ki tanon tiiehosts-menton.

6 Ethone ne Simon Tier ohnaken ratakhe eh Sara8e,

nok iahastsnente oshon8akon 8ahatkatho oni ne raonha noniatarahasonha ehtake kakeron.

7 Nok ne rotenontsistoroktonne ne Iesos iah tiiatekaieston n'otiake oniataraaasonha ak8a neech akte nikaian tanon ka8enonni.

8 Ethone onen ne rahentene siiahane8e tsi iokaronte, iahastsnente oni neneh nok 8ahatkatho taretak8e oni.

9 Aseken areko sihoterientare tsiniiot tsi kaiaton tsi enshatonnhete.

10 Nok saiatenti.

11 Kenh kaien n'On8ari astste naoshon8ati kenteron te8asenttos; tsi kati nikari8es te8asenttos, iaontketoten oshon8akon.

12 Nok eh 8ahakoken Tenironhiakeronon kenrakenseroskon ronastston, nistsk8ahere saiatat tsi rakonhentak8e, nok saiatat tsi iatehasitaientak8e ne Iesos.

13 Nok 8akon8enhase: oh niiotieren tsi tesasenthos? tontakenron: ne ki tsi teionkek8enni ne Roianer, tanon iah te8akaterientare kah onte niiehon8aiatenha.

14 Nok nonen siiaonte8ennokten, Sate8atkarhateni, nok 8ahoken eh ihrate neneh Iesos; iah ki tanon tetioterientare iah oni teia8eron neh ontekenh ne Iesos.

15 8ahenron ne Iesos: oh niiotieren tsi tesasenthos? onka seiatisaks, 8ahere naonha tsi onnontonnion neh kenh ne ratsitsiaienthos, 8aha8enhase kati: Saianer: toka ise iestsiatenha, takrori tsinon8e nisaian nok iensekko.

16 Sarenhase ne Iesos: Sari! nok tonsontkarhateni, 8aha8enhase: Rabbonni!

17 Tontahenron ne Iesos tosa kenh niiatatier: aseken areko Rakenineha tiiese8akenon; 8as tanon seroriana n'iak8atatekenha: Rakenineha sake, nok etsise8anineha oni nise; Ake-Niione, Etsise8a-Niione oni nise.

18 Sari-tere ionson8e nok saiakorori ne raotiok8a tsi sahoken ne Roianer nok oni tsi raonha rarori neh nikarihoten.

19 Nok okarasneha nonk8ati, neh 8enniserate ne tiotenniseratierenton noiaiakserake, ak8ekon kannhoton tsinikon kannhokaronte tsinon8e nihonatkenison ne raotiok8a ne tsi sakotistsanisk8e ne Sitaeronon, eh 8ahata8eiate ne Iesos, rahotinenrihen etho 8athatane nok 8asaka8enhase : skennen tikenhak !

20 Nok nonen saharihokten, 8asakonatonhase ransonsakesson oni ranahatake ; nok ne raotiok8a 8ahontonnahren tsi sahon8aken ne Roianer.

21 Nok sekon sahenron ne Iesos : skennen takenhake niseke ! Tsiniiot tsi takatorion ne Rakeniha etho oni nise niiot tsi iak8atori.

22 Nok nonen saharihokten, raonnisera iasakorontate nok sahenron ; se8aiena ne Bonikonriioston.

23 Onka kiok,entsiestsirake8ase nakori8aneraakse-
ra, entsiakoterake8ase ; nok nenhietsinerenkse, en-
hiakotnerenkse.

24 Kenh kaien n'Aton8a ron8anatonk8a Dydime, enskat raiatarak8e ne tekeni ia8enre Nihati, iah eh tehenterontak8e sahak8atho ne Iesos tsinon8e notia-
ke nihatiterontak8e.

25 Nok ne ronatiake, sahon8arori Sahonniron : sesak8aken ne Roianer. Nok tahehron : toka iah tenkatkatosere tsi karon8araieronnianion, iah oni ti-
iakanisnonsorokhe tsi non8e nikaron8arotonk8e, iah
oni tiiakienasere ne ranahatake, iah ki taontaketak8e.

26 Nok satekon nonta ohnakenke, kanonskon are ratiteron ne raotiok8a, raiatare oni n'Aton8a, Iesos eh 8ahoketote, kannhotonnion sane tsi kannhokaron-
ton, rahotinenrihen eh 8athatane, nok sahenron :
skennen tikenhak niseke !

27 Ethone iaha8enhase n'Aton8a ; kenh iasanisnon-
soten, nok skahenhion ne kesnonke ; iatsiena oni ne
kenahatake ; nok tosa sasatenno8entastskonhak, sari-
8atokenhak tanon.

28 Nok n'Aton8a tahehron : Saianer nok Ake-Niio.

29 Nok ne Iesos tontahenron : neh tsi 8askken
Aton8a, tasetak8e ; iakotaskat nonka iah teiakotkat-
hon nok tiaka8etakon.

30 Sekon eso tsinihoieren ne Iesos rahotibenton ne ratik8ekonne ne iah tekaiaton ne kenthō kaiatonserakon.

31 Nok tsi kaiaton ne kenh kaien, neh ki naontese8etak8e tsi Keristos ne Iesos, Niio Roienha, nok tsi entihse8etak8e ne raosennakon ense8aientane nactsiōnnheke on8e.

Te8asen enskat ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

SEKON are onakenke sasakototasiase ne raotiok8a, kaniatarakta ne Tiberiade, nok kenh nahaiere tsi 8asakototasiase.

2 Simon Tier, nok Aton8a Didyme ron8anatonk8a tanon Natanael Galile Cana thanakrek8e, nok Zebede sakoienhokonha, tanon sekon teniase ne raotiok8a, enskatne ratiterontak8e.

3 Simon Tier 8asaka8enhase; 8akarioka8inehe, tontahonniron: ente8e ki. 8ahontenti kati, nok kaon8akon iahontita; iah tanon othenon tehatiskok8en ne neh 8asontate.

4 Nok siiorhenhonhatie nonkati atsiakta eh tontahatane ne Iesos; iah tanon tehon8aientereon ne raotiok8a tsi raonha ne Iesos.

5 Nok 8asaka8enhase ne Iesos: k8aienhokonha se8entsiaien kenh ostonha naiehke? tontahon8a8enna8eron, tahonniron: iah.

6 Nok sahenron ne Iesos: tsi ka8eientetakon nakaon8ati se8aharonti nok ense8askoko. 8ahonaharonti kati, nok iah teshatik8eniesk8e taontahontihenthō nahare, tsini ia8eto8anen 8ahotiena.

7 Nese 8aonni ne Iesos ronoronk8ak8e, 8aha8enhase ne Tier: nehne Roianer tohiken: nok saharonke ne Tier tsi nehne Roianer, sahatekharen aseken rahonkon kenhne tanon tontahatiatannhake, nok kaniatarake iahatatiatonti.

8 Nok ne ronatiake kaon8ak on neneh nontahonne, aseken iah ki sotsi kaniatarhen tiiehonnesh8e neok ne toka tekeni te8ennia8e nikaiosake, ronharisere titkentsiahere.

9 Nok nonen sonsahontitako ehtiioke, 8ahontkatho iotsiraststokote ak8a otsiroskon nok eh kentsiaronnion oni kanatarok.

10 8ahenron ne Iesos : kase8entsienhaf non8ar ok se8askok8enhatie.

11 Simon Tier eh niahare nok tahaharatironten, Sisk iosenserote asen ia8enre nak8a ihken kentsio8a-nens kontiataratie ; saeto sane niaheta kontiataratiene iah ki tateiotahariakon.

12 Nok ne Iesos 8asaka8enhase : kasene tese8asts-kaon nentie. Nok iah onka tsinihati ne raotiok8a tekak8eniesk8e ahori8anontonse akenron : onka nise ? Rotinikonraientas tsi raon8a ne Roianer.

13 Eh kati nontare ne Iesos, 8atrak8e ne kanatarok nok tasako8ihon, oni ne kentsionk.

14 Onen neh nasen-aton sonsasakototasiase ne Iesos ne raotiok8a tsinahe satethotonnheton.

15 Nok nonen sahatik8entane, Iesos 8aha8enhase ne Simon Tier : Simon Jonas iaienha ihsiken non8e nisenoronk8a tsiniiot ne ronatiake ? tontahenron : henh se8ennii ! saterientare tsi konnoronk8a. Tontahenron shenont kinio naketsenenhokon teiotinakarontonha o8ira.

16 Tontahenron sekon : Simon Jonas iaienha, takenoronk8a ken ? tontahenron : henh se8ennii ! saterientare tsi konnoronk8a. Sahenron shenont kinio naketsenenhokon.

17 Sekon are sahenron onen neh nasenhaton : Simon Jonas iaienha takenoronk8aken ? 8ahonikonrak-sen ne Tier tsi asen natontahatnaneta tsi raton : takenoronk8a ken ? tontahenron kati : saianer ise nori8ak8ekon tsienteri, saterientare tsi konnoronk8a. Tontahenron ne Iesos : shenont kinio naketsenenhokon.

18 Ori8iio, ori8iio tsi konrori : ase sisonnhe satia-

tannhakske tsi oni nitesenon8es eh niicheseske; nok nonen ensatiatisa tensate8eiatate nok akoren enhiaiatannhake eh oni niienhiaiaten8e tsinon8e iah tiiesanontonnion.

19 Neh aori8a neh 8ahenron nahotokaten tsini 8enheiontoten ienhrenheiate ne Niio raori8ake; nok nonen neh sahenron, 8aha8enhase : taknonteratie.

20 Nok tsi 8ahatkarhateni ne Tier, iahoken tare ne Iesos ronoronk8ak8e neh oni ne Iesos rak8istsake rakonhentak8e tsini kari8es tehonastskaon, neh oni ne rori8anonttonni ra8en : Saianer! onka nekenh enhiatenninon?

21 Ne kati tsi 8ahoken ne Tier, 8ahori8anontonse ne Iesos 8ahenron : Saianer! nok ne kenh kaien oh neneh nenhoiata8en.

22 Tontahenron ne Iesos : ok takanonton nahenterontake tsiniore tentke, iah ki neneh othenon tesari8ake? taknonteratie nise.

23 8ate8ateri8areni neh nika8ennoten raonataatekenseraon, tsi iah tharenheie ne thohiken. Iah sane teha8en ne Iesos iah tarenheie; neok ne : ok takanonton nahenterontake tsiniore tentke, sari8ake kati-kenh?

24 Ne thohiken roiaton kehiken nikarihotens oni ratrori, nok ionk8aterientare tsi ioteri8ak8arisison ne raotroriat.

25 Sekon eso iori8ake tsini hoieren ne Iesos, neh nak8a otokenhon ak8ekon aontaieiaton iah tekere akak8eni onteken non8entsia aontha8a tsini kaiatonserake aieiatonk8e. Amen!